

אשמירות

מיאסך

חשון ת"ש • נובמבר 1939
תל-אביב, ארץ-ישראל

ה ת ו כ ן :

על המשמר

- 1 הטרנדיה הפולנית
- 3 רוחיה של-גרמניה מהשחפת הרוסית
- 5 הברירות של ההנהגה הגרמנית
- 6 מצוות העשיה הציוניות
- 9 מלחמת המנוע והשריון, ולקחה — אל. גלילי
- 16 התמורות בטקטיקה המודרנית — תום וינטרינגהם
- 24 הנשק והטקטיקה בהשפעת-הגומלין ההיסטורית — קפיטן ז. פון-פרידמן
- 34 עיקרי הביצור של נקודות ישוביות — א. רטנר
- 38 לאופי „המלחמה הקטנה“ במאורעות 1936 / 1939 — י. שדה
- 43 הכנותיה הצבאיות של מצרים — דוד נוישטט
- 48 בטליון הרגלים הטריטוריאלי — אימונו ותרגולו — לויט. קול. ה. ו. גרין
- 55 התובלה המוטורית בארץ וסיגולה לתפקידי חירום — מ. ליוברסקי
- 61 לתכונותיהם הצבאיות של אוכלוסי עירק — עתניאל מרגלית
- בחזית ההתגוננות בפני התקפות מן האויר:
- 65 ההתגוננות האנטי-מטוסיית באנגליה ובארץ-ישראל — מ. נמצאבי
- 72 ספרותנו בשאלות ההגנה בפני התקפות-אויר — ד"ר י. קוט
- מדור לכלכלה:
- 74 לקח הבהלה הכלכלית בארץ — ד"ר א. מרכוס
- לקט כלכלי: הון אנגלי בארצות הוצ' / תזונת הגרמנים בראשית המלחמה /
הטרנספורט הסוביטי והספקת גלמים מס.ס.ס.ר. לגרמניה /
- 77 המשק האיטלקי והמלחמה
- 80 פרקים קצרים: מלחמת צוללות / כוננותה של בלגיה
- 83 מושגי יסוד: הדיביזיה החדשה
- מהעתונות הצבאית:
- 86 „ז'ורנל של מסך השירות המלכותי המאוחד“ לונדון, אוגוסט 1939
- 90 „ז'ורנל האינפנטריה“ וושינגטון, יולי, 1939
- בקורת ספרים: „הלקח האוירי של מלחמת ספרד“ לק. רוג'רון
- 93 „האימפריה נכונה“ לרוג'ר קאווי
- 94 ציונים:
- 96 מילון המונחים המקצועיים

אֶשְׁמֵר וְרוֹת

מאסף לעניני מדיניות, משק ומלחמה

נובמבר 1939

חשון ת"ש

ע ל ה מ ש מ ר

המדינה הפולנית

המלחמה האירופית השניה, שהחלה בספטמבר 1939, מצטיינת באפתעותיה, המפליאות לא רק את הקהל הרחב, כי אם גם מדינאים ודיפלומטים אנשי-מקצוע. האפתעה הראשונה היא מהירות המפלה הפולנית. וודאי, שפולין לא יכלה לעמוד בפני ההתקפה הכפולה - של הגרמנים מפנים והרוסים מאחור; אולם, אפילו אם נשקול רק את ההישגים הגרמניים שמלפני ה-17 לספטמבר - יום הפלישה הרוסית, - הרי אף הם עלו על כל מה שתארו לעצמם המבקרים הצבאיים בערב המערכה. מוקדם עדיין לתת ניתוח מלא של המפלה הפולנית, ואולם כמה מסיבות הכשולן מזדקרות מתוך המשואות. עם הסתלקותה של פולניה לתמוך בציכוסלובקיה בספטמבר 1938, נמחקה מעל מפת אירופה מדינה חשובה, שעלולה היתה להופיע כבעלת-ברית לפולין בשעת התקפה גרמנית. צירוף סלובקיה לרייך האריך את הגבולות בין פולין לגרמניה במאות קילומטרים; על ידי כך נתקרב הגבול הגרמני אל מרכז התעשייה הצבאית של פולניה, שהוקם במקום זה דוקא, כדי להרחיקו ממקומות סכנה משוערים.

הנחותיה האסטרטגיות העיקריות של המפקדה הפולנית נתבדו לאור הנסיון. קוי-ביצור לאורך המעצורים הטבעיים של פולניה (הנהרות נריב-ויסקלה-סאן) חסרו כמעט לחלוטין. חולשתה של האויריה הפולנית נהפכה לגורם פטלי. המפציצים הגרמנים הצליחו לשבש את התנועה בעורף הפולני, ללא התנגדות רצינית. האויריה הפולנית רוסקה מיד מתוסר בסיסים מוגנים. בערבוביה שהשתררה בדרכי-החיבור, לא יכלה ההתגייסות הפולנית להגיע לסיומה, ורוב יחידות הצבא נשתקעו בשטחים מקריים, הרחוקים ממקומות תעודתן.

אך טעותה העיקרית של האסטרטגיה הפולנית היתה, כנראה, ההסתמכות המוגזמת על חיל הפרשים, כעל כוח המוכשר לעמוד בפני הפורמציות המשוריינות והמוטוריות של הגרמנים. יתכן, אמנם, שלו פרצה המלחמה בתקופת הגשמים, כשדרכי פולין ושדותיה הופכים ביצות ורפש, היו הטנקים והאבטומובילים הגרמנים נעצרים

בתנועתם, וחיל הפרשים הפולני יכול היה למלא אז תפקיד חשוב. אולם התוקף לא בחר לפלישתו את תקופת השנה הנוחה למגינים, ובתנאי הקיץ לא הצליח חיל-הפרשים הפולני, - בשום מקום ובשום מסיבות, - להתיצב בפני הקולונות המשורינות והממונעות. הללו פרצו את קווי ההגנה הפולניים בנקודות שונות, התקיפו את מרכזי התחבורה, ההספקה והפיקוד, ובידדו את ריכוזי הצבא הפולני באופן בלתי-צפוי. כך השיגו הגרמנים הישגים אסטרטגיים מכריעים עוד לפני שנערכו הקרבות הגדולים ע"י הנריב, מסביב לקוטנו ובקרבת ורשא.

מנהיגי האומה הפולנית, שיצאו בגולה, הסיקו מסקנה נכונה מהמפולת, כשהחליפו את ממשלתם, מיניסטר-החוץ, שכיון את המדיניות ההרפתקנית החל משנות 1933/4, המצביא העליון, שקיבל על עצמו אחריות אישית גדולה מדי בעניני הגנה, ונשיא המדינה, שסימל את המשטר - כולם התפסרו ממשרותיהם. הממשלה הפולנית, שהורכבה בגולה, כוללת אישים מכל המפלגות, רובם מחוץ לחוג הפילוסופאי הצר. ימים יגידו, אם חילוטינגברא אלה מבשרים גם שינוי ערכים יסודי.

אך תהיה מסקנת המנהיגים הפולנים הגולים מלקח 1939 כאשר תהיה, והצבוריות הדימוקרטית בעולם רשאת אף היא להסיק קצת מסקנות לעצמה. יחד עם הדאגה להשגת הנצחון, היא צריכה לדאוג גם לאשר יבוא למחרת הנצחון. הבנין, שיוקם באירופה התיכונה לאחר מלחמת-דמים זו, חייב להיות יותר איתן מזה שהוקם ב-1919. המלחמה הקודמת לימדה אותנו לדעת, שאף הנצחון הגדול ביותר בשדה הקרב אינו מספיק, אם איננו בא בלויית פתרונות נכונים בשדה המדיניות הקונסטרוקטיבית. מוקדם עדיין לסכם את כל המסקנות הנובעות מהמפולת של 1938/9, אך רמו אחד מסתמן כבר כיום: המדינות הבינוניות והקטנות שהוקמו בין רוסיה וגרמניה לאחר שלום ורסיל, לא היו מוצקות למדי בשביל לעמוד בפני התעוררות התוקפנות מצד שכניהן הגדולים ממערב וממזרח. ההסתמכות על בעלי-ברית רחוקים לא הספיקה בשעת מסה. המעצורים הכרוכים בסובירניות גבולת הביאו את מדינות-הספר לידי קוצר-רואי ועיכבו בעד השותפות בענינים המכריעים של כלכלה והגנה.

כנראה, ששלוש יותר יציב ישתרר במרכז אירופה, אם במקום המדינות הלאומיות החלשות, תתלכד פדרציה גדולה מסביב לשני העמים הסלויים המערביים: הפולנים והצ'כים. כמה מהמגמות המדיניות, שהיזנו בשעתן את הפדרציה האוסטרו-הונגרית, יכולות לקום לתחיה במסגרת אחרת, - לטובת העמים השכנים ולטובת אירופה כולה.

הבעיה המשקית של גרמניה

הדרגה השניה של המלחמה אף היא אינה חסרת אפתעות. "המנצח" הגרמני אינו אץ להגביר את התקפותיו, או להכתיב תנאי שלום מפורשים, אלא עושה מאמצים חוזרים כדי להגיע לידי שולחן עגול עם אויביו. הוא נכון לבקש עזרה מאת כל מתנך שהוא, ומשתדל להסתייע אפילו בנשיא ארה"ב, - שזוא נפשו; כל זה כדי להגיע לשביתת נשק ולמועצת שלום.

ה ת ו כ נ :

על המשמר

1	הטרנדיה הפולנית
3	רוחיה של-גרמניה מהשותפות הרוסית
5	הברירות של ההנהגה הגרמנית
6	מצוות העשיה הציוניות
9	מלחמת המנוע והשריון, ולקחה - אל גלילי
16	התמורות בטקטיקה המודרנית - תום וינטרינגהם
24	הנשק והטקטיקה בהשפעת-הגומלין ההיסטורית - קפיטן ז. פון-פרידמן
34	עיקרי הביצור של נקודות ישוביות - א. רטנר
38	לאופי "המלחמה הקטנה" במאורעות 1936 / 1939 - י. שדה
43	הכנותיה הצבאיות של מצרים - דוד נוישטט
48	בטליון הרגלים הטריטוריאלי - אימונו ותרבולו - לויט. קול. ה. ו. גרין
55	החובלה המוטורית בארץ וסיגולה לתפקידי חירום - מ. ליוברסקי
61	להכנותיהם הצבאיות של אוכלוס? עירק - עתניאל מרגלית
	בחזית ההתגוננות בפני התקפות מן האויר:
65	ההתגוננות האנטי-מטוסיית באנגליה ובארץ-ישראל - מ. נמצאבי
72	ספרותנו בשאלות ההגנה בפני התקפות-אויר - ד"ר י. קוט
	מדור לכלכלה:
74	לקח הבהלה הכלכלית בארץ - ד"ר א. מרכוס
	לקט כלכלי. הון אנגלי בארצות חוץ / תזונת הגרמנים בראשית המלחמה /
	הטרנספורט הסוביטי והספקת גלמים מס. סר. לגרמניה /
77	המשק האיטלקי והמלחמה
80	סדקים קצרים: מלחמת צוללות / כוננותה של בלגיה
83	מושגי יסוד: הדיביזיה החדשה
	מהעתונות הצבאית:
86	"זורנל של מכון השירות המלכותי המאוחד" לונדון, אוגוסט 1939
90	"זורנל האינסטרירה" וושינגטון, יולי, 1939
	בקורת ספרים: "הלקח האוירי של מלחמת ספרד" לק. רוגירון
93	"האימפריה נכונה" לרונלד קאווי
94	ציונים:
96	מילון המונחים המקצועיים

א ט

מאס

חשון ת"ש

ל ע

הטרנדיה הפולנית
 המלחמה ה
 המפליאות לא רק
 האפתחה הראשונה
 בפני ההתקפה הו
 נשקול רק את הה
 הרי אף הם עלו
 מוקדם עדי
 הכשלון מודקרות
 בספטמבר 1938,
 כבעלת-ברית לס
 הגבולות בין פו
 אל מרכז התעש
 ממקומות סכנה
 הנחותיה
 קוי-ביצור לאור
 כמעט לחלוטין,
 הגרמנים הצליד
 הפולנית רוסקה
 לא יכלה ההתו
 זקריים, הרחוק
 אך טעו
 מוגזמת על
 זמוטוריות ש
 ולין ושדותיו

אשמורת

מיסך

חשון ת"ש • נובמבר 1939
תל-אביב, ארץ-ישראל

בתנועתם, וחיל הפרשים הפולני יכול היה למלא או תפקיד חשוב. אולם התוקף לא בחר לפלישתו את תקופת השנה הנוחה למגינים, ובתנאי הקיץ לא הצליח חיל-הפרשים הפולני, - בשום מקום ובשום מסיבות, - להתיצב בפני הקולונות המשורינות והממונעות. הללו פרצו את קוי ההגנה הפולניים בנקודות שונות, התקיפו את מרכזי התחבורה, ההספקה והפיקוד, ובידדו את ריכוזי הצבא הפולני באופן בלתי-צפוי. כך השיגו הנרכנים הישגים אסטרטגיים מכריעים עוד לפני שנערכו הקרבות הגדולים ע"י הנריב, מסביב לקומנו ובקרבת ורשא.

מנהיגי האויבה הפולנית, שיצאו בגולה, הסיקו מסקנה נכונה מהמפולת, כשהחליפו את ממשלתם. מיניסטר-החוץ, שכיון את המדיניות ההרפתקנית החל משנות 1933/4, הסציבא העליון, שקיבל על עצמו אחריות אישית גדולה מדי בעניני הגנה, ונשיא המדינה, שסימל את המשטר - כולם התפטרו ממשרותיהם. הממשלה הפולנית, שהורכבה בגולה, כוללת אישים מכל המפלגות, רובם מחוץ לחוג הפילוסודסקאי הצר. ימים יגידו, אם חילוסטיגברא אלה מכשרים גם שינוי ערכים יסודי.

אך תהיה כסקנת המנהיגים הפולנים הנולים מלקח 1939 כאשר תהיה, והצבוריות הדימוקרטית בעולם רשאית אף היא להסיק קצת מסקנות לעצמה. יחד עם הדאגה להשגת הנצחון, היא צריכה לדאוג גם לאשר יבוא למחרת הנצחון, הבנין, שיוקם באירופה התיכונה לאחר כלהתדמים זו. חייב להיות יותר איתן מזה שהוקם ב"1919. המלחמה הקודמת ליכדה אותנו לדעת, שאף הנצחון הגדול ביותר בשדה הקרב אינו מספיק, אם איננו בא בלרית פתרונות נכונים בשדה המדיניות הקונסטרוקטיבית. מוקדם עדיין לסכם את כל המסקנות הנובעות מהמפולת של 1938/9. אך רמו אחד מסתכן כבר כיום: המדינות הביניוניות והקטנות שהוקמו בין רוסיה וגרמניה לאחר שלום ורסיל, לא היו מוצקות למדי בשביל לעמוד בפני התעוררות התוקפנות מצד שכניהן הגדולים ממערב וממזרח. ההסתככות על בעל-ברית רחוקים לא הספיקה בשעת מטה, המעצורים הכרוכים בסובייניות נבדלת הביאו את מדינות-הספר לידי קוצר-רואי ועיכבו בעד השותפות בענינים המכריעים של כלכלה והגנה.

כנראה, ששלום יותר יציב ישתרר במרכז אירופה, אם במקום המדינות הלאומיות החלשות, תתלכד פדרציה גדולה מסביב לשני העמים הסלויים המערביים: הפולנים והצ'כים, כמה מהמנמות המדיניות, שהזינו בשעתן את הפדרציה האוסטר-הונגרית, יכולות לקום לתחיה במסגרת אחרת, - לסובת העמים השכנים ולסובת אירופה כולה.

הבעיה המשקית של גרמניה

הדרגה השניה של המלחמה אף היא אינה חסרת אפתעות. "המנצח" הגרמני אינו אף להנביר את התקפותיו, או להכתיב תנאי שלום מפורשים, אלא עושה מאמצים חוזרים כדי להגיע לידי שולחן עגול עם אויביו, הוא נבון לבקש עזרה מאת כל מתנך שהוא, ומשתדל להסתייע אפילו בנשיא ארה"ב, - שנוא נפשו, כל זה כדי להגיע לשביתת נשק ולמועצת שלום.

מה ספר ההתנהגות המזורה הזאת?

מנהיגי הרייך כנינים, שאין ביכולתם לעבוד במלחמה ממושכת בפני המעצמות הדימוקרטיות. מלחמה מודרנית פירושה בזבוז עצום של חמרי גלם וצרכי מזון. גרמניה חסרה דברים אלה, ובתנאי בלוקדה אין לה תקווה רבה להשיגם. הבלוקדה של בעלי-הברית פועלת הפעם ביתר מהירות וביתר שיטתיות מאשר במלחמת 1914/18. בראשית המלחמה הקודמת עסקו בעלי הברית רק בבלוקדה ישירה (ו. א. מעצר האניות המוליכות סחורה ישר לגרמניה). הבלוקדה הבלתי-ישירה (ו. א. עיכוב האימפורט ההולך לגרמניה באמצעות ארצות נייטרליות) לא החלה להסתדר אלא בסוף 1915. אולם הפעם הוחל בבלוקדה בלתי-ישירה מיום הכרזת המלחמה. בשלישי לספטמבר כבר עמדו בשתי המעצמות הדימוקרטיות מיניסטרוניום מיוחדים מוכנים לפעולה זו.

לעומת זה, נתמסטה האששות של גרמניה להתחמק מחוצאות ההסגר ע"י הפניית הקניות למקורות חדשים. מלאי הזהב של הרייכסבנק כיום הוא קטן פי כמה ממלאי הרייכסבנק הקיסרי בקיץ 1914. האשראי של גרמניה הקיסרית בחו"ל היה עצום, והאימון שנתנו העמים הנייטרליים במסורה המסחרית - גדול מאד. לגרמניה ההיסטוריסטית אין כמעט כל אשראי בחו"ל, והאימון בהתחייבותיה הכספיות שזה לאספ. האפשרויות הכספיות לעקוף את הבלוקדה, שהיו בידי וילהלם השני, אינם בידי היטלר.

אספעי גרמניה לבלוקדה נגדית (ו. א. הפסקת סחרה הימי של אנגליה), דלים כעת יותר מאשר במלחמת 18-1914. מספר הצוללות הגרמניות הוא קטן שבשנת 1917. ודרכי המלחמה בצוללות שוכללו מאז. בששת השבועות הראשונים של המלחמה טובע כמעט שליש מצי הצוללות הגרמני (21 מ-70 בערך), ולמלוי הגרעון דרוש זמן לא מועט: בנינה של צוללת נמשך ששה חדשים לפחות. אולם עם כל קרבנותיו הקשים לא השיג צי-הצוללות הגרמני תוצאות מזהירות בפעולתו. אפנם, בשני השבועות הראשונים של המלחמה הפסידו בעלי-הברית טונות מסחרי שהגיע כמעט להפסדים השבועיים של ימי-מלחמת הצוללות הבלתי-מוגבלת ב-1917. אולם מאז חל שינוי גדול לטובה, וההפסד המפוצע בשבועות האחרונים הוא קטן בערך*.

רוחיה של גרמניה מהסחפת הרוסיה

בטבע הדברים נשאלת השאלה, האם ההסכם עם ס.ס.ר לא פתח בפני גרמניה מקורות חדשים לאספקתה.

מבחינה כלכלית הביא ההסכם עם רוסיה הבולשביסטית לכאורה קציר כפול לגרמניה הנאצית: הוא מסר לרשותה חלק כאוצרותיה הטבעיים של פולין, והוא הכסיר את התנאים לקניית העודפים הרוסיים. מה הם רוחיה של גרמניה משני המקורות הללו?

* לעומת זה, הצליחו הגרמנים לגרום הפסדים לצי-המלחמה הבריטי. הם סיכנו אנית-מסרבת אחת, אנית נוספת וארבע אניות קטנות.

נתחיל מהשלל הפולני. אל הנפט הגליצאי לא הגיעו הגרמנים. הוא נפל בידי הרוסים. מיכרות הפחם הפולניים (בעיקר בשלזיה צילית), נהרסו בחלקם ע"י הצבאות הנסוגים, ומה שנשאר כחיקונו, ספק אם יכסה את הגרעון שנוצר ע"י הפסקת העבודה במכרות הסאר. תוצרתה השנתית של פולין בברזל ובפלדה היא בערך מחצית מתוצרת חבל הסאר - שנפסקה ברובה. החומר הגלמי היחידי בעל ערך צבאי, שנוסף לגרמניה בעקב טעולות המלחמה, הוא האבץ הפולני. לפי הוראות המפקדה הפולנית, צריך היה במקרה של נסיגה, להציף את מכרות האבץ. אך לא ברור, אם ההוראה הזאת הוצאה לפועל במערבולת הכללית.

השלל הפולני לא היטיב את מצבה האספקה של גרמניה.

עתה נבדוק את העורה שגרמניה עלולה לשאוב מעסקי-חליפין עם רוסיה עצמה. נתעלם מהצד הכספי של השאלה, ונניח שגרמניה תוכל לשלם בעבור כל אימפורט רוסי נוסף, אם בסחורותיה היא, ואם במומנים, ואולם מה הם חמרי-הגלם הנמצאים ברוסיה בעודף, ומה גדלו של העודף הזה? האכספורט הסובייטי נתון בירידה בלתי-פוסקת זה המשמש שנים, בשנה האחרונה גדלו השלטונות הסובייטים לפרסם מספרים סטטיסטיים על סחר-החוץ שלהם. אולם, גם אם נניח שהירידה בסחר-החוץ פסקה השנה, ומספרי 8-1937 הם עדיין אקטואליים, נמצא שרוסיה יכולה לספק חמשה חמרים מהדרושים לגרמניה: פוספטים, עצים, פשתן, פנן ודלק-שמנים.

החשוב בגלמים האלה הוא הדלק, קשה לדעת, מה הוא עודף הדלק הרוסי, החפשי כיום לאכספורט. אכספורט הדלק הרוסי לכל הארצות ירד מ-1932 עד 1938 מ-6 מיליון טון עד 1.1 מיליון. אף אם נניח (את ההנחה המסופקת), שצרכיה הצבאיים של רוסיה לא הפחיתו עוד יותר את העודף, ואף אם רוסיה תמכור את כל עודף הנפט שלה רק לגרמניה, ועוד תוסיף לכך את תפוקת המעינות שרכשה בפולין - (כחצי מיליון טון) - נקבל אז סכום כולל של דלק גלמי בשיעור של 14 מיליון טון בערך. כמות זו היא רחוקה מלפלא את גרעון הדלק השנתי של גרמניה הלווחמת. אולם, העיקר הוא, שרוסיה אף אם היתה מסוגלת למכור כמות דלק גדולה כזו, - אינה מסוגלת להמציא אותה לגרמניה.

הקו הרגיל לאכספורט הנפט הרוסי הוא הקו הימי - דרך הים השחור והים התיכון. הדרך הזאת סגורה כעת ע"י הבלוקדה של בעלי-הברית. העברת הנפט הקוקוי במסילות הברזל הרוסיות (או הרומניות), אינה ניתנת אלא בכמויות קטנות מאד. מומחי האכספורט מעריכים, שמסילות הברזל הסובייטיות (או הרומניות) במצבן כיום, מסוגלות להוביל רק איאלו כמות אלפים טון לשנה - כמות מבוטלת לגבי צרכיה של גרמניה. התאמת מסילות הברזל הרוסיות למשלוחי נפט גדולים דורשת עבודת בנין ושיפור, שתארך שנים אחדות. אפשר, אולי, להוביל (בקיצו!) כמויות גדולות של נפט קוקוי לגרמניה דרך מערכת הנהרות והתעלות המוליכים מהים הכספי לים הבלטי.

* צרכי גרמניה בדלק שנים בימי שלום הם בערך 2.5 מיליון טון. בימי מלחמה מעריכים אותם לפחות ב-20 מיליון טון. גרמניה עצמה יוצרת רק 2.6 מיליון טון. רישויה הקרובה לגרמניה יוצרת כ-7 מיליון טון.

הדבר יתכן. א
(אניות-נפט) מי
הטרנספורט הו
הרי שהנפט ה
המלחמה הגרמ
הגלם ל
הידידותיה. הכ
מצד זה, מן
להיות משני

הברירות ש

המוצא

הבולשביסטית

אם הצבא הפ

חסכים למציא

כל ענין ללח

אולם.

(תורכיה) תחו

עם מדינות

מדינות המוכ

זה עלולה רו

ההסכם המדי

ישתנו לטובה

קשה

כל פנים, קו

לכך את פעו

איזור השפעו

במידה

לא התגשמו

לא תביא ת

בחזית המעו

היא תוכל

מקום, כגרו

פוליטיים וא

החזיר

הגבול הגרמ

מל בירי
צבאות
המסקת
א בערך
ך צבאי
המפקדה
אם
רו, אם
ה צבחה
אימפורט
הנמצאים
יה בלתי
מספרים
ין מסקה
ק חמשה
ן הרוסי,
1932 עד
שצרכיה
מכור את
שרכשה
של 1/4
ל גרמניה
ר כמות
זחור והים
זט הקוקוי
ות מאד.
צבן כיום,
בי צרכיה
ת עבודת
דולות של
ים הבלטי.
אתם לפחות
סק.

הדבר יתכן, אם הגרמנים יצליחו לבנות ולהתאים לשם כך מספר גדול של סנקרים (אניות-נפט) מיוחדים. יכול להיות, שתכניות מעין אלו נבדקות עכשיו באגישות מומחי הטרינספורט הגרמניים והסובייטיים בטוסקבה. אך גם זה דורש זמן-הכנה לא מועט. הרי שהנפט הרוסי - כבודו במקומו מונח, אך אין הוא בא בחשבון רציני לצרכי המלחמה הגרמנית.

הגלם למלחמת גרמניה לא יבוא מפולין הנכבשת ולא יבחר לבוא מרוסיה הידידותית. הסתירה בין תאוות הכבוש של הנאצים ובין מעצוריהם המשקיים לא תפתר כצד זה. כן ההכרח, שמנהלי המדיניות הגרמנית יחששו מוצאות אחרים, אלה יכולים להיות משני סוגים: מדיניים-דיפלומטיים וצבאיים-אסטרטגיים.

הברירות של ההתנה הגרמנית

המוצא המדיני-החיצוני בהבנוך הגרמני יכול להמצא ע"י העמקת הברית הבולשביסטית-הנאצית. אין הדבר אומר דוקא סיוע רוסי צבאי לגרמניה. מסק רב הוא, אם הצבא הסובייטי מוכשר למלחמת התקפה באוירה של חזית זרה, ואם גרמניה תסכים למציאותו של צבא זה בין צבאותיה. כמו כן, אין לאימפריאליזם הסובייטי כל ענין ללחום את מלחמות האימפריאליזם הגרמני.

אולם, אם האכספנסיה הרוסית כלפי המערב (פינלנד, סקנדינביה) והדרום (תורכיה) תתחוק, אין זה מן הנמנע, שהיא תביא את רוסיה לידי כסוכים חמורים עם מדינות הנמצאות ביהסי ברית עם המעצמות הדימוקרטיות (תורכיה), או עם מדינות המוכנות לבקש את עזרתן של אלו, בבוא הצרה (שבדיה, נורבגיה). במקרה זה עלולה רוסיה להסתבך בקונפליקט עם אנגליה וצרפת בחזיתת היא. אזי יהפך ההסכם המדיני בין גרמניה ובין הסובייטים להסכם צבאי, וסיכויי המלחמה והשלום ישתנו לסובת הגרמנים.

קשה לשער, ששליטי רוסיה ילכו בדרך זו עד הנקודה הרצויה להיסגר. על כל פנים, קשה לשער שהם יעשו זאת עכשיו. אך אין ספק, שממשלת הרייך מכוננת לכך את פעולתה. מאחורי ההודעה הגרמנית המובלעת, שגרמניה רואה בפינלנד איזור השפעה רוסי, כמסו הרצון לעודד את רוסיה להרפתקאות חיצוניות מרחיקות-לכת. במידה שתקוות הנאצים לסבך את האימפריאליזם הרוסי במלחמה עם המערב לא תתגשמת, ובמידה ש, התקפת השלום" (שתפסוט צורה ותלבוש צורה, פעם בפעם), לא תביא תוצאות רצויות לבעליה, יתרכזו הגרמנים במוצא האחרון: התקפה מיואשת בחזית המערב. קשה לשער, שהמפקדה הגרמנית מאמינה באמת, שע"י התקפה כזאת היא תוכל להכות את הצבא הצרפתי-אנגלי מכה גיצחת. אך המנהיגים הנאציים מקוים, כבראה, להגיע לידי הישגים, שיאפשרו להם, התקפת שלום" שניה בתנאים פוליטיים ואסטרטגיים יותר נוחים.

החזית הצרפתית שבאה בחשבון כמסרה להתקפה גרמנית, היא קצרה מאד. הגבול הגרמני-הצרפתי הולך בחלקו הדרומי לאורך הרהיין. אין לחשוב, שהגרמנים

יצליחו בהתקפה דרך הרהיין תחת אש התותחים הצרפתיים. החלק הנשאר של החזית - בין הרהיין ובין הגבול הלונדוני - ארכו פחות מכמה וחמישים קילומטר. ובו מרוכזים הביצורים המשוכללים ביותר של קו מגינו. טבעי הרבה, שבמצב זה רבות השמועות, שהגרמנים לא יצו להשקיע את כחצי ההתקפה במקומות החזקים של ההגנה, וינסו לעקוף אותם דרך שטחים המבוצרים פחות. ז. א. לפלוש למדינות הנייטרליות שמצפון ומדרום לסקסון המפותח של קו מגינו.

קשה להעריך מראש את סיכוייה של מלישה גרמנית לבלגיה או לשוויצריה. במקרה שהמפקדה הגרמנית תבחור בן־ינט הבלגי, ודאי שתפגש בקשיים יותר גדולים מאשר בשנת 1914. התקפה גרמנית הפעם תהיה משוללת אותם יתרונות האפקה שהיו לה אז, הצבא הבלגי לא יעמוד כעת בודד במערכה. כמו בראשית המלישה ב־1914, בשעה שהצרפתים ריכזו את כל כוחותיהם להתקפתם (הבלתי־מוצלחת) באַלֶזס ובאָרְדֶנֶיס, והאנגלים טרם הגיעו לקונסינט. גם ביצורי בלגיה הצופים מזרחה הם חזקים כיום משהיו בשנת 1914, והצבא הבלגי עצמו רב יותר במספרו ומשוכלל יותר בווינו. המלישה לשוויצריה אף היא לא תתואר כמסע־נצחון מהיר. אמנם הגבול השוויצרי עם הרייך ארוך פי שנים כמעט מגבולה של גרמניה עם בלגיה ולונדונורג ונתן יותר אפשרויות לתנופה אסטרטגית, אבל רובו הגדול הולך לאורך מעצורי מים רציניים (הרהיין ויאר קונסטנץ), ובחלקו הדרומי־מזרחי (האוסטרי לשעבר) הוא מתפתל ועובר בהרים גבוהים. הצבא השוויצרי נמצא במצב של גיוס וכוננות מלחמתית מיום פרוץ הקרבות בפולין. אם איטליה לא תצטרף לרייך, ספק הדבר, אם יוכלו הגרמנים להשיג בשוויצריה תוצאות אסטרטגיות מכרעות. והרי כל פגיעה גרמנית חדשה בארץ גייטרלית כבלגיה או כשוויצריה תעורר על הרייך סערת התמרמרות בארצות הברית. יש לשער, אפוא, ששכר נצחונותיו הצבאיים המשוערים יצא בהפסד מפלתו המוסרית והפוליטית.

ניתוח אויביקטיבי של המצב הפוליטי, המשקי והצבאי כיום משאיר לגרמניה שתי ברירות: א) התקפה נואשת במערב, ב) המשכת מלחמת־הגנה זהירה, השומרת אמנם על מלאי הגלמים, אך עם זה היא מביאה לבסוף לידי התשת־כוחות ההולכת ונִדְלָה עם השתכללות ההסגר.

ברם, המציאות האנושית בתקופתנו היא יותר מדי מורכבת, משאפשר יהיה למצוא את אפשרויותיה בניתוח רציונלי ולצמצמה מראש במספר ברירות. ההלכות הסוציאלי־טכנולוגיות העומדות לרשותנו אינן מספיקות כדי למצוא בשלמות את הכוחות הפועלים בנכחי התכרה המודרנית. מלחמה זו, שהתחילה באשעות ונמשכת באשעות, עתידה, אולי, עוד לנִכְוֶחַנו באשעות גדולות מהראשונות.

מצוות העשייה הציוניות

העם העברי מעונין ביותר במסללה של גרמניה הנאצית. נצחונה של גרמניה מירושו חורבנה של יהדות אירוסה וחיסולו של הבית הלאומי בא"י. ודאי,

יישובה של
בינתיים היתה
עמו את חורב
הברית מבטיח
גורלנו לטו
היסוד לכל
במאמציהן לנ
בכחות, הרהב
המצוה
האכספ
מוסרית ופיסו
הנכבשת, ואל
דואג לאיוקוא
או לונדון כש
שנפלו בידי
ההרנה היא
בתקופה
הריסות היהוד
תקוה עוד לכ
הכספי של ה
ליהודי פולין;
המצוה
בתקופה
כך, כמו בן,
נצטרך להגבי
קרקעיות חשו
אך מח
של מלחמה ו
הקרקע היהוד
הישובים היה
ב־1920, והיש
העברית המש
המצוה
לפי ש
מה ילד יום,
המותר לנו,

יישובה של איי היה קם שוב כעבור זמן־מה בכוח תפוצות ישראל הנשארות. אך בינתיים היתה נחרבת עבודתם של שלושה דורות ציוניים. נצחוננו של היטלר נושא עמו את חורבננו. אולם – לצערנו – איננו יכולים לאמור את ההיסוף. – שנצחון בעל־הברית כבטיח את תקומתנו. גורלנו לרעה יכול להחתיך בחזית המערב. אך קביעת גורלנו לטובה תלויה גם בהגברת כוחנו בארץ־ישראל. הכרה כפולה זאת היא היסוד לכל מדיניות עברית בימי המלחמה. עלינו לעזור למעצמות הדימוקרטיות במאמצייהן לנצחון. אך מן ההכרח שמאמצינו בכיוון זה יכללו גם את הגדלת הישוב בכמות. הרחבת כפיטו הקרקעי. והגברת כוחו להתגוננות.

המצוה הראשונה היא – עליה.

האכספנסיה הגרמנית דנה כאות אלפים יהודים באירופה המזרחית להתגוננות מוסרית ופיסית. חובתנו – להציל את כל מי שניתן להצלה. היהודים שברחו מפולניה הנכבשת, ואלה שהגירתם תותר על ידי שלטונות הכיבוש – מקומם כאן. כל עם ועם דואג לאזיקואציה של בניו הנחונים בסכנה; אך מה הם יסוריהם של תושבי פריז או לונדון בשל הפצצה ארעית. לעומת המות האיטי הצפוי להצווי היהודים בפולין. שנפלו בידי השלטון הנאצי; זכותו של העם היהודי להביא הנה את אחיו מביא־ההרגה היא זכות אלימנטרית.

בתקופת המלחמה הקודמת השקיעו יהודי אמריקה מליונים דולרים להקמת הריסות היהודים בפולין. כעת אין כל טעם לעזרה קונסטרוקטיבית מסוג זה. מה תקוה עוד לכלכלה יהודית יציבה בשטחים שנכבשו ע"י היטלר או סטלין? מאמצה הכספי של היהדות האמריקנית צריך להתכוין לפתרון הקונסטרוקטיבי העיקרי שנשאר ליהודי פולין: עליה והתישבות בארץ־ישראל.

המצוה השניה היא – רכישת קרקע.

בתקופת המלחמה יוצאים זרם התון הפרטי לארץ. גידול התעשייה יואם מתוך כך. כמו כן, אין לפי שעה סיכויים להרחבת משק ההדרים. יותר מכל זמן אחר נצטרך להגביר את התישבותנו החקלאית. כדי לקלוט את העולים החדשים רזרבות קרקעיות חשובות אין לנו. התישבות חקלאית חדשה אומרת כיום – קרקע חדש. אך מחוץ לצורך הישובי־הכלכלי, קיימת בענין זה גם בחינה פוליטית. בסופה של מלחמה זו עלולה ארץ־ישראל לעמוד שוב בפני תמורות מדיניות. היקפו של הקרקע היהודי קיבע את מידות וכיוותינו לא פחות משתקבע אותם כמותנו המספרית. הישובים היהודיים המבודדים בגליל העליון השפיעו על קביעת הגבול הצפוני ב־1920. והישובי־ההתישבות העברית בעמקים השאירו רושם עמוק על גבולות המדינה העברית המשוערת שבהצעות ועדת סיל ב־1937.

המצוה השלישית היא – גיבוש כוח ההתגוננות של הישוב.

לפי שעה אין סכנת מלחמה בקרבנותנו ממש. נקוה, שלא תהיה. אולם אין לדעת מה ילד יום. ומאין תפתח הרעה. שום עם אינו חפשי בימים אלה מחובת הכוננות. הכותר לנו, היושבים בטבורו של המזרח התיכון התוסס. להתעלם מהחובה זו? בכידה

הנשאר של
ים קילוסטר.
שבמצב זה
ז החזקים
לש למדינות.

ו לשווצריה.
יותר גדולים
ות האפתעה
זית הפלישה
לחח) באָלֶס
זה הם חזקים
יותר בזיונו.
וכגם הגבול
ולוכטמבורג
רך מעצורי
רי לשעבר)
ניוס וכוננות
ספק הדבר,
יי כל מגיעה
גרייך סערת
ז המשוערים

איר לגרמניה
יה. השוכרת
חות ההולכת

זאפטר יהיה
ית. ההלכות
בשלמות את
עות ונמשכת

ז של גרמניה
באיי. ודאי.

שהאימפריה הבריטית תהיה זקוקה לעזרתן של יהדות עבריות בשטח עולם זה - עלינו לסייע לה. על כל פנים, חובתנו לארגן את הדור הצעיר לקראת הסכנות הצפויות לנו. ארגון ואימון הגנתי דורש זמן. אסור להתחיל בדבר בשעה שהסכנה מרחפת כבר על ראשינו. היטיבה הסוכנות היהודית לעשות, בהכריוה על גיוס עם ראשית המלחמה, והיה אינסטינקט פוליטי בריא בתגובתו של הישוב. שנתן לגיוס כ-145,000 מתנדבים, ומהם 50,000 גברים בגיל צבאי אקטיבי.

גיבוש כוחו ההגנתי של הישוב עלול להקל על שיפור היחסים בינינו ובין האומה הערבית כולה, לענפיה השונים. כמעט כל הארצות הערביות כסביבנו - החל ממצרים המפותחת ועד אמירות עבר-הירדן המדברית - פיתחו במסך עשירים השנים האחרונות כוחות צבאיים רשמיים. עינינו אינן צרות בהישגיהן. אולם, אין זה לתועלת השכנות הטובה בין עמים שכנים, אם אחד מהם נהנה בזכות הגנה צבאית רשמית במילואה, והשני מוכרח להצטמצם בזכות פחותה כזו לאין שיעור. הקמת יהדות צבא עבריות תגרום ליתר שוויון בשטח ההתגוננות, וממילא ליתר כבוד הדדי ביחסים שבינינו לבין שכנינו. ההסכם המדיני היחיד שקם בין היהודים ונציגי ערב (הסכם ויצמן-פישל) בוצע בשעה שגיוס הגדודים העברים היה בכל תקפו, ואין זה מקרה. אולי, שפיזור הגדודים העברים בראשית 1920 סימן אות ראשון להחמרת היחסים היהודים-הערביים.

עיקר מאמץ ההתגוננות של יהודי-הארץ צריך, במצע הדברים, להתרכז בארץ ישראל ובסביבותיה. אולם יהודי הארצות הניטרליות, יהודי אמריקה בפרט, יוכלו למלא את חובתם לאומה ולברית הדימוקרטית ע"י יצירת גדודים עבריים לאותה חזית יחידה הקיימת כיום הנה: הוית המערב. אין יהודי, שיראה את עצמו נייטרלי במלחמה זו. אבל ישנם כמה וכמה עסקנים יהודים, החושבים, שמוטב לצעירים יהודים כי יצטרפו לצבאות העמים האחרים: הצרפתים, האנגלים, הפולנים, הצ'כוסלובקים, וכו'. אין הם רואים יתרון מוסרי ופוליטי ביצירת יחידות עבריות. הצודקים הם בסברתם? הופעתם של גדודים עברים לאומיים בחזית המערב איננה תלויה, כידוע, רק ברצון היהודים עצמם. כמו ב-1917, כן גם עכשיו לא תתכן הקמת הגדודים בלי דרגות הכנה מורכבות. אולם, במידה שהדבר תלוי ברצוננו יש לשקול את הדבר מבחינה הבאה:

הקרבנות שנביא כאלמונים בגדודים זרים לא יקשו לחשבונה המוסרי והפוליטי של האומה. אותם מאנשי המדינות הדימוקרטיות, המסקפים כיום בנחיצותם של גדודים עבריים. יהיו בגמר המלחמה הראשונים להרבות בתרעומת, שלא עשינו מאמץ קולקטיבי להשלט הנאציות. אם כל כחור עם היינו מעוניינים בכך יותר מאחרים. לעומת זה, אם הצעירים היהודים, המוכנים להתנדב, יתרכזו בגדודים עבריים, יבליט הדבר את חלקנו במאמץ המשותף, ויהיה לנו למשען-מה בימי המעבר החמורים שבין מלחמה לשלום. ועצם מפעל ההתנדבות העברית ישמש מנוף גדול להתעוררות ציונית בנבכי הדור היהודי הצעיר באמריקה.

מה
וביחוד של
המחשבה ו
עליו אפשר
נסיון
המהירות,
לבסס על ג
של סנקט-
נע יקריסטי
בלגלים.)
החדשים הע
הנסי
אירופית גו
אמצעי-החבו
שלא הספיק
שנות (וכן
כושר-המעט
רצינית להב
של המלחמה
החזיות לקח
שךרה (קולוז
ברם.
מוגברת הוטו
ולמוקש האנז
ערכו המכריז
רק ענ
בפולין, גיתן
המשוריצים ב
זירת המל

מה הו
לפי דעות יד
של ההתקפה
אלא אף כמה
כבר ה
האינפנטריה.

* במידה
המלחמה בלבד: ו

אל גלילי

מלחמת המנוע והשריון - ולקחה

(בעקבות מסע פולין, 1939)

מה יהיה במלחמה העתידה תפקידו של הצנף הצבאי החדש, - הצבא הבוטורי, וביחוד של חלקו המסורין? - שאלה זו היתה אחת השאלות התכופות ביותר בעולם המחשבה והחקירה הצבאית באז מלחמת העולם. אולם, מועט היה החומר אשר עליו אפשר היה לבסס תשובה בטוחה לשאלה זו.

נסיון מלחמת 18-1914 היה יותר מדי מרוחק מאתנו, בעיקר מבחינה תכנית. המהירות, כושר-המעבר והזיון של הטנקים עלו באז במידה כזו, שאי-אפשר לבסס על נסיונות העבר שום חישוב לגבי האפשרויות הטקטיות של העתיד. (מהירותו של סנק-רנו הצרפתי, מדוגמת 1917, היתה שמונה קילומטר לשעה, בשעה שכעת צע-קרסקי האמריקאי או הרוסי במהירות של 60 ק"מ על זחלים וכ-100 - על גלגלים). וכן חקר עדיין כושג ברור על יחסי-הגומלין שבין סוגי-הגשק החדשים השונים במלחמה העתידה, וביחוד בין השיס ובין הכוח המסורין.

הנסיון, הקרוב יותר בזמן, של חבש וספרד רחק אף הוא מתנאי מלחמה אירופית גדולה. בחבש מלא הכנוע תפקיד גדול - אך, בראש וראשונה, בתור אמצעי-החבורה, בפעולה נגד אייב שחטר כל ציוד הדיש. בקרבות מס-ס - כמעט שלא הספיק המנוע להוסיף, בספרד נבחנו אמנם כמה וכמה סוגי טנקים של מדינות שונות (וכן הנשק האנטי-טנקי אשר להן), אלא שהמבחן היה תכני בעיקרו (כושר-המעבר, חסינות-השריון, נוחות-הניהול וכיו"ב), ולא היתה שום הודמנות רצינית להבהיר את ערכם הטקטי המלא, ומה גם - אה השפעתם על האופי הכללי של המלחמה. לכך גם בעיקר מעוט-מספרם של הטנקים בספרד, לצומת אורך החזיות. לקח מאלף ניתן בהובלה המוצלחת של יחידות פרנקו בקרבות ברונקסה, ובהגסת שדרה (קולונדה) כמונעת איטלקית עיי כוחות-האוויר הרסובליקאים ליד גודל-הקה-ברס, עם התפתחותם ושכלולם של סוגי-הנשק האנטי-טנקיים, שתשומת-לב מוגברת הופנתה אליהם בשנים האחרונות בכל הארצות הגדולות (בעיקר - לחותח ולמוקש האנטי-טנקיים), רבו הדעות, כי גם במלחמת-יבשה, כמו במלחמת-ים, הופחת ערכו המכריע של השריון מפאת עליה כוחו של כלי-היריה.

רק עכשו, עם האפשרות של מבס קרוסקטקיבי על מהלך הקמפניה הגרמנית בפולין, ניתן להסיק מסקנות ראשונות לגבי יכולתו של הצבא הבוטורי, והכוחות המסוריינים ביהוד, במלחמה המודרנית. אמנם, גם כאן מותנה הרבה באופים של זירת המלחמה ושל הצדדים המתנגשים.

מה הוא סוד ההתקדמות הגרמנית הכהירה בשדה המערכה בפולין, הפותחת לפי דעות ידועות פרק חדש בתולדות אמנות המלחמה? מה הוא התהליך האופרטיבי של ההתקפה אשר היתה את מפתח-ההצלחה, ואשר הפתיע לא רק את הקהל הרחב, אלא אף כמה מהכסחכלים הצבאיים?

כבר ההגדרה הראשונה של מערכת פולין כגלה את החידוש שבתמונה: האינפנטריה, זו, מלכת שדה-הקרבי, לא השתחפה כלל בהתקפה הגדולה, הפעם

* במידה שמאמר זה יעבור על נסיון המלחמה בפולין, הרי יצטרעם בהצרכת כתינה אחת של המלחמה בלבד: זו של פעולות הצבא המסורין והבוטורי.

עולם זה -
את הסכנות
בר בשעה
הנריזה על
זל הישוב,
יבני.
ינינו ובין
בנו - החל
יים השנים
ה לתועלת
ת רשמית
יחדות
יי ביחסים
יב (הסכס
זה מקרה,
ה יחסים
ז: בארץ
א יוכלו
ז לאותה
גייסרלי
ז יהודים
ים וכי,
זברתם ז
דוע, רק
ים בלי
הדבר
זפולטי
ם של
עשינו
יותר
גודדים
בימי
ז מנוף

נשאר חיל הרגלים של הסתפקי כמעט מחוץ לחלק הדינמי של האופרציות, זה שדוקא בו התבלט המיד תפקידו. פריצת הפרץ בחזית האויבת נעשתה ע"י פורמציות משוריינות גדולות. היא בוצעה עתים ע"י קריעה ממש של קר ההתנגונות הפולני, ועתים ע"י חדרה דרך הרוחים שבין קטעי החזית אשר למתגונן. רוחים שכן ההכרח שיהיו קיימים בחזית כל כך ארוכה כמו זו, שנגורה על הפולנים ע"י גבולות ארצם. אולם, עצם העובדה של פריצת חזית אויבת ע"י טנקים מרובים - עוד לא היה בה מסוים חידוש. כיוצא בזה הושג גם בתקופה האחרונה של מלחמת העולם (כיוחד ע"י האנגלים בקרב קמברג הידוע, בסתיו 1917). חדשה הייתה דרך ניצולו של הפרץ, לאחר קריעת החזית, - ונקו דיביויות משוריינות שלמות. במקום להלחם בכוחות האגף של החזית האויבת, ישר אל תוך השטח שלפניהן, מבלי שים לב לצבאות החזית של האויב, שנשאר מאהריהן. הן העסיקו חדרו אל תוך עורף האויב לברחקים ניכרים (30-40 קילומטר בזניקה אחת כרגיל). הן השתערו על מרכזי הפיקוד האויבים והשמידום במידת יכולתן. המטירו מסכונות יריה על קולונות האספקה, הפטיקו את החיבורים כהעורף לחזית, שיבשו את סגנון הקשר והפיקוד. אלה העצבים העדינים של צבא מודרני. בקיצור - הפריעו והרטו את כל רשת שירותי העורף, אשר בלעדיהם לא תתואר חזית יציבה. בפעולה זו געזרו הכוחות המשוריינים ע"י הטנס הגרמני, אשר בהמצבותיו ובהתקפות כונות היריה טייע לורוע הרס ובהלה בעורף הקרוב והרחוק של הצבא הפולני. כביטוי של מסתכל צרפתי בן-סבך: - "סגנון הפיקוד הפולני נמצא פתאום מנותק מצבאותיותו, מיתקף הוא עצמו ונאלץ לחפש לו מחסה - כלומר, בלתי מסוגל יותר למלא באופן פעיל את תפקידו". - ובינתיים, באו בעקבות הגל הראשון של הקרב המשורין - גלים חדשים, שהמתיעו שוב את הכנינים הנדהמים, והפעם, הופיע אתם גם חיל-הרגלים - אם כי בשינוי דמות ותפקיד.

כדאי לציין בהזדמנות זו את התמונה של התקפת "משוריינים", כפי שתוארה למשרע בספרו של הגנרל גוֹרְרִיצֶן, ששימש כפקח כללי לכוחותיה המשוריינים של גרמניה*.

ניוח להתקף עם שחר, או בערפל קל, כי כל-הזון האנטי-טנקים לא יוכלו או להשתמש בכל טוח-הקליעה שלהם ויפתעו ע"י הופעתם הפתאומית של התוקפים. חשיב, שטנקים רבים יחדרו סקר ועמוק לתוך עמדת האויב, צריך, כו בזמן, להתקף את הטוללות האויבות, המשתתפות גם בפעולה אנטי-טנקית. מבלי לקבוצ שיגרה, יש להבחין ארבעה נקטים בהתקפה. על הדרגים הראשון (לאחר שיקרע את קו-החזית - א. ג.) - לשחק את הרורבות והטנקים של האויב, ולחטל את המסות ואת אורגני-הפיקוד שלו. בדרכו עליו להכתפק בהשמדת כלי-הזון האנטי-טנקיים של המתגנר ולא להסתבך בקרבות אחרים.

תפודתו של הדרג השני היא השמדת חיל-התותחנים של האויב והתותחנים האנטי-טנקיים שבקרבתו. על הדרג השלישי לאפשר לחיל הרגלים ולצבאות-העזר של הכנקים (אינפנטריה ממונעת, חיל-התותחנים כהיר ועור - א. ג.) לחזור דרך הפירצה שבעמדת חיל-הרגלים האויב.

לבסוף בא הדרג הרביעי, שאותו יש לקבוצ רק כאשר הכוחות המשתתפים

* הספר: "תורהו - המשוריינים באים" הופיע לפני זמן לא-רוב. ** רגו - צ'קלן.

עד כו
העיקר יש לו
הדיבן
קילומטרים,
מושג החו
כוחות-האוויר
נתן להן א
פנימיות, ה
צבא
בעורף העמו
וגם החדשה
האסטרטגי
ואפילו הגרו
מקרה את ו
של הגנרל
ביותר של
הקמפניה. ו
1919-20 בו
בגליציה - ג
(כלומר, סוג
החזיות הפח
המלחמה בכ
"סוד"
לכוח המשח
הזאת צריכו
בספרו של
האחרון גם
במזרח.
(ertruppe)
הגרמנית בו
על ידי הה
הרגלים המ
באורגנים מ
סומנו מרז

ds .

בקרב הם ניכרים. משתמשים בו בתור דוגמה לרשות המפקדה. וכן לשם הקפתן של חזיות כתגודות.

התקפה עצומה כזאת צריכה להרזר לתוך עמדת האויב בחזית רחבה (עד כדי לאפשר משבר לרזרבות המהירות שאינן משוריינות - א.א.ג.) ועל הגלים להשנות ללא הפסק. עד שהושג המטרה. כל דרג ודרג. לאחר ביולוי שליחותו הראשונה. חייב להדחק קדימה. כדי לעמוד גבון לקרב נגד השגקים אשר אפשר לצפות להם (הכונה לקרב עם קרב הסגקים שבצורך האויב - א.א.ג.)

עד כאן - התיאור של המתודה הסקטית לכיבוש הפרץ בחזית. אולם, העיקר יש לראות בהיקף שניתן לניצולו האסטרטגי של הפרץ. לאחר שהושג הדיביזיות המשוריינות. שחדרו לעומק החזית האויבת. עברו אחר-כך מאות קילומטרים. פלשו לחבלים שלמים. יצרו עובדות אסטרטגיות שהרסו את עצם מושג החזית במערכה הכבירה שהתחוללה בפולין. בזה. ככובן. פעלו כאחד עם כוחות-האויב הגרמניים ונעזרו ע"י. מלחמת האויר הסוסלית. האכזרית. אך מה נתן להן את כוחן לא רק להרוס ולתפול בעורף. כי אם גם להוות כעין. חזיות מניכיות. הנפרסות במהירות וגודדות בשעת הצורך בעורף העמוק של האויב?

צנא מהיר-הנועה הפורץ דרך חזית כתגודת או המקיף אותה. עושה שמות בעורף העמוק וגורם לפתגוד נזק לא-ישיוער. - אותו ידעה ההיסטוריה הצבאית. וגם החדשה בכלל. תפקיד זה נועד מקודם לחיל הפרשים. הביטוי. חיל-הפרשים האסטרטגי היה מקובל באוצר-המונחים הצבאי. אולם הפשיטות. של כוחות רוכבים. ואפילו הגדולים ביותר. אם כי מלאו לעתים שליחות חשובה. לא שינו כמעט בשום מקרה את הסיטואציה האסטרטגית ביסודה. אפילו הפשיטות של קורפוס הפרשים של הגנרל הרוסי הלבן. קמאנצוב. אשר עבר אלפי קילומטרים בעורף העמוק ביותר של הצבא האדום (סוף קיץ 1919) וגרם הרס עצום - לא קבעו את מהלך הקמפיניה. הפשיטות של. ארמית הפרשים האדומה של בודיוני הכריעו בחורף 1919-20 בחזית הדון והקיפון רק בייחד עם ההתקפה הצבאית-הכללית. ובקיץ 1920. בגליציה - נכשלו. בהיותן מבודדות. מדוע הצליחו הפעם דיביזיות משוריינות גרמניות (כלומר. סוג צבאי הדומה ביסודו לחיל-הפרשים. כי כמו - בתנועתו). שחדרו דרך החזיות הפולניות בכמה וכמה נקודות. וזינקו אל מנים המדינה. להכריע את הוצאות המלחמה במורח?

סוד- הדבר צפון בצירוסו של כוח הרגלים הממוצע (והארטילריה המהירה) לכוח המשוריין. כשהראשון הולך בעקבותיו ובחסותו של השני בעצם אין התפיסה הזאת צריכה לשמש הפתעה כלל. כשם שפוחחה למסרע כל המחודה הסקטית בספרו של הגנרל גודריאן. כן הרבתה ספרות הצבא הגרמנית ועתונותו לעסוק בזמן האחרון גם בהבהרת הקונצפציה האסטרטגית של המלחמה העתידה - ובייחוד במזרח. טאמרו של הקפיטן פיקר בגליון יוני (1939) של. צבא השריון (Die Panzertruppe). קבע בהחלט את המגמות. שהונחו ביסוד הקמפיניה הגרמנית בפולין. העיקר נקבע כאן לא רק על ידי החדירה הראשונה. אף לא על ידי ההעמקה בלבד לעורף האויב. כי אם גם על ידי סיפוח יחידות ניכרות מחיל-הרגלים הממוצע אל הדיביזיות המשוריינות במילוי תפקידן האופרטיבי העיקרי. (גם באורגנים מקצועיים אחרים. כגון "Militär Wochenblatt", "Wissen und Wehr". סוכנו מראש קוי מחשבה ופעולה דומים).

Raids - מסעות הדירה וסיור.

ורציות,
תה עיי
של קר
גונן. -
יה על
ת עיי
תקופה
בסתיו
- זנקו
שר אל
הריהן.
כזניקה
משטיר
שיבשו
ופריעו
פעולה
נות -
ביטור
אותו.
באופן
גלים
ליס -

נוארה
רנים

יוכלו
קצרים
הכו

ק את
זרכו
ורבות

החיים
טריה
חיל-

המים

באו נקבעו (במלחמת העולם 18-1914) קווי החזית הרציפים והנשענים בנקודות
 סיומם בנבול ניטרלי או בים, כמעט שניסל מהמפקדות חופש היוזמה והתנועה
 האופרטיבית. לאחר שנתחסלו האמצעים הקודמים של ההקפה והתמרון, התחילו
 החיפושים אחרי אמצעים חדשים להתגבר על קללת העצירה זו. הטנק (18-1917)
 סיפק צורך זה אך חלקית: הוא הויו חזיות, אך לא סרצן לעומק. רבו המחשבות
 על "דנסט" בעורף האויב, אשר "יקף" ויטוץ את קרהחזית הנוקשה. בשנים
 האחרונות חשבו בעיקר על "דנסט" אוירי, אף אורגנו יחידות סוככיות** להורדה
 באוירונים (חיל-הרגלים של האויר, הרוסי, הגרמני, הצרפתי). אולם הפעם ראינו
 גלגול חדש של רעיון ה"דנסט". בשורה ארוכה של ידיעות משדות הקרב שבפולין
 חזרה ונשנתה, בנירסאות שונות, הנוסחא: כוח משורין של האויב פרץ את החזית
 הפולנית בנקודה פלוגית, והמשיך להתקדם בסהירות אל המרכז האלמוני, כשבפעקותיו
 הולכת שורה של חיל-הרגלים על מכוניות-מסא. כאן מלא הכוח המשורין את
 הפקיד ה"צי". הוא הוביל אתו את "הדנסט" של חיל-הרגלים, על מכוניותיו ו"קלעי"
 האופנועי ועל כל גסקו המודרני המגוון. - את הרעיון הזה אפשר למצוא, בכל
 בהירותו, בעתונות ובספרות הגרמנית המקצועית של השנה האחרונה. ערכה המיוחדת
 של שיטת-ההקפה זו הוא בכך, שהכוח האינפנטרי, המובל בעקבות "המבצר הנווד"
 של יחידות משוריות, מהנה, לאחר הגיעו אל מרכז מתאים בעומקה של ארץ האויב,
 את האלכנט היציב והמתבצר של "חזית-פנים" חדשה, לו כוסר ההתחפרות
 והקפת ביצוריה-השדה המעצבים את החזית, לו כוח-האש הקבוע, השונה כל-
 כך, גם ברציפותו וגם בדיוקו, מאשי-הטנקים הספורית והמקנה יכולת גדולה
 פריכמה להדיפת המתקיף למרחוק, לו הסגולה של הבטחת נקודה חיונית ע"י
 הקפת עכדות רציפות סביבה. הכלל - הוא השלד לחזית אשר לא על נקלה
 החוסל. בזה יתרונו על הפרשים הממוכנים של רכב-הטנקים, המסוגלים לפלישת
 בזק אך אינם מתאימים למלחמה סטציונרית. הכוח האינפנטרי יוצר ע"י כך אי
 קבוע של הפרעה וההקפה בתוך הארץ הנפלשת. צירוף האינפנטריה אל הכוח
 המובילי המשורין מקנה לאחרון את היכולת למלוי תפקידים אסטרטגיים
 מכריעים. ליד המושג הישן, חיל פרשים אסטרטגי - יכול עכשיו להופיע במילון
 הצבאי וביתר זכות, המונח - כוחות-שקיון אסטרטגיים.
 המתודה של התקפת-תקף (attaque brusquée) לשם יצירת פרצים נרחבה
 כאן לשירות התעודה האסטרטגית העליונה של "מלחמת-הבזק". הטנק הקל ומכונית-
 המסא להובלת החיילים - אלה נעשו לשני מבשיריה היבשתיים העיקריים.

האופרציות של היחידות המוטוריות בפולין, הן בשלב הספטי של ביצוע
 הפרץ, והן בשלב הניצול האסטרטגי גילו כמה מגמות, שהן אויניות למלחמה המודרנית.
 קודם כל נתגלתה הסהירות העצומה של היחידות המשוריות או הממונעות
 בתנועה האופרטיבית, והיא הביאה לידי המרצת קצב-האופרציות במידה שהיה קשה
 לשערה. ערב המלחמה ציין קצין גרמני על דפי "Militär-Wochenblatt" את
 נסיונו מימי הפלישה הגרמנית לצ'כיה (מרס 1939): שתי השקראות אשר מרצו למרובה
 משלויה (צפון-מזרח) ומאוסטרית (דרום), אצו האחת לקראת רעותה, כדי לבצע את
 האיחוד האסטרטגי, ויחידות מוטוריות נושאות-חיילים עברו בסדרן 50-60 ק"מ לשעה.
 * "דנסט" - ("ירידה בצרפת") - הורדת כוחות-צבא על יבשה אייבת: כצבא-כאניות, כיום - גם באוירונים.
 ** פרישקויה.

בורכים
 במלחמת
 גדולות ה
 בפולין ה
 עקב-אכי
 כי שדרה
 כש, נתקעו
 איפשרה
 מופרעת
 של הצבא
 וקו
 גרמני, המ
 אין אפשר
 בהתקפתו
 עם האנשי
 לנו דרך ו
 להתקדמותו
 המשוריינים
 לשמור על
 כל עוד ג
 מוכשר אינ
 בהרו
 אף הן לא
 של אמת ב
 18-1914.
 בסוף
 של המלחמה
 של 1919, ל
 ע"י דחיסה
 כשהוא הורס
 הפיקוד וכי
 לאח
 כיצד הצליח
 את ה
 שהצריכו קו
 באמצעי-מלח
 גדול
 מח

בדרכים הרמיות דומה. שמהירות התנועה האופרטיבית של הסדראות המשוריות במלחמת פולין. שלא בשעת. קרב כבוד ממש. לא מעטה בהרבה ממכסה זו. המסקנה העיקרית מלקח זה היא ששטחן האסטרטגי של מדינות לא גדולות התכוץ מאד.

הדרכים לא גרמו קשיים יתרים לרכב הברזל של גרמניה (מזג האוויר בפולין היה נוח). ברם ההספקה (של מזון וביחוד של דלק ותחמושת) היותה צקב-אכילס של היחידות המוטוריות. כשהרחיקו להתקדם. ישנו ידיעות על כך. כי שדקה כשורית-ממונעת של צבא גרמני סבלה אבידות קשות מידי הפולנים. כשנתקעה בעובק הארץ בחוסר דלק. חולשת הטקס התגמלה קשה בפולנים: היא איפשרה לגרמנים לא רק גישוש אוירי אידיאלי. אלא גם הספקה אוירית בלתי מופרעת לחילות ההלוח המנועיים שהתרחקו. מכאן המסקנה: כוחו האופרטיבי של הצבא המובילי אשר למת קיף - מותנה בהרבה עיי חולשת הטקס של המגין. וקו גוסף למלחמת השריון והכנוע. קו המחורגו לימים קדמונים. קצין גרמני. הבוסר את רשמיו כחזית פולין. בפוליטיקן. אומר: - במלחמה המודרנית אין אפשרות לקחת שבויים. ובוז מוסבר מספרם הקטן יחסית של השבויים בהתקפתנו הראשונה. תארו לכם סנק גרמני כבד אחד מול בטליון פולני שלם. - עם האנשים המעטים שבטנק ותקריות חיל-הרגלים הפולני מסביבו. אם רצינו לפרוץ לנו דרך הלאה. אי-אפשר היה לקחת שבויים. גאלצנו. לקצור כל אשר הפריע להתקדמותנו. הפולנים אינם מוגיילב והם נלחמים עד לאיש האחרון. כשהצבאות המשוריים הגרמנים פרצו דרך החזית הפולנית הם לא יכלו לחסוך אף איש אחד לשבור על חיילים שבויים. נשאר לנו רק דבר אחד: להוציא את כל התחמושת. כל עוד נשאר פולני חי אחד בתחום הטוח שלגו. הצבא המובילי המשורין מוכשר איפוא לנמא כרחקים. אך אינו מסוגל לחסום טריטוריות או לשבות שבויים.

מהראוי לציין כי הדעות המוקדמות שהובעו בספרות ובעתונות הגרמנית. אף הן לא היו חדשות או מקוריות. ביחס לשימוש בכוחות המשוריים ישנה מידת-מה של אמת באמירה. שהמלחמה החדשה מתחילה בנקודה. שבה גסת ימה מלחמת 18-1914.

בסוף קיץ 1918. כאשר אי-אפשר היה עדיין לראות כראש את סופה הקרוב של המלחמה. עבדה מסקרת קורסוס הטנקים הבריטי את תכניתה האופרטיבית לקמפניה של 1919. לפי תכנית זו צריך היה כוח טנקים עצום לפרוץ את החזית הגרמנית עיי דחיפה פתאומית. ולהמשיך את דרכו לברחק גדול בעומק העורף של האויב. כשהוא הורס את כיצורי הקו השני. את המחסנים ואת מנגנון התחבורה. וסוגע במרכזי השיקוד וכר. המונה מעין זו משתקפת כיום לעינינו בתוך הדו"חים כחזיות פולין.

לאחר כל ההסברות של שיטת ההתקפה הגרמנית כתעוררת בכל זאת השאלה: כיצד הצליחו נסיונות-החדירה שלהם במהירות. ולבראית עין - בקלות. כזאת? את הביאור העיקרי יש להפש: א) באורך גבולותיה של פולניה המוקפת. שהצריכו קוי הגנה ארוכים ביותר ודלילים. ב) בחולשות צידו של צבא פולין באמצעי-מלחמה טנקיים ואנטי-טנקיים.

* גדול שנינו ביקר.

** מהברת היה קלוגל פולר הדרוס. כיום נגרל. ממיסדי כוח-הטנקים הבריטי ומגדולי מסקרו ונלהביו.

נקודות
ותנועה
זחילו
(1917-
זשבות
בשנים
הורדה
ראינו
כפולין
החזית
ובותיו
את
קלעיו
בכל
ניחוד
ודד
אויב.
שרות
כל-
רולה
עיי
קלה
שת-
אי
זכות
יים
ילון
זכה
ית-
נוע
ית.
ית
שה
את
קה
את
נה
ים.

כבר צוין כי לעתים פרצו הגרמנים פרצים בחזית, ולעתים חדרו דרך הרוחים שבין קטעי-חזית לא-מחוזיים. פריצת הפרצים ודאי שנחאפשרה בעיקר מחמת העדר הגנה אנטי-טנקית מספקת ע"י אש צפופה ומצטלבת של תותחים א.ט. אמנם, לפי המיכסה נועדו לכל דיביזיה פולנית 42 תותחים אנטי-טנקיים, - מספר אשר איננו קטן בהרבה מ-48 התותחים הא.ט. של המיכסה הרשמית לדיביזיה בריטית. אולם מאלה חולקו 27 תותחים לשלושת הרגימנטים הרגליים של הדיביזיה*, וע"י כך הוקטנה יכולתו של מטה הדיביזיה לערוך את כליה הא.ט. לפי תכנית כוללת ומחושבת, כשהם צמודים באשם ומשולבים לעומק, לאורך חזית הדיביזיה ואגפיה. כבר זה שימש עילה לחולשה בהגנה. חוץ מזה, יש מקום לפקפק אם קוימה בפועל הענקת-כלים זו לכל הדיביזיות. נוסף לכך, מנעו, כנראה, פתאומיות ההתקפה הגרמנית, והנעת הצבא הפולני, משלב המוביליזציה אל החזית - ברגע האחרון, את ההכשרה הא.ט. של האיזורים שלפני עמדות הפולנים והנחת מוקשים א.ט. בהיקף ראוי.

ואשר לחדירה דרך הרוחים שבחזית, הרי כאן התנקמה בפולנים חולשת כוחותיהם המשוריינים, המוביליות וכוח-הקרב של האחרונים - הם שיכלו לעזור בסתימת הרוחים המסוכנים, אשר הגיאוגרפיה הצבאית של פולין גזרה על כוחות מגיניה. עוד יותר הורגשה חולשת הצבא הפולני בנקודה מברעת זו, כאשר הדיביזיות המשוריינות של הגרמנים, לאחר פרצן את החזית, לא מצאו כלל מאחריה, במרכזי ההתנגדות המשוערים של הקו השני, שום רורבות-טנקים פולניות, שמתפקידן היה לעצור את כוחות-האויב המשוריינים ולדחפם אחורנית כלעומת שבאו.

לקויי-ציוד אלה של צבא-פולין (יחד עם עודף-הכוחות האירי של גרמניה) מבארים בהרבה את קלות-החדירה המפתיעה.

כך באה על ענשה ההעדפה המופרזת של חיל-הפרשים ע"י פולין, עם כל הצורך בחיל זה לקראת אפשרות של מלחמה נגד רוסיה. הרי לא יכול היה כלל לבוא בחשבון כתחליף לכוה משורין מוטורי, - לא בכוחו הקרבי ולא במוביליות שלו. כסמל מושגי הציוד של צבא-פולין עוד השתא תשמש העובדה הבאה. בחדשים האחרונים ניתנו למכונות-היריה של חיל-הרגלים הפולני, בתור שכלול, עגלות דו-אופניות רתומות לסוס אחד, (המוכרות את ה"בוקולקי" עוד מימי מלחמת רוסיה-יפן). צוין, כי עגלות כאלה הועילו הרבה במלחמה עם רוסיה, ב-1920. אולי ראו בזה מעין תשובה ל-"טצ'נקה" ** המפורסמת של צבא בודיוני. אך העגלות הפולניות ניתנו באותה שנה, שבה נקבעו לכל בטליון בריטי עשר מכונות נושאות מכונות-יריה, משוריינות ומחונקות על "זחלים", בעלות כושר מעבר רב, ושמהירותן כ-50 קילומטר לשעה בדרכים, וכי-35 - בשטחים רגילים.

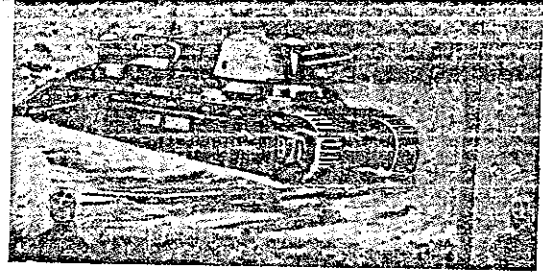
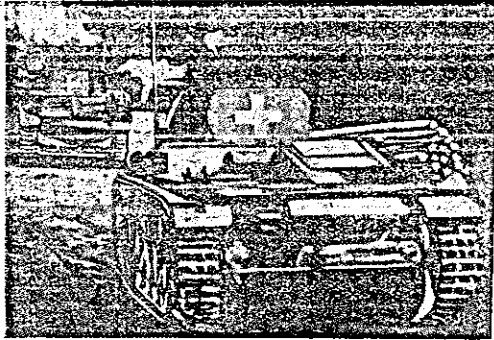
הטנק הגרמני הקל, יסוד הדיביזיה המשוריינת (Panzerdivision), הצדיק את עצמו בזירת פולין, כאילו לא לגמרי נתאמתה הבקורת החקנית אשר מתחו עליו קלזך בספרו, ולידל הרט - במאמריו, על נסיון ספרד. האילויות שטופחו בנידון זה ע"י הנהנים מביטול כוח השונא, (למשל במאמרים ב "Das Neue Tagebuch") הופרכו לגמרי.

מהן המסקנות שיש להסיק מכל זה? כוחות השריון של גרמניה נוסו בזירת-

* יחזק, - מחסר מכסה מספקת של כלים אנטי-טנקיים קלים לגזריו הרגלים.
** עגלת קמיצים לנשיאת מכונות-יריה.

וחמרי נפק, וכבישים גרו, ההפירות, חזית רצופה בנקודות רבו ימים או שבו ששה מן הפירינאין מאורך החזיה שהיו פנויים שתי שנות קרובות, אך קו החזית המערב, קו החפירות, לפני 120 שנה אותן הצבאו מוכנות, היתו הגנה בפני ב קרילינגטון ב יוצאים מן ה של תנועה מ המספר העמדות, ואח גורקן העיקר ואפילו קטנה, על שטח מרו נעשה גדול עו בהכרח לבקן נאלץ להתחפ את החזית, ו זהו צ העשרים, מה לעצמה הפך כאן נ עמדות-קבע ו שתי א הטנקים, לא האנטי-טנקיים לפרוץ שוב ו

* במלחמ
** במלח

מימין — טנק צרפתי כבד (70 טון) בחצותו נהר.
משמאל — קולונה של טנקים גרמניים קלים נכנסת לכפר פולני.

המלחמה המזרחית, והם נמצאו מתאימים לתנאיה. אולם, ממש כמו שחיל הפרשים הפולני היה טוב לשם פגישה עם קורפוס הקווקים האדומים של אוקראינה או באלה של הדון, אולם לא עמד בהתמודדות עם צבא מודרני ומשורין, — כך הפרשים הממוכנים של גרמניה הכריעו בחזית המזרחית — אך ספק אם יוכלו לקוות לזה במערב. במרחבי המישור הפולני היה תפקידם קולרי בעיקרו — ולכך הם נועדו, המוני הטנקים הקלים האלה. מול ביצורי האיתנים שכמעט, המוגנים ע"י מסך אש כבד וכל התכניקה המודרנית של מלכודות, מוקשים ומסתומים, יידרשו מכשירים אחרים לגמרי, בעלי תכונה ארטילרית. אך דוקא בשטח זה, של הטנק הכבד, נושא התותחים המרובים והגדולים, נודע מאז כוחו של הצבא הצרפתי. סכנת הטנקים הכבדים והעל-כבדים הצרפתים — בני 70 הטון ומעלה — לעמדת זיגפריד יתכן שמרובה מסכנת ה-Panzerdivisionen לקרמגינו. הטנק-התותח הגרמני הכבד, בן 6 האינצ'ים, שרבו השמועות אודותיו, טרם נודע כוחו בכמות ובאיכות. והטנקים הגרמנים הקלים צפויות להם כאן בעיקר תעודות טקטיות: בקרבות שבין הקוים המבוצרים, או כסתימת הפרצים שנפרצו בתוך הקוים. אפילו במקרה של פלישה דרך בלגיה, לא יוכל הטנק הגרמני הקל לשחק מחדש את תפקידו הפולני, ואם ישחקו, הרי רק באיסטדיה מוגבלת למדי. וכאן הוא עלול להפגש בטנק הקל הבריטי — מהמשובחים שבעולם.

החזיון החדש של אופרציות טנקיות אסטרטגיות, ששינה את פני המלחמה במרחבי המזרח, איננו עלול, לכשעצמו, לשנותם במערב.

שתי מסקנות כלליות מתבלטות מתוך הנסיון החדש לגבי כוחות-ההגנה של כל מדינה:

- א. חשיבותם של ריבוי הארטילריה האנטי-טנקית, ארגונה וניהולה המתאימים, וכן טיפוח אמצעי-הביצור הא. ט.
 - ב. הנחיצות לקיים, בהיקף הראוי, את כל שלושת הסוגים של הטנקים שנועדו לפעולה עצמאית: הטנק הקל — לסיור, הקפה וחדירה המונית; הבינוני (או "אנית-המירוץ") — למתן מהלומות יותר כבדות ולפיזור ריכוזי-הטנקים של האויב; והכבד (או "טנק-הפריצה") — לקריעת תווים מבוצרות.
- רק מעצמות-תעשייה אדירות תוכלנה לספק את המשאלות הללו בהיקפן המלא.

* להבדיל מאלה המצורפים אל חיל-הרגלים.

התמורות בטקטיקה המודרנית

תום וינטרינגהם, קצין בריטי, השתתף במלחמת העולם
18-1914 בחזית צרפת. במלחמת האזרחים הספרדית היה מפקד
הבטליון האנגלי שבבריגדה הבין-לאומית. אחיז ניהל את ביהם
לקצינים שליד הבריגדה הזאת. עתה שוב נמצא באנגליה.
נסיונותיו במלחמת ספרד סוכמו בספרו: "English Captain",
הפרקים הנתונים מטה לקוחים מחוברתו האחרונה: "How to
Reform the Army" שיצאה לאור בסדרת ההוצאות של
"Fact". דברי ה. וינטרינגהם מוסיפים להבנת תהליך הפעולות
הנוכחיות בחזית המערב. סיכומיו מעוררים גם מחשבות
סוציולוגיות כלליות. - המערכת.

אראלו הערות לאופיה של המלחמה העתידה

אופיה של המלחמה השתנה במשך ההיסטוריה, בעיקר מפאת השינויים שחלו
בשיטות הייצור והתובלה, באצבתהים, כלי הנשק והשריון, והדרכים הטקטיות של
שימושם התפתחו בד בבד עם התפתחותן ההדרגתית של שיטות עיבוד המתכות.
תורת הבנין והתיצול הם היסוד של תורת הביצור. החימיה שהמציאה את חמרי-
הנפץ המרסקים וההודפים, וההנדסה המיכנית שיצרה את האוירון ואת המכונית,
השפעתן על הנהגת הקרב גדולה היום יותר מהשפעתם של כל החידושים
בשיטות תכסיסי המלחמה, הנובעים מתוך חקירת עצם המלחמה פְרָדִי, אבי החשמל,
וקלאוזביץ, חוקר המלחמה, פעלו כמעט בתקופה אחת, אולם עבודתו של פרדי-
בגלגולה הנוכחי כגון המגנט-וגלי האלחוט - שינתה את תכסיסי המלחמה יותר
מאשר עבודותיו של קלאוזביץ, גדול מורייה-הוראה בתורת המלחמה.

אחד הדברים ששינה ביותר את פני המלחמה בתקופה החדשה היא התמורה
היסודית בתעשייה העולמית. עברנו מעבודת-סדנא ועבודת-ידי למכונות אבטומטיות
המתמידות בפעולתן וחוזרות עליה כל עוד חפץ בכך הממונה עליהן. הרובה שאחרי
כל יריה צריך היה לחזור ולטענו ביד לשם יריה שנית, הפך לנחלת העבר;
מכונת-היריה היכולה להתמיד ביריה כל זמן שלוחצים על ההדק, שייכת להווה,
לתקופת המכונאות האבטומטית.

מכונאות ממין זה, ביכולתה לייצר כמות בלתי-מוגבלת כמעט של מצרכים
מכל הסוגים, לפיכך, יכולה המאה העשרים לצייד צבאות של מליוני חיילים,
צבאות הגדולים בהרבה מאלה, שהורקו פעם לשדה-קרב, והיא יכולה להמציא לכל
אחד ממליונים אלה אספקה הרבה יותר מלאה מלשעבר.

בתי החרושת העובדים בשיטות ייצור המוני מסוגלים על פי רוב להשתמש
בנשים בתור כוח-עבודה בשעת מלחמה. התוצרות של זמננו דורשות פחות עבודה
ליחידת-התוצרת משהיה נחוץ לפי השיטות הקודמות. מתוך כך אחוז גבוה מאד
של כוח-הגברים, בכל האומות, נמצא פנוי לגיסות.

השינויים האלה בייצור ובארגון החיים האזרחיים לא רק אפשרו, אלא גם
חייבו כמה מתופעותיה של מלחמת העולם האחרונה: צבאות, המהוים בעצם, עמים
מוזינים, שביכולתם להמטיר על אויביהם יום-יום אלפי טונות של עופרת, פלדה

וחמרי נפק, ושהם מצטידים בחלק הארי של תוצרת האומה בעזרת רכבות עמוסות וכבישים גדושי-תנועה. מאידך גיסא, נתאפשרה גם תופעה אחרת: הקפאון של החפירות, מלחמת-העמדות, שלושה חדשים אחר פרוץ המלחמה העולמית, קמה חזית רצופה של חפירות משויצריה ועד הים הצפוני. קו עמדות זה, אעפ"י שנפרץ בנקודות רבות במשך ארבעת שנות המלחמה, היה קם תמיד מחדש תוך מספר ימים או שבועות אחר הפריצה, וכך עד הקרבות הסופיים של המלחמה.

ששה חדשים אחר תחילת המלחמה בספרד הוקמה חזית של קוי חפירות מן הפירינאים עד נקודה סמוך לגיברלטר. אורך הקו הזה היה פי שנים ויותר מאורך החזית המערבית במלחמה הגדולה. הקו לא היה רצוף, אולם המקומות שהיו פנויים מעמדות היוו כפרים מבוצרים, או נקודות מעוז אחרות. במשך שתי שנות המלחמה הראשונות לאחר שהוקם הקו הזה, נפרץ אמנם לעתים קרובות, אך כרגיל היה מוקם מחדש תוך ימים או שבועות מעטים.

קו החזית בספרד הוצב והוחזק ע"י כוח שלא הגיע לרבע הכוח שפעל בחזית המערבית במלחמת העולם. הכוחות במלחמת האזרחים בספרד, בזמן שכונן קו החפירות, לא עלו בהרבה על הכוחות אשר הציב נפוליון בחצי-האי הפירינאי לפני 120 שנה. אולם צבאות נפוליון לא היה להם ענין בחפירות. לשם מה חפרו אותן הצבאות של 1936/39? הסתרת צבא מאחורי סוללות-עפר או בחצלות-הגנה מוכנות, היתה נהוגה לפני כן בשעת ריכוז צבאות לשם הטלת מצור או לשם הגנה בפני מצור. שטחים קטנים, כמו ערים, היו מוגנים בקוי חפירות, כדוגמת קורלינגטון בטורס-נדרס*, או הקוים הרוסיים מלפני פורט-ארטור**. אך אלה היו יוצאים מן הכלל: מקרי-מצור היו מעטים יחסית במלחמה. לרוב היתה זאת מלחמה של תנועה מרובה והתנגשויות על פני שטחים בלתי משובשים בחפירות.

המספר הגדול של המשתתפים במלחמות זמננו אפשר את מלחמת העמדות, ואת "קפאון-החפירות". אולם לא הוא הקובע את שיטות המלחמה הללו. גורמן העיקרי היא הכמות העצומה של עופרת, פלדה וחמרי-הנפץ שכל יחידה, ואפילו קטנה, יכולה להמסיר על כל השטח הנתון לראיתה, ובמידה פחותה מזו גם על שטח מרוחק יותר, שמחוץ לתחום ראיתה. כוח האש, - היכולת לפגוע ממרחק - נעשה גדול עד כדי כך, שבהתנגשות צבאות, שכוחותיהם שקולים בערך, מגיעים הללו בהכרח לנקודת-קפאון. כל איש המתגלה על פני השטח - נפגע. כל צד מהיריבים נאלץ להתחפר, וכל אחד שואף להקיף את אגף אויבו. כך הם ממשיכים להאריך את החזית, עד שהם מגיעים לתחום שאין לעבור אותו - אדמה ניטרלית או ים. זוהי צורה חדשה לגמרי של מלחמה, בהשוואה לכל המלחמות שקדמו למאה העשרים. מה שהיה לפנים רק חוליה אחת בשלשלת המלחמה, וחוליה נבדלת לעצמה, הפך להיות דבר מכריע, הקובע את אופיה של כל מלחמה הראויה לשמה. כאן נשאלת השאלה: כלום שתי המגמות האלו - מלחמת מיליונים ומלחמת עמדות-קבע רציפות תהיינה אופייניות גם לגבי מלחמת העולם העתידה? שתי אסכולות צבאיות עונות על-כך: לאו, האסכולה האחת נשענת על הטנקים. לא נטפל בה כאן, דינו אם נאמר כי כל חיל שראה את התותחנים האנטי-טנקיים בפעולתם במלחמת ספרד, יהא נוטה להסכים כי אין הטנקים יכולים לפרוץ שוב את "קרהקפאון" של מלחמת העמדות. הם הצליחו בזה במדה חלקית

* במלחמה האנגלו-צרפתית בספרד בתקופת נפוליון. - המערכת.
** במלחמת רוסיה-יפן 1904-5. - המערכת.

רו דרך הרוחם
בעיקר מחמת
א.ט. אמנם,
- מספר אשר
ביזיה כריסית.
זל הדיביזיה,
' תכנית כוללת
' ביזיה ואגפיה.
קוימה בפועל
קפה הגרמנית,
את ההכשרה
זיקף ראוי.
קמה בפולנים
- הם שיכלו
פולין גזרה
קודה מכרעת
'ה, לא מצאו
' רזרבות
'ינים ולדחפם

של גרמניה)

גם כל הצורך
ז כלל לבוא
בילות שלו.
זה, בחדשים
לול, עגלות
'חמת רוסיה-
: אולי ראו
' הפולניות
זאת מכונות-
זירותן כ-50

הצדיק את
אשר מתחו
זפתו בנידון
(*Das Ne

וסו בזירת

ב־1918, לפני שפתחו הגרמנים את התותחים האנטי־טנקיים; זה לא יקרה שנית. האסכולה השניה טוענת, שהאירונים יעשו לצל את צבא־ההמונים: המפציצים יעכבו את גיוסו של הצבא הזה, את התקדמותו לפעולה ואת תנועותיו בשעת הפעולה, או שהם ימנעו ממנו את קבלת צרכי האוכל והאספקה, ינתקו את קשריו, וישחיתו את החקשתו. משערים עוד, שהמפציצים יעשו את הצבא הזה למיותר בכלל, בהקדימם לסיים את המלחמה ע"י הרעשה נצחת של ערי הבירה והמרכזים התעשייתיים של האויב. נקל עלינו לבחון את האפשרות הזאת, אם נחשוב לא על המפציצים הדמיוניים המתוארים ע"י מצדדי התיאוריה האמורה, אלא על מפציצים כמות שהם, כפי שנתגלו בפעולתם יום־יום בספרד. המפציצים שבדמיון פוגעים ללא החטיא במסילות ברזל, בגשרים, בבת־חרושת, במחסנים ובסוללות־התותחים של האויב, המשמשים להם למטרה. למעשה, המפציצים מתוצרת גרמניה ואיטליה, הנהוגים בידי קציני חילות־האוויר הסדירים של מדינות אלו ראו הצלחה לעצמם כשפצצותיהם נפלו בחומו הקוטר של כמה מאות מטרים ממטרתם, ואף זאת באם הניחו להם להתמיד בפעולתם. וכשהיו פוגעים לעתים במטרה, היה בזה יותר דבר שבאקראי מאשר חישוב נכון. דוגמא: ברכות הנפט בנמל ספרדי הידוע למחבר, הורעשו בממושך במשך שנה, מ־31 ליולי 1937 עד ראשית יולי 1938. בשמונת החדשים הראשונים של תקופה זו היו שתיים עשרה התקפות־אוויר, בארבעת החדשים האחרונים היו עשרים ואחת. ההתקפות היו מכוונות לנמל ולברכות שבמרחק 200 יארד ממנו. יותר ממאתים אזרחים נפגעו; שני מְדְלִים ושלש אניות ניווקו. אך הברכות נפגעו רק פעם; תיקונן הצריך לא יותר משבועים.

אפשר לטעון כי כעבור שנים מעטות תהיה ההפצה יותר תכליתית, יותר מדויקת; קרוב לודאי שהדבר לא יהא כך: בספרד התברר, שהמפציצים המודרניים פגיעתם פחות מדויקת מזו של קודמיהם, מפאת טיטתם המהירה יותר. אפשר עוד לטעון כי במלחמת העולם העתידה ישולח לחזית מספר הרבה יותר גדול של מפציצים. זה נכון, אולם: האם היחס המספרי של המפציצים לבת־החרושת, של המפציצים לנמלים, של המפציצים למכוניות־משא או של המפציצים לאזרחים יהיה אז גדול או קטן מאשר בספרד? ספק הוא, אם יעמדו אז יותר מפציצים מול כל, מטרה בעלת ערך צבאי.

צבאו של הגנרל פרנקו היה נעזר כרגיל במפצץ אחד או בשני מפציצים אפקטיביים מהקו הראשון לכל אלף חילים בצבא האויב. במלחמת העולם הבאה יכולים להיות לגרמניה ואיטליה ארבעה אירונים לכל 1000 חילים מתנגדים*, ואף זה אם ילחמו רק נגד אנגליה וצרפת בלבד. יותר מזה קרוב לודאי שלא יהיה להם. אם נעריך את הצבא הצרפתי בגיוסו המלא ב־2,700,000 איש ואת הבריטי ב־300,000**, הרי ארבעה אירונים גרמני־איטלקים לכל אלף איש, — יהיו מהווים כ־12,000 מכוונות מקו ראשון. אם אירוני „הציר“ לא יהדפו ע"י הגנה אנטי־מטוסית חזקה יותר מזו של הרפובליקאים בספרד, הם עלולים, אולי, לגרום נזק רב יותר לצבאות של אנגליה וצרפת ולדרכי תחבורתם והספקתם, מאשר מפציצי הגנרל פרנקו גרמו לאלה של הממשלה הספרדית. ערך מכריע לא יהיה לדבר: מפציציו של הגנרל פרנקו לא יכלו להביא לו את הנצחון ב־1938, ומאז התבסס על הארטילריה.

* המאמר הזה נכתב זמן קצר לפני פרוץ המלחמה, והסופר הניח אז שאיטליה תשאר נאמנה ל„ציר“. — המערכת.
** מספרי הצבא הבריטי, בגיוסו המלא יהיו למעשה יותר גדולים מהמספר הנקוב ע"י המחבר. — המערכת

נזכור את חות-דעתו של עורך "Aeroplane" מר ס. ג' גריי: - "היחס המספרי בין האוירונים בספרד וסכום הפצצות שהשתמשו בהם מצד אחד, ובין האוכלוסיה מצד שני, מתאים בערך לדרגה שתהיה רגילה במלחמה אירופית עתידה." ("Aeroplane" - 28 לספטמבר 1938).

השימוש במפציצים נגד הצבא אינו יכול למנוע את הצבא הזה מלבצע את פעולותיו. השימוש במפציצים נגד האוכלוסיה האזרחית לא יתפץ למהלומה נצחת לאומה. יתכן, שזה יערער את סמכותה של ממשלה, אשר הזניחה את הגנת אזרחיה; אבל הפלת ממשלה כזאת ודאי שלא תחליש את כוח ההתנגדות הקרבית של האומה.

השימוש במפציצים אינו יכול לעת-עתה לשנות את אופיה של מלחמה בקנה-מידה גדול. גם כיום וגם בשנים הקרובות ישתתפו בה צבאות-המונים ויוצר בה, קפאון-החפירות. המפציצים יכולים, אמנם, לכפות על הצבא שימוש בטכניקה יותר מרכבת, בהקפאה*, בתנועת לילה וכיו"ב. אך אלה הם יותר ענין של פרטים מאשר של עיקרונות.

הטקטיקה המודרנית ויחידת הפעולה בצבא

נעבור עכשיו לבחינת המלחמה העמדתית כשהיא לעצמה. המלחמה, שבה הצבא צמוד לחפירות. מלחמה זו נראית לנו כאילו סטטית ביותר, אלא שתמורות רציניות חלו בה, והתמורות הלכו ורבו עד שזו נשחנתה מעיקרה.

החל מאוקטובר 1914 ועד למרץ 1917 הפכה המלחמה העמדתית בחזית המערבית ונהיתה יותר ויותר קפואה, ללא תנועה וללא-תכלית. משמעו של "לתקוף" - היה לאבד אנשים פי שנים או שלשה מאשר האויב, ללא זכיה בשטחי קרקע ניכרים, וללא תוצאות מכריעות לגבי משהו, מלבד מלאי-כדורי-התותחים של התוקף עצמו. הצבא היה כלוא בקוי חפירות מוצקים ורציפים, ונדרש ע"י מטר פצצות הולך וכבד.

בין מרץ 1917 למרץ 1918 היתה מלחמת העמדות בעצם תקפה. אלא שהלכו ונתגלו גורמים אחדים שהיו עתידים להביא לידי שינויה היסודי. הגורם האחד הוא הטנק; גורם אחר - חשוב מזה - היתה שיטת הגנה חדשה, שנתפתחה אח"כ לשיטה טקטית חדשה של התקדמות חיל הרגלים. שיטת הגנה זו נודעה בשם "ההגנה הגמישה" או "ההגנה בעומק". שיטת ההתקפה שהתפתחה ממנה, היתה הטקטיקה של התקפה אגב הקתונות.

לודנדרף, בזכרונות מלחמת 1914-1918, מתאר את התפתחות הטקטיקה ההגנתית החדשה במשך שנת 1916:

בניגוד חריף לצורת ההגנה שהשתמשו בה עד כה, שהצטמצמה בקוים בולטים ונוקשים בעלי עומק קטן, הומצאה שיטה חדשה, של חלוקת-כוחות בעומק ושל צריכה במיבנים פזורים. היא אפשרה לקיים הגנה יותר פעילה. הכונה היתה, כמוכח, שהעמדה תשאר בידינו בסוף הקרב, אך החיל הרגלי פטור היה מלומר לעצמו: "כאן עלי לעמוד או לנפול". אדרבה, היתה לו הזכות, בסיגים ידועים, לסגת לאיזה כיוון שהוא בפני אש חזקה של האויב. כל חלק מהקו, שנכבש ע"י האויב, צריך היה לחזור ולהכבש ע"י התקפה נגדית. הכיתה, שהרבה קצינים נבונים עמדו כבר על ערכה עוד לפני המלחמה, הפכה כעת והיתה רשמית, היחידה

* מיסוך, הסתרה.

ה' שנית.
מפציצים
ו בשעת
ח קשריו,
זר בכלל,
המרכיבים
לא על
מפציצים
פוגעים
התותחים
ואיטליה,
לעצמם
אם הניחו
שנאקראי
הורעשו
החדשים
החדשים
שבמרחק
ת גיזוקו.
ת, יותר
מודרניים
זר הרבה
מפציצים
מפציצים
או יותר
מפציצים
לם הבאה
מ*, ואף
לא יהיה
הבריטי
יו מהוים
ימטוטית
רב יותר
רל פרנקו
של הגנרל
לריה.
שאר נאמנה
- המערכת

הטקטית של חיל הרגלים. ערכו של סגן הקצין כמפקד הכיתה - עלה עתה בהרבה. הטקטיקה נעשתה יותר ויותר אינדיבידואלית. בהתחשב עם האימון המצומצם של קצינינו, סמלינו וחילינו, ובגלל התרופפות המשמעת שבאה מתוך כך, היה זה דבר נועז מאד, שהרבה אישי-צבא מנוסים פקפקו בהצלחתו. הם חששו להטיל אחריות גדולה מדי על שכם המפקדים הנמוכים ועל החילים עצמם. במטה שלי התלקחה מחלוקת חמורה; היה עלי להתערב בעצמי כדי להכריע לצד השיטה החדשה. לקורא שאינו מצוי אצל עיני צבא כדאי לציין, שקטע זה של לודנדורף מתאר תחילה את השיטה החדשה, של הגנה, עמוקה מן החזית לעורף, שהיא יותר מפורת, משיטת הקיום הרציפים. אחר הוא מתאר, כתוצאה הגיונית של השיטה הזאת, ארגון חדש ומהפכני של הצבא, המכוון לאפשר את ביצוע ההגנה החדשה, הכיתה... הפכה והיתה ליחידה הטקטית. פירושו של דבר הוא, שהיחידה, שקבלה פקודות נבדלות ופעלה על אחריות עצמה, כלומר, עשתה בזמנים שונים פעולות נבדלות מפעולות היחידות הסמוכות לה, היתה עתה היחידה הקטנה ביותר: היינו, כיתה בת עשרה או שנים-עשר איש, בפיקודו של סרג'נט או נָדָד (קורפורל). חשיבותו של השינוי תתברר מתוך השוואה אל העבר. בימי פרידריך הגדול היתה הטקטיקה נוקשה כל כך, שהיחידה הטקטית הרגילה בקרב היתה - כל חיל הרגלים של הצבא. רק פרידריך לבדו היה החושב והמחליט; כל השאר היו רק מצייתים. החילים הרגלים התקדמו כולם כאחד, בטור ישר או אלכסוני, ואפילו בשעת התקדמות השתדלו להקפיד על היישור ואף על הקצב מהאגף האחד עד האגף השני.

בימי נפוליון היתה היחידה הטקטית הדיביזיה או הבריגדה, ולעתים יותר רחוקות - הבטליון. וליד נטרלו, - כל אנשי הקורפוס של הגוארדיה הצעירה או הגוארדיה הוותיקה, נעו לפעולה כאחד, כשהם פועלים כולם פעולה אחת בזמן אחד. כאשר פתח נלינגטון בהתקפה נגדית, הניע לפנים את כל בריגדת הרוכבים של ויויאן, ובריגדת הרגלים של אָדָם. גופים אלה התנועעו במבנה מכונס כיחידות רצופות. הפורמציות הקטנות ביותר שמהן הורכבו הגופים האמורים - גונדות (איסכדרונים) של פרשים וגדודים של רגלים - לא נכנסו לפעולה כל אחת בזמן המתאים לה, אלא פעלו כאילו היו הבריגדות עצמם שלמים הנחונים לפיקודו הישר של קול יחיד.

כבר במלחמת 1870, ביטלה התפתחותה של עצמת-האש את ערכו השימושי של המבנה המכונס, כתף אל כתף, אולם היחידות הטקטיות בפעולה היו עדיין הבריגדה או הגדוד, ורק לעתים רחוקות - הפלוגה.

בראשית המלחמה הגדולה, בחדשי אוגוסט-אוקטובר 1914, היתה היחידה הטקטית לרוב זו של 1870. עתים היתה עוד יותר גדולה, ביחוד במשך שתי השנים הראשונות של המלחמה, כאשר הגנרלים התחילו כבר שומעים על חפירות, תל-דוקרני ומכונות-יריה. אך עוד לא חפשו את חשיבות הדברים במילואה. דיביזיות שלמות של חיל רגלים בריטי היו עולות מן החפירות לאיבוד לדעת כשהן, מיושרות לימין. ההיסטוריה הבריטית הרשמית של מלחמת 1914/18 מספרת, על הדיביזיה ה-34: כשעת האפס* כל חיל הרגלים של הדיביזיה, מלבד ראש השדרה השניה קמו כאיש אחד. במשך 10 רגעים נפגעו שמונים למאה מאנשי הגדודים המובילים...*

* שעת האפס - מינה צבאי מקובל שמשמעו רגע צאת חיל הרגלים מחפירותיו להשתפרות. (ההגדרה הרשמית: הרגע שבו חיל הרגלים החוקף עובר את קו-המוצא).

הי
נעשתה
לודנדורף
בן
בקרב עי
השנה
1757 (פרידו)
1816 (נפולי)
1870 (מולט)
1914/16
1917 (הגרם)

א
ועצמאיה
לפי יזמו
יותר ויו
או לקבו
בו
בקרב, ל
פגזים, ג
הללו לו
שמאתורי
כמעט י
הכיתה
יחידות
הפכה ל
ש
הללו -

ה
מחומה
מכבר
עליו בן
ב
אינדיבי
ובשיטה
את אוי
נמלי ת
ה
בהתקפות

היו כמובן פעולות שתוכננו ביתר התחשבות עם המציאות, ושהוצאתן לפועל נעשתה ביתר עצמאות. במקרה זה היתה היחידה הטקטית הפלוגה, ולבסוף, כדברי לודנדורף, - הכיתה.

במספרים הדבר מצטייר בערך כך: (המספרים הם ליחידה טקטית רגילה בקרב עצמו, ולא לפעולות משמרות-חוף קטנות, או לתנאי קרב יוצאים מהכלל):

השנה	מהות היחידה הטקטית	מספר החילים ביחידה הטקטית	מספר האחראים בצבא כולו להכרעות טקטיות
1757 (פרידריך הגדול)	הצבא כולו	15-000—50 000	1
1815 (נפוליאון)	בריגדה או דיביזיה	4.000—10-000	50—200
1870 (מולטקה)	בטליון או רגימנט	800—3-000	100—200
1914/16	מפלוגה עד דיביזיה	200—15-000	200—10.000
1917 (הגרמנים)	כיתה	8—16	100.000—200.000

אמרתו של לודנדורף: „הטקטיקה נעשתה יותר ויותר אינדיבידואלית ועצמאית“, לא היה פירושה תחילה, שכל חיל יצטרך להחליט החלטות יסודיות לפי יומתו הפרטית; העצמאות היתה בפיקוד: - הנגדים והסרגנטים מוכרחים היו, יותר ויותר, לקבל החלטות על דעת עצמם, מבלי יכולת להודיע עליהן לקציניהם, או לקבל הוראות מהם.

בתקופה מאוחרת יותר במלחמת העולם הפך קו ההגנה הגרמני הטיפוסי בקרב, לשטה זרוע נקודות נקודות של עמדות מכוונת-ירייה ורובאים בתוך נקרות פגזים. לעתים קרובות נעדרה לאור היום כל אפשרות של תחבורה בין הקנים הללו לבין הכוחות הגדולים יותר שבנקודות המעוז ובעמדות והמחפרות העמוקות שמאחוריהן. לשם הפעלת מכוונת-ירייה דרושים רק איש אחד או שנים, ונקרת פגז כמעט שאינה נותנת הסתר ליותר משנים או שלושה אנשים. היחידה הטקטית - הכיתה בת 10 או 12 איש - מחולקת איפוא חלוקת משנה: לשלוש או לארבע יחידות עוד יותר קטנות בתוך נקרות-פגזים או מאחרי תלי אדמה קטנים. הטקטיקה הפכה להיות לגמרי „עצמאית“.

שאל כל חיל בריטי, אשר עבר דרך פשג'יל* ויגדך אם לא „הקטניות“ הללו - זוגות זוגות או שלשות שלשות הם שעייכבזנו. השינוי במלחמת העמדות שחל עם התפתחות זו אפשר לתארו, כמעבר מחומות אטומות של קוי הפירות אל עמדות-מקבר (מעשה שבכה) רופפות יותר. „מקבר“ מעין זה יש והוא נכסף, בשעת הצורך; אך כמה שלא יתאמצו ללחוץ עליו בכוח, כמעט שאי אפשר לפרוץ בו פרץ של ממש.

ב-1918 עברו הגרמנים להתקפה. גייסותיהם קבלו במשך שנה אימון בטקטיקה אינדיבידואלית, והם התאימו טקטיקה זו להתקפה, פתחו וניסו את תורת ה„הקטניות“, ובשיטה זו, החדשה, השמידו את הגייס הבריטי החמישי (מרץ, 1918), והעמידו את אויביהם בסכנה כה חמורה, עד שרק בשארית כוחם מנעו האחרונים מכיבוש נמלי תעלת למנש, או מלכידת פריז.

הטקטיקה של הסחננות מתוארת ע"י פוש בספרו „זכרונות“:

„יומתו של כל מפקד, של כל קצין, בכל חיל ויחידה שהם, הפכו גורם

* פשג'יל - מחוז קצות בחזית הפלנדריה במלחמת העולם. ב-1917 אבדו בו האנגלים מאות אלפי חילים בהתקפות-שוא.

ה' עתה
מצומצם
היה זה
להטיל
טה שלי
החדשה.
לודנדורף
שהיא
וגית של
ע ההגנה
שהיחידה,
ם שונים
כיותר:
קורפורל).
ך הגדול
כל חיל
היו רק
אלכסוני,
וגף האחד
יום יותר
הצעירה
וחת בזמן
הרוכבים
כיחידות
- גונדות
זחת בזמן
ונדו הישר
השימושי
היו עדיין
ז היחידה
ותי השנים
רות, תיל-
דיביזיות
„מיושרות
יונה ה-34:
רה השניה
אובילים...
יות. (ההגדרה

מכריע: כי משהתחיל הקרב אין פקודות מיוחדות יכולות להגיע יותר לאלה שהן מיועדות להם, וכל יחידה ויחידה צריכה לפעול על אחריות עצמה. ^ב יש להשתמש ברורבות לא לשם התקפת מרכזי-ההתנגדות, באשר זו גוררת רק אבדות נוספות, אלא מול נקודות אשר בהן ההתקפה מצליחה ושבהן יכולים ביתר קלות לסייע להתקדמותם. ^ב

נבאר שיטה זו: חזית ההגנה של האויב, שצריך להסתגל בעדה היא בטבע הדברים תשכך של עמדות חזקות וחלשות. כל קו הפירות לאחר הפצצה חלש יותר בנקודות שבהן נפלו הפגזים. כמו־כן יש מקומות-תורפה טבעיים שאין להמנע מהם, כגון שטח מת" (ו. א. שטח שאין העין תופסת אותו בקרבנות), ודרכי גישה מוסתרות, תעלות או קוים רצופים של נקרות-פגזים, שדרכם יכול התוקף להסתגל ולעבור.

ההסתגלות מחייבת, כי כיתות והבורות של חיל הרגלי עם מכונות ירייה קלות יעקלו את דרכם בין העמדות החזקות של האויב ומעבר להן, בין אם אלו הן עמדות חפירות רציפות ואם לאו. על החבורות המסתגלות להנזר מן העמדות החזקות, ולהתחמק מאלו של הקו השני והשלישי, אגב שימוש בערפל, באפלה או בעשן. מגמת החבורות היא: הארטילריה של האויב, המטבחים, מחסני התחמושת, שדות-התעופה ומרכזי הפיקוד. אחרות משתדלות לתפוש רכסים מאחורי האויב, מיצרים, מעברות נהר, גשרים וכד'. קבוצות נוספות חודרות אחריהן לפרצות ומשתדלות להרחיבן ע"י התקפת העמדות החזקות של האויב מהעורף או מהאגף. כל הזמן ממשיכות קבוצות נוספות להתקע בעקבותיהן של הקודמות.

צריך שקבוצות אלו תהיינה זעירות בהתחלה, כדי שתוכלנה לעבור את מערכת ההגנה העשויה מעשה מכבר צפוף. לאחר שנבעה פרץ במכבר, יכולות פלוגות שלמות לעבור בהליכה, זחילה או ריצה דרך החללים שנוצרו. הפרצות מתרחבות, וגדודים שלמים נדחקים ועוברים, אולם גדודים אלה צריכים להיות נכונים, להפליג, כלומר להתחלק לקבוצות קטנות ועצמאיות, ברגע שהם נתקלים בקו הגנה שלם ומסודר, שעליהם שוב להסתגל בעדו.

בקרבת-התקפה כגון זה, צריכים הנגדים והסרג'נטים, מפקדי הקבוצות הקטנות, לגלות עוד יותר יזמה ועמידה ברשות עצמם מאשר בהגנה הגמישה. הם צריכים להבין את התפקיד המוטל עליהם, ולהשתמש בתבונתם הם כדי למצוא את הדרך לבצעו. ע"י הטקטיקה של ההסתגלות נשבר קפאון העמדות ב-1918, ומלחמת-העמדות קבלה צורה חדשה. זו לא היתה יותר מלחמת-מצור, אלא מלחמת תנועה בתנאים חדשים ובצביון חדש.

תהליך זה חזר בספרד כעבור 20 שנה. קוי הפירות רציפים, מוגנים ע"י כל הגייסות שבמצא, הוחלפו ברשת עמוקה ומסועפת של עמדות ונקודות מעוז. ההתקדמות ב"גלים" הוחלפה בהסתגלות לעומק. בקרב על נהר אַבְרוֹ* קבלו מחלקות, בנות 30 איש כ"א, פקודות לפעולה, הוראות כלליות לתנועה וראשי פרקים של התפקידים. שעליהן להוציא לפועל במשך שני ימים. המחלקות הללו העמדו ברשות עצמן למשך הזמן הזה; הסרג'נט המפקד עליהן היה, במשך הזמן הזה, גם הקולונל וגם הגנרל של עצמו.

תמורות כגון אלו חלו בתכסיסי המלחמה גם לפני זה, וכרגיל באותו כיוון: הכוח המוסיף והולך של סוגי הנשק, יכלתם לפגוע ממרחק, השפיעו ללא הפסק

* בקיץ 1938. — המערכת.

על ה
בין ה
לחלוק
אולם
המלח
כלי-נ
אופיה
עוד י
תנועת
מבצרי
של ה
בעלת
דורש
חפוי
לידל
החדש
כולם
דבר ז
ובגיש
טקטיק
את ט
חפשי
הדברי
בין אי
אין פי
של ס
בהתא
דעת, א
לא לה
מיוחד
המלח
בצבא
והחופש

על הטקטיקה של הצבאות ועשו יותר גמישה, יותר פתוחה. הם הגדילו את המרחק בין היחידות או היחידים, ועשו את שיתוף הפעולה ביניהם יותר מורכב. התהליך הזה, (אשר ביחס אליו חלו גם תקופות של ריאקציה), מקביל בחלקו לחלוקה הגוברת של העבודה, ולהרכבתן של הפונקציות בכל שטחי הציביליזציה. אולם הוא נובע בעיקר משכלול התעשייה, והשפעתו של זה על הזיון וכלי המלחמה. מ-1918 לא חלה עמידה במדע או בטכניקה; התעשייה יכולה היום ליצר כלי-נשק טובים יותר ומרובים יותר, שביכולתם לפגוע ביתר דיוק ממרחק רב. אופיה של מלחמת ספרד צריך היה להיות צפוי מראש. המלחמה העתידה תחייב עוד יותר "פירוד" ביחידות צבא.

זהו, בעצם, אותו התהליך שתואר בזמנו ע"י גופליאון:

✓ אופי הנשק קובע את הרכבם של הצבאות, את תכניות המלחמה, את תנועת הצבאות, את עמדותיהם וחניותיהם, את סדרי הקרב שלהם ואת תיכון מבצריהם. זה מעמיד בניגוד מתמיד את השיטות הצבאיות של העולם העתיק לאלו של הזמן החדש. אופי הנשק של העולם העתיק חייב הקמת מערכת קרב מהודקת בעלת טורים רבים לעומק ונקודות מעוז בולטות עם מגדלים ותומות, הנשק החדש דורש מערכת קרב מפוזרת יותר על פני השטח, ומחייב שפצת עפר לשם הפוי הגבנה והסתרות, [מתוך: "סיכום מלחמות-יוליוס-קיסר"]:

הנאמר בזה על תכסיסי ההסתננות יש בו מעט מאד חידוש. לודנדורף ופוש, לידל הרט וההיסטוריונים הרשמיים של המלחמה, כולם תיארו את הטקטיקה החדשה הזאת של 1918, ואני מקווה שהתיאור שלי אינו רחוק משלהם. אך לא כולם מוציאים מכאן את המסקנות הדרושות.

הסתננות והגנה גמישה מצריכות ארגון חדש של הקרקע, הנשק והאנשים. דבר זה נתקבל על דעת הכל. אך הן מצריכות גם משהו חדש בהשקפתם, בתכונתם, ובגישתם - בקיצור, בפסיכולוגיה - של הקצינים והחילים. כדי להוציא לפועל טקטיקה חדשה זו במלוא האפקט שלה, צריכים החילים והקצינים הצעירים לפתח את סגולות העצמאות, היוזמה, התבונה והתפיסה המהירה; עליהם להיות אנשים חפשיים, העומדים על רגליהם הם, והחושבים, המבקרים, וקולטים יפה-יפה את הדברים הנמסרים להם. הם אינם צריכים להיות רובוטים, משועבדים, ואבטומטים. בין אישי-הצבא מתקרב ביותר לעמדה זו פוש, בהגדירו את המשמעת כדלקמן: להיות בעל משמעת אין פירושו לא לעבור עבירת משמעת כלשהי לעולם... אין פירושו אלא, בחינת "שב ואל תעשה", או עשות רק דברים שאין בהם חשש של סיכון. משמעת אינה אמנות של השתמטות מאחריות; פירושה - פעולה בהתאם לפקודות שנתקבלו, היינו למצוא על דעת עצמו, מתוך מאמץ שכלי ושיקול דעת, את האפשרות לבצע את אותן הפקודות. וכן פירושו למצוא בנפשו את העוז לא להתרע בפני סיכון גם בהוצאה לפועל... (פוש, עקרונות המלחמה).

מאמץ שכלי ושיקול דעת, אחריות אינדיבידואלית ופעולה גם ללא פקודות מיוחדות, העוז לעמוד בפני סיכון - זהו מה שנדרש מאיש הצבא המודרני. הקורא יכול להוכיח שהתביעות הללו נובעות ישר מתוך האופי הנוכחי של המלחמה. הוא יכול גם לראות שהכוחות והיחידות הללו יכולים להתפתח רק בצבא המבוסס על עקרונות של אימון ופעולה המקבילים לעקרונות הדימוקרטיה והחופש בחיים האזרחיים. נקודה זו הנני חושב ליסודית בהגנתה של בריטניה.

לה שהן
ל
אשר זו
ושבהן
א בטבע
נה חלש
להמנע
כי גישה
להסתגן
ה קלות
אלו הן
העמדות
פלה או
שדות
מיצרים,
שתדלות
ל הזמן
כור את
יכולות
הפרצות
להיות
נתקלים
הקטנות,
צריכים
לכצעו.
העמדות
בתנאים
ים ע"י
ת מעוז,
זחלקות,
פרקים
העמדו
מן הזה.
כיוון:
הפסק

הנשק והטקטיקה בהשפעת הגומלין ההיסטורית

1

המצאת רובה-הבריה (הנטען דרך בית-הבליעה במקום דרך הלוע) הראתה לראשונה, באיזו מידה משפיעה התפתחות התכניקה של הנשק על הטקטיקה. נפוליאון נחל את נצחונותיו בזכות הטקטיקה שפותחה על ידו, אשר עיקרה היה במבנה התכליתי של הצבא ליחידותיו, ובשימוש תכסיסי משופר בסוגי החיל השונים המצורפים יחד*. שיפורים תכניים בלשו או פחות, ונוצלו פחות למעשה המלחמה. במלחמות 1866 ו-1870 חל מפנה מכריע. צבאות המתקפים בשדרות** ובמבני-מחלקה, שפעלו לפי הטקטיקה הישנה, איבדו בשדה הקרב אבידות אימות כל-כך, עד שהמפקדות נאלצו, בעצם המלחמה, לחפש עקרונות טקטיים חדשים. מהירות-האש המוגברת, ובטחון-הקליעה שנתחזק, גרמו אבידות בהמון ליחידות-החיל הערוכות בסדר הקרב המכונס. המקובל עד אז, כדי למנוע זאת, נאלצו לרווח את המערכות עד כדי שרשרות-קלעים. סדר קרב חדש זה, - שרשרת הקלעים - פרי נסיון המלחמות של שנות 1866 ו-1870, היה מאז הבסיס הטקטי לכל הצבאות, עד מלחמת העולם 18-1914, ועליו חונכו רוב הצבאות שנכנסו למלחמה העולמית. העיקרון של טקטיקה זו היה להגיע ליתרון-אש בקרב שבין חיל רגלי לחיל רגלי; אימוץ חזק של אש-רובים, ואחריו - זינוק לפנים; ציפוף השרשרת ע"י גלי מילואים לפני ההשתערו וכוונתה.

הגברת מהירות האש - מיריה אחת או שתיים לדקה במלחמות נפוליאון, ועד 20-25 ברובי-המחסן המודרניים - שינתה את העקרונות הטקטיים; מלחמת הפורמציות הצפופות, אשר הלכו לקרב טורים-טורים, בזה אחר זה, היתה למלחמת שרשרת-הקלעים בעלת הרוחים. לפני כן היתה אש הרובים רק מסייעת בקרב, מעתה היתה לאמצעי-הקרב העיקרי של חיל הרגלים. היא המכשירה את ההצלחה, ועל הרוב גם מבצעת אותה.

משיקול טקטי זה נבעו ההוראות לקרב-האש שלפני מלחמת 1918-1914, שהתכוונו בעיקר לתת לפעולת האש את ערכה המלא והמכריע.

ההתקדמות התכנית במלאכת-הנשק הגבירה מאז עוד יותר את ערך מלחמת האש, עד שהתקנון הצרפתי שלאחר המלחמה הגדולה הגיע לנוסח כזה: - האש היא היא הגורם החשוב ביותר בקרב. היא משמידה את האויב או משחקת אותו. התקפת פירושה - האש המתקדמת; הגנה, פירושה: - האש העוצרת. לאש השפעה חמרת

* כונת המחבר להופעתה של הדיביזיה בתקופה הנפוליאונית, בתור ארגון צבאי עליון קבוע, המשתף בתוכו את חיל-הרגלים. חיל הפרשים ותארטילריה כאחד. - המצרכת.
** שדרות = קולונות.

ומוסרית ב
ומכלות, ה
הורסת את
כוח האש,
חדשים. ב
אמ-כי עון
במלחמת
העולם על

ברא
נטו להשה
או עתיד
לשלוח או
נוכח פעול
עצמה לק
הקלעים ו
מסרים, נ
המפקדים
הטקטיות
התרחבה
ובין הלוח
חיל הרגל
היה
ההולמים
של יצירו
אלה היא
אש-אוגפו
הנובע מ
שימש בר
תפקידיה
לשתיים: ו
הרובה ש
מא
הדיוק בני
הנדאות ו
לעו
הזה ולפע
הרגלים ו

*
**
הכורים, שנ

ומוסרית גם יחד. היא יוצרת, איזורי-מנות, שבהם נגרמות לצבאות אבידות גדולות ומכלות, הנוטלות מהם את כוחם-לקרב ומאלצות אותם להצמד אל הקרקע. - כשהיא הורסת את הציוד, ומחבלת את ביצורי-השדה של האויב. מתוך הגדרה צרפתית זו על כוח האש, ההולמת את כל הצבאות וכל פעולות-הקרב, נובעים עקרונות טקטיים חדשים. בראשית המלחמה העולמית שימש הרובה כנשק העיקרי של חיל-הרגלים. אם-כי עוד לפני כן צוידו חיל הרגלים וחיל הפרשים במכונות-יריה מעטות. כבר במלחמת רוסיה-יפן (5-1904) השתמשו הרבה במכונות-יריה. אולם רק במלחמת-העולם עלה ערך מכונת-היריה עד כדי שינוי בטקטיקה.

2

בראשית מלחמת העולם ראו במכונת-היריה רק נשק מסייע לחיל הרגלים. נטו להשתמש בהן במקומות שהמפקד נתכון שם ללחץ חזק, כלומר, במקום שנעשה או עתיד להעשות מרכז הכובד של הקרב. בראשית מלחמת העולם ניסו גם לשלוח את מכונת-היריה, שתתקדם יחד עם שרשרת הקלעים, אולם מיד נתגלה, כי נוכח פעולתה הגדולה של אש האויב, אי אפשר היה אפילו בתוך שרשרת-הקלעים עצמה לקיים עוד את הרווח בין שני הצעדים, בו תורגלו החילים בימי השלום. הקלעים נאלצו להתרווח, והרנחנים* שנתקבלו בחיל הרגלי המתקדם הגיעו ל-5 מטרים. פיזור זה הייב להביא שינויים בסיקוד. קשתה מסירת הפקודות, והשפעת המפקדים על מהלך הפעולות נתקלה במעצורים. ושוב היה צורך להתאים את ההוראות הטקטיות לתנאים המשתנים. וכשניסו מכונות-היריה להתקדם יחד עם חיל הרגלים, התרחכה השרשרת עוד יותר, והיה בזה כדי לסכן לגמרי את המגע בין המפקד ובין הלוחם היחיד. נוסף לכך היתה מכונת-היריה כבדה משתוכל להתקדם יחד עם חיל הרגלים ולא לפגור.**

היה, איפוא, הכרח בשינוי טקטי כדי לשוות למכונת-היריה תפקידים ההולמים את תכונותיה. מעתה היא מקבלת עליה את התפקיד של הסיוע באש, של יצירת איזורי אש-חוסמת ו"המקרה" על מרכוי ההתנגדות של האויב. לכל אלה היא מתאימה ביהוד, בשל דיוקה הרב אף לגבי טווחים גדולים, מה שמאפשר אש-אוגפת, בד בבד עם התקרבות חיל-הרגלים, שימוש חדש זה במכונת-היריה, הנובע מתכונותיה, גרם להתפצלות קרב-האש של חיל-הרגלים, רובה-המחסן שימש בראשית המלחמה לפעולות גם באיזור הקרוב וגם באיזור הרחוק, משהוגדרו תפקידיה המיוחדים של מכונת-היריה, הופרדה מלחמת האש של חיל הרגלים לשתיים: מכונת היריה קבלה עליה את הקרב במרחק, אשר מעבר ל-800 מטר, ואילו הרובה שימש לפעולה בקרב בסמוך.

מאחר שמכונת-היריה הגיעה לדיוק בכיוון האופקי ובמסלול-התעופה, עלה הדיוק בקליעה למרחק, ע"י זה הוקל הפיקוד, ועם שכלול הנאי-התצפית גדלה הנדאות בכיוון אלומות-האש.

לעומת זה, בטווחים קצרים התאים השימוש ברובה-המחסן גם לתכונות הכלי הזה ולפעולת הקלע היחיד, אך אם כי אי אפשר היה לצרף את מכונת היריה לחיל הרגלים המתקדם, הרי, אף-על-פי-כן, לא יכול היה החיל הרגלי לותר על נשק

* בתוך "מבני הבטחון", כפי שכונה מאז.

** המכונה משקלה 25 ק"ג, כן-המכונה 25 ק"ג, השריון אף הוא 25 ק"ג בערך, כל זה מלבד חגורות-הכדורים, שכל אחת מהן (בת 250 כדור) ארכה היה כ-5 מטרים ומשקלה 3 ק"ג.

(הראתה
קה.
שר עיקרה
זוגי החיל
ז למעשה
:שדרות**
ת אימות
חדשים.
דו-החיל
לרווח את
ים - פרי
:אות, עד
'מית.
גלי לחיל
ע"י גלי

און, ועד
מלחמת
למלחמת
ב, מעתה
על הרוב

1914-16

מלחמת
וש, היא
התקפה,
:חמרת

לין קבוע.

אבטומטי משלו. באיטודיות רבות של הקרב הוא נוקק לנשק אשר ימלא את מקום מכונת-היריה; אשר ישווה לה, כמעט, בפעולתו, אך יהיה קל במשקלו, ועל כן גם נוח לתנועה בשעת התקדמות. מתוך הנחה טקטית זו יצר התכנאי מכונת-יריה זו, הקרויה "קלה" - את המקלע. לראשונה הופיע "Fusil Mitrailleur" (המקלע הצרפתי) בשנת 1916 בחזית המערב והפתיע את האויב. הכליתו מבחינה תכנית וטקטית היא ברורה: זהו רובה, אשר אמנם אין לו פן, אבל הדורךגל ומשען-הקת הפשוט שלו מאפשר לו לשלוח אש מתוך יציבות מספקת. אפשר לירות בו מחסניות שלמות (בנות 25-50 כדור). מבלי שיתערער קו הכיוון, דיוק הקליעה שלו הוא מצוין גם במרחק שלמעלה מ-1000 מטר. רק הצורך לחוס על סלילי-הקנה מפני חימום יתר, מאליץ להגביל את רציפות-האש. משום-כך משתמשים במקלע למתן, צרורות אש-קצרים, ובעיקר למתן מהיר של יריות בודדות המכוונות יפה.

ואלה הם ההבדלים החשובים, מבחינה טקטית, בין מכונת-היריה* לבין המקלע** : מכונת-היריה: אש ממושכת למרחקים גדולים, לשם חיפוי-אש ולשם הכשרת ההשחערות. המקלע: צרורות אש קצרים, אש בודדת מהירה, מתוך קשר אמיץ עם חיל הרגלים המתקדם. נוסף לכך, יש למקלע אותו התפקיד אשר לרובה-המחסן הרגיל, אלא שהמקלע מתאים יותר למתן היריות המכוונות יפה וברציפות רבה, והוא יכול, בשעת הדחק, לשלוח גם אש שוטפת, אמנם לא בהתמדה, ורק במחזורים קצרים. על מקלע זה מתבססת במידה הגונה הטקטיקה שאחרי מלחמת העולם, ובאותה הטקטיקה נכנסו הצבאות הלוחמים גם למלחמה הנוכחית.

אף-כי אי-אפשר לצייד כל חייל וחייל במקלע, שאפו המפקדות השונות להמציאו במידה מרובה ביותר, כי הוא כולל בתוכו את יתרונות רובה-המחסן עם רבים מיתרונותיה של מכונת-היריה.

היחידה הטקטית הקטנה ביותר לפני המלחמה היה ה"נחיל", בן 10-15 איש, המהווה רבע מחלקה, ומזדהה עם כיתת-רגלים. הכיתות במבנה זה של נחילים - היוו את "קו-הנחילים", העורך את קרב-האש. לאחר שזינק הקו קדימה, היתה האש פוסקת ממילא. עכשיו, עם הופעת המקלע, נתבטלה שרשרת-הקלעים מלשעבר, אשר אשה היתה פוסקת בשעת התקדמות, ובמקומה באה הטקטיקה החדשה, שבה האש מלווה את ההתקדמות.

למחלקה בת-4 הנחילים סופחו שני מקלעים. כך נוצרו מחלקות גדולות מדי, ובקו החזית לא עוד יכלו מפקדיהן לפקח עליהן, כפי שדרשו הוראות השירות. לפי שהמקלעים נמצאו מחוץ לכיתות, מנע הדבר לעתים קרובות גם את ההתאמה ההדדית בין פעולת האש שלהם לבין התקדמויות הכיתות. היה צורך לתקן את הפגם הזה, וכך נוצרה הכיתה האחידה, בת שני חלקים, אשר להם תפקידים טקטיים שונים. החלק האחד מצויד במקלע בשביל קרב האש, והשני מהווה את כוח ההלם. בכיתה אחידה זו מלוכדים, איפוא, יחד כוח-האש וכוח-ההלם, המכשירים אותה לפעולה טקטית עצמאית. התפתחות הנשק והופעת המקלע הן שגרמו ליצירת הכיתה המודרנית האחידה הזאת***. הכיתה, אשר כיום נוטה להתבסס עליה כל הטקטיקה של חיל הרגלים, היא כעת היחידה הגדולה ביותר הניתנת לפיקוד בלתי אמצעי של מפקד אחד, מתוך השפעה בלתי-אמצעית על החייל

* מכונת היריה - הכונה כאן למכונת היריה, הקרויה בפי רבים ובשפות אחדות - הככרה. - המערכת.

** המקלע - המכונה קלה, או הרובה האבטומטי. - המערכת.

*** לפני זה, מאז הופיעה מכונת-היריה הככרה, היה הכרח לחלק את פעולת האש לשני סוגים

שהתנהלו לחוד - של מכונת-היריה ושל הרובים.

הבודד, והיא מכילה את שני מקורות הכוח של הקרב המודרני, את כוח האש וכווח ההלם. שלוש כיתות אחידות כאלו מהוות את מחלקת-הרגלים. וזהו, בקיצור, תהליך התפתחות הטקטיקה בהשפעת התפתחותו של נשק חיל-הרגלים:

(א) הרובה הנטען דרך הלוע - ומבנה-ההמונים המכונסים.

(ב) רובה הבריח - ומבנה ההמונים המכונסים מתפרד לשרשרות-קלעים צפופות.

(ג) רובה-המחסן - והופעת שרשרת הקלעים בעלת-הרוחים; קרב-אש ווינוק לסרוגין.

(ד) המקלע - ואיחוד כוח-האש וכווח-ההלם ביחידות קטנות; קרב-האש והוינוק בעת ובעונה אחת.

3

המלחמה העולמית היתה בבחינת מורה לטקטיקאים ולחרשי-הנשק, כי התנאים שנשתנו הניעו את הטקטיקן לדרוש סוגי נשק חדשים, והתכנאי נתעורר לשכלל אותם. התפקידים הטקטיים החדשים הם שהביאו לחידושי הנשק, באשר לא המבנה התכני עצמו של הנשק קובע את ערכו, כי אם האפשרויות הגנוזות בו לשימוש הטקטי, הן הנותנות לו ערך.

עם הופעת כלי זין חדשים על איש-הטקטיקה לברר את כוחם ושימושם וכן להורות את התכנאים, איך לבנות את נשק-התגובה לפי צרכי הטקטיקה. כי רק הטקטיקן יודע מה יידרש מכלי הזין, ומה הם התנאים שבהם יטולטל הכלי. כי הטקטיקן, הוא אשר ינצח על תיאום סוגי הנשק בשדה הקרב; רק הוא יודע, מה הם אמצעי-העזר אשר יחסרו לו, ומה הם אמצעי-העזר החדשים שנתגלו אצל האויב וכיצד אפשר להתגבר על אלה.

המלחמה העמדתית 18-1914 בחזית ארוכות גרמה ליצירת סוגים של נשק-מסייע, שיהלמו את תנאיה. מצב הזיון של כל הצבאות מתבסס עד היום על לקח מלחמת העולם, והשימוש בנשק-מסייע עודנו מותאם בעיקר למלחמה העמדתית. אבל במלחמה הנוכחית ישונה הדבר הרבה עקב נסיונות חדשים. המלחמה העמדתית כפי שהיתה נהוגה במלחמת העולם, היתה בה מעין החנונות-המלחמה. אמנם, אי-אפשר להתקיף בכל חלקי החזית. תמיד ישנם חלקים שבהם מתכוונים להתגונן, ואתם מבצרים בהתאם לכך. אך הן לא אלה צריכות להיות נקודות ההכרעה. תכליתה של מלחמה לא לאפשר את הקפאון. ומלחמת-התנועה העתידה תשתקף גם בצידור. היא תשמיט סוגי נשק מסוימים, באשר הם לא יתאימו עוד לפתרון בעיות טקטיות. והיא תגרום לייצור כלי נשק חדשים ולשימוש בהם. כבר מלחמת גרמניה-פולין היתה, מלחמת-תנועה טהורה. ומתחילתה הוכיחה, שאחדים מכלי הזין המקובלים אינם הולמים עוד את האופי החדש של מלחמה זו.

אולם ציוד הצבאות עודנו מבוסס על לקח מלחמת העולם. ותכלית כלי הנשק שנוצרו במלחמה היא היתה לתמוך בהתקדמות חיל הרגלים, ועם זה להקנות לחיל הרגלים יכולת-פעולה בעלת אופי ארטילרי; ולבסוף היתה תכלית כלי-הנשק השונים להדוף באש חזקה התקפות על העמדות. דרכי הטקטיקה הם שקבעו כל אלה. כך נוצרה המרגמה, כדי להרוס מכשולים וביצורי מחפורת, אשר תותחי השדה לא יכלו לפגוע בהם מבלי לסכן את חיל הרגלים העצמי. הטקטיקאים נוכחו לדעת, שמטרות מסוימות אין אפשרות לפגוע בהן באש-התותחים. וגם אש מכוננת היריה אינה מספקת לכך. נדרש, איפוא, מין נשק, הניתן לשימוש חיל-הרגלים עצמו, ואשר יש בכוחו להרוס ביצורים כאלה. ההריסה נחוצה היתה בשביל לשתק את

את מקום
על כן גם
זיירה זו.
! הצרפתי)
קטית היא
ושוט שלו
ז שלמות
מצוין גם
'מם יתר,
רות אש'

זמקלע...:
השתערו.
ל הרגלים
גיל, אלא
הוא יכול.
ס קצרים.
ובאותה

השונות
מחן עם

10- איש,
ים - היוו
פוסקת
ושר אשה
ש מלוה

לות מדי,
השירות.
ההתאמה
את הפנס
תפקידים
והווה את
ומכשירים
שגרמו
להתבסס
הניתנת
ל החייל
- המערכת.
לשני סוגים

מכונות היריה בקנים כאלה, כדי שבשעת התקפה יהיה חיל-הרגלים המשתער מוכנה מפני אש אֶנְפִּילֵדִית; ואילו בהתגוננות עזרה המרגמה לסלק מכונות-יריה אויבות, אשר ניסו להשתיק את אש המתגוננים.

כך נוצר גם תותח-האינפנטריה. אף הוא נטל לו תפקידים ארטילריים, במקום שהיל התותחנים עצמו לא יכול עוד לפגוע במטרה*. וכך נוצר גם רימון-היד, כדי לאפשר לחיל הרגלים לפגוע באויב שמאחורי מחסה, ולהלחם בו בחפירותיו שלו. – וכן, בהתגוננות, לפעול מתוך החפירות, כדי להשמיד את האויב המשתער, ברגע שהרובה כבר אין בו כדי לעצור בעדו. כל סוגי נשק-סיוע אלה לחיל הרגלים נוצרו מתוך הנסיון של מלחמת ההתגוננות, בחפירות. הם היו בעיקרם ובמבנם כלי-התגוננות, ועל כן לא יגיעו לעולם למלוא השפעתם במלחמת-תנועה. ריבוי נשק-ההתגוננות והכוח המשמיד של אש-ההגנה מנעו כבר בסוף מלחמת-העולם בעד כל נסיון, כמעט, להשתערות חיל הרגלים.

4

אולם, לא רק הנשק החדש בלבד גרם לכך: גם השינוי בטקטיקה של ההתגוננות, אשר עברה מקו-הגנה אחד לאיזור-התגוננות המשתרע בעומק, הכביד על הפריצה. נדרש על כן ליצור נשק חדש, אשר יחליש את אש ההגנה המכלה ויאפשר את התקפת חיל-הרגלים, ואלה הבעיות, שהטקטיקה הציגה לפני חרש הנשק: א. מתן מִגָן מפני אש ההגנה בשעת השתערות. ב. אמצעי המגן הזה צריך להיות מובילי; ג. עליו להוליך עמו נשק התקפה.

מתוך תביעות אלו נוצר הרכב המשורין. ראשיתו היתה בצורך של חיל הרגלים לתקוף, למרות אש המגינים החזקה. ממקור פשוט זה התפתח אחרי המלחמה סוג נשק חדש, מיוחד, אשר שינה שוב את הטקטיקה. עתה לא רק צריך היה ליצור טקטיקה שימושית לצבא השריון, אלא, – מה שקשה שבעתים, – לקבוע את התיאום בין סוג זה לבין סוגי הצבא הקודמים, דבר אשר שינה גם את כללי הטקטיקה שלהם.

תפקידו הטקטי הכללי של רֶכֶב משורין הוא לשטוף את האויב המבוצר והערוך לעומק, לפרוץ פרץ בהיותו, אשר דרכו יעבור חיל הרגלים להבטחת ההישג. משום-כך הרי זה נשק-התקפה מובהק. רבוי כלי-הרכב המשוריינים ברוב הצבאות מציין את המעבר ממושגי המלחמה העמדתית, למושגי מלחמת התנועה. אולם כל אמצעי תוקף חדש מחייב מיד את אמצעי התגובה. ועם הוצר הרכב המשורין נדרש מיד גם האמצעי כנגדו. בכלי הנשק הקימים של חיל הרגלים אי-אפשר היה להתגבר עליו. אמנם במרחקים גדולים מוטל על הארטילריה להלחם ברכב המשורין, אבל במרחקים קטנים יותר, בהם חדל כוח הפעולה של הארטילריה, נדרש מין נשק התגוננות חדש. כך נוצר התותח האנטי-טנקי. זהו נשק, היורה פגזים, בדיק ובתכיפות, לטווחים קטנים, ובמהירות-לוע גדולה; סגולות אלו הן הכרחיות לחותה זה, שיהא מהיר בפעולתו בהתאם למהירות הרכב המשורין, וכדי שינקוב את שריונו. כך בא הרכב המשורין ושינה את תכסיסי ההתגוננות וההתקפה, אחריו בא התותח

* תותח-אינפנטריה הוא תותח אשר החלו לצרפו מאז מלחמת-העולם, לגדודי חיל-הרגלים (כצרפת גרמניה, רוסיה), והוא כמעט חמיד בעל מסלול-תעופה תלול יותר, ולעתים קרובות בעל קליבר קטן יותר משל תותח השדה הרגיל, שהקליבר שלו הוא על הרוב בין 75 ל-81 מ"מ. ויש להבדיל בינו ובין התותח האנטי-טנקי המיוחד, אשר עליו ידובר להלן והמצורף אף הוא אל גדודי הרגלים. – המערכת.

האנטי-ט
ומתוך כ
א
בהרבה
המרוכים
אך ההכ
שמוטל ו
מוצלחת
הוא לה
כ
השולח
משמש
כרצוי
כל אלו
הארטיל
א
ב
כ
אשר א
הארטיל
התותחי
וליריתו.
הספיקו
נ
באשם
עם רוב
נ
מהיר-יו
מהירות
במובנם
על הרי
רבה יו
ע
נאלץ ו
הקרקע.
המאה
בפעולו
את המ
לארטיל

האנטי-טנקי וגרם שוב לשינוי בתכסיסי ההתגוננות וההתקפה של כלי הרכב המשוריינים, ומתוך כך שונו דרכי ההתקפה וההתגוננות בכללם. אולם חיל הרגלים עודנו הנשק העיקרי במלחמה. אפשרויות פעולתו הוגברו בהרבה ע"י שצירתו אליו נשק אינפנטרי מסייע מסוגים שונים. סוגי נשק האש המרובים, בהתקפה כמו בהתגוננות, גרמו לכך, שהאש היתה לנושא פעולות הקרב. אך ההכרעה בשדה הקרב תלויה עדיין בשליטה על הקרקע. וחיל הרגלים הוא שמוטל עליו לכבוש את הקרקע. עם כל פעולתם של סוגי-הנשק הרבים, הרי התקפה מוצלחת של חיל-רגלים היא הנחה מוקדמת להצלחה בקרב. תפקידו של הטקטיקן הוא להכין התקפה כזאת ולסייע אותה על-ידי תיאום סוגי הנשק השונים.

5

כתמיכה החשובה ביותר לחיל הרגלים יש לראות את נשק הארטילריה, השולח אש חזקה לטווחים רחוקים. לפי שהוא יציב, ופחות נתון להפגע, הרי הוא משמש כשלד במערכת-הקרב. הוא האמצעי לפעולות מחץ. סגולתו לכונן את אשו כרצוי, כוח הפעולה של כליו, רבוי צורות התחמושת שלו, ומרחקי הקליעה שלו, כל אלה מאפשרים לערוך אש תכליתית ביותר. את התפקידים הטקטיים של הארטילריה המודרנית אפשר לסכם כך:

- א. לחמוך בחיל הרגלים וברכב המשוריין.
- ב. לגולל את הקרב לעומק.

כשם שכל נשק חדש גורם לשינויים בטקטיקה של סוג הנשק (=החיל) אשר אליו הוא משתייך, כן גם גורמים כלי-ירייה חדשים לשינויים בטקטיקה של הארטילריה. גם כאן נראית התפתחות תכנית המשנה אחר-כך את השימוש הטקטי. התותחים הראשונים היו נטענים דרך הלוע, דרוש היה זמן רב לטעינת כלי כזה וליריתו. כמעט שאי-אפשר היה אז לקלוע במטרות נעות, כי תוך כדי טעינה וכיוון הספיקו המטרות לשנות את מקומן.

כל זמן שמבני הקרב היו בצורת המונים-מכונסים פעלו גם כלי היריה האלה, באשם האטית, את פעולתם בהמוני האויב. אח"כ, כשההמונים התרווחו, הופיעו, יחד עם רובה-הבריה, גם תותחי-הבריה, שעלו בהרבה על קודמיהם. ככל שהתקדמה התפתחות זו בחיל הרגלים, כן הלך וגבר הצורך בתותח מהיר-יריה, המסוגל לפגוע במטרות נעות. הטקטיקה תבעה עכשו תותחים בעלי יתר מהירות ודיוק. בראשיתה הסתפקה בסוג אחד של כלים ארטילריים - בתותחים, במובנם הצר, כי תפקידה היה רק לירות בחיל הרגלים המתקדם. התפשטות האש על הריוברות ועל שירותי-העורף באה בתקופה מאוחרת יותר, בזמן שנודעה חשיבות רבה יותר לשירותי-העורף, בשל ריבוי הנשק והתחמושת, גידול המנגנון הצבאי וכו'. עם התגברות כוחו של נשק האינפנטריה, וביחוד עם הופעת מכונת-היריה, נאלץ חיל הרגלים לחפש לעצמו מחסה, אם בחפירות, ואם מחסה טבעי על פני הקרקע. ועובדה זו הציגה בעיות חדשות לפני הארטילריה.

אולם, אם כי בעית הפגיעה באויב המסתתר מאחורי מחסה הקריפה מאמצע המאה ה-XIX ובמאה ה-XX, הרי, בעצם, היתה קיימת זה מאות שנים; וביחוד - בפעולות-המצור, שכאן השימוש במחסה הוא מתמיד. התקופה החדשה רק הכניסה את המסיבות הללו גם למלחמת-השדה, ואותם כלי היריה, שהיו מיוחדים קודם לארטילריה של מצור, הופיעו עתה ונתפתחו גם בתוך הארטילריה של השדה.

זר מובטח
ז אויבות.
י-טילריים.
רימון
חפירותיו
המשתער,
ולה לחיל
בעיקרם
וחתנועה.
מלחמת-

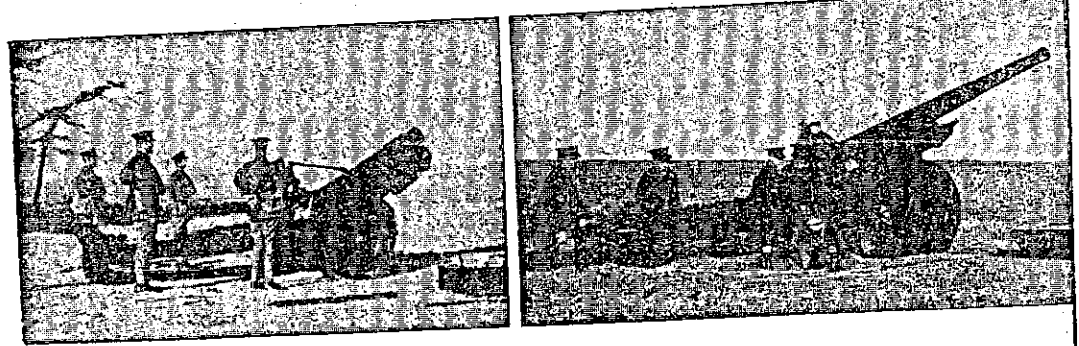
טיקה של
ה הכביד
ה המכלה
יש הנשק:
יך להיות

של חיל
י המלחמה
נריך היה
לקבוע את
את כללי

: המבוצר
זת ההישג.
: הצבאות
אולם כל
ורין נדרש
ה להתגבר
המשוריין,
נדרש מין
יס, בדיוק
זת לתותח
את שריונו.
בא התותח

גלים (כצדמת
טן יוהר משל
ח האנטי-טנקי

התותח (כמובנו הצר) הרי הוא כלי-ידיה בעל מסלול תעופה מיוחד ומשום כן איננו מסוגל לפגוע באויב המסתתר מאחורי מחסה. לשם זה היה, איפוא, צורך בכלי-ידיה בעל מסלול תלול, המאפשר לפגוע באויב שמאחורי מחסה. וכך נוצר ה"הוביצר". בגללו היה הכרח לשנות מיד את הטקטיקה לא רק של יחידות הארטילריה הקיימות, אלא גם של חיל הרגלים, באשר עמדה לפניו בעיה חדשה - כיצד להתכסות מפני האש התלולה של ה"הוביצר". אך גם ה"הוביצר" לא היה בו די. כי נחוץ היה להתגבר לא רק על ביצורי-שדה רגילים, הצבאות בנו מבצרי-ענקים: לא רק סוללות עפר, כי אם בטון ושריון. ונחוץ היה לתקיף את המחסות החזקים האלה, כדי לפלס דרך לחיל הרגלים המשתער. על-כן נוצרה המורטירה הכבדה*, שמסלול התעופה שלה הוא תלול ביותר, וכוחה הממץ שלה אדיר.

תותח בן 5" נשק טיפוסי של ארטילריה "בינונית" חדישה. (שים לב להבדל הבולט באורך לעומת הקליבר) הוביצר בן 6"

והרי דוגמה קטנה מן המציאות, המראה, כיצד פוליטיקה, אסטרטגיה, טקטיקה ומלאכת הנשק משתלבים יחד ומשלימים זה את זה, ומה רב ההכרח לתאם את כל אלה בשביל ליצר את מכשירי המלחמה המכוונים לתפקידים מסוימים. בפרוץ המלחמה ב-1914 היתה איטליה קשורה "בברית-השלוש" עם המעצמות המרכזיות של אירופה. אך כבר לפני המלחמה הקימה איטליה בחזית האלפים האוסטרית ביצורים חזקים. וגם הקו הפוליטי של איטליה מראשית המלחמה רמז לאפשרות, שהיא תצטרף אל הצד שכנגד. קונרד פון הצנדורף, שעמד אז בראש המטה הכללי האוסטרי, והיה עליו לעבד את תכניות הפעולה, חייב היה להתחשב בתנודה איטלקית כזו. הנחתו היתה, שבאם תעבור איטליה אל צד האויב יש להתקיף אותה בדרך טירול הדרומית לתוך עמק-הפּו. אבל חזית זו היתה חסומה בביצורים איתנים. כל התקפה בדרך טירול הדרומית צפויה היתה לכשלוף. כל עוד לא הוכנעו ביצורים אלה, הבנויים בטון ומשוריינים היטב, בידי הצבא האוסטרי לא היה כל אמצעי להתגבר על ביצורים כאלה. אך קונרד פון הצנדורף לא יכול היה לשנות את תכניתו האסטרטגית בשום פנים. התנופה מטירול הדרומית היתה התנופה היחידה האפשרית כלפי איטליה. על כן דרש לפעולתו כלי-ידיה שיוכל לביצורים אלה, ואשר יהיה קל-תנועה עד כדי ללוות את הצבא בשדה, ואף בדרכי האלפים הקשים. וכך נולדה המורטירה בת 30.5 מ"מ, הממונעת, - יצור פלאים של התכניקה, אשר הוכיח בתוצאותיו, כי

* Howitzer, האוּוִיזֶר - ככתבו בגרמנית ורוסית. - המערכת.
** להבריל מה-Trench Mortar האינופנטרי - המרגמה.

אכן מל
הספיקה
ב
הוביצר
ל
בעיות
הארטילר
הכבדה
סוגי-החיי
הריהו ככ
הגרמנית
על
הנעשה
זכיום - ל
השוואת
3.000 מכו
מובן מאל
שינוי ההו
ההגנה מו
אחרת לגב
הנשק, והו
נוסף
החדשים
הבליט, מה
העולם היה
סוגי הנשק
הדבר בהכו
נדרש או
מפני הראוי
ואמנם הומ
הכללית. בנ
קטן זה גרו
והוא
חדשים בתכ
מחייבים לי
חדשות של
מה, ז
המלחו
ההולמים יו
שוב בטקטי
ivy *

אכן מלא אחרי דרישות הטקטיקאי. בעזרתו הוכנעו ביצורי האיטלקים. פגיעה אחת הספיקה כדי לרעוץ את השריון. כך, בהדרגה, הסתעפה הארטילריה של כל הצבאות לסוגים של תותחים, הוביצרים ומרטירות, אשר נועדו לתפקידים טקטיים שונים בהחלט. לפני מלחמת 1914-18 לא היה ידוע למדי, כי יוטל על הארטילריה לפתור בעיות מקיפות כל-כך בקרבות-השדה. רק במהלך המלחמה הוכר הערך העולה של הארטילריה, אשר גדלה מעתה ורבחה מאד. בעיקר הוגדל השימוש בארטילריה הכבדה של חיל השרדה, וכן בארטילריה העל-כבדה*. הערך המכריע ביחס שבין סוגי-החיל השונים ניתן עתה לארטילריה. ידוע, שצבא בלי ציוד ארטילרי מספיק, הריהו כמוסגר בידי אויב העולה עליו בציוד זה. דבר זה הוכח גם במהלך המלחמה הגרמנית-הפולנית.

על ריבוי הארטילריה תוך כדי מלחמת 18-1914 ואחריה, אנו למדים מן הנעשה בצבא הצרפתי. בראשית מלחמת העולם היו לו 308 כלי יריה כבדים, וכיום - למעלה מ-5000. אך גם שאר מכשירי הסיוע התכניים רבו במידה גדושה. השואת מספרים תבליט את המיכון הגדול ותוצאותיו. ב-1914 היו לצרפת - 3,000 מכוניות יריה, כיום - 60,000, וכן 120,000 מקלעים אשר לא היו אז כלל. מובן מאליו, כי ריבוי מבהיל זה של הארטילריה הכבדה גרר אחריו שינוי השקפות, שינוי ההנחות הטקטיות המוקדמות, ותמורות בטקטיקה עצמה. גם ההתקפה וגם ההגנה מושפעות, באופן מכריע, מן הארטילריה. ההתקפה כיום תפתח בצורה אחרת לגמרי מאשר בתחילת מלחמת העולם. והוא הדין לגבי ההגנה. נשתנו כלי הנשק, והם שינו גם את הטקטיקה.

6

נוסף על אלה בא עוד הנשק האוירי, עם דרכי הפעולה וההתקפה שלו, החדשים בתכלית. עצם התפתחותו של סוג הנשק החדש הזה בתקופה שלאחר המלחמה הבלוית, מה גדלו התמורות החותכות שקלו במבנה פעולות המלחמה. בראשית מלחמת העולם היה נשק האויר אך מכשיר הגישוש למרחוק, ואילו כיום הוא נמנה על סוגי הנשק המכריע, משהוחל להשתמש בו נגד כוחות יבשה לוחמים שבחזית, שיגה הדבר בהכרח גם את הטקטיקה של אלה. לפני כן נמצא האויב רק מלפנים, והמחסה נדרש או רק מהצד האחד הזה. האוירון הוסיף את הסכנה מלמעלה. ההבטחה גם מפני הראיה וגם מפני הפגיעה נעשתה קשה יותר, והייתה לסגל את הטקטיקה לכך. ואמנם הומצאו תחבולות בפני פעולות האוירונים, והן שולבו לתוך המסכת הטקטית הכללית. במקום תנועות הצבא בכל שעות היממה בא השימוש הרב באפלה. שינוי קטן זה גרר אחריו תמורות טקטיות ותכניות במחשבה ובפעולה הצבאית. והוא הדין לגבי הקרב החימי. אף זה מכיא עמו נשק, ואמצעים שכנגד, חדשים בתכלית. התקפת הגו והדיפתה מהוות שטחים חדשים של חקירה טקטית, והם מחייבים לימוד מאומץ של סגולות נשק חדש זה ומוליכים לקראת צורות טקטיות חדשות של התקפה והגנה.

מה, איפוא, תהיה צורת הנשק והטקטיקה בעתיד? המלחמה הנוכחית היא אשר תלמדנו, בעצם המלחמה יוכנסו כלי זין חדשים, ההולמים יותר את המסיבות הטקטיות, ויבואו שיכלולים מיכניים, אשר ישנו שוב בטקטיקה.

Super-Heavy *

ר, ומשום
וא, צורך
כך נוצר
! יחידות
חדשה -
היה בו
מבצרי-
המחסות
מורטירה

טקטיקה
ם את כל
המלחמה
! אירופה.
ם חזקים.
צטרף אל
רי, והיה
ו. הגחתו
הדרומית
זה בדרך
הבנויים
תגבר על
אסטרטגיה
י איטליה.
נועה עד
סירה בת
אותו, כי

עצם חלוקתו של קרב האש האינפנטרי לקרב-סמוך, ברובה ובמקלע, ולקרב-במרחק במכונת-היריה הכבדה, - עתיד להביא, בהכרח, לטיפוס רובה חדש: כי בשימוש טקטי באיזור הקרוב, המגיע בערך ל-500 מטר בלבד, אין הכרח להעמיס את הקלע ברובה כבד כל-כך, היורה למרחק של 2000 מטר. אולם בשלב זה של הקרב יהיה גאלץ לחת אש מהירה ברובה, כי שאר כלי הזין לא יכלו לסייע אותו.

מתוך שיקולים טקטיים אלה יקבע מבנה הרובה, רובה-העתיד יהיה קל הרבה יותר, ישתמש בכדור המסוגל להרוג רק בטוחים קצרים, אולם, לשם מהירות האש יהיה זה, בהכרח, כלי אבטומטי-למחצה (הנטען מאליו). וכבר עולה לפנינו דמות רובה חדש זה. אנב: הקלת-הרובה תאפשר לשאת תחמושת רבה יותר, והודות לכך תאורגן אחרת כל הגשת התחמושת, ותביא תמורה גמורה בסדרי האספקה והטקטיקה.

גם בעית הרֶכֶב המשורין טרם נפתרה בשלימות. רבוי הגדול, הסתעפותו לסוגים לפי המשקל והציוד, יגרום בקרוב לשינוי בטקטיקה של היחידות המשורינות, ואף בטקטיקה הכללית. והגברת המוטוריזציה, כאשר ראינו אותה במלחמת גרמניה-פולין, תוסיף להתקדם, ותטפח ביחוד את טקטיקת התנופה כפי שהופגנה ע"י הגרמנים. כך אנו רואים את משחק התמורות: נשק-טקטיקה, טקטיקה-נשק. זה מזה נובע, וזה את זה משלים. כל הפרדה בין השנים תביא מיד לידי קיצ במסכת הצבאית, אשר ימנע בעד פעולת קרב מצליחה.

פילוסוף המלחמה הגדול, קרל פון קלאוֹזֶבִּיק, מגדיר את הטקטיקה כתורה, המלמדת איך להשתמש בקרב בכל הכוחות הלוחמים, ולפי שפעולות הנשק מהוות את עיקרו של הקרב כיום, יתכן לנסח את הגירסה אחרת ולומר: - הטקטיקה היא תורת השימוש בקרב בכל כלי הנשק.

הטקטיקה לא רק קובעת את מבנה כלי הזין בהתאם לצרכים; תפקידה העיקרי הוא תיאום כלי הזין השונים בקרב. לפנינו, כשהצבא מנה לכל היותר שלושה סוגי נשק*, היה הדבר פשוט יחסית. אולם כיום, עם רבוי סוגי החילות**, עם ההבדלים הגדולים בפעולתם, עם הכמות הרבה של כלי-הזין, הופכת הטקטיקה להיות מדע ממש.

7

הכרת כלי הנשק, פעולתם ושימושם מאפשרת לנו לשרטט סכימה של מהלך התקפה אופינית. לרוב תתחיל התקפה באש-תותחים המונית, אשר תאריך לפי שיעור חסנה של עמדת האויב. אש זו תכוון בעיקר לקו הקידמי ולקו הרזרבה, וכן תשליח אל הארטילריה של האויב, אל קני ההתנגדות, עמדות מכונות היריה וחיבורי העורף של האויב, כדי להרוס או לשתק את כל אלה, בשביל לאפשר את התקפת חיל הרגלים. בעת אחת עם אש-תותחים זו יופעלו מרגמות, תותחי חיל-הרגלים ומכונות היריה שלו כלפי מטרות מקומיות מסוימות. משנעשתה מלאכת ההריסה נאה התקפה עצמה, - מופיעים הטנקים וחיל הרגלים בא כעקבותיהם. הטנקים פורצים אל עמדות האויב, וחיל הרגלים חופסן ומכצרן מחדש, אש הארטילריה שלו מועתקת לעומקו של איזור האויב, בעיקר כדי למנוע בעד הבאת רזרבות. בשלב המסיים של התקפת חיל הרגלים משתמשים ברימוני-היד, כדי לדכא את גילויי ההתנגדות האחרונים.

* חיל הרגלים, הפרשים והארטילריה. - המערכת.

** נוסף על חקודמים: החיל המשורין, חילות חימיים, חיל האוויר, כמו כן גדל ערכן של יחידות החורבות ממסגרת אינפנטרית רגילה, כגון הבטליונים של מכונות-היריה הכבדות, ואף הפארקציות התכניות של צבא-היבשה - מהנדסים ופלוגות מוקשים, יחידות קשר וכד' - התרחבו מאד. - המערכת.

נשאר
האויב
הארט
הארט
חוזרו
הקדמי
בשלב
האנטי

תפסע
הנכונ

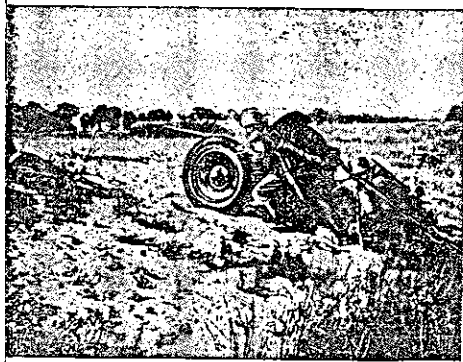

דומה לזה גם מהלך ההגנה. וכך בערך תהיה הסכימה שלה:
 עם התחלת אש האויב ההמונית, מוזנים הלוחמים שבקו הקדמי לאחור. בקו
 נשארים רק משמרות תצפית ומכונות יריה בודדות. הארטילריה יורה על תותחי
 האויב כדי למנוע בעד אש־ההריסה שלהם. משמופיע חיל הרגלים עם הטנקים מטילה
 הארטילריה אש חוסמת המונית לתוך איזור ההתקדמות. סמוך לרגע זה מעתיקה
 הארטילריה האויבת את האש שלה אל האיזור האחורי של המתגוננים. ואותו רגע
 חוזרות פלוגות ההגנה, אשר עברו קודם לעמדה אחורית. והן תופסות שוב את הקו
 הקדמי, ולוחמות באש חזקה של מכונות יריה ורובים בחיל הרגלים של האויב.
 בשלב האחרון משתמשים ברמוני יד. נגד הטנקים פועלים לרוב תותחי ההגנה
 האנטי־טנקית. באם חדר האויב לתוך העמדות באה ההתקפה הנגדית כדי לסלקו מתוכן.
 שרטוט סכימתי זה בא לתאר את שיתוף הפעולה של סוגי הנשק בהתקפה
 ובהגנה. אכן לכל מצב ישנם גונים רבים ללא ספור. המשפיעים על מהלך פעולות
 הקרב. ואת הטקטיקאי הטוב נכיר לפי ידיעתו לתאם את פעולת סוגי החילות.
 תחילה במחשבה ואחרי כן למעשה. אף כלי־הזין הטובים ביותר לא יועילו לצבא,
 או יועילו לו אך מעט, באם לא ידע המפקד איך לתאמם יפה במשחק הכוחות.
 גדול מאד ערך כלי־הזין, אך הם מפסידים מפעולתם. אם הרוח הנכונה לא
 תפעם את הלוחם המשתמש בהם. כי אלו הן מכונות, דברים דוממים, ורק הרוח
 הנכונה אשר תופח בהם תכשירם לפעולתם המלאה.

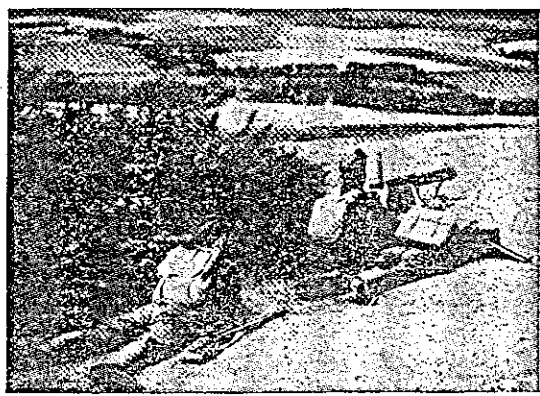
ולקרב־
 בשימוש
 ת תקלע
 יב יהיה
 ל הרבה
 ות האש
 ית רובה
 תאורגן
 וה.
 תעפוחו
 שוריות.
 גרמניה־
 גרמנים.
 זה מזה
 במסכת
 כתורה.
 מהוות
 וטקטיקה
 תפקידה
 שלושה
 ההבדלים
 יע ממש.

ל מהלך
 וי שיעור
 ין תשלח
 י העורף
 פת חיל
 ומכונות
 ההתקפה
 ל עמדות
 לעומקו
 התקפת
 אחרונים.

של יחידות
 ותכניות של

התותח האנטי־טנקי

מכונת־היריה

הנשק העוצר העיקרי של מלחמה חדישה.

עיקרי הביצור של נקודות ישוביות

1.

הגנת ארץ והגנת אוכלוסייה המבוססת על ביצור ישובים בודדים, היא דרגה פרימיטיבית למדי של הגנה, והיא מוצדקת רק בתנאים מיוחדים. בדרך כלל, צריכה לבוא במקומה, (ולעתים גם בארצנו), הגנה המתבססת על שליטה בשטחים שבין נקודות הישוב, באופן שהאויב לא יוכל להגיע כלל אל הישובים עצמם. שיטה זו יש לה גם היתרון, אם נשקף עליה לאור פעולה צבאית יותר אוניברסלית: שהרי ביצורו של כל ישוב וישוב לחוד - מוכרח להיות מבוסס בדרך כלל על ההנחה, שהאויב עלול להשתמש להתקפתו רק בסוג מסוים של כלי-נשק - למשל ברובים ובמכונות יריה. כל ביצור נגד סוגי נשק אחרים, למשל נגד ארטילריה קלה, היה קובע כבר צורה אחרת של ביצור, שהיא על פי רוב עוברת את היכולת המשקית של ישוב בודד רגיל.

מכל מקום, גם כיום ישנם ישובים, המבודדים בסביבה אויבת או השומרים על נקודות חשובות בעלות ערך אסטרטגי. ביצורם הכרחי הוא. מטרת המאמר הזה - לקבוע רק אי-אילו יסודות כלליים לביצורו של ישוב, ולא את צורתם התכנית של הביצורים עצמם. את היסודות האלה חשוב להדגיש, מפני שתפיסה, מסורתית שטחית של שאלות הביצור, מביאה להשקעה כספית בלתי-פוריה, להוצאה לפועל שטחית ולשימוש לא נכון בביצורים עצמם.

גנייה, שהכל יודעים כבר להתגבר על החולשה הטבעית של אנשים בלתי מנוסים - המרגישים את עצמם יותר בטוחים בצריף או מאחורי קירות דקים של בטון מאשר בשדה; וכן גנייה כי ברור לכל, שמקום גבוה, כגון מגדל-מים, אינו מהווה בשעת התגוננות עמדה אידיאלית לקלעים. אבל גם רבים שכבר התגברו על מחלות-ילדות מעין אלו, לא ברור להם עדיין, שהם ממשיכים למעשה באותה הדרך המוטעית, בשעה שהם מפריזים, למשל, בערך ה"עמדות" או הגדרות מסביב לישובים. הפרוזה זאת מובנת היא, מפני שה"עמדה", הבנויה בטון או אבנים והגדר מספקות את הרגש הפרימיטיבי הטבעי של בטחון אצל המגינים והמוגנים; אולם, למעשה, הרי הן כשלעצמן מהוות רק אלמנטים בודדים ברשת הביצור, וההפרוזה בערכם מביאה לעתים קרובות מאד להזנחת אלמנטים אחרים, שהם לא פחות חשובים.

2.

ביצור הישוב הוא רק אמצעי-עזר להגנת הישוב. הגנת הישוב, לפי מהותה, מוכרחה לקבל צורת קרב, וחלים עליה כל חוקי הקרב. הגנת הישובים שונה מצורות אחרות של קרב בזה, שהיא מתנהלת בסביבת ישוב ומטרתה להגן על הרכוש והנפש של התושבים. אולם גם בקרב כזה חשוב לשמור, כמו בכל הקרבות, על חוקי הטקטיקה הכלליים. לצרכי המאמר נחלק את קרבי-ההגנה מסביב לישוב לשלשה שלבים עיקריים, ונברר את צורת הביצורים המתאימים לכל שלב ושלב. שלב ראשון: גילוי האויב. כבר בשלב זה אין המגינים, מחכים לאויב, אלא משתדלים לגלות למפרע את תנועותיו ואת תכניותיו, ולמנוע אותו מלהשיג את אותה המטרה ביחס אליהם. שלב שני: כשהאויב תוקף את הישוב אין להשלים

עם זה,
את הכור
צריכות
כשהוא
הוצאת
בי
בביצור
הגודדים
ברם, יש
מרוחקים
שתגיע
למשמרו
אולם אין
אבל כבו
המקובל -
מלאכותי
חשובים
השדה
הה
הקליעה
שכאן נמו
להיות נר
פתוח וא
בולטת,
כל הביצור
"טבעיות"
מצדיה. ה
באופן של
החורקות
הכ
וסידורים
בסביבה
בליל חושן
האויב, מ
הצופה (צו)
לפי שיטה
עצים או
כאן נפתח
את הדעת
בטיפול בו
בורות, מו

עם זה, שהיזמה תשאר בידו, שאם לא כן יוכל תמיד לתקוף בכוחות מרוכזים את הכוח המפוזר של המגינים. אפתעות, נסיגות מחושבות למפרע, התקפות נגדיות, צריכות לבלבל אותו ולגרום לו תבוסה, נוסף על האבידות הקשות הנגרמות לו כשהוא נתקל בביצורים. שלב שלישי: ניצול תבוסת האויב ע"י רדיפה, מניעת הוצאת הפצועים וציוד-המלחמה של האויב, וסידור מארבים בדרך נסיגתו.

בשלב הראשון של הגנת הישוב - גילוי האויב - לעתים קרובות אין צורך בביצורים, במובן המקובל של המלה הזאת. לגלות את האויב יכולים משמרות הנורדים בשדה, מארבים בדרכי הגישה אל הישוב, צופים בנקודות מצפה טבעיות. ברם, יש שגם לפעולות אלו דרושות נקודות מבוזרות. במקרה של משמרות מרוחקים מהישוב, ובסביבה המאפשרת ניתוק קל של המשמרות והשמדתם לפני שתגיע אליהם העזרה - יש צורך בבסיס מבוצר למשמר שימש גם מקום לינה למשמרות החילופין. לפעמים צריך בסיס זה למלא גם תפקיד של מגדל-צופים, אולם אין זה הכרחי בכל מקרה. עתים רצוי לבצר גם עמדות של צופים בודדים, אבל כבר בביצורים אלה אנחנו נתקלים בעובדה, שביצור עמדה כזאת במובן המקובל - יצירת מקום אָטִים לכדורי האויב - הוא פחות חשוב מאשר סידורים מלאכותיים אחרים, הכלולים אמנם אף הם בתוך המושג הרחב של "ביצור". חשובים ביותר הם: ההסוּאָה*, סידור דרכי הגישה אל העמדה, הכנת השדה לפנייה, עזרה מלאכותית לחושים הטבעיים של הצופים.

ההסוּאָה, (המוזנחת כל כך בישובינו), צריכה לא רק להקשות על האויב את הקליעה המדויקת למטרה, אלא תפקידה הוא להסתיר בכלל מעיניו את העובדה שכאן נמצאת עמדה. שיחים, סלעים, או כל דומם טבעי אחר, זהו כל מה שצריך להיות נראה מבחוץ. אם יש צורך בנקודת תצפית יותר גבוהה, ואם מקומה בשדה פתוח ואין להמנע מהקמת בנין - צריך לתת לבנין הזה צורה חיצונית שאינה בולטת, כגון צורת צריף קטן, שחיצוניותו אינה שונה מכל בנין אחר מסוג זה. כל הביצור והשריון צריכים להיות מוסתרים. גם דרכי הגישה צריכות להיות "טבעיות": לא חפירה בצורת זיגזגים בשדה, אלא כמין גדר חיה או תעלה וירק מצדיה. חשיבות מרובה נודעת להכנת הקרקע בדרכי החיבור הפנימיים אל העמדה, באופן שלא יהיו נשמעים צעדי הנגשים לעמדה: יש לסלק את האבנים הקטנות, החורקות תחת מצעדי אנשים, ואת ענפי העצים, המפריעים את התנועה.

הכנת השדה היא עבודה אחראית מאד, והיא דורשת יזמה, כשרון ארגוני וסידורים מיוחדים, שהם כמעט תמיד שונים בהתאם למקום. צריכים להסתכל בסביבה הסתכלות קפדנית ובתנאים שונים - לאור היום, בדמדומי ערב ובוקר, בליל חושך ובליל ירח; צריך לראות מה יכול להפריע את הצופה בהבחנת תנועת האויב, מה עלול להפתיעו או להטעותו. להסתכל צריכים בשני כיוונים: מצד הצופה (צד הישוב), וגם אגב התקרבות מצד האויב. רק אחרי קביעת כל הפרטים לפי שיטה זו יכולים להחליט מה יש להרחיק, מה לשנות. פעמים צריך לעקור עצים או שיחים, לסדר סלעים כהים, לישר שטחים בעזרת טרקטורים, למלא ואדיות. כאן נפתחות אפשרויות רחבות של המצאה וסיגול. רק דבר אחד אסור: להסיח את הדעת מהפרק הזה בפרשת ההתכוננות, ולהזניחו מחמת הקשיים הכרוכים בטיפול בו. לפעמים, הכנת השדה מתבטאת גם בהתקנת מכשולים לאויב - בורות, מוקשים וכו'.

* Camouflage, אמצעים מלאכותיים להטעות את תצפית וקרקע או תצפית-האויב של האויב.

ם, היא
ך כלל,
יטחים
ישובים
נ יותר
מבוסס
ים של
למשל
פי רוב

שומרים
המאמר
צורתם
תחפיסה
טוריה,

בלתי
ול בטון
ו מהוה
רו על
באותה
מסביב
והגדר
אולם,
הפרזה
שבים.

זהותה,
שונה
וגן על
קרבות,
לישוב
ושלב,
אלא
יג את
השלים

פרשה מיוחדת במינה בשאלות הקשורות בבקעת הביצור היא הצורה לחושינו הטבעיים של הצופה. בן אדם רגיל אינו מסוגל להקיף בהסתכלותו שטח רחב כלילה בעזרת חושי הטבעיים בלבד. טבעי ביותר בשבילו הוא הרצון להאיר את השטח - לראות כמו ביום. לא קל להגשים דרישה כזאת: ערך המכשיר הרגיל - הזרקור - הוא מוגבל לגבי אויב מנוסה, היודע כמה קל להתקדם בשדה בהסתר גם לאור הזרקור. עתים אמנם אין דרך אחרת, ובמקרה זה חשובה מאד הכנה מתאימה של השדה וקביעת קשר טוב בין הצופים והזרקור. אמצעי יותר משוכלל להארת השטח הוא שרשרת פנסים, היוצרת רצועת אור מסביב לישוב. אבל האמצעי הזה עולה ביוקר, אם רוצים ליצור רצועת אור המרוחקת במידה מספיקה מהישוב עצמו. בכל אופן נעלם כאן במידה ניכרת האלמנט הטקטי של הפתעה לאויב. ואשר לחוש השמיעה של הצופה - הרי יכולים לעזור לו בעיקר עיי הכנה מתאימה של השדה: סילוק כל דבר הגורם שאון מקרי ומטעה את הצופה, ויצירת מכשולים מקימי-שאון בדרכי גישתו של התוקף. קיימת שאיפה ליצירת אמצעי אוזקעה אבטומטיים - כגון, גדרות אוזקעה. גם בארץ השתמשו בגדרות כאלה. כל פריצה דרך גדר כזאת גורמת להופעת סימן אור או סימן אקוסטי בלוח מרכזי, המראה גם את הקטע, שבו נפרצה הגדר. גדרות אלה עולות ביוקר ופעולתן אינה משייכה רצון, כי אין לדעת מיד, מה עבר את החושים או משום מה נקרעו. קיים אמצעי אחר של אוזקעה, כמעט אבטומטי ו"אלחוטית", שמראה גם מי הוא הגורם המנסה לחזור לאזור השמירה: זהו הכלב המאולף, בשביל חוש הריח שלו כל בן-אדם משמש תחנה משדרת שלא-ברצונו, ויש אפשרות גם לכוון את אותות האוזקעה של התחנה המקבלת - הכלב - בצורה שלא יהיו בהרמת קול ולא יסכנו את השומרים. ועם זה יודיעים מי נמצא בשדה, חיה או בן-אדם, ומהו גונו וכו'. בתכנית הביצור של כל ישוב מגיע לכלב המאולף מקום חשוב.

בהגדרת השלב הראשון של הקרב, שנתנה לעיל, יצוין עוד פרט אחד: לא די להבטיח את אפשרויות ההסתכלות למפרע באויב מצד המגינים, כי אם יש לדאוג גם לכך, שהאויב לא יוכל בנקל לעקוב אחרי עמדותיהם ופעולותיהם. הדאגה לכך צריכה להתבטא לא רק בהסוּגת העמדות, כי אם גם בסידור דרכי תנועתם של זרים: קביעתם סחור סחור, או דרך הישוב בצורה שלא יוכלו לגשת, בלי לעורר תשומת לב, לאיזורים האסורים. לפעמים יכולים להצטיק או לסגור דרכים בסביבה; עתים יש צורך בהקטנת מספר הכניסות לישוב, כדי שהתנועה מבחוץ תעבור דרך אפיקים מעטים. (בשנים האחרונות הקטינו, למשל, במידה רבה את מספר הכניסות לתל-אביב).

נגש כעת לציון אמצעי הביצור, המתאימים לשלב השני של הקרב מסביב לישוב. בהגדרת השלב הזה נאמר, שגם הגנתו של ישוב צריכה להתנהל בדרך כלל בצורת הגנה אקטיבית, הרצופה החבולות ותכסיסים שונים ומפתיעים, התקפות נגדיות וכו'. אין, איפוא, - לפי תפיסה זאת - מקום לקו בלתי גמיש של ביצורים, כי אם יש להכין שדה-קרב שהוכשר מראש בעומק. ידוע לכולנו, שרוב הכשלונות בהגנת הישובים קרו במקרים, כשהתוקפים התפרצו במקום אחד דרך שרשרת אחת ויחידה של עמדות, ולא נתקלו אחרי זה בהתנגדות: לא בהתקפה נגדית של רובה אשר למגינים ולא בקו שני של עמדות מוכנות; מגיני יתר

הביצורי
ועי כן
קרב המ
בקשיים.
החקלאי
הבנה ל
או בצו
המבטיח
ואי אפי
משום כ
השני א
בעיקר
במידה
להיות ו
העומד
אלה בו
ממש, כ
ע
של הקו
הגדולי
שדה ה
ואצלנו.
נעשו ב
שטחים
תקציבי
קפדני
שטחים
יתפרץ
הקו הי
המחזיק
אל הק
האויב
דרכי ו
אף לב
ירת -
אפשרו
לפקודו
גם של
שבשבי
שהיתה
הארגון

הביצורים, המופנים לשאר הצדדים של הנקודה, לא השתתפו בקרב במקרים אלה וע"י כך ניתן לתוקפים לגמור את מלאכתם, ולסגת ללא כל הפרעות. יצירת שדה קרב המבוצר בעומק בצורת רצועת-מגן המקיפה את הנקודה, נתקלת אצלנו לעתים בקשיים. מקורם בחוסר אמצעים ואנשים, ובהפרעות הנגרמות ע"י כך לניצול החקלאי של השטחים בקרבת הישוב. ברם, חלק מהקשיים הללו נובע גם מאי-הבנה לגבי הצרכים: התרגלנו למושג של "עמדה" בצורת מבצר קטן עשוי בטון או בצורת צריף מבוצר. צורת ביצור זו מוצדקת במידה שיש לדאוג למקום מבוצר, המבטיח תנאים פחות או יותר נוחים למגינים, שהם על פי רוב עובדים כל היום, ואי אפשר להחזיקם בלילות החורף ללא הגנה כל שהיא בפני הקור והגשם. משום כך חפירות ההגנה בשדה לעתים אינן מספיקות. מה שאין כן לגבי הקו השני או השלישי: הביצורים הרזרביים שבקוים האלה הרי באים בחשבון לשימוש בעיקר בזמן הפעולה עצמה. ואין כל צורך להתחשב כאן בנוחיות אנשי העמדה, במידה שזה מוצדק בעמדות הקו הראשון, התפוסות בקביעות. כאן יכולים הביצורים להיות פשוטים יותר. פה המקום לניצול תכליתי של הגדר, התעלה, הבנין הקטן העומד במקום מתאים, והחפירה בשדה. אין זאת אומרת שיכולים להתייחס לביצורים אלה ברשלנות: יש להכניס בעוד מועד, להחזיקם במצב טוב, באותה תשומת הלב ממש, כמו את העמדות החיצוניות של הקו הראשון.

ערך הכנת השדה שלפני העמדות צוין כבר לעיל כשדובר על השלב הראשון של הקרב. ברם, לעבודה זו נודעת חשיבות יוצאת מן הכלל בשלב השני. מהקרבות הגדולים שבחזית המערב בשבועות האחרונים ידוע בכמה מאמצים הכינו שם את שדה הקרב שלפני קו ההגנה הראשיים. ברור, שאין להשוות את הנעשה שם ואצלנו. אולם הפרינציפ נשאר בתוקפו גם לגבינו. יש צורך לציין, שגם אצלנו נעשו במקומות אחדים עבודות בהיקף לא קטן, לפי קנה-המידה שלנו - יישור שטחים בטרקטורים, מלוי ואדיות וכדומה. שכלולים רבים ניתנים להיעשות גם בלי תקציבים גדולים ובלי הפרעות או ניתוחים רציניים בסידור המטעים. דרוש לימוד קפדני של כל שטח ושטח, קביעת צרכי הנסיגה אל עמדות הקו השני, סימון שטחים "מתים" וכו'. עמדות הקו השני צריכות להיות מסודרות באופן כזה, שאם יתפרץ המתקף דרך הקו הראשון, ואנשי העמדה האחת או השניה יסוגו לעמדות הקו השני - ישמר הקשר בין העמדות הללו (של הקו השני) ובין העמדות המחזיקות מעמד עדין של הקו הראשון. במקרה זה - לא תגרום נסיגה מקומית אל הקו השני לעזיבת כל הקו הראשון. אלא, להיפך: היא עלולה להכניס את האויב ל"כיס" שיסכן אותו עצמו. את הסידורים האלה - קביעת העמדות בעומק, דרכי הנסיגה, הקשר, הכנת השדה, התאורה - הכרחי לא רק לסמן על המפה, אלא אף לבדוק אותם בתנאים שונים של התקפות אפשריות: בליל חושך, בליל ירח - ולערוך תמרונים ותרגילים. שיבטיחו, כי מגיני הישוב ידעו לנצל את כל אפשרויותיהם בצורה מתאימה וכמעט אבטומטית, מבלי שיהיה כל פעם הכרח לחכות לפקודה מיוחדת לכך. לעבודות הסוואה והכנת השדה יכולים לנצל כוחות מתנדבים גם שלא משורות המגינים, למשל את הגדולים שבילדי בתי הספר וכו"ב.

כל מקרה, שבו מצב הביצורים בישוב מבוסס אך ורק על העמדות או הגדרות שבשבילן נמצא פעם "תקציב", ושאפשר לראותן שנים באותה הצורה החשופה, שהיתה להן כשהושלמו לפי התקציב - הוא, ללא ספק, תעודת-עניות לכשרונותיהם הארגוניים של האחראים לישובים אלה.

לחושיו
שטח רחב
להאיר את
ר הגייל -
זדה בהסתר
מאד הכנה
זר משוכלל
כל האמצעי
זה מהישוב
עה לאויב.
מה מתאימה
ת מכשולים
יעי אועקה
כל פריצה
זי, המראה
נה משיענה
קרעו קיים
ם מי הוא
חוש הריח
לכונן את
ת קול ולא
ומהו גזעו

פרט אחד:
ים, כי אם
פעולותיהם.
ידור דרכי
כלו לגשת,
או לסגור
י שהתנועה
במידה רבה

קרב מסביב
ונהל בדרך
ם, התקפות
גמיש של
ולנו, שרוב
אחד דרך
א בהתקפה
מגיני יתר

בהקדמתנו הודגש כבר, כי במאמר זה אין אנו מתכוונים לתת הוראות תכניות לסידור הביצורים. לכן לא נתעכב על שאלות סידור הגדרות. שהרי אלו אינן אלא אלמנט אחד בהכנת השדה; ערכן העיקרי בזה, שהן יכולות לעכב התקפה של האויב ולהשהותו לזמן מה במצב העלול לגרום לו אבידות גדולות. בתכנית ניצול הביצורים יש כמובן לזכור היטב את העובדה, שאין הגדר כשלעצמה מעכבת לזמן רב, כי אם רק במידה ששומרים עליה - מעמדות קרובות זו לזו ובתנאי תאורה טובים ובטוחים (מקור זרם בטוח). אחרת הגדרות הופכות למקום מסוכן המטפח רגש בטחון מדומה.

5.

הוזכר לעיל גם שלב שלישי של הקרב: ניצול נסיגת האויב. אולם שלב זה אינו קשור בסידור ביצורים מיוחדים, אם לא לקחת בחשבון הכנת מקומות למארבים בדרכי הנסיגה המשוערות של האויב. חשוב ביותר להצלחה בשלב זה הוא הקשר הטוב עם הנקודות השכנות.

לבסוף יש לציין, לשם שלמות התמונה, את הצורך בהסאת הביצורים נגד ריגול מצד אוירונים (לפעמים - פרטיים), וגם את הצורך, במידה האפשרית, בהבטחת המקורות העיקריים של הכוח והמים נגד הרעשות או חבלות. לא גדון כאן בשאלת המקלטים לתושבים. השאלות הללו, במידה שהן כרוכות באפשרות של הפצצה אוירית או ארטילרית, הרי הן חורגות ממסגרת הסקירה הזאת. אך ענין החבלנות הפנימית (ושוב - הכוח והמים) עלול להוות נגע רציני, גם מבלי שתגיע לארצנו סערת המלחמה הגדולה.

והסיכום: הביצורים הם רק אמצעי-עזר בקרב ההגנה שמסביב לנקודה. יש חשיבות גדולה לא רק לעמדות בנויות, מבוצרות למפרע, או לגדרות, כי אם באותה המידה ממש, גם להכנת שדה-הקרב בעומק, לסידור דרכי-התנועה, להסאה ולקשר. את כל הסידורים יש לבדוק בתנאים שונים ולערך תמרונים, כדי שהמגינים ידעו להתמצא גם בתנאי קרב פתאומי, בהתקפת לילה או בהפתעה אחרת.

י. שדה

לאופי "המלחמה הקטנה" במאורעות 1936 / 1939

המטרה והאמצעים

מהומות 1936/9 בארצנו, שהתחילו בצורת פרעות (ביפו), קבלו צורה של מלחמת ג'יריליה טיפוסית. קבוצות קטנות בערך, יחידות קלות-תנועה, הופעות פתאומיות, צורה מצד התושבים, דצנטרליזציה של הפיקוד, - כל אלו הן צורות רגילות של כל מלחמה פרטיזנית. אולם המטרה, הנשק, אופי הלוחם והטופוגרפיה קובעים צורה מיוחדת, למלחמה הקטנה בכל מקרה ומקרה - וצירופם של הגורמים האלה קבע גם את צורת מלחמת הערבים בארצנו.

המטרה - הערבים בשום פעם לא הציגו לעצמם כמטרה את ההתנכרות על כוחות השלטון בארצנו; ואף התקפותיהם על הישובים העבריים - מטרתן לא היתה להשמיד את הישובים, כי לכך כמעט שלא קיוו. אותה המטרה שעמדה לפני

הבורים ב
לפני העו
את רצונו
מצדם, מ
במצב ש
במובן זה
כנוסיות
העובדה
למטרתם
אסטרטגי
המזוין ש
הנ
הסביבה ו
בהסתר.
מסודרת,
עשרות ו
ב-1917/18
יתרונותיו
יחידות פ
ביותר, -
גבעות, ו
הני
מתוצרת
במכונת ו
הרו
1918-1914
בנמצא בו
של המרד
להשתמש
האחרון, ו
מומן המי
אחת (בל
אפי
העזרה הו
מספר מכו
לעצמם, ל
יותר מש
מאוד של
ממשי רב
חסר לערו
הפז
של המרד

הבורים במלחמת דרום-אפריקה למשל, או לפני הסינים במלחמתם ביפן - לא עמדה לפני הערבים. מטרתו של המרד הערבי היתה דמונסטרטיבית-פסיכולוגית: להדגיש את רצונם הפוליטי ולרכוש אוהדים על ידי הדגשה עקשנית זו המלווה קרבנות מצדם, מצד האנגלים ומצד היהודים. המטרה הזאת דרשה מהם להחזיק את הארץ במצב של אי-שקט מתמיד, ואת זה ניסו הערבים להשיג במשך שלוש שנים. במובן זה לא חסו ראשי המרד גם על קרבנות מצד אנשיהם הם; עתים הכניסו כנוספות בהתנגשויות עם הצבא - שתוצאותיהן היו ברורות מראש - אבל עצם העובדה של הקרב והעובדה של הקרבת אנשים - היתה, לדעתם, מקרבת אותם למטרתם הפוליטית. בדרך זאת צריכות היו תבוסות טקטיות קשות ליהפך לנצחונות "אסטרטגיים", אם נקבל כאן את ההגדרה הידועה, כי האסטרטגיה היא רק המשכה המזוין של הפוליטיקה.

הטופוגרפיה של ארצנו עזרה לכוחות הערבים להופיע ולהעלים פתאום. גם הסכיבה ההררית וגם השפלה הנטועה פרדסים - שתיהן יפות לתנועת יחידות קטנות בהסתר. מובן מאליו, שאין זאת אומרת, שארצנו בדרך כלל מקשה על מלחמה מסודרת, וכי רק המיתודה הפרטיזנית יכולה להצליח בה. הוית רציפה של עשרות או מאות אלפי חיילים - דוגמת זו, שהתפתחה, למשל, בארץ-ישראל ב-1917/18, שוללת בהכרח מהשטחים ההרריים, או המכוסים חורשות, את רוב יתרונותיהם, לגבי טיפוח מלחמת גורילה דוקא. אבל נעלה הוא מכל ספק, כי יחידות פרטיזניות קטנות, במקרה שהכוחות הפועלים נגדם אינם צפופים ומהודקים ביותר, - יוכלו לנצל יפה את היתרונות הספציפיים, הכרוכים באופים של שטחי גבעות, וביחוד של גבעות מכוסות שיחים או שטחי פרדסים.

הנשק שעמד לרשות המרד הערבי - היה הרובה, האקדח (בערים), פצצות מתוצרת בית או תוצרת סוריה, ובמידה מעטה רימוני-רובה (צרפתיים ישנים). במכונת היריה - כמעט שלא השתמשו כלל.

הרובים, רובם ככולם, היו רובים גרמנים ותורכים מוזמן המלחמה העולמית 1914-1918. לא היה כל הגיון להכניס לארץ, סוגים חדשים, והרי רובים ישנים היו נמצא בארצנו ובארצות השכנות בכמויות כמעט בלתי-מגבלות לעומת היקף מטרותיו של המרד הערבי. התחמושת היתה, אמנם, גרועה - רבים מהכדורים אי-אפשר היה להשתמש בהם. אך הערבים ניסו להתגבר על זה על ידי חידוש הפיקות, ובזמן האחרון, כנראה, הגיעו לידיהם כמויות די נכרות של תחמושת חדשה. רובים שלא מוזמן המלחמה, מצאו השלטונות אצל הערבים, לפי מיטב ידיעותי, רק פעם אחת (בשומרון).

אפשר להניח, כי בגלל שלוש סיבות לא השתמשו הערבים במכונות יריה-העזרה הכספית, שהמרד הערבי קבל מצדדים שונים אפשרה בנקל להכניס לארץ מספר מכונות יריה קלות. אולם, ראשית, אופי המטרה, אשר הציגו הערבים לעצמם, לא חייב היקף טקטי רציני, ומשום כך גם לא דרש במפגיע כלי-מלחמה יותר משוכלל ואפקטיבי מהרובה. שנית - מכונת היריה היא צרכן גדול מאוד של תחמושת, ובלי תעשייה מקומית או הספקה מסודרת מהחוץ אין לה ערך ממשי רב. שלישית - מכונת היריה דורשת אימון מיוחד של מפעיליה וזה חסר לערבים.

הפצצות, אשר העתונים כינו אותן בשם "פרימיטיביות", היו בשנתים הראשונות של המרד באמת פרימיטיביות ביותר. כל פצצה היה לה פתיל, שהיה צריך להדליקו

תכניות
אינן אלא
קפה של
ית ניצול
כבת לזמן
ובחנאי
מסוכן

ולם שלב
מקומות
שלב זה

ורים נגר
בהבטחת
זן בשאלת
ל הפצצה
החבלנות
שתייע

קודה יש
אם באותה
ה ולקשר.
ינים ידעו

193

זל מלחמת
פתאומיות,
ת רגילות
ה קובעים
זים האלה

ההתגברות
זמרתן לא
זמדה לפני

בגפרור או בסיגריה. ברם, הפצצות שהשתמשו בהן במקרים אחדים בשנת 1938, היה להן כבר מנגנון הדלקה קפיצי - אמנם גם הוא די פרימיטיבי.

דרכי המלחמה

בעתונות דובר הרבה על "התקפות" מצד הערבים. אין צורך להתוכח על המונח, אולם ברור, כי להתקפה במובן הצבאי המקובל לא היו התנפלויות הערבים דומות בשום אופן. אני הייתי מבכר להגדירן במלה "פעולות", "פעולות" אלו היו מהסוגים דלקמן:

1. יריות מרחוק על ישובים ומחנות.
2. יריות על ישובים ומחנות, המלוות נסיונות של חדירה.
3. יריות על כלי רכב ואנשים בודדים, בדרכים ובשדות, מקרוב ומרחוק.
4. טרור אינדיבידואלי (בעיקר בערים).
5. הנחת מוקשים.

היריות על הישובים, (כמעט בכל המקרים - בחשכה), אופשרו על ידי רשת של איתות בלילות וע"י רשת-אינפורמציה במשך היום. רשת האיתות עם כל הפרימיטיביות שבה - (איתות האורות לא הגיע למדרגת אלף-בית, והשתמשו רק בסימנים מועטים מותנים מראש) - נתנה בכל זאת לכנופיה הפועלת מושג מדויק למדי מתנועות כוחות הבטחון, הואיל והשתתפו בה כמעט כל כפרי הסביבה. רועים ועוברי אורח ערביים ריגלו במשך היום את עמדות הישובים ואת מקומות התורפה שלהם. לאחר הכנה כזאת, הלכה קבוצת הערבים, שיצאה בלילות לירות על הישובים היהודים, למלאכתה בבטחון גמור, והיא הלכה רק כשידעה שאין כוחות צבאיים ומשטריים בדרכה. המתנפלים היו קובעים למפרע את עמדות-האש שלהם, ולפעמים אף היו מתקינים עמדות, שכדורי המגינים לא יפגעו בהן, ויש שאפילו ביצרו אותן במקצת, כשראו צורך בכך. אמנם גם הסיכוי לפגוע בבני הישובים היה אצלם קטן למדי, בגלל הוסר-נכונותם. ברוב המקרים, להתקרב למרחק יותר אפקטיבי אל הישוב הנתקף, ורק במקרים מעטים פגעו המתנפלים במגינים: אם על ידי כדור תועה - (כמו בכחורה הצופה על המגדל ברמת הכובש) - או בשעה שהמקום הנתקף לא הספיק עדיין להתבצר (כמו בחניחה). ברם, בהתחשב עם מטרתם של הערבים, שהיתה בראש וראשונה - פסיכולוגית-פוליטית - חשוב היה להם קודם כל הרעש: רעש היריות, שהיה צריך להכניס דיזאורגניזציה בישובים ולדכא את כוחם המוסרי - והרעש בעתונות, שהוקם אחרי כל מעשה כזה, ביחוד בעתונות חוץ-לארץ המשפיעה על דעת הקהל.

בין השאר, חשוב היה לערבים להציג את עצמם על ידי האמצעי הלא-יקר הזה כגבורים: הלילה הוא שלנו, וההרים הם שלנו, וכיוצא בזה. ואמנם בזמן הראשון, אם גם לא הצליחו בהשגת מטרתם הראשונה (לדכא את רוח הישוב העברי על ידי יריות על ישובים ועל התחבורה), הרי יצרו או מכל מקום בקרב הנוער הערבי אנדות על גבורת לוחמיהם. ואין לזלזל כלל בתוצאות אשר צמחו מזה, (ושרישומם ניכר עד היום).

נסיונות החדירה לתוך הישובים גופא נתקלו בהתנגדות ערה וחריפה מצד הישובים, וכולם סוכלו*.

* מוטב שנסיח כאן את דעתנו מן האסין הלא-טיפוסי בתחלט אשר התרחש בטבריה. הגנתה לא עמדה על הגובה, ואכרט הריגול הערבי (ישוב מעורב !!) הכיר בחולשותיה.

כמה מקרי יריות על ישובים היו גם ביום, אך אלה קרו בעיקר בסביבה ערבית. במקרים שאפשר היה לירות כמעט מבלי לצאת מתחומי הכפר. התקפות יריות בדרכים - נערכו על פי רוב ביום. הרועה הערבי, או הערבי העובר לתומו בדרכים - הם שריגלו את הסביבה לפני הפעולה, והם שהודיעו את אנשי הכנופיה על כל תנועה חשודה, והרגיעום כי, לכל הפחות, ערפם - בטוח. היריות מרחוק, לפעמים מרובים מרובים, (בסביבות ירושלים עד ל-70-80 רובים בבת אחת), הביאו לידי קרבנות רק לעתים רחוקות. גם התנועה בדרכים לא הושתקה. יש לציין, שמאחורי עמדותיהם - כאשר הספיקו לבחון למפע, עמדו הערבים די יפה נגד אש חזקה של רובים, של מכונות-יריה, ולפעמים, גם של כלים יותר רציניים.

תוכח על ת הערבים אלו היו

ומרחוק.

כבר בשנת 1936, כשכיתות אחדות של גדוד ה"דוקסיס" הבריטי התחילו לסייר בהרי ירושלים סיורי עקיפין, לא בדרך הראשית, אלא במעברות הדרכים החגלה, עקב אכילס של הערבים, - חולשתם בהתנגשות בלתי-אמצעית, פנים אל פנים. שמונת הערבים, שנפלו אז מידי הצבא בקרב באבאל-ואד, מבלי שגילו כל התנגדות הראויה לשמה, הם עדות בולטת לכך.

רו על ידי זיהות עם והשתמשו לת מושג י הסביבה. ת מקומות ז בלילות פ כשידעה מפרע את גנינים לא גם הסיכוי המקרים, נטים פגעו על המגדל ו בחניתה). סיכולוגית יך להכניס נוקם אחרי

הרבה יותר קרבנות נגרמו על-ידי יריות בדרכים מקרוב. במארכים אלה גילו הערבים כוח הסתגלות ואף סבלנות יוצאת מן הכלל. הם למדו מפי הגשמים שלהם את דרכי ההליכה או הנסיעה של קרבנותיהם, את מספרם וזיונם, ובמקרים רבים - (מקרים רבים מדי) - הצליחו על ידי ריכוז כוחות, העולים פי כמה על כחות קרבנותיהם, להשמידם ללא סיכון יתר לעצמם. ארבעת השוטרים הכריטיים מאילת-השחר, אשר סיירו חלקת כביש מסוימת תמיד באותן השעות, נהרגו (בספטמבר 1936) על ידי כנופיה של עשרות ערבים שחיכו להם בשעה הקבועה. חמשת קרבנות במעלה, שהלכו בדרכם לעבודה בשעה קבועה למקום ידוע, קפחו את חייהם ע"י יריות מרובות מאחרי סלעים, אשר ודאי סומנו ונבחרו למפע. הרוגי דרך-חניתה, דרך עכו-צפח, שבעה קרבנות חיל הרכבת (והמשמר הבריטי הצבאי), חללי עין-גב - כל אלה הם אך מקרים טפוסיים.

אשר לטרור האינדיבידואלי, המכוון נגד יהודים מקריים, נגד פקידים-משלה אנגלים, יהודים וערבים, ונגד ערבים, בוגדים, הרי בשטחים אלה הושג שיא ההצלחה של המרד. הקרבנות היו מרובים. הרבה מן המעשים הוצאו לפועל בתוצפה ובהעזה יתרה. הגורמים אשר קבעו במקרה זה את ההצלחה היו שנים: האהדה, הפסיבית או האקטיבית, של הסביבה, והכשלון הגמור של המשטרה הערבית. אין ללחום בהצלחה בארגון טרוריסטי אלא מבפנים - ומבחינה זו היו מכשירי-הגישוש וההתערבות של כוחות-הבטחון בפנים הסביבה הערבית בתקופה ידועה חלשים למדי.

בעצם, עומד סוג זה של טרור אינדיבידואלי כבר מחוץ למסגרת, המלחמה הקטנה, כתזוין צבאי. אם כי אין להכחיש, כי המעשים הללו היוו חלק אורגני מאותה הצורה של התאבקות פוליטית-מלחמתית, שהוכתרה בשם, מלחמת-מטה (subwar).

נשק חמור בידי הערבים היה המוקש - כלי מוסתר הממלא חומר מפוצץ. בארץ לא היתה השגחה מספקת על רכישת החמרים הללו, וגם לא היתה שמירה נגד גניבתם, ולפיכך היו בידי הטרוריסטים בשפע. הכנתו של המוקש היתה כרגיל פרימיטיבית למדי, ומפני זה גם מסוכנת ביותר. הנחתו - לא דרשה גבורה

ריפה מצד

זה לא עמדה

מיוחדת, (ותצויין כאן עוד פעם ההשגחה המעולה על הסביבה, אשר קוימה על-ידי ערבים סתם). באיוורים ידועים קצר המוקש קציר-קרבות עגום. הסביבות, אשר בהן הרבו בעיקר להשתמש במוקשים, הן: א) ואדי פאליק-תל-מונד-רמת-הכובש, ב) דרום הארץ (חולדה-כפר-מנחם-נגבה), ג) נהלל וסביבותיה, במקרה האחרון היו המוקשים משוכללים יותר. מתבקשת השאלה, אם לא היתה בעובדה זאת יד גם לשכנותם של ישובים גרמניים, שמעולם לא הצטיינו בלויאליותם.

הרשימה על פעולות הערבים לא תהיה מלאה, אם לא נתעכב גם על החבלות. גם במקצוע זה, לא היו הפעולות שיטתיות. חיבלו בכל מה שנודמן תחת היד, בכל דבר שבאותו רגע היה נוח וקל יותר לחבל בו: דקירת פרות ברפת, השמדת עצים בפרדס צעיר, פיצוץ מכוני-מים, וכיו"ב. בשנת 1936 שימש צינור המים מראש-העין ירושלימה נושא חשוב לחבלות, אעפ"י שכל גזק שנגרם לצינור זה גרם מצוקת-מים גם לערבים. (בחוסר-הגיונה יכולה פעולה זו להתחרות עם השפוך חמתך על תאי הטלפונים בתי"א).

נוסף לאלה היו לערבים גם שלשה אובייקטים רציניים לחבלות, והם: קו המתח הגבוה של חברת החשמל, צינור הנפט של החברה העיראקית, ומסילות הברזל. מקומות החבלה בקיים חיוניים אלה היו תמיד בסביבה הערבית והחבלות עצמן הצליחו באותה מידה שהאובייקטים לא נשמרו. משהתחילו כוחות-הבטחון בשמירה ממשית - הלכו החבלות והצטמצמו עד אשר נפסקו לגמרי. לחבלות בדרך כלל, לא היה, כאמור, אופי תכני רציני, וגם המתכלים עצמם לא הציגו להם למטרה חבלות רציניות. העיקר היה הרושם, ומשום כך, למשל, אחרי כל ניקוב חור קטן בצינור הנפט ע"י ירית רובה, היו מדליקים את הנפט, למען יראה עמוד האש העולה ממנו. ריח הפנטזיה התערב גם בריח הנפט הבוזר.

סכום

אין עדיין אפשרות לדעת, אם הדרגה האחרונה של המאורעות היא גם המסיימת. משום כך אין גם לעשות את הסיכום האחרון. אבל דברים אחדים התבלטו כבר בבהירות מספיקה: הערבים אינם נוטים ללחום בדרך של קרב ממש, לעומת זאת גילו נטיה נכרת לחבלות, מארבים, יריות מרחוק, גישוש, התנגבות-זלעתיים הראו גם כשרון לכל אלה. אבל כאשר נפגש כח ערבים מזוין עם כח מזוין אחר ומתנקש אתו - תמיד היו אותן התוצאות: הערבים פונים עורף. והדבר נכון לא רק כאשר הערבים נתקלים בצבא, שיוגו עולה על שלהם, אלא גם כאשר קבוצת ערבים מזוינת ברובים, נפגשת עם קבוצת נוטרים יהודים, המזוינים באותו הנשק עצמו. וכך הדבר לא רק כאשר אנשי-הבטחון עולים במספרם על המתנפלים, אלא גם במקרים הפוכים. מכל מקום, המהומות שימשו הזדמנות טובה לבחון את החומר האנושי של הישוב היהודי בארץ - ויש להגיד בבטחון כי הוא יצא בכבוד מהמבחן הקשה: אנשיו הראו את עצמם כלוחמים ממדרגה גבוהה. בהזדמנות אחרת רצוי יהיה לנחח כמה מקרים של התנגשויות מזוינות בין הערבים וכוחות-הבטחון במצבים שונים, ומתוך הדוגמאות להוכיח את צדק הנחתנו האחרונה.

הכנותיה הצבאיות של מצרים

המספרים והתאריכים הניתנים במאמר זה נלקחו מחמרי מצרי רשמי (הודעות ממשלתיות, פרטיכלי הפרלמנט), או מדיעות מוסמכות בעתונות המצרית. — המערכת.

1. הנחות כלליות

שאלת התגוננותה של מצרים בפני התקפת אויב הפכה, נוכח המצב הבין-לאומי, בעיה מרכזית, המעסיקה כיום את האומה המצרית ואת ממשלתה. ההכרח לסגל את הארץ למשטר של שעת חירום במשך תקופת זמן קצרה הבלויט כמה חופעות ראויות לתשומת לב.

(א) מצרים לא תוכל, הן מבחינת יכולתה הכלכלית והן מבחינת כושר החומר האנושי שלה, ליצור צבא אשר יוכל להגן עליה בעתיד הקרוב בכוחות עצמו. בעובדה זו מודים היום אף הלאומיים המצרים הקיצוניים ביותר.

(ב) בעקב התסבוכת הבין-לאומית, ביססה אנגליה את מעמדה בארץ הנילוס במידה המפחיתה בהרבה את עצמאותה של מצרים לפי החוזה האנגלו-מצרי משנת 1936.

(ג) הדלדלות אוצר המדינה, בגלל הוצאות ההגנה וגורמים אחרים, הביא לידי צמצום בפעולת ההבראה הכלכלית של הממשלה.

(ד) בעית ההגנה משמשת אחד הגורמים היסודיים לחיכוכים המפלגתיים במצרים.

(ה) ההכנות הצבאיות, וביחוד חינוך העם להגנה פסיבית, הפחיתו בהרבה בלבנות המצרים את רגשות הפחד מפני התקפת אויב, ובפרט מפני הרעשות מהאויב.

2. הבעיות של ההודינות המצרית

החוזה עם אנגליה משנת 1936 ביטל כל הגבלה מספרית של הצבא המצרי ואפשר את התפתחותו בהתאם ליכולתה של הארץ. אף על פי כן לא נזדרזו ממשלת הופד וממשלת מוחמד מחמוד, בראשית שלטונה, להגדיל בהרבה את צבא המדינה ולארגנו מחדש, בהתאם לצרכי המלחמה המודרניים. רק הסכם מינכן בספטמבר 1938 וסיפוח צ'כיה ע"י גרמניה במרץ 1939 עוררו את הממשלה המצרית לנקוט בפעולות נמרצות להגנת הארץ ולתכן תכניות להגדלת צבאה. התכנית הראשונה להגברת הצבא המצרי, שהוצעה ע"י מיניסטר המלחמה סן סקרי בסוף השנה החולפת היתה רחבה מאד. לפיה צריך היה הצבא הסדיר של המדינה להגיע כעבור חמש שנים ל-100,000 איש. אוירוני המלחמה — ל-1,000 ואניות המלחמה השונות — ל-36. ההוצאות להגשמת התכנית הזאת הוערכו ב-70-60 מליון לירה. ברם, מהרה נתברר, שאוצר המדינה לא יוכל לשאת את הנטל הכבד הזה. חסן סברי התפטר ובמקומו מונה חוסין סירי. זה האחרון העמיד את הוצאות ההגנה למשך חמש שנים על 40 מליון לירה, שהיו צריכים להתחלק כדלקמן:

(1) 20 מליון לירה להגברת הזיון. מתוכם — 6 מליון ליימ לרכישת אוירוני ולסדור אוירודרומים; 12 מליון ליימ להגדלת הצבא וצידודו; 700 אלף ליימ לבנין בתי-חרושת לנשק, למעלה ממליון ליימ להוצאות הצי; (2) 20 מליון ליימ להוצאות כלליות: להחזקת מוסדות ובתי-ספר צבאיים, לקניית חמרי דלק, למשכנת, לתלבושת ולפרנסת הצבא וכו'. לפי התכנית החדשה צריך היה הצבא המצרי הסדיר להגיע

עלידי
ת, אשר
והכובש,
האחרון
זאת יד

גם על
שנודמן
ית פרות
1: שימש
ן שנגרם
להתחרות

זהם: קו
ו הברזל.
והחבלות
והכסחון
ית בדרך
יגו להם
ל ניקוב
זה עמוד

היא גם
אחדים
של קרב
וגנבות—
עם כח
והדבר
אלא גם
המווינים
פרם על
ית טובה
כי הוא
בוהה.
ווינות
ת צדקת

כעבור חמש שנים ל-50,000 איש וחיל המלואים ל-60,000. מספר האוירונים נקבע ל-500, (מהם 240 אוירוני מלחמה ו-260 אוירוני אימון). תכנית הצי הופחתה עד ל-9 יחידות: אניה למשמר החופים בת 1800 טון, 4 אניות מוקשים, 800-700 טון כל אחת, 4 סירות טורפדו, 60 רגל האורך כל אחת*. מספר בתי-החרושת הועמד על שלושה: אחד - לנשק קל, אחד - לתחמושת, ואחד - לשלדי אוירונים.

אך גם התכנית המקוצצת הזו לא התאימה ליכולתה הפיננסית של מצרים. ביולי ש"ז הוחלט לא לפגוע בהיקף התכנית עצמה, אלא שהגשמה הוארכה מחמש לשבע שנים. הושגה גם הנחה מאנגליה, שלפיה תשלם מצרים את חובותיה לבתי החרושת האנגלים במשך 12 שנה במקום חמש שנים.

מלבד הקשיים הפיננסיים עמדו בפני ממשלת מצרים מכשולים נוספים: העם המצרי ברובו אינו מסוגל ביותר, הן מבחינה נפשית וגופנית, והן מבחינת רמתו התרבותית, לעבודת הצבא. המחלות הכרוניות הנפוצות בין המצרים ותנאי התזונה הירודים התישו את כחותיהם הפיסיים. כ-80% מבין הנבדקים בדיקה רפואית נפסלים מטעמי בריאות. העדר כל מסורת צבאית במשך תקופה ממושכת השניא את הצבאיות על שדרותיה הרחבות של האומה. העתונות המצרית מרבה - מטעמי תעמולה - לדבר על שינוי הערכין שחל ביחס המצרים לעבודת הצבא בחדשים האחרונים. אך דבריה מוגזמים במקצת. ההתלהבות המיליטריסטית הקיפה אמנם חלק קטן מן השכבות המשכילות, וגם כאן לא נעדרו חשבונות חמריים: כל שערי הפרנסה נעולים בפני גומרי בתי הספר הגבוהים במצרים, והשירות כקצינים בצבא פותח לפניהם אפשרויות חדשות לעבודה. אשר להמון העם, הרי כאן לא רפתה האנטיפתיא לעבודת הצבא.

מתוך המכפרים המובאים בספרו של מרת'ן קק בוטרוס ג'אלי בספרו, הפוליטיקה של מחר*, שהופיע בסוף השנה שעברה, יוצא, שבשנות 5-1931 עלה בממוצע מספר הגברים שהגיעו לגיל השירות הצבאי, ל-180,000 בכל שנה. הם נחלקו כדלקמן: 44,496 שוחררו מן השירות ללא כל תשלום, 4,265 שוחררו תמורת תשלום כופר, 49,834 השתמטו מן השירות, 60,123 נפסלו לעבודה צבאית, 17,009 נמצאו ראויים לעבודה צבאית, 2,848 נתגייסו למעשה. במאמר מיוחד מציין, אלאהראם* שבשנים האחרונות גדל עוד יותר מספר המשתמטים מהצבא. במקום אחר אומר העתון, שבשנה הנוכחית עלה מספרם ל-54,000 איש, רבים מהם אף הטילו מומים בגופם. למעשה הוקל תפקידה של הממשלה המצרית ע"י זה, שגם בלאו הכי היו אמצעייה הכספיים מספיקים לגייס רק חלק קטן מבין אלה שנבדקו ונמצאו ראויים לשירות. בשנה זו הוכנסו כמה שינויים בתקנות הגיוס במצרים. זמן השירות הופחת מחמש שנים לשנה אחת לבעלי-השכלה ולשלש שנים לבורים. בדרך זו אפשר יהיה ליצור ביתר מהירות צבא מלואים גדול. כמו כן בוטל תשלום הכופר, אולם נקבעו הנחות מיוחדות לתלמידי בתי הספר התיכוניים והגבוהים. בשעת ויכוח חריף בבית הנבחרים מסייב לחוק הגיוס החדש דרשה האופוזיציה בתוקף לבטל את הזכויות המיוחדות ולקבוע במצרים שירות חובה כללי. אחמד מאהר, מיניסטר הכספים בממשלה הקודמת, הסתפק בתשובה קצרה וחוחכת לאנשי האופוזיציה: "היו מעשיים". מכשול גדול בדרך התקדמותו של הצבא המצרי מהוה דרגת התפתחותם האינטלקטואלית הירודה של המוני מצרים, שאינם מסוגלים לחפוט בנקל את כללי הטכניקה הצבאית האלמנטריים. ביחוד סובלות מכך הפלוגות הממוכנות. אחוזו הבורים

* בתכנית בנין הצי הוכנסו בינתיים שינויים ותיקונים רבים, ועדיין לא ברור מה יהא הרעבר הסופי.

גבוה מאו
ואילו דל
עליהם א
שאינ לה
בעתונות
שחסרון
אב
המצרי ח

עכ
הגיע מס
איש בקי
כן התרח
ספר צב
הספר ל
לתחתנו
ספר לתע
גבוהים.
150 מבוי
אלא שנו
בית הספ
הי
עד גמר
עיקרי ש
שנבנו ל
נגד התח
ארעיים ו
ולצבא ר
או
דרכי הו
מסילת ו
ולהרחיב
את הכבי
את ממש
דרך מקו
מעמריה
מתעלת כ
אין ההת
הממשלה
קסרקטיני
עתה סול

גבוה מאד בצבא זה. כי בעלי האמצעים מצליחים להשתחרר בדרכים שונות מהשירות. ואילו דלת העם מוכרחת למשוך בעול העבודה בצבא. גם היחס לחילים מצד הממונים עליהם איננו טוב ביותר, ולעתים קרובות מנצלים אותם לכל מיני עבודות קשות, שאין להן כל קשר עם השירות הצבאי. תלונות רבות על היחס הזה מתפרסמות בעתונות המקומית. המחסור בקצינים מורגש עד היום בצבא. אך עתה רבים הסיכויים שחסרון זה יתוקן באמצעות המכללה הצבאית ובתי-הספר לקצינים שהוקמו בזמן האחרון. אם תכנס מצרים לסכסוך מוזין בהמשך המלחמה הנוכחית, לא ימלא הצבא המצרי תפקיד מכריע בהגנת ארצו.

3. הישגיה הצבאיים וההנחתיים של מצרים

עם כל חולשתו ולקוייו של הצבא המצרי אין להתעלם גם מהישגיו. ערב המלחמה הגיע מספרו ל-32,000 איש (בזה כלולות גם כמה פלוגות ממוכנות), לעומת 13,000 איש בקירוב בזמן נפילת ממשלת הופד ב-1937. מספר האוירונים היה כ-150. כמו כן התרחבה מאד רשת בתי-הספר הצבאיים. בשנת 1937 היו במצרים ששה בתי-ספר צבאיים או צבאיים למחצה. החשובים שבהם היו הפקולטה הצבאית, בית הספר לאיתות ובית הספר לתרבות הגוף. בשנת 1937 נוסדו בתי-ספר אלו: לתותחנות, לקצינים נמוכים, למקצועות מלאכה לחיילים, בי"ס לקציני מטה, ובית-ספר לתעופה. כן התרחבו בהרבה בתי הספר הקודמים. ב-1938 נוסד בי"ס לקצינים גבוהים. מספר תלמידי הפקולטה הצבאית עלה מ-300 ל-600 (עליהם נוספו עוד 150 מבית הספר הגבוה לטי"ס), ושנות הלימודים בה היפתחו משלוש לשנה וחצי, אלא שנדרשת מהמועמדים השכלה גבוהה יותר (לפחות דרגת B. A.). מספר תלמידי בית הספר לקצינים נמוכים עלה מ-250 ל-500.

הישגיה הגדולים ביותר של ממשלת מצרים הם בשטח בנין הדרכים האסטרטגיות. עד גמר מלחמת העולם היה מצב הדרכים במצרים ירוד מאד: אמצעי התחבורה עיקרי שימשו אורחות הגמלים. רק סמוך לקהיר ולאכסנדריה היו כמה כבישים שנבנו לצרכי התיירים. העדר כבישים שימש מכשול גדול לבריטים במלחמתם נגד התורכים בסיני והסנוסים בלוב. הצבא הבריטי סלל או בחפזן שלושה כבישים ארעיים והם: (1) כביש בין אסמאעיליה ופורט סעיד; (2) דרך בין מצרים וא"י למכוניות ולצבא רגלי; (3) דרך למכוניות בין אלכסנדריה וסולום בגבולות הארץ המערביים. אחרי סיום המלחמה לא דאגו כמעט הממשלות המצריות השונות לשיפור דרכי התחבורה במדינה. עיקר מעינן היה נתון להגדלת הכנסותיהן משירותי מסילת הברזל. לבסוף נתעוררה הממשלה לסלול כביש מקהיר לתעלת סואץ ולהרחיב את דרך המכוניות המובילה לירושלים. חברת התעלה שיפרה על חשבונה את הכביש בין סואץ ואסמאעיליה. חוזה העצמאות האנגלו-מצרי מ-1936 מחייב את ממשלת מצרים להתחיל מיד בסלילת דרכים אסטרטגיות. באותה שנה נסללה דרך מקהיר לאכסנדריה והורחב הכביש מקהיר לאסמאעיליה. אף דרך המכוניות מעמרין למקסמה-מקרוח שוכללה בהרבה. באמצעותה יכולות מכוניות צבאיות להגיע מתעלת סואץ לביצורי הגבול המערביים במשך עשרים וארבע שעות. אף על פי כן אין ההתקדמות הזאת הולמת את צרכי השעה. לרגל המתרחשות הבין-לאומית החליטה הממשלה המצרית לפני חדשים מספר להשתמש בכספים שנועדו מלכתחילה להקמת קורקטינים לצבא האנגלי בקרבת תעלת סואץ - לשם סלילת כבישים אסטרטגיים. עתה סוללים במצרים במהירות קדחתנית את הדרכים הבאות: (1) כביש לאורך

נקבע
ל-9
ן כל
ר על

צרים.
מחמש
לבתי

העם
רמתו
תזונה
פסלים
א את
מטעמי
חדשים
אמנם
שערי
קצינים
אן לא

ליטיקה
ממוצע
דלקמן:
כופר,
ראויים
זבשנים
העתון,
בגופם.
אמצעיה
לשירות.
הופחת
זר יהיה
נקבעו
בבית
הזכויות
הכספים
ועשיים.
פחתוחם
זת כללי
הבורים

הנילוס בין קהיר לקוס במצרים העליונה. קוס תחובר אף היא בכביש עם הנמל הקטן קוסייר בים סוף, שימש להעלאת צבא הודי לחופי מצרים. בזמן מרד המהדי קבלו האנגלים עזרה מהודו דרך הנמל האמור; (2) דרך בין קנא וג'נדקא השוכנת אף היא לחוף הנילוס; (3) כביש אסמאעיליה-עוג'ה-באר-שב-ע-ירושלים הנסלל על ידי חברת "של" בשיטות חדישות, מהירות וזולות. בנית הכביש הזה, המסוגל לשאת את כלי הרכב הכבדים ביותר, הוחלה בתודש מאי, ומקום שסלילתו תסתיים בנובמבר. על ידי כך אפשר יהיה בשעת הצורך להעביר במהירות את הצבא האנגלי מא"י לגבולותיה המערביים של מצרים.

4. תוצאות ההודינות כלפי פנים

התוצאות המיוחדות על הזיון גרמו לדחית רוב התכניות למפעלים קונסטרוקציה טיביים, שממשלת מצרים עמדה להוציאם לפועל בשנים הקרובות. נוסף לזה נדלדלו מקורותיה הכספיים של המדינה בעקב הירידה הגדולה במחירי הכותנה, המשמשת ענף ההכנסה העיקרי של הארץ. המאזן הכספי של מצרים לשנת 1938 נסתיים בגרעון של כמה מליונים לירות. חוששים, שגם שנת הכספים הנוכחית תסתיים בגרעון ניכר. (עד עתה היה מאזנה הכספי של מצרים שלילי רק פעמים מאז המלחמה העולמית: בשנות 1920 ו-1930). הממשלה חשבה לאזן את תקציבה ע"י הטלת מסים שונים על התושבים, אך סכויי התכנית הזאת עדיין אינם ברורים. אי יכלתה של הממשלה להפנות עתה, בעיקר בגלל תכנית הזיון, לשיפור תנאי קיומם של התושבים, עלולה לגרור אחריה ירידה ברמת החיים, שהיא נמוכה מאד גם מלבד זה, ולהגביר את ההתלבטויות והחיכוכים הפנימיים בין המפלגות השונות במדינה. הקשיים שבהם נתקלה ממשלת מוחמד מחמוד בהגשמת תכנית הזיון שימשו בידי הופד כמכשיר ראשי להתקפה על ממשלה זו. אנשי הופד טענו, שכל ענין ההודינות המצרית הוא משולל כל ערך, והקמת הצבא המצרי מתוך בהילות והפזון ובאמצעים כספיים מצומצמים סופה להסתיים בכשלון. אם אנגליה מעונינת להגן על דרכי האימפריה שלה - הרי לדעתם - עליה לדאוג לציוד הצבא המצרי על חשבונה. במשך חדשים רצופים הוקדשו המאמרים הראשיים בעתוני הממשלה והופד לויכוחים חריפים בדבר דרכי הגנתה והודינותה של מצרים ולהאשמות וגנויים הדדיים.

5. אנגליה ומצרים

המצב הבין לאומי החמור חיזק את עמדתה של אנגליה בארץ הנילוס. כל העתונים - פרט לעתוני הופד - הדגישו וחזרו והדגישו, שאלמלא הגנתה של אנגליה היה גורלה של מצרים כגורל אלבניה וצ'כוסלובקיה. הצבא האנגלי, שארגן כמה תהלוכות הפגנה ברחובות קהיר ואלכסנדריה, תוך שיתוף עם הצבא המצרי, נתקבל בהתלהבות גדולה ע"י האוכלוסים. המצרים עצמם דרשו את הגדלת צבאות אנגליה בארצם. החוזה האנגלו-מצרי משנת 1936 אוסר על האנגלים להחזיק בגבולות מצרים חיל מצב גדול מ-10,000 אנשי צבא ו-400 טייסים. אף על פי כן הוכרז הקיץ ע"י הממשלה המצרית, כי אינה מתנגדת להגדלת הכוחות הבריטיים במידת הצורך גם מעבר לחחסם זה, אף בימי שלום. יתר על כן: הסעיף הראשי בחוזה האנגלו-מצרי המחייב את האנגלים לרכוש את צבאם באיזור התעלה בקסקטין, שיבנו תוך שמונה שנים ממועד חתימת החוזה הנ"ל, - נדחק לקרן זוית. עד לפני כחצי שנה היתה תכנית העברת הצבא האנגלי לאיזור התעלה אקטואלית. בשנה האחרונה

נסע מוחמד שלפיו השו הוערכה ב" ברם, תחת להסתלק מ אלא דחיה ,מוקטס" ד ראש המיני היות והוצו

שני סכנת ההח הרווחת בו אם תנסה חשוב לאוי התיכון, אן תפוקתה פ לפעולות : והציוד מא בנמלי הא בין איטלי להפטיק כ 400 מיל צבא מכל מצויים ש מעשרה פ הארטילרי במבצר ה ברובו, רן קשים שט יוכלו לע צבא רגלי מצ גורעו וה המשורינו פתוח. הב לא יצלו יהיו עליו בנו הדעה הנ עד חרטו

ס הנמל
מן מרד
וגרדקא
ירושלים
יש הזה,
מסלילתו
רות את

נסע מוחמד מחמוד במיוחד ללונדון והצליח לבוא לידי הסכם עם ממשלת אנגליה, שלפיו תשא בריטניה בחצי ההוצאות הדרושות להקמת הקסרקטין האמורים שבניתם הוערכה ב־14 מליון ל"מ. בחורף זה החלו אף במדידות ההכנה למטרה האמורה. ברם, תחת לחצה של אנגליה ומחוסר אמצעים כספיים נאלצה ממשלת מצרים להסתלק מהקמת הקסרקטין. מוחמד מחמוד הצהיר אמנם בבית הנבחרים, שאין כאן אלא דחיה זמנית, אך לדברי העתונות המצרית קטנים הם הסכומים להגשמת התכנית. "מוקטם" הנוטה לאנגליה ו"רוזן אל יוסוף" התומך בחצר המלוכה ובעלי מאהר, ראש המיניסטרים הנוכחי, הטיפו בגלוי לביטול תכנית בנית הקסרקטין מעיקרה, היות והוצאותיה גדולות והיא אינה מעשית.

6. סכויי ההתקפה על מצרים

שני העברים שמהם עלולה לבוא התקפה רצינית על מצרים הם לוב וחבש. סכנת ההתקפה מצד לוב גידונה בהרחבה ע"י אישי-צבא ועתונאים שונים. הדעה הרווחת בחוגי המומחים בארצות הדמוקרטיות היא, שאיטליה תתקל בקשיים עצומים, אם תנסה לבצע את כיבושה של מצרים מצד לוב. לוב תשמש בלי ספק מרכז חשוב לאויריה האיטלקית, שתוכל להשתלט ממנו על מרכזו וחלק ממזרחו של הים התיכון, אך בדרך כלל ספק הוא, אם תוכל לשמש בסיס-התקפה מספיק לאיטליה. תפוקתה של לוב מצטמצמת בכמה סוגי תוצרת חקלאית. אם ירצו להפכה לבסיס לפעולות צבאיות בזמן מלחמה מן ההכרח יהיה להעביר אליה את רוב האספקה והציוד מאיטליה. מספר נמלי לוב הוא קטן. נמל העיר טריפולי, שהוא הגדול בנמלי הארץ, נמצא במרחק 270 מיל מהנמל הסיציליאני הקרוב ביותר. קוי התחבורה בין איטליה ומושבתה עוברים לא רחוק ממלטה. הציים הצרפתי והבריטי יוכלו להפסיק כמעט כליל את האספקה האיטלקית ללוב. מדבר לוב המשתרע לאורך 400 מיל משמש מגן טבעי למצרים. הדרך היחידה שבאמצעותה יכול לעבור למצרים צבא מכל הסוגים היא לאורך הים. חלק גדול מהדרך הזאת הוא כביש תקין, ומים מצויים שם בשפע. ברם, בשום מקום אין הדרך האמורה מרוחקת מן הים יותר מעשרה מילין, והאגף השמאלי של הצבא האיטלקי ישמש, איפוא, מטרה לאש הארטילריה הימית הבריטית. בהגיעם לגבול מצרים בדרך זו יתקלו האיטלקים במבצר החזק של מְרֶסָה מְרֶרוּחַ. מדרום לכביש האמור משתרע מדבר שהוא שמם ברובו. רבות בו גבעות חול או ואדיים, הממולאים גם הם חול. ולא פחות מהם קשים שטחי הטרשים והסלעים, שאינם מאפשרים מעבר למכוניות כל עיקר. בקושי יוכלו לעבור במדבר זה אבטומובילים משוריינים קלים, אך בשום פנים לא יעברוהו צבא רגלי או מכוונות מלחמה כבדות ותותחים גדולים.

מצבם של מגיני מצרים הוא יותר נוח. השטחים הקרובים לאיזור הגבול נזרעו והופרו בשנים האחרונות, וכך נפתרת שאלת האספקה לצבא זה. המכוניות המשוריינות והאוירוניים של צבא בריטניה יוכלו לתקוף את האויב המתקדם בשטח פתוח. הבריטים יוכלו לאלץ את האיטלקים להלחם בשדה הקרב הנוח להם. ואם לא יצליחו האיטלקים לשבור את קוי ההגנה ולחדור למצרים בעזרת התקפת בזק, יהיו עלולים לסבול קשות מפיגור האספקה.

בנוגע ליכולת התגוננותה של מצרים בפני התקפה מעבר חבש-סודאן הרי הדעה המקובלת היא פסימית יותר. צוין בכמה עתונים שהאיטלקים יוכלו להגיע עד חרטום במסע מהיר ולהשתלט על מי הנילוס. אין עיכובים טבעיים חשובים

נסטרוק-
נדלדלו
ומשמת
נסתיים
נסתיים
ים מאז
בה ע"י
ברורים.
י קיומם
ם מלבד
במדינה.
שימשו
ל: ענין
ז וחפזון
להגן על
חשבונה.
ליכוחים
יים.

לוס. כל
אנגליה
יגן כמה
נחקבל
אנגליה
נגבולות
הוכרז
במידת
בחווה
שיבנו
ני כחצי
ואחרונה

שימנעו את פלישתם בדרך זו. בעתונות המצרית לא נתפרסמו כמעט כל ידיעות על אמצעי ההתגוננות שנקטו בהם בסודאן. לשאלה בענין זה בבית הנבחרים השיב מוחמד מחמוד שממשלת מצרים לא הוניתה את סודאן, אלא שפעולותיה נשמרות בסוד. ברם, בזמן האחרון חלה הטבת יחסים בין אנגליה ואיטליה, והדבר במילא גרם להטבת יחסי מצרים ואיטליה.

7. התגוננות פסיבית

פעולותיה של מצרים בשטח זה הן נכרות, אם כי יסוד ההפגנה לא נעדר בהן. במשך החדשים האחרונים נערכו ללא הפסק תמרוני התגוננות שונים בכל רחבי הארץ. אורגנו קורסים רבים לעזרה ראשונה וללימוד דרכי ההתגוננות מהתקפות מן האוויר. עשרות אלפים מצרים השתתפו בקורסים האמורים בקהיר בלבד. נהפרו מקומות מחבוא רבים בחלקיה השונים של המדינה, ונקנו כמה מאות אלפים מסכות גז. בראשית חודש יוני נערכו תמרוני האפלה בקהיר וסביבותיה, על שטח של 4,000 מילים מרובעים המיושבים במליון נפשות וחצי. התמרונים נסתיימו בהצלחה מלאה. אוירוני האויב לא הבחינו בשום מרכו ממרכיבי החשובים של הבירה. הצי הבריטי ערך תמרוני נסיון לכיבוש אלכסנדריה. הצי המגן הצליח להתגבר על הצי המתקיף. בגלל פעולותיה המאומצות של הממשלה המצרית בשטח ההתגוננות הפסיבית הוטב מצב הרוחות בארץ, ורגשי הפחד, אשר השתלטו על המצרים כמה חדשים לפני כן, פחתו בהרבה.

לויטננט-קולונל ה. ג. גרין

בטליון הרגלים הטריטוריאלי - אימונו ותרגולו

המאמר הניתן מטה לקוח מהמאסף החצירשמי "החיל האו"ר ח", שיצא לאור באנגליה בקיץ 1939. ענינו של המאמר לקורא העברי בזמננו הוא בכך, שהיילי הצבא הטריטוריאלי באנגליה הם אורחים מתנדבים, העושים את אימונם בשעות החופש שלאחר העבודה - המערכת.

מטרתו של האימון הצבאי היא הכשרת הצבא למלחמה. המטרה הסופית היא - נצחון במערכה.

מטרה זו צריכה להיות תמיד לעיני המפקד בצבא הטריטוריאלי, כי בגלל קוצר-הזמן שברשותו לשם אימון אנשיו, הרי השאלה שעומדת לפניו תמיד היא לא מה עליו ללמד, אלא, מה עליו להשיג. הזמן הוא, אויבו הגדול של המפקד. משך הזמן, המוקדש לאימון בצבא הטריטוריאלי, - (שעה עד שעתיים תרגול בערב במשך השבוע, "סופי-שבוע" - בהזדמנויות, והמחנה של שבועיים בקיץ) - הריהו קצר כל כך, שהדרכת היסוד בעיקרי האימון הצבאי מהוה בעיה החובעת מחשבה ותשומת לב מתמידות.

משום כך, שונה בהכרח האימון של הצבא הטריטוריאלי מזה של הצבא הסדיר, אם כי בשניהם שואפים לאותן התוצאות. האימון בצבא הטריטוריאלי מתוקן כך.

שאחרי הקריאה אל הרגלי, יידרש זמן קצר ביותר כדי להשלים את ההכשרה לקרב. המגמה היא, איפוא: להכשיר בתוך כל יחידה מספר גדול ככל האפשר של מאמנים (leaders) ואנשי-מקצוע לא רק לשם אימון טירונים חדשים בתוך היחידה, אלא גם לשם כך, כי בפרוץ מלחמה, ימצאו המדריכים המוכשרים, שיהיו את הקדרים לאימון התגבורות והיחידות החדשות שתוקמנה אז.

העיקר הראשון של האימון הוא להקנות לכל חיל וחיל ידיעה יסודית של תפקידיו; העיקר השני הוא ללמדו לפעול בצותא עם חבריו ליחידה. לפיכך מחלקים את שנת האימון לשתי תקופות:

א. אימון אישי; ב. אימון קיבוצי.

תכלית אימונו של הפרט היא הכשרת החיל לתפקידים שיוטל עליו למלאותם במלחמה כאחד מאנשי יחידת-המשנה הוצערה. מטרת האימון הקיבוצי היא להכשיר את יחידות-המשנה הללו, וכן את הפורמציית הגדולות ביותר, לתמרון ולשיתוף פעולה בקרב.

בפרק זה יתואר האימון בתוך בטליון הרגלים הטריטוריאלי בימי שלום. סקירה קצרה על ארגונה של יחידה זו תועיל להבהיר את הדברים. המטה של הגדוד מרכיב ממפקד, סגן המפקד, השליש, אנשי התזמורת (המשמשים במלחמה כנושאי אלונקות), כיתת הריגול ומבחר מגוון של שלישים, שוטרים, לבלרים ושמשים. הגדוד עצמו מתחלק לחמש פלוגות. ארבע מהן שוות בהרכבן, והן קרויות פלוגות רובאיות (rifle companies). כל פלוגה מתחלקת לשלוש מחלקות וכל מחלקה - לשלוש כיתות. הפלוגה החמישית («פלוגת המטה») שונה מהשאר; היא גדולה מהפלוגה הרובאית יותר מכפלים ומכילה את אנשי המקצועות השונים. זוהי בקיצור, צורת ארגונו של הבטליון. להלן יתואר ביתר פירוט כל חלק וחלק לחוד ויבורר אימונו.

נקה לדוגמה את החיל תומי אַטְקִינְס * המצטרף ליחידה כטירון, ונעקוב אחריו במשך שתי השנים הראשונות של שירותו.

ביום הראשון להצטרפותו, נעשית חקירה מדוקדקת בנידון הכשרתו התכנית בחייו האזרחיים, כדי שאפשר יהיה לנצל ניצול תכליתי מלא כל ידיעה או נסיון מיוחד שיש לו. אם, למשל, תומי אַטְקִינְס הוא נהג מאומן, אין משתמשים בו כטבח, אלא מספחים אותו למחלקה מס' 4 או מס' 6 של פלוגת המטה. כללו של דבר, הוא נשלח למלא תפקיד שבו יביא את התועלת הגדולה ביותר.

אולם במקרה דנן, הטוראי אַטְקִינְס אין לו כל הכשרה מיוחדת, והוא נשלח לפלוגה רובאית. נותנים לו את תלבושתו וציודו, מסבירים לו ומראים אותו את השימוש בהם, מספרים לו בקצרה את ההיסטוריה הצבאית של היחידה שאליה צורף, כדי לעורר בו התלהבות ורגש גאווה על גדודו ועל עצמו, שזכה להשתייך לו. כי זהו אחד היסודות של המשמעת הצבאית. מבארים לו את מבנה הגדוד ואחר מצרפים אותו לכיתה כת 6-7 אנשים שבראשם עומד מדריך, אף הוא מהצבא הטריטוריאלי, הניגש לאימון-הפתיחה שלו. מראים לטירון את כלי הנשק שהוא עתיד להשתמש בהם במלחמה, והם: הרובה, המקלע «בֶּרְנֶן», המרגמה של 2 אינצ'ים, הרובה האנטי-טנקי ורימון היד, ומתחילים ללמדו את השימוש בהם.

בסיסו של כל אימון בנשק הוא הרובה, ולכן מלמדים את הטירון את עיקרי-

* תומי אַטְקִינְס - שם חיבה מקובל באנגליה, המציין כל חייל בריטי אלמוני. - המערכת.

כל ידיעות
נבחרים השיב
שמרות בסוד.
הדבר במילא

ההפגנה לא
גוננות שונים
י התגוננות
קהיר בלבד.
מאות אלפים
זיה, על שטח
נים נסתיימו
זחשבים של
מגן הצליח
זלה המצרית
זשר השתלטו

יגולו

שמי מהחיל
בו של המאמר
הטריטוריאלי
וימונם בשעות

רה הסופית

כי בגלל
תמיד היא
של המפקד,
ויים תרגול
ם בקיץ) -
ה התובעת

צבא הסדיר,
מתוך כך,

היריה בנשק זה. מהרובה הוא יורה את יריותיו הראשונות במקום הזעיר שבאולם-
האימון, ואחרי-כן במטוח הפתוח. עליו להכיר את המנגנון של כל כלי-הנשק
האלה ולהיות בקי בשימושם. הרובה האנטי-טנקי הוא נשק חדיר כל כך שמעטים
המטנחים שבהם אפשר להשתמש בבטחון לשם אימון בנשק זה. לפי שעה נוהגים
להתאים לרובה זה קנה המאפשר להשתמש בו במטוח הזעיר בכדורים מקליבר
0.22. מלמדים את הטירון את הטיפול בנשק, את תורת אש הרובים, אימון
הראיה, אומדנת מרחקים, ציון מטרות והבחנתן, בקורת האש וידיעות אלמנטריות
על הספקת התחמושת בשדה הקרב. הואיל וכל אחד לומד יותר מהר בדרך ראיה
מאשר בדרך שמיעה, משתמשים במידה מרובה יותר בשיטת ההצגה. השיטה הנונת
תוצאות טובות ביותר היא זו, המצרפת את שיטת ההצגה והחיקוי לשיטת השאלות
והתשובות. שיטה זו מרגילה את הטירון לפתח את כח מחשבתו, ולא לסמוך על
כח זכרונו בלבד.

זו המסגרת של האימון בנשק; ומיד, תוך שילוב בכל האימון הזה, באה
ההדרכה בהתגוננות בפני גזים. מתחילים בזה כבר מהתחלה, כדי שיתרגל הטירון
לרעיון, שייתכן כי ישתמשו נגדו בגזים, ויהא בקי בדרכים השונות של ההתגוננות
בסניהם, וכדי שיתמחה בשימוש ציודו האנטי-גזי.

לאחר גמר תקופת האימון האישי מתחיל השלב השני של האימון השנתי -
האימון הקיבוצי. מטרת האימון הקיבוצי, כפי שכבר צוין, היא לאפשר לחייל לפעול
כאחד מן הקבוצה ולשתף בפעולת קבוצתו את הידיעות, שרכש כבר בתקופת אימונו
הראשונה. אף על פי שאי-אפשר בשום אופן לבנים בתנאי שלום את המתיחות
והלחץ של הקרב, מהוים, בכל זאת, התמונים המעשיים של הגייסות בשדה, נסיון
רבי-ערך ומשמשים מבחן להוראה התיאורטית שקדמה להם. עד כמה שאפשר
משתדלים לעשות את האימון הזה בשדה בריחוק מקום מ-אולם התרגול, אם כי
מאליו מובן שלעמים קשה הדבר, ביחוד בערים הגדולות. נוסף על האימון הטקטי
ממשיכים את אימונו של החייל בנשק, בשבתות הוא יוצא למטוח הפתוח לירות
את מנת-היריות שלו ולנסות למעשה, אגב שימוש ברובה ובמקלע ה-ברנ', את
אשר למד באולם האימון ובמטוח הזעיר.

מהירות האימון מוסיפה והולכת עם התקרב מועד מחנה הקיץ. השבועים
הללו באהלים הם שיאה של שנת האימון. לפני היציאה למחנה עוברים קציני
הגדודים על פני כל השטחים שנועדו לאימוני-שדה, ומכינים במחושב את התכניות
והתרגילים שצוינו לשם אימון של היחידות השונות, - הכיתות, המחלקות, הפלוגות
והגדודים, - בעיקר לתועלתם של מפקדי היחידות הללו, כי בין תעודותיו המיוחדות
של המחנה הוא אימון המפקדים.

קרוב לדאי כי בימי המחנה ילמד מיועצנו אטקינס את פעולות-הלילה. עם
התפתחות הסיוור מן האויר הולכת ונעשית תנועת הצבא לאור היום קשה ביותר,
וכדי להפחית את סכנת ההפצצה והאש מצד האויב, נעשות פעולות רבות יותר
ויותר תחת מצטה האפלה.

אף בפעולה של יחידה קטנה ביותר הכרתי אימון רב-בתרגילי-לילה, כדי
להמנע מאנדרלמוסיה ואי-סדר. פעולה כגון התקפה או נסיגה בלילה עלולה
להצליח רק אם כל המשתתפים בה חזרו עליה פעמים רבות קודם לכן. שום הפלגה
באימון תיאורטי לא תוכל למלא את חסרונה של העבודה המעשית במקצוע מיוחד
זה. ובהיות הקשיים לביצועה של פעולה זו במשך העבודה הרגילה עצומים מאד,

מן ההכרח
המח
של ענין ו
ששלטה בו
והענין המ
לעשות אה
אחר
השניה. מ
ניכרת ומר
בעתיד. ב
מבקרים י
ההוראה כ
שילמד, ו
רבה רובו
מנת ללמד
רבים נוס
שבצבא, ו
אומדנת מ
רק נגע ו
נעשה ית
כפעם, כד
שהתקדם ו
אותו ללנ
דרגה בקן
להניד, א
עד כמה
עד
בדבר חבו
מקבלים ו
ובטקטיקה
רא
בלי שירו
הקרבת ס
וטלפון ב
עד שרמו
יחידות-אי
הרשמי, נ
מאד, כי
מוכנים ל
ביותר מ
או
בשעת מו

מן ההכרח הוא לעסוק במקצוע זה בימי המחנה במידה רבה ביותר שניתנת להתגשם. המחנה השנתי אינו רק עונה של עבודה ואימון מרובים, אלא גם תקופה של ענין והנאה אמיתיים לנלהבים, והרי הצבא הטריטוריאלי לפי שיטת ההתנדבות ששלטה בו עד עכשיו כולו אנשים נלהבים. החברות, החיים הבריאים בחיק הסבע והענין המתעורר בלב עיי תרגילים מחושבים ומתוכנים יפה, מצטרפים יחד כדי לעשות את השבועיים הללו למאורע המלבב ביותר של שנת האימון.

אחרי גמר המחנה מתחיל מחדש אימונו האישי של הטוראי אטקינס בשנתו השניה. מפקד פלוגתו ומחלקתו עוקבים אחריו בתשומת לב, ואם יראה יכולת ניכרת ומתן תקוה בלבם, ייתכן, כי יצינו אותו בשנתו השניה כמועמד לסמל בעתיד. במקרה זה מצרפים אותו לקבוצה הקרויה בשם "חיילים נבחרים", שהם מבקרים יחד עם הסמלים בשעורים המיוחדים בשבילים בשבתות במשך החורף. ההוראה כאן שונה מזו שידע אטקינס עד עתה. בשנה הראשונה הורוהו על מנת שילמד, ועתה מורים אותו על מנת שידע ללמד. ולא הרי זה כהרי זה. תהום רכה רובצת בין ידיעת דבר על מנת לעשותו ובין ידיעת אותו דבר עצמו על מנת ללמדו לאחרים, מהר והיטב כאחד. בשנה השניה הוא מתחיל ללמוד דברים רבים נוספים: קריאת מפות, עבודות שדה, שיתוף פעולה עם שאר סוגי הנשק שצבא, ותכונותיהם; הוא מתמסר ביתר רצינות לענינים, כגון: ציון מסרות והבחנתן, אומדנת מרחקים, שימוש בפני הקרקע, פטרול, משמרות חוץ וכו', שבשנתו הראשונה רק נגע בהם. באביב פותחים שוב באימון הקיבוצי, ושוב מחנה שנתי וכך הוא נעשה יותר ויותר יעיל בדברים שכבר למד, כשמקצועות חדשים מתוספים כפעם בפעם, כדי לשמור על עינותו והתענינותו. בשנתו השלישית, כשיש יסוד להניח שהתקדם במידה מספקת, אפשר שיבחן עיי מפקד פלוגתו ואם יצליח בבחינה - ימנו אותו ללגנס-קורפורל בכוא הזמן. אולם, לעולם אין הוא מסיים את לימודו; ואין דרגה בקריירה שלו בצבא הטריטוריאלי, ואפילו הגבוהה ביותר, אשר בה יוכל להגיד, "אני יודע הכל". לאמיתו של דבר, כל שהוא מרבה ללמוד הוא נוכח לדעת עד כמה ידיעתו מועטה.

עד כאן עסקנו, בקיצור ובפשטות, בחיל אטקינס מהפלוגה הרובאית. ומה דבר חבריו שצורפו לפלוגת המטה כאנשי מקצוע בענף זה או אחר? אף הם מקבלים בראש וראשונה, את האימון הראשוני בשימוש הנשק, בהתגוננות מפני גזים, ובטקטיקה כשאר הפלוגות בגדוד, אלא שהם פונים אחרי כן למקצועות מיוחדים. ראשונה האתגורים - מחלקה זו היא יחידה בעלת חשיבות חיונית בגדוד. בלי שירות איתות יעיל הבטליון הוא עיוור, חרש ואילם בימי מלחמה, ויכולתו הקרבית סובלת מזה הרבה. האתגורים מתאמנים באיתות דגלים, פנסים, זמזמים (buzzer) וטלפון בכל התנאים. עבודתם מעניינת כל כך, והם נעשים כל כך נלהבים לה, עד שרמת יעילותם בצבא הטריטוריאלי גבוהה מאד. נוסף על כך עוסקות הרבה יחידות-איתות של הגדודים באל-חוט. דבר זה נעשה לפי שעה מחוץ לתפקידן הרשמי, משום שבטליונים רגילים אינם מצוידים במתקני אלחוט. אף-על-פי-כן יתכן מאד, כי בעתיד הקרוב יהנה הרדיו חלק של הציוד הגדודי ומוטב איפוא להיות מוכנים לכך. במצב הקיים הוא מוסיף ענין, עד שאפשר לראותו כפעולה המרתקת ביותר מפעולות אנשי-המקצוע של הגדוד.

את המחלקה השניה מהוים המתופפים. נוסף לתפקידם לתופף לגדוד בשעת מסע, הם אחראים בימי מלחמה להתגוננות האנטי-מטוטית של היחידה. הם

זעיר שבאולם - כל כלי-הנשק! כך שמעטים שעה נוהגים דורים מקליבר זרובים, אימון ת אלמנטריות בדרך ראה זשיטה הנותנת שיטת השאלות לא לסמוך על

ון הזה, באה יתרגל הסירון של ההתגוננות

מון השנתי - לחייל לפעול: תקופת אימונו את המתחיות בשדה, נסיון כמה שאפשר יגול, אם כי זאימון הטקטי הפתוח לירות הברן, את

יך. השבועים צוברים קציני את התכניות קות, הפלוגות יתיו המיוחדות

ת-הלילה עם קשה ביותר, ז רבות יותר

ל-לילה, כדי כלילה עלולה ון, שום הפלוגה: מקצוע מיוחד, צבומים מאד,

מצוידים במקלעי ברן עם תצובות מיוחדות, שמהם אפשר להפעיל את המקלעים לתכלית מיוחדת זו. כל אחד חייב להיות לא רק קלע טוב בברן, אלא עליו להיות קלע ממדרגה ראשונה נגד מטוסים תוקפים, מה שמצריך אימון מסוג מיוחד. מלבד זה חייב כל איש להכיר את לאומיותם וטיפוסם של האוירונים - ענין לא קל בימינו.

המחלקה השלישית - משרתת את שתי המרגמות בנות שלושת האינצ'ים. ונשק זה, שערכו חשוב בכל פעולה, מצריך אימון מקצועי רב מאד. פעולת הכלי עצמו, וכן גם השימוש הטקטי בו בקרב, מצריכים הבנה ונסיון.

המחלקה הרביעית - מחלקת נושאייה ברן היא, בודאי, בעלת הנשק רב הכוח ורב הערך ביותר שברשות הבטליון. היא מרכבת מ-10 מכוניות משורינות, הדומות לטנקים קטנים, הנעות אף הן על זחלים. כל מכונית יש לה 3 אנשים, והיא מצוידת במקלע ברן, שאפשר לפעול בו אגב תנועה או בעמידה, בעיקר במצב האחרון, לשם דיוק הקליעה. אפשרי בשעת הצורך גם להוריד את המקלע מן המכונית ולפעול בו מעל הארץ.

המכוניות הן מהירות ועוברות 50-60 ק"מ לשעה בדרכים או על קרקע שטוחה, ויכולות הן לנסוע 35 ק"מ לשעה על פני שטחים רגילים. הן מהוות זרובה אדירה של כושר-תנועה וכוח-אש בידי מפקד-הגדוד. האיש המשרת במחלקה זו צריך להיות מכוונאי טוב, נהג ממדרגה ראשונה המתמצא יפה בכל סביבה, בעל ראייה חדה וקלע מצוין בברן. למולנו, יותר קל למצוא נהגים ומכוונאים טובים, מוכנים מראש בצבא הטריטוריאלי מאשר בצבא הסדיר, כי אנשים רבים, העוסקים במכונאות או בנהיגת מכונות משא ככדות בחייהם האזרחיים, מצטרפים עתה לצבא הטריטוריאלי. ע"י כך חוסכים הרבה זמן יקר, אשר אלמלא כן צריך היה להוציאו על אימון.

המחלקה החמישית מכילה את החפצים, אלה הם אנשים המתמחים בנגרות, בהנחת מוקשים, בחפירה והתירה, בהקמת מכשולים והריסתם ובתפקידים כיוצא באלו. גם כאן מנצלים במלואו את משלח ידו האזרחי של האיש בשעה ששולחים אותו ליחידה זו, וע"י כך חוסכים זמן - זו המפלצת של המדרין בצבא הטריטוריאלי.

המחלקה הששית, והאחרונה, של שלוגת המטה היא המגוונת ביותר מכל המחלקות. היא מכילה טבחים, מחסנאים, מתקני הציד, לבלרים, מכוונאים, נהגים, שמשי-קצינים, קצבים, דוברים, סניטרים ומלצרים. כפי שאפשר לראות מן התפקידים השונים המפורטים כאן, ניתן להעזר הרבה באנשים העוסקים במקצועות אלה בחייהם האזרחיים, וישאר אישוא רק האימון הטקטי והאימון בנשק, כי במקצועו מומחה כבר האיש.

עכשו כמה מלים בנוגע ליחידה קטנה השייכת אף היא למטה הגדוד - כיתת הריגול. היא מורכבת מאנשים בעלי השכלה יתרה ויכולת מושלמת, ותפקידה, בימי מלחמה, להודיע למטה הגדוד על מהלך הקרב. אנשי מחלקה זו משמשים אזנים ועינים למפקד הגדוד, כי הם עוקבים מנקודות שונות אחרי המתהווה בזמן הפעולה ומעבירים הודעות על כך למטה. מפקד הגדוד מקבל ע"י כך מקור נוסף וחשוב מאד של ידיעות, העוזרות לו הרבה בתפקידו. אנשי יחידה זו מתמחים במיוחד בקריאת-מפות, הכנת מרשמי שדה, פענוח תצלומי-אוויר, והם מתאמנים בשקידה רבה בתצפית. עד כאן בנוגע לטוראי ואימונו, ומה בדבר הקצין? אפשר לציין, כי

בדרך כלל
קודם בקו
הנסיון -
שדורשים
מאנשיו
את אימו
אחר הוא
ז. א. מכ
הנ
גורם את
להוציא
הוא מפק
לו את
גדולי הנ
ההצנות
במלחמה
תפקידו
אנשיו,
לעולם
להתרבו
המלחמה
ביכולתם
כך לא
ע"י הגד
לשימוש
ובמתן
גדולות
לקצינים
האחרים
כי פירו
ק
השונים,
1
2
3
4
5
6
7

בדרך כלל אין מקובל עתה למנות למשרה בצבא הטריטוריאלי אדם שלא שירת קודם בקורס לאימון קצינים בבית הספר שבו למד, או, מה שיותר טוב מבחינת הנסיון - שלא שירת בשורה, כחיל פשוט. הוא חייב לדעת לעשות כל דבר שדורשים מאיש השורה, ועליו לעשותו הרבה יותר טוב. עליו לדעת כל מה שנדרש מאנשיו לדעת, וכן להיות בר יכולת להנחיל מידיעותיו לאחרים. כרגיל, הוא מחחיל את אימונו בעודנו אחד מכיתת-הטירונים, והוא עובר במהירות את השלב הזה. אחר הוא ממשיך אימונו לפי מתכונת הקורסים בשביל סמלים וחיללים נבחרים. ז. א. מכשירים אותו ללמד אחרים ומעל לכל - להנהיג.

הנצחון בקרב תלוי יותר בכושר הניהוג של הקצינים הצעירים מאשר בכל גורם אחר. הגנרלים יכולים לתכנן תכניות מזהירות ביותר, המטות שלהם יכולים להוציא פקודות מושלמות ביותר, אולם, לבטוף, הגורם המכריע בין נצחון לכשלון הוא מפקד המחלקה. אי לואת מקדישים תשומת לב מיוחדת לאימון הקצין. מספקים לו את כל העתונות הצבאית השוטפת, ספרי היסטוריה צבאית, ותולדותיהם של גדולי המפקדים בעבר, - וממריצים אותו לקרוא בהם. כל זה, יחד עם ההרצאות, ההצגות והתרגילים הסקטיים בשדה, העוסקים בתפקידים השונים שיעמד בפניהם במלחמה - עשוי לפתח בו ההרגל לסמוך על כוחותיו הוא, בטחון עצמי, ידיעת תפקידו ויוזמה. והרי אלה הם תכונות יסודיות של מפקד, הרוצה לזכות באמון אנשיו, ומבלי ששיג את אמונם המלא של אלה הנמצאים תחת פקודתו, לא יהיה לעולם מנהיג במוכן האמיתי של המלה. בד בבד עם התקדמותו בדרגה צריכות להתרבות ידיעותיו גם בענפים אחרים של השירות הצבאי, ואף בנוגע לשאר שירותי המלחמה (הימיה והאוויריה). באין לו ידיעה מלאה על ארגונם, אופן פעולתם, מה ביכולתם לעשות, ובמה יכלתם מוגבלת, לא יוכל לתאם עמהם פעולה כראוי, ומתוך כך לא יזכה בתוצאות הטובות ביותר.

תרגילים סקטיים בלא גייסות נערכים בשביל הקצינים במשך כל השנה ע"י הגדוד, הבריגדה והדיביזיה. ערכם רב מאד בגלל הנסיון המוקנה על ידם לשימוש בעקרונות המלחמה במסגרת של דוגמאות מעשיות. בשימוש פני הקרקע ובמתן פקודות. ההודמנויות להשתתף בתרגילים עם צבא ממש וביחוד בפורמציות גדולות יותר מועטות הן, ולכן ה"ת.ט.ב.ג." הם תחליף הכרחי. הם גם מאפשרים לקצינים להפגש, ולהכיר, בימי שלום, קצינים של יחידות אחרות וענפי-החיל האחרים שבצבא, שאר לצדם יצטרכו להלחם בימי מלחמה. דבר זה, חשוב גם כן, כי פירושו יכול להיות שיתוף פעולה קל ומלא בימי הכרעה.

קצינים וסמלים כאחד מקבלים הדרכה בתפקידים המנהלתיים והאדמיניסטרטיביים השונים, אשר בהם הם עלולים להתקל בימי מלחמה. לימודים אלה כוללים אח המקצועות:

- (1) סידורי-שלומים והנהלת חשבונות;
- (2) סידורי-הזנה ומשק היחידה;
- (3) שירותים רפואיים, טיפול והעברת פצועים והיגיינה;
- (4) שימוש בדירות האוכלוסין, ואכסון צבא בימי מלחמה;
- (5) הספקת והחזקת מזון, מים, תחמושת, דלק ומחסנים צבאיים בימי מלחמה;
- (6) משק המכוניות;
- (7) תפקידים הקשורים בתנועת צבא בים, ברכבת, באויר או בתובלה מכנית.

* תרגילים סקטיים בלא גייסות.

המקלעים
לא עליו
ג מיוחד.
ענין לא

האינצ'ים.
לת הכלי

לת הנשק
זשורינות,
א אנשים,
ו בעיקר
ז המקלע

זל קרקע
זן מהוות
ז במחלקה
! סביבה,
ומכונאים
זים רבים,
מצטרפים
כן צריך

המתמחים
ובתפקידים
יש בשעה
יך בצבא

א המגוונת
ו מכונאים,
לראות מן
במקצועות
י במקצועו

יוד - כיתת
קידה, בימי
ונים ועינים
ומעבירים
מאד של
יאת-מפות,
תצפית.
לציון, כי

לצערנו, מעטות הן ההזדמנויות בצבא הטריטוריאלי לקבל נסיון מעשי, בימי שלום, ברוב המקצועות הללו. אולם הרצאות ניתנות והצגות נערכות, ובכל תרגיל טקטי, עם גייסות או בלעדיהם, משתמשים בכל הזדמנות כדי להציג את הכעיות החיוניות של מנהלה (אדמיניסטרציה).

כותרת הפרק הזה היא "היל הרגלים - אימונו ותרגולו". הרבה נאמר כאן בנוגע לאימון, אולם שום דבר לא נאמר על התרגול. הסיבה ברורה: בצבא הטריטוריאלי של היום יש רק מקום מועט לתרגול בצורתו הידועה לאזרחים. כשמזכירים את המלה "תרגול" מצטייר בדעת הציבור אינסטינקטיבית התרגול הצרמאניאלי כגון, החלפת המשמר, תהלוכת-הדגל ביום הולדת המלך, המבוצעים כל כך יפה ע"י בריגדת הגוארדיה. לתרגול מעין זה אין מקום ולא יכול להיות מקום בצבא האזרחים. כדי להשיג אפילו יכולת בינונית בתרגול זה, נדרש כל רגע מהזמן המועט שבנמצא. זמן זה אפשר להשתמש בו בתועלת יותר מרובה לשם אימון. משום כך נעדר תרגול זה מתכנית הלימודים של הצבא הטריטוריאלי.

אף על פי כן ישנו, כמוכּן, תירגול-מה. מלמדים את האיש, בימים הראשונים, לטפל ברובה ולהסתדר במבנים שונים במהירות ובקלות; מלמדים אותו ובתשומת-לב רבה, את עקרונות ההליכה. זהו הכרח חיוני, כי למרות התקדמותו המפליאה של המיכון תהיינה הזדמנויות רבות במלחמה, שבהן יצטרך חיל הרגלים לעבור ברגל מרחקים גדולים - לעתים במשך ימים המימים, - ולהכנס לקרב בסוף ההליכה, כפי שנעשה כבר פעמים רבות, במלחמות העבר. הליכה טובה פירושה מהירות, ומהירות-תנועה פירושה אפתעה - אחד מכלי הנשק האדירים באוצר הנשק של הפיקוד הגבוה. אבל להשיגו אפשר רק ע"י לימוד יסודי של עיקרי ההליכה ב, מגרשי התרגול, בימי שלום.

כל המאמצים נעשים להיטיב את הכושר הגופני של החיל בזמן המועט שאפשר לחסוך אותו. ידוע, כי חוסר הזמן וההפסקה הארוכה שבין שיעור לשעור בצבא הטריטוריאלי הם מכשול חמור על דרך ההתקדמות בכיוון זה. אעפ"כ ברור לכל מפקד, כי אחד התפקידים הראשונים שלו אחרי הגיוס הוא להכשיר את היחידות, עד כמה שאפשר, מבחינה גופנית, ולמטרה זו ממריצים את האנשים בימי שלום לדאוג לכושר גופני בכל הדרכים האפשריות. הסמלים משתלמים בקורסים של מעמלים ומקיימים בקביעות שיעורים בפלוגותיהם. כל צורת אספורט ואטלטיקה נכללת באימון. הכרחי, כמוכּן, לנהוג לפי השכל הישר. מה שמשמש שעה מכריאה ומעודדת לפועל של בית הרושת, או לאיש היושב במשך רוב היום, יתכן מאד שרק יוסיף עיפות לכפרי, שצעד כל היום אחרי מחרשתו. על כל פנים, יש מקום לתרבות הגוף גם באימון החיל הטריטוריאלי אשר, בדרך כלל, אינו מוכשר במידה הנדרשת לעמוד בהצלחה במתיחות המלחמה וסבלותיה.

מהי השפעתם של כלי הנשק החדשים על אימון הצבא האזרחי? ברור, כי האימון בנושק הוכפל פי כמה. לפני 1914 אימנו את החיל בשימוש הרובה והכידון. בזה התחיל ובוה גמר. נשוא זאת למצב של היום. רובה וכידון נמצאים עדיין ברשותו, אולם נוסף לזה עליו ללמוד את המקלע וכיצד משתמשים בו, וכן להתאמן ברובה האנטי-טנקי, מרגמה של 2", רימון היד; עליו להתאמן בהתמדה גם בהתגוננות בפני גזים, ולשאת את מסכת הגז זמן ממושך בשעת האימון, בשעת פעולות-היריה במטוח, ובהזדמנויות אחרות.

השימוש בכל כלי-הנשק הללו, כמו גם המצאת הטנקים מסייע-המקלע, המכוניות

המשוריינו
וברור למ
מיכולת
המצב, ענ
המועטה
חיל לשדו
הפרט, אי
שיוכל לע
אותו הזמ
לתפקידיו

מ. ליזבר

התו

רב
בשטחה,
לכך ז -
נוחים לה
החוף בין
לצמת. י
המכוניות.
מקביל לי
נתוספו ב
ש
מהדרכים
הגשמים
לקיים או
הצריכו ה
בכבישי-ע
גיד
זה בשנו
חמרים.
הפרי, א
גיד
לציין בצ

המשורריות והתפתחות המלחמה האוירית. - סיבכו ביותר את האימון הטקטי הרגיל, וברור למדי שהבעיות הצפות ועולות לפני האחראים לחינוך הצבאי דורשות הרבה מיכולת ההוראה וההנהלה שלהם. מובן כעת, מדוע אלה שהעריכו כראוי את המצב, עמדו על כך, שהאימון הזה ייעשה בימי שלום דוקא, והצטערו על התמיכה המועטה הניתנת לצבא הטריטוריאלי ע"י הארץ בכללה. יש לזכור כי הוצאתו של חיל לשדה הקרב, כשהוא מאומן רק לחצאין למלוי תפקידיו, מסכנת לא רק את הפרט, אלא גם את חבריו. ברור לכל, שאנו זקוקים לצבא בעל כח מספיק, שיוכל לעזור לבעלי-בריתנו בחדשי המלחמה הראשונים ולהחזיק מעמד בהצלחה עד אותו הזמן, שצבאנו שגויס עם פרוץ המלחמה, יהא מאומן לחלוטין ובריכולת להכנס לתפקידיו מעבר לים.

מ. לזוברסקי

התובלה המוטורית בארץ וסיגולה לתפקידי חירום

1. מצב התובלה המנועית בארץ

רבה חשיבותה של בעיית התובלה בארצנו. אמנם אין ארץ-ישראל גדולה בשטחה, אולם כלנו עדים לפיתוחה המהיר של תובלתה המנועית. מה גרם לכך? - כבר ההסתכלות הראשונה במפת הארץ מוכיחה, ששטחיה ההרריים אינם נוחים להעברת קוי מסילת הברזל לכל נקודותיה. מסילת הברזל עוברת במישור החוף בין תל-אביב וחיפה, מהיפה דרך שער העמקים, ומשם - דרך עמק בית-שאן לצמח. ישנו גם קשר של מסילת ברזל עם ירושלים, אבל הוא ארוך בהרבה מכביש המכוניות. אין פלא, שעם התפתחות הארץ, ועם העליה היהודית, נמתחו באופן מקביל לשורות הישובים עורקי דרכים לצרכי התובלה המנועית, ויחד עם הקמתם נחוספו במספר רב מכוניות לצרכי תובלה שונים.

בשנים האחרונות - שנות המאורעות - קמו הרבה ישובים חדשים המרוחקים מהדרכים הראשיות, והתובלה למקומות אלה היא קשה ביותר. אולם מפאת ריכוז הגשמים בעונה קצרה יחסית ובגלל ההפסקות שבין גשם לגשם יש אפשרות לקיים את הקשר עם הנקודות האמורות ללא הפרעות רציניות. הישובים החדשים הצריכו תוספת מכוניות בארץ, וצרכי האספקה והבטחון שלהם הגבירו את הצורך בכביש-עזר.

גידול משק המכוניות בארץ היה כל השנים מהיר מאד, ובעיקר גדל משק זה בשנות ה-פרוספריטי, כשתנועת הבנין היתה זקוקה למאות מכוניות לשם הספקת חברים. אף גידול הענף של פרי ההדר דרש מספר גדול של מכוניות בעונת הפרי, אשר דוקא בה רבה התוצרת גם מהמשקים של החקלאות המעורבת. גידול זה כשהוא לעצמו מעיד על ערך התובלה המנועית בארצנו, אלא שיש לציין בצער שהתפתחות זו היתה סטיכית, ללא הדרכה מצד המוסדות המתאימים.

וי, בימי
תרגיל
הנעיות
ן בנוגע
טוריאלי
ים את
י כגון,
פה ע"י
בצבא
מהזמן
אימון.

אשונים,
חשומת-
המפליאה
לעבור
ההליכה,
מהירות,
שק של
ההליכה

שאפשר
יר בצבא
רוך לכל
יחידתו,
ום לדאוג
מעמלים
ת באימון.
דת לפועל
יף עיפות
הנוף גם
ת לעמוד

ברור, כי
ה והכידון.
גים עדיין
ן להתאמן
בהתנוונות
לות-היריה

המכוניות

מכאן - בנובו כספים רבים וחוסר ארגון בתובלה. התוצאות היו המורות, והתבטאו בכשלונן של חברות גדולות להובלת משאות, וכל ענף תובלת המשאות הועמד בפני פרובלימות כלכליות חמורות.

מהו הרכוש המנועי העומד לרשותנו בארץ כיום?

מתוך הביולטינים החדשים של משרד הסטטיסטיקה הממשלתי אפשר ללמוד מה הוא מספר האבטומובילים מכל סוג וסוג שישנם בארץ. בסוף שנת 1938 הורשו לשימוש על ידי המשרדים לרישום המכוניות בסך הכל 9507 מכוניות. מזה מכוניות פרטיות-3935; מכוניות ציבוריות קטנות-1031; אבטובוסים-750; מכוניות משא-2592; אופני-מנוע-1182; טרקטורים לסחיבת עגלות-17.

יש לציין שמספרים אלה אינם נותנים את הסיכום המלא של מספר המכוניות הנמצאות בארץ. המכוניות האמורות הן ברובן של הישוב היהודי וביחוד נכון הדבר בנוגע לאבטובוסים ולמכוניות הפרטיות. רוב המכוניות מסוגים אלו, הנמצאות בידי ערבים, לא קבלו רישיונות לשנת 1938 בקשר עם הגבלת התנועה בארץ. אין זאת אומרת שכל המכוניות שלא הורשו לשימוש, נמצאות במצב המאפשר את העבודה בהן. יש להניח שאחוז די גדול יצא מכלל שימוש, אבל חלק ניכר עומד בטל מסיבת חוסר רשיון.

יש להניח שברשות הישוב היהודי נמצאים בערך האחוזים דלקמן מהמכוניות שהורשו לעבוד:

מכוניות משא - כ-50%
אבטובוסים - כ-90%

במכוניות פרטיות קשה לקבוע את האחוז גם בקירוב. אולם יש להניח שהוא בין 70%-80%.

העובדה, שמשק המכוניות של הישוב היהודי מורכב מסוגים שונים, מחייבת לציין את המצב הארגוני והמשקי בכל סוג וסוג לחוד.

אבטובוסים להובלת נוסעים: - איגוד כל בעלי האבטובוסים בחברות גדולות, המחולקות לפי איזורי התנועה ומאורגנות במרכז קואופרטיבי אחיד, איפשר בעזרת חוק שהוצא על ידי הממשלה לפני מספר שנים, להגיע למצב של ארגון רציונלי כללי, המבטיח רמה תכנית ידועה ותיכון לעתיד לבוא.

מכוניות משא: - חוסר הארגון של בעלי מכוניות המשא עד לשנה האחרונה, וחוסר ההגבלה הממשלתית לנתינת רישיונות חדשים למכוניות מסוג זה, גרמו לגידול מבהיל במספר המכוניות במשך שנות הפרוספריטי (מ-808 בשנת 1932 עד 4325 בשנת 1938). עם הפסקת הפרוספריטי והפחתת תנועת הבנין נתפנו מאות מכוניות מהעבודה שעסקו בה, והושלכו לדרך הגדולה בין הערים והמושבות. עודף מכוניות זה גרם להתחרות פרועה בין המובילים ולהורדת שכר ההובלה למטה מכל מינימום מוצדק. התוצאות - כשלון חברות רבות להובלת משאות ומצב ירוד של החברות המתקיימות. כתנאים אלה לא היתה אפשרות להגיע לרציונליזציה של משק המכוניות. לקראת הימים הקשים הבאים עלינו נמצא הענף הזה, החשוב כיכ לשעת חירום, במצב ירוד מאד. דרושה התאמצות בלתי רגילה של המוסדות המתאימים כדי להכינו לתפקידיו העתידיים.

המכוניות הקטנות: - מכוניות אלו מתחלקות באופן טבעי למסכסי ולפרטיות. בשני הסוגים קיימות כל דרגות המעבר ממכוניות המוחזקות במצב

הטוב ביותר (חלק כשהן כבר מ הרכב בעלי הכשרה בדרכים קשו את הרמה ה מגוון מאד. בתוך כל סו

התמור מעמידות גם ארגון חדשו אמצעי התנו מהו ו

קל להפסיק לארצנו, תנו הפצצה מהא בחשכון את הצבא. מותו המנועית. כו הובלת הפר הובלה באב קטן זה מב מלחמה.

וכדאי ימים מספר עיקר הכרזול ולצ התקפה זאו לבהלה וסנ במסילות ה התובלה הו האויר. מהו המנועית ו ועוד הקשים שו בפומבי עי מציגה בז לצרכי היו שלא יהא

הטוב ביותר (של שרותי-טכסי המסודרים בין הערים, וחלק מהפרטיות), ועד למונחות ביותר (חלק מהטכסי העירוניים, והפרטיות, אשר נקנו ע"י בעליהן הנוכחיים כשהן כבר משומשות).

הרכב הנהגים: אפשר להגיד כי בדרך כלל נהגי האבטובוסים הם בעלי הכשרה גבוהה, מאידך גיסא נהגי מכוניות-המשא היה להם נסיון רב בנסיעה בדרכים קשות (חולות וכיו"ב). נהגי הטכסי (ביחוד בקוים הבין-עירוניים) הולמים את הרמה המקצועית שלהם. לעומת זה הרכבם של נהגי המכוניות הפרטיות הוא מגוון מאד. היכולת התכנית של הנהגים (תיקון המכונה והחזקתה) שונה היא בתוך כל סוג וסוג.

2. חשיבות התובלה המוטורית בתקופת הירום

התמורות המשקיות המתרחשות בעקבות המלחמה והסכנות הצבאיות-הפוליטיות מעמידות גם את ארצנו, - על הישוב היהודי שבתוכה, - בפני ההכרח לעבור לשיטות ארגון חדשות של הכלכלה בכלל, והתובלה בפרט. יש לבדוק ראשית כל, מה הם אמצעי התובלה שיעמדו לרשות הישוב לכשיחמיר המצב.

מהו מצבה של מסילת הברזל? - כבר בימי המאורעות הרגשנו יפה כמה קל להפסיק את התובלה בדרך זו. אין ספק בדבר, שאם חזית המלחמה תתקרב לארצנו, תנדל סכנה זו פי כמה. אם גם נניח, שהזמן הראשון יעבור עלינו בלי הפצצה מהאוויר וחבלות רציניות בקוי המסילה, הרי גם במקרה זה אין להביא בחשבון את מסילת הברזל לצרכי הישוב - כי יתכן שתהיה עמוסה הובלה לצרכי הצבא. מותר לשער, שהמכשיר היחיד, שימצא בידי הישוב, תהיה או התובלה המנועית. כבר בעונה האחרונה של פרי ההדר לא יכלו מסילות הברזל לבצע את תובלת הפרי בחוסר קרונות ומפאת החבלות בקוי המסילה, ורק ארגון מתאים של הובלה באבטובובילים אפשר להוציא את הפרי מהפרדסים ולהמציאו לנמל. נסיון קטן זה מביא אותנו לידי הכרת ערכה של התובלה המנועית בשביל הישוב בזמן מלחמה.

וכדאי שנהרהר באינפורמציה שהגיעה אלינו מעדי ראייה, על שנעשה בפולין ימים מספר לאחר פרוץ המלחמה.

עיקר הכח של ההפצצה הראשונה מהאוויר היה מכוון מצד האויב למסילות הברזל ולצומות דרכי התובלה המנועית, אלא שהראשונות ניתנו הרבה יותר להנוק. התקפה זאת גרמה להפסקת כל קשר בין הערים, למניעת אספקה, - ויחד עם זה לבהלה וסבל בין המוני התושבים. במדינה הפולנית התנקמו התקוות המופרזות שתלו במסילות הברזל כמכשיר לתנועה במלחמה המודרנית, והפיתוח הבלתי מספיק של התובלה המנועית, הגמישה יותר והנוחה להסתגל לתנאי המלחמה גם בימי מלחמת האויר. מהנסיון המר הזה יש ללמוד ולהסיק מסקנה, והיא: הצורך בארגון התובלה המנועית והתאמתה לצרכי הישוב בשעת חירום.

ועוד דבר: העם העברי ככללו והישוב היהודי בארץ, על אף חילוקי הדעות הקשים שביניהם לבין ממשלת בריטניה הגדולה בשאלת עתידנו בארץ, הודיעו בפומבי על נכונותם לתח יד לממשלת בריטניה במלחמתה הצודקת. התחייבות זו מציגה בעיה חדשה גם בפני התובלה העברית - להתאים את ארגונה לא רק לצרכי הישוב בלבד, אלא גם לצורך העזרה לצבא הבריטי במילוי תפקידו. וכמה שלא יהא ברור ערך התובלה לישוב ולמדינה בכללה, הרי עולה עליו חשיבותה של

והתבטאו
עמד בפני

שר ללמוד
הורשו
מכוניות
זא-2592

המכוניות
י וביחוד

וגים אלו,
זה בארץ.
המאפשר
חלק ניכר

המכוניות

יח שהוא

מחייבת

ז בחברות
י איפשר
זל ארגון

עד לשנה
מסוג זה,
שנת 1932
יין נתפנו

המושבות.
התובלה
וח ומצב
יוגליזציה
החשוב
המוסדות

למטכסי
ית במצב

תובלה מסודרת ורצינונית לצרכי הצבא. בתולדות המלחמה רבו התמורות בנידון מקומה ואופיה התכני של התובלה. נפוליאון עמד בראש צבא, שעשה את דרך כיבושו ברגל (מלבד גדודי הפרשים), ושיטת אספקתו היתה בנויה בעיקר על שיירות העגלות ועל המחסנים המרוכזים, שסודרו לאורך קו תנועת הצבא. מלחמת העולם הגדולה הביאה אתה שינוי יסודי בשיטת העברת הצבא, הגשת הרזרבה והאספקה לצבא הלוחם. מספר המכוניות גדל משנה לשנה. בשנת 1918 היה מספר המכוניות בצבא הצרפתי גדול פי 16 מבתחילת המלחמה (ב־1918-95.000 ו־1914-6000); בצבא הבריטי גדל בשנת 1918 המספר פי 90 (80.000 לעומת 900). לעתים קרובות היה לתובלה הצבאית ערך מכריע בקביעת התוצאה הסופית של קרב זה או אחר. נקח לדוגמא את הקרב הידוע על המרנה: רק ההעברה המוצלחת של צבאות הדיביזיה ה־62 מחיל הרגלים מפריז לעורף הצבא הגרמני, הצילה את המצב והנחילה נצחון לצרפת. ההעברה הזאת הוגשמה ע"י שיירה גדולה של מכוניות טכסי שגויסו בפריז למטרה זו. אפינית היא האימרה הצרפתית, המראה את ההערכה לפעולה זו: ה־טכסי - הצילו את צרפת. בשנת 1918, בשעת ההתקפה הגרמנית הגדולה האחרונה, מ־27 בחודש מאי עד ה־2 לחודש יוני העבירו הצרפתים באבטומובילים כ־14 דיביזיות של רגלים. ההעברה נעשתה ברדיוס של 80 ק"מ בערך ממקום הפירצה בחזית. העברה זאת, שהיקפה ברור מהמספרים הנ"ל, היה לה ערך מכריע בקביעת תוצאות הקרבות.

עוד בשנת 1914 הורכבו ע"י הצרפתים יחידות מנועיות, כל אחת מחושבת להעברת בריגדה שלמה של רגלים. בחודש אוקטובר 1914 הוקמה הרזרבה המנועית של הגנרל פוש, המחושבת להעברת דיביזיה שלמה. הרזרבה נוצלה ע"י הגנרל פוש בזמן מרוץ־ההתחרות לים, בחדשי ספטמבר-נובמבר 1914. במשך חודש ספטמבר העבירו במכוניות קרוב ל־200.000 אלף איש וקרוב ל־10.000 טון תחמושת. דוגמא משטח המלחמות הקולוניאליות הוא מסע איטליה בחבש. גם שם היתה הצלחת צבאות איטליה תלויה באפשרות התובלה המהירה ממקום למקום, לשם הגשת רזרבה צבאית למקומות החלשים והסדרת אספקה של תחמושת ומזון לצבא הלוחם. פלוגות מנועיות של אספקה, אבטומובילים משוריינים וטנקים הם שהנחילו לצבאות איטליה את הנצחון במלחמת חבש. על אף הקשיים הנובעים מהתנאים הטופוגרפיים והסבכיים, מענין לציין, שאסילו הפרדות לתובלת ההרים של הצבא האיטלקי הובלו למקומות עבודתן באבטומובילים.

נעבור לדוגמא יותר קרובה מבחינת הזמן-לפעולות הצבאיות שבוצעו במסע הכיבוש הגרמני על אדמת פולין. מתמונת הקרבות בימים הראשונים לאחר פלישת צבאות גרמניה מתברר, ששלוש סיבות עיקריות חרצו את גורלו של הצבא המגן: אורך החזית, שהפולנים היו צריכים להגן עליה, חוסר חיבורים מספיקים לאורך הגבולות ובעורפם של הפולנים, והיתרון הגדול של הכוחות הממוכנים הגרמניים, שהתקיפו את צבאות פולין מכמה וכמה כיוונים. התנועה המהירה של הגדודים הגרמניים הממוכנים (בעזרת האויריה הגרמנית, החזקה בהרבה מהפולנית) - הביאה הרס לצבא הפולני ואיפשרה לצבאות גרמניה לחדור לעורפו של המתנגד, ובמקרים רבים לנתקו לגמרי מבסיסי האספקה.

רבות הן הדוגמאות המעידות על ערך התובלה המנועית במלחמה בימינו. אולם המסקנה היא אחת: גם בתנאים המשוערים של חזית ארצנו, או הארצות הסמוכות, תהא מודעת חשיבות מרובה למידת העזרה, שיוכל הישוב העברי להגיש לצבאות בריטניה ע"י התובלה המנועית הנמצאת ברשותו.

הסיכ
לקיום חיי
גם
לכל הנקוד
בתחומיה ו
כאמו
הברזל, אפי
הנחה זו, ו
הרעשת הש
הארץ-ישרא
דרכים וגש
מנועיות לו
או יותר ה
השני
בם. פלוג
המשמשות
וכן יש לצ
למכונית ש
סטיה מהכ
יש
האפשרות
או לכל ש
הדרוש כד
בשטח ביז
מסוימת מ
אחר
עצמה. על
של שיירה
(1)
הסלולות
איזור, שב
דרכים אל
ריכוך-ו
נעמיד לשי
בעיקר, ב
(2)
להתרחק
אפשרות
בשביל הו
מכל מקום

3. פירוש התפקידים

הסיכום שבפרק הקודם מלמדנו את הערך הרב שיש לשירותי ההובלה הנ לקיום חיי הכלכלה, והן מבחינת העזרה לכוח הצבאי.

גם בארץ-ישראל עלינו לדאוג למטרה הכפולה: ארגון מושלם של אספקה לכל הנקודות בארץ, וטיפול צרכיהם של הכוחות הצבאיים המגינים על הארץ בתחומיה ובסביבתה. נחאר לעצמנו את המצב בתובלה, באם יחמירו החנאים.

כאמור למעלה, אין באפשרותנו לבסס בבטחון את התכנית לאספקה על מסילת הברזל, אפילו באותם המקומות, שבהם היא קיימת. המכשיר היחידי שיהיה בידינו לפי הנחה זו, היא התובלה המנועית, אבל גם לה צפויות סכנות. הסכנה הראשונה היא הרעשת השיירות הנעות בדרכים הראשיות וכן הרעשת הדרכים עצמן. בתנאי המציאות הארץ-ישראלית לא מן הנמנעות היא גם האפשרות של חבלות בדרכים, (פיצוץ דרכים וגשרים). ע"י מחבלים לוקליים. כל זה מכריחנו, לפני שנגש לדון על פלוגות מנועיות לאספקה, לחשוב על ארגון שירותים שיאפשרו לפלוגות אלו עבודה פחות או יותר תקינה.

השירות הראשון שצריך להקים, יהיה נועד לשמירת הדרכים והשיירות הנעות בהם. פלוגות השמירה המנועיות יש לצידן ציוד מיוחד לכיבוי שרפות במכוניות המשמשות לאספקה, דבר העלול להציל לפעמים אספקה הכרחית לשוב זה או אחר. וכן יש לצרף לפלוגות אלו מכוניות מיוחדות עם כל הדרוש להגשת עזרה מיכנית למכונית שמתקלקלת בדרך, וציוד מיוחד להסעת מכוניות במקרה של התהפכות, או סטיה מהכביש.

יש להפנות תשומת לב מיוחדת לאפשרות התנועה בדרך שניזוקה. האפשרות היחידה למניעת קשיים ונזקים במקרה זה היא - לצרף לכל פלוגת-משמר, או לכל שיירת-אספקה, מכונית מיוחדת עם קבוצת מהנדסי-שדה המצוידים בכל הדרוש כדי לתקן דרך תיקון עראי, או להקים גשר קטן (וכן להעביר שביל זמני בשטח ביצות או בנקודת הקלקול). השירותים הללו יכולים להבטיח אותנו במידה מסוימת מכשלונות בהגשת הצרכים ההכרחיים ביותר לשובים.

אחרי שצינו את שירותי העזר, ניגש לשאלת ארגון השיירות לתפקידי האספקה עצמה. עלינו לקחת בחשבון אי אלו גורמים היכולים להשפיע על אפשרות התנועה של שיירה כזאת. החשובים בהם הם:

(1) מצב הדרכים: - מבחינת טיב הדרכים הצדדיות (הדרכים הראשיות הסלולות דומות זו לזו בארץ כולה) - אפשר לחלק את הארץ לשני איזורים יסודיים: איזור, שבו התנועה בדרך הצדדית היא בעיקר על פני חולות, ואיזור שני, שבו דרכים אלה הן דרכים לא-סלולות רגילות בעלות קרקע נוקשה בקיץ, שהיא בסכנת "ריכוך" בחורף. לתנאים אלו של הדרכים יש להתאים את המכוניות אשר אותן נעמיד לשירות באיזור זה או אחר. רצוי כמו כן להתאים חבר מובחר של נהגים, - בעיקר, בשביל התנועה על פני חולות. המחייבת התמחות מיוחדת.

(2) הכנת קו-תנועה רורביים: - יתכן שבהרבה מקרים תצטרך השיירה להתרחק מהדרך הראשית ולהפש אפשרות להגיע למטרה בדרכים צדדיות, מרוחקות. אפשרות זאת דורשת מאתנו ידיעה יסודית של כל הדרכים הבאות בחשבון בשביל התנועה, ואולי כדאי בכמה מקרים, לדאוג למפרע להכשרת הדרכים הללו. מכל מקום, הכרחי כבר כיום לחקון חקירה יסודית, לערוך מפות טופוגרפיות ומפות

מורות ננידון
ז דרך כיבוש
יירות העגלות
צולם הגדולה
לצבא הלוחם.
צבא הצרפתי
הבריטי גדל
ובלה הצבאית
מא את הקרב
מחיל הרגלים
זת. ההעברה
יה זו. אפינית
או את צרפת.
בחודש מאי
של רגלים.
העברה ואת,
הקרבות.

חת מחושבת
רבה המנועית
ע"י הנרל
ודש ספטמבר
זשת. דוגמא
יתה הצלחת
הגשת רורה
לוחם. פלוגות
אות איטליה
ים והטבעיים.
לו למקומות

כוצעו במסע
אחר פלישת
המגן: אורך
לות ובעורפם
ו את צבאות
כנים (בעזרת
ני ואיפשרה
מרי מביסתי

חמה בימינו.
או הארצות
צברי להגיש

תובלה, המיוסדות על חישובים מדויקים של מרחקי-הנסיעה ותנאיה. (3) ארגון שיירות-האספקה: - אם נזמנים כתיקונם אין אנו מטפלים בארגון תובלת-האספקה בקנה-מידה ארצי, הרי בשעת חירום נצטרך לייצור ארגון המקיף את כל תפקידי האספקה החיוניים שנפלגו קודם בידי חברות ויחידים. ארגון כזה, ממרכז אחד או ממרכזים איזוריים אחדים, צריך שיסתעף בכל מקרה אל האחראים לכל שיירה ושיירה, המנהלים את השיירה בדרכה, על יסוד משמעת מלאה מצד כל יחידות-התנועה שבשיירה, רצוי להעמיד לרשות האחראים מכוניות קלות או אוסנינוע לתפקידי פיקוח לבדיקת הדרך ולשמירת הקשר. בשביל שני התפקידים האחרונים, אם יחמיר המצב ביותר, יהיה רצוי ליצור קבוצות מאומנות מיוחדות.

אגב הדיון בשיירות לאספקה מתבלט בעיה חמורה מאד, והיא - שאלת הספקת הדלק והמים. לא נעמוד כאן בפרוטרוט על בעיה זו, ונסתפק בציון ההכרח לדאוג במיוחד לפתרון השאלה ע"י הכנת מכוניות המתאימות לתפקידי הספקת מים ודלק. יש להתכונן לצורך של הספקת מים לא רק לישובים מרוחקים ומבודדים, (אשר הכמויות הדרושות להם אינן גדולות), כי אם גם לערים, כגון ירושלים וחיפה, אשר במקרה של הפסקת הספקת המים הרגילה, תהיה בהן הבעיה חמורה ביותר, ולפתרונה ידרש ארגון שיירות שלמות של מכוניות המיוחדות לכך.

תפקיד מיוחד ואחראי יוטל על התובלה המנועית בארץ, במקרה של התקרבות החזית לארץ גופה, ובעיקר במקרה של פעולות אוויריות אויבות בשטח הערים הגדולות בארץ. השאלה הראשונה המתעוררת במקרה זה, היא שאלת האבקואציה של התושבים ממקום-הסכנה למקומות אחרים, המרוחקים מקו האש, או מפורזים בין ישובים כפריים.

סידור האבקואציה הוא אחד הדברים הקשים ביותר מבחינה ארגונית. הבהלה בציבור הרחב עלולה להקשות בהרבה על ההוצאה לפועל של האבקואציה, והצלחת הפעולה הזאת קשורה לא רק בארגון הכללי, כי אם בראש וראשונה בהכנת שיירות מיוחדות המיועדות לתפקיד זה. יש לקחת בחשבון, שלא נוכל להעמיד לרשות האבקואציה שדראות (קולונות) של מכוניות משא, כאשר אלו תהיינה עסוקות בשטחים אחרים, ועל כן נצטרך להקים יחידות מיוחדות, המורכבות ממכוניות פרטיות, מכוניות טכסי ואבטובוסים. רצוי לחלק את היחידות האלו בכל עיר ועיר לפי האיזורים, - כדי שמיום הקמתן יתחילו בתרגילים מיוחדים, למען הכיר את השטח, שבו יצטרכו לשרת, ולמען אפשר ארגון רציונלי של ביצוע הפעולה בשעת הצורך. עובדה משמחת היא, כי, בחיפה קיימת כבר התחלה של יחידת-תנועה כזאת, במסגרת גדוד מכבי-האש, והאגודה להתגוננות בפני גזים והתקפות אוויר.

עוד תפקיד מיוחד נועד לאבטובוסים והוא - העברת חולים מבתי החולים שבערים במקרה אבקואציה. בזמן ארגון הפלוגות המיוחדות לכך, יש לקשור אליהן פלוגות עזרה ראשונה אשר ע"י לימוד שיטתי תסתגלנה להגשמת הפעולה במינימום זמן ובמכסימום נוחות בשביל החולים.

בין התפקידים העומדים לפנינו, יש לציין את הצורך בארגון פלוגות מוביליות לעזרת ההתגוננות האנטי-אווירית. כל התקפה אווירית עלולה לגרום לדליקות, הניתנות לכיבוי רק ע"י ציוד מיוחד. האמצעים הנמצאים בארץ לתפקיד זה הם דלים ועלינו להשתמש במשאבות גודדות במספר מתאים. כמכשיר להעברת המשאבות הללו יש לארגן פלוגות טכסי ומכוניות פרטיות המסודרות במיוחד לכך.

פלוג
מקרי-ישו
הפלוגות ה
התובלה ה
ויש לפתור
לבס
בהכנת רזו
חבר הנהג
שיתחילו ו
דאג
למילוי הת
ויפה שעה

ערניאל

אוכ
רמת החי
בגדר ובצר
המדינה, כ
(שהם עשר
כש
עציהפרי
פרס והספ
המלובן וה
הארץ המר
והבדואים
היר
בגדר) ונו
מחוק לעי
סירות כב
גם יש כי

הי
מתחנכים
הניתנת לה
עירק את

פלוגות מיוחדות של מכוניות קטנות, יש להכשיר להעברת פצועים (מסוג של "מקריי-שיבה" בעיקר) בתוך העיר לבתי החולים המיועדים לכך. יש לצייד את הפלוגות האלה בציוד הדרוש ולחבר אליהן פלוגות עזרה ראשונה. בחלק זה של התובלה המנועית המגויסת, צריך להביא בחשבון את עבודת הנשים בנהגות. — ויש לפתוח מיד קורסים לאימון מקצועי לכך.

לבסוף עלינו לציין, שהצלחת התפקידים האמורים לעיל קשורה, בדרך כלל, בהכנת רורבה גדולה של נהגים מנוסים שהוכשרו במיוחד לתפקיד זה או אחר. כל חבר הנהגים הנ"ל, הכולל גם תכנאים ומכונאים, צריך להתארגן בגדודים מיוחדים, שיתחילו בפעולת הכשרה מסודרת.

דאגה מוקדמת ליצירת תובלה מנועית מסודרת בארץ, המסוגלת מלכתחילה למילוי התפקידים העומדים לפניה, יכולה לסייע לאימץ לישוב בשעה חמורה זו. ויפה שעה אחת קודם.

ערגיאל מרגולית

לתכונותיהם הצבאיות של אוכלוסי-עירק

1. הרקע

אוכלוסי עירק מצוינים בניגודים קיצוניים, וקשה לקבוע את הצד השווה שבהם. לפי רמת החיים והתרבות יש להבחין בין תושבי הערים, — ובהם יש לכלול רק את תושבי בנגד ובצרה, כי תושבי הערים האחרות אינם נכרלים מיתר בני הארץ, — ובין שאר תושבי המדינה, כקבועים כנודדים. מבחינת הרמה הסוציאלית בולט הניגוד בין קומק העשירים, (שהם עשירים מופלגים) ובין שאר התושבים, שהם עניים מרודים.

כשם שאין דרנות בינים בארץ זו בין המרבך השמם והחלק כפני הים ובין נני עזיפה והפרחים הנהדרים עשירי הצבעים; בין המסדרים המצופים קרמיקה ומרבדי פרס והספונים ריקועי זהב, ובין בניני העיר האפורים וההדוניים עד ליאוש; בין יום הקיץ המלוכך והמטמטם, ובין שקיעות החמה הססגוניות — כך אין גם דרנות בינים בין עשירי הארץ המופלגים והמפוארים וענייה המרודללים; בין בעלי הקרקעות, הבתים והגנים העשירים והכרואים באהלי שטי-הגמל והפלחים בסוכות העשויות טיט-חידקל ופחי נפט.

הישוב העירקי מפולג לפלגות הנבדלות תכלית הברל. בעיר: — יהודים (20% מתושבי בנגד) ונוצרים כמעט באותו המספר; שיעים וסוניים, קורדים ואשורים, נסתורניים ושבתיים. מחוץ לעיר: — כרואים בני שבטים שונים, קורדים ויוזידים, אשורים, פרסים, פלחים, ושוכני סירות בביצות שטי-אל-ערב. בכל עדה ועדה בולט ההבדל בין העשירים והעניים, אשר אם גם יש ביניהם קשר נועי, הרי אין ביניהם כל קשר תרבותי-חברותי.

2. תושבי הערים

היהודים, אינם נכרלים בחייהם החיצוניים מן הערבים הסובבים אותם. העשירים מתחנכים בבית-הספר של ה.אליאנס, ומעט הצרפתית הנלמדת בכיים זה היא כל התרבות הניתנת להם. עברית לומדים רק מעט ושלא בקביעות, כי מדי פעם בפעם מנרשת ממשלת עירק את מורי העברית, כגלל חשד של תעמולה ציונית (אפילו אם הם חברי אגודת-ישראל).

נו מטפלים
יך לייצור
די חברות
סתעף בכל
ה על יסוד
ה האחראים
שר. בשביל
י קבוצות

ולת הספקת
יון ההכרח
וספקת מים
ומבודדים,
ון ירושלים
ניה חמורה
כך.
! התקרבות
טח הערים
האבקואציה
זפוזרים בין

יית. הבהלה
ה, והצלחת
גנת ששירות
יד לרשות
ות בשטחים
ות, מכוניות
זאיוורים, —
שבו יצטרכו
זדה משמחת
נדוד מכביר

תי החולים
קשור אליהן
ה במינימום

ית מובילות
לדליקות,
יקיד זה הם
ה המשאבות

אלה שירם משניה נוסעים להשתלם בחייל; בכירות, בצרפת או באנגליה. באוניברסיטה הבגדית אין היהודים משתמשים כמעט. הם מבכרים את האוניברסיטאות באירופה עם חייהם וחינוכם המערבי. בין הנוער המבוגר יותר יש נסיה לציונות, אך בגלל הפחד מפני הממשלה הערבית, שאסרה כל פעילות ציונית, אין לאל ידם לעשות הרבה בכוון זה.

חובת הצבא חלה על היהודים כעל יתר הישוב, אך האמידים פורים עצמם בסכום מסוים, ומופיעים רק פעמים ספורות בפני הקצין המבקר. הקריירה הצבאית סגורה בפני היהודים. אמנם ישנם כמה קצינים יהודים שהועלו: - אחד מטובי טייסי הקרב העירקים, שהצטיין בקרבות נגד שבטי הדרום והקורדים, הוא יהודי. אך יוצא מן הכלל זה רק מלמד על הכלל. הנוער העברי העשיר שואף לחיי נחיות, מסחר ועסקי כספים. מעטים הם הצעירים, אפילו בין אלה שלמדו במערב, שאופקם התרחב עד כדי שאיפה לחיים תרבותיים, כדוגמת יהדות אירופה או ארץ-ישראל, ומיעוט זה או שהוא עוזב את הארץ או שהנו אוברדרדק. את הנסיות הציוניות אין בידם להגשים, ואהבת-מולדת לעירק, המפלה אותם לרעה בכל ענפי החיים והרודפתם מפעם לפעם, קשה שתתפתח בלבם.

היהודים העניים, בין שהם מבקרים בכיים העממי של אליאנס ובין שאינם מבקרים, אין להם כל אפשרות ללימוד רציני ולהתפתחות נוספת. הם לומדים עברית כמסורת מאב לבנו בכתב האשורי העתיק (הדומה במקצת לכתב רש"י), שבו כתובים רוב ספרי התפילות, הסידורים וההגדות. גם חלק גדול של עניי היהודים מצליח לפדות עצמו משירות הצבא. הנוצרים, ברובם אמידים, מתחנכים בביהם האמריקאי ושל. אגודת הצעירים הנוצרים, הם משתדלים להשלים את לימודיהם באנגליה, באמריקה או בצרפת. מתנו זה באים יתר סוחרי הערים, הפקידות הממשלתיות הבינוניות ואנשי ענף התיירות. הנוצרים כוללים כמה כיתות: נסתורניים, שבתיים, קתולים ועוד. גם הם אינם אוהבים את עבודת הצבא ופודים עצמם ככל יכולתם משירות זה.

המושלמים, מהווים את ההמוני העירוני. העניים שבהם - בעלי-מלאכה, סוחרים ורוכלים ועירים, פקידים קטנים, פועלים, סבלים ובטלנים, - מוכנים היו לעבוד בצבא זמן ממושך, כי זה משחררם מדאגת לחם ולבוש. אך הסכנות הצבאיות מפחידות אותם, והם משתדלים להשתמש על ידי אי-התייצבות לשירות, זיוף הגיל ושאר דרכי התחמקות. הממשלה מצליחה במידה מוסיפה והולכת לתפוס חלק גדול מדלת ההמון המושלמי, לרוב עי. רצינות ניוס-יחובה מתוך הרחוב ממש.

שונה הדבר אצל בני המשפחות העשירות של המושלמים. הללו בוחרים לעתים תכופות את השירות בצבא כקריירה טובה. בצבא, כמו בפקידות הגבוהה, מתקדמים ועולים בעזרת פרושקציה של יחסי-משפחה, ולא תמיד לפי רמת-ידועותיו או יכלתו המקצועית של האיש.

הנוער המושלמי העשיר מתחנך בבתי ספר עממיים ותיכוניים ובאוניברסיטה שבבגדד, או בבית הספר לקצינים שבה. מספר הגון של תלמידים וכסודנטים נשלח שנה שנה לאירופה להשתלמות על חשבון הממשלה. וכן נשלח מספר הגון של קצינים, הן מתוך הפעילים והן מבהים, להשתלמות לאירופה ולהודו. הם מביאים אתם את השיטות והרעיונות של המערב, אך לרוב גם את הצד השלילי שבו. בחזרתם הם מכניסים לשורות הצבא הפקידות הגבוהה את השתיה, את הגנדרנות באופנות אירופיות, ועי כן הורסים את המשטר הפטריארכלי הישן.

הישוב
הצאן ושורדי
ממקומו ומכונ
למקומו, ואינו
ישוב
מקרים יוצאי
הכורו
רק על פי ו
אחים בין ה
טובים ביותר
מצד
הם לשיגרה
עירוניים מכ
הניגוד העתי
מעשים תכ
לבגדד, במ
ערב, מנהיג
הברזל העי
הצאן ועל ש
משכן קבוע
מלחמת שו
לעירק, חלו
בין גובייהו
דורשים והי
לתשלום מו
לאח
לחיי ערבה
את ההודמ
שלאחר כך
הצעירים ו
מתבארת ו
הנשלחים
עם בצרה
ואש
אלא שכשו
מכו
ומחוסר או
בין אנרניו

3. הישוב שמחוץ לעיר

הישוב הזה מהוה את רוב חושבי הארץ. סוגיו מרובים. לא הרי הכורדים, מגדלי הצאן ושודדי הצאן, כהרי הפלחים המתפרנסים מחקלאות דלה; את הכורדי אפשר לנתק ממקומו ומכפרו והוא ידוד עם עדריו למחוז אחר, בשעה שהפלה או שוקד הביצות קשור למקומו, ואינו יכול לעזבו אלא מתוך חורבן כלכלי מוחלט.

ישוב זה, כנודד כקבוע, הוא פרימיטיבי לנמרי, ואינו יודע קרוא וכתוב, מלבד מקרים יוצאים מן הכלל.

הכורדים, היושבים בצפון-מזרח וצפון עירק, כפופים לרוב לשלטון המרכזי בכנוד רק על פי השם בלבד. הם חיים על נידול צאן ושוד; זה מאות בשנים מתנהלות מלחמות אחים בין השבטים עצמם, וכיניהם ובין שכניהם האשורים. שבטים הרריים אלה הם חיילים טובים ביותר, למודי-סבל, ויחד עם זה צמאידים ותאבירקב.

מצד שני הם לפי טבעם חילים פרטיזניים ולא חיילי צבא סדיר: שלא ברצון נשמעים הם לשיגרה הדיסציפלינרית היופיומית של חייל, כל שכן לפקודות קצינים עירקיים-עירוניים ממשפחות מיוחסות, המביטים מנבזה על הכורדי, ומבלישים בכל פעם את הנינוח העתיק בין חושבי ההרים וחושבי השפלה. מרידות הכורדים בצבא ומתוצה לו הן מעשים תכופים. כיוצא בהם גם שבטי בני-שמר, המתנוררים מערבית וצפונית-מערבית לכנוד, במרבריות סוריה ועירק. משפחת שבטים זו, אחת האדירות שבכל משפחות ערב, מנהיגה לרוב את יתר השבטים, המתנוררים דרומה לבגד, לאורך החידקל ומסילת הברזל העיקרית של עירק. בני-שמר, שבט בדואי לוחם, החי, כמו הכורדים, על נידול הצאן ועל שוד הצאן, נבדל מהכורדים בזה, שלרנלי חייו כמישור מדבריות, אין לו מקומות משכן קבועים, בשעה שהכורדים יש להם כפרים קבועים (לפחות) - לפרק הזמן שבין מלחמת שבטים אחת לשניה. כיון שהכורדים והבדואים שייכים מבחינה טריטוריאלית לעירק, חלה עליהם גם תובת הצבא ותובת תשלום המסים. מדי שנה בשנה מתחיל הויכוח בין נביריה-מסים ומשרדי הניגום הממשלתיים מצד אחד ובין השבטים מצד שני. הללו דורשים והללו אינם נותנים. כמעט כל שנה מתנהלים קרבות עם שבטים, הממאנים להסכים לתשלום מסים ולניגום צעיריהם לצבא.

לאחר שהממשלה המרכזית מצליחה לניס את צעירי הבדואים והכורדים הרנילים לחיי ערבה או חיי הרים, ולאחר שחיליים אלה מתנסים קצת במשטר הצבאי, הם מנצלים את ההזדמנות הראשונה ומסתלקים הביתה; לרוב הם לוקחים אתם את נשקם, ובאביב שלאחר כך עומדת הממשלה בפני מרד חדש נגד נבית מסים וניגום צעירים, הנעור באותם הצעירים שניגו בשנה הקודמת, למרו את השימוש בנשק וברחו אתו לשבטיהם. בזה מתבארת העובדה, ששבטי המורדים בדרום, למשל, מצליחים להפיל את אוירונג הממשלה, הנשלחים נגדם והפועלים ללא תוצאות מרובות; וגם עלה בידם להפסיק כל תחבורה עם בצרה למשך שבועות, עיי הפצצת מסהיב היחידה ורצח נוסעי מכוניות. ואשר לפלחים ממש, הרי מספרם קטן יחסית, והם אינם מנסים להתנגד לניגום התובת, אלא שכשרם הצבאי מפוקפק הוא.

4. הפוטנציות הפנימיות

מכל האמור אפשר היה להסיק, כי הנוער העירקי אינו אלא ערב-רב בעל רמה נמוכה ומתוסר אנרניה לאומית, צבאית או תרבותית. ברם מסקנה זו מוטעת היא. יש להבחין כאן בין אנרניה אקטיבית ובין אנרניה פוטנציאלית. האנרניה האקטיבית, שהיא מצערה, מתבטאה

כאוניברסיטה באירופה עם הפחד מפני כוון זה. עצמם בסכום סגורה בפני רב העירקים, ה רק מלמד מעטים הם ים תרבותיים, יץ או שהנו ימפקלה אותם ינם מבקרים, מ:סורת מאב זרי התפילות, וירות הצבא. ית הצעירים צרפת. מחוג יות. הנוצרים ז את עבודת אכה, מוחרים ז זמן ממושך, זם משתדלים זלה מצליחה עיי יציותי תרים לעתים רמים ועולים ו המקצועית זה שבכנוד, ת שנה שנה א, הן מתוך ית ותרעיונות שורות הצבא את המשטר

כיום בתנועות הנוער, השואפות לשיפור הרמה התרבותית, הלאומית והצבאית של הרור הצעיר. תנועות אלו נתקלות לעיתים באינרציה הצפויה בדמו של הערבי העירקי. את המנגנון הצבאי של עירק קשה להניע אפקטיבית לקרבות הפנימיים של עירק. שהם מלחמות-אחים בארץ נופה, וכן גם לכל קרב אחר, אשר אינו מושך את לב הפרטיון הכורדי, הכדואי או את העירוני העני. אך אל נשכח, שאפשר להלהיב את רוח הקרב של חילים אדישים אלה בהסתה דתית או גזעית פרימיטיבית. הכורדים והכדואים הם חמי-מוג ונלהבים בכל עניי דת ונוע, והכרות גיהר' יכולה לעורר תנועה המונית בת אנרגיה וכוה הרירה גדול. יחד עם זה, אין לדעת אם תנועה זו תחזיק מעמד זמן רב. העירקי נוטה מטבעו להתלהב תחילה, ואחר כך לשקוע שוב באינרציה ורישול. האינרציה המורחית מעכבת בערו מללמוד את השיטחיות המערבית ולקבל את עול ההבשרה הטכנית והמדעית.

הצבא העירקי מאומן יפה עיי מדריכים אנגלים או עירקים שלמדו באנגליה. הוא מצויד בנשק אנגלי מודרני, וכל הינוכו מכוון במיוחד לתנאי קרב במורת: לא לקרב הפירות ועמדות, אלא לקרב הרים ומדרות. צבא זה אם כי קטן הוא הריוו נֶךְ מאור. נֶךְתו מכוונת לשני סוגי הקרב: על פרדות לקרבי-הרים ועל מכוניות לקרבי-מדבר. הנשק העירקי של התיירות, המיועדות לקרבי-הרים היא המרגמה ותותח-ההרים הקטן שהוא נשק קל-תנועה. מסלול התעופה של פנדה-מרגמה הוא תלול מאד ומגיע עד למרחק של 2500 מטר. על ידי כך הוא מאפשר הפצצת מטרות הנמצאות מעבר להר, או על ראשו - כגון קבוצות שורדים או מורדים החוסמים מעבר-הרים. המרגמה נשאת על פרדות, וכן גם מכונית-היריה הכבדות, שמספרן רב. בשעה שפגז המרגמה הנופל מלמעלה ומתפוצץ מעל לראשי האויב או בהפירותיו, פועל ברדיוס ההתפוצצות עד 100 מטר ומכריח את האויב לצאת ממחסו, - יכולה מכונית היריה הכבדה לסתום מבואות או לחסום קוי תנועה עיי מטר בלתי פוסק של כדורים על קו או שטח מסוים. יתר על כן, מכונית-היריה הכבדה יכולה לפעול באש ישרה למרחק גדול גם במישור. כידוע, יכול מספר קטן של מכונית יריה כבדות לעכב התקדמות של יחידה צבאית גדולה במישור, לפיכך מתאימה מכונית היריה הכבדה לסוג הקרב השני, שלו נוער צבא עירק - לקרב המדבר.

בחייו

מ. נמצא

ההתגו

כב
 1918-14
 מהאזיר:
 פצצות
 אולם הג
 רק א
 באזירוני
 תותחים
 רוני-ציד
 בתכנית
 התגוננוח
 אויר טר
 או
 את הה
 הפעולה
 צבאיות
 את אמ
 התקפות
 כראוי ב
 זה. המד
 התקפות
 הפנים
 זו יצא
 להתגוננו
 1938 הו
 ומספר ו
 פעלו זו
 יכלו לס
 הצרפתי
 עממי ו
 א
 נגד הת

בחזית ההתגוננות בפני התקפות מן האויר

ט. נמצאכי

ההתגוננות האנטי-מטוסיית באנגליה ובארץ-ישראל

מועל בחדר מהפלוגות האנטי-מטוסיית "הקלות" להגנת מפעלים

I.

כבר במלחמת העולם
1914-1918 הותקפה אנגליה
מהאוויר: עשרות טון של
פצצות הוטלו על לונדון.
אולם הגנת לונדון היתה אז
רק "אקטיבית", ז"א,
באירוני האויב נלחמו בעזרת
תותחים אנטי-מטוסיים ואו-
רוני-ציד. התושב לא שותף
בתכנית ההתגוננות הזאת:
התגוננות פסיבית נגד התקפות
אוויר טרם אורגנה.

אנגליה, אשר כיבדה
את ההסכמים על הגבלת
הפעולה המלחמתית במטרות
צבאיות בלבד, הוניה גם
את אמצעי ההתגוננות נגד
התקפות אוויר, ולא טיפלה
כראוי בארגון התושבים לשם
זה. המחלקה להתגוננות נגד
התקפות אוויר במיניסטריון

הפנים האנגלי לא הראתה עד שנת 1937 כמעט שום פעילות. רק בשנה
זו יצא החוק הראשון, המטיל חובה על הגופים המוניציפליים להכין תכנית
להתגוננות פסיבית. למעשה תכניות אלו לא הוכנו. עד המשבר של ספטמבר
1938 הספיקה המחלקה האמורה רק להוציא לאור כמה ספרי שימוש בשביל הציבור
ומספר חוזרים בשביל העיריות. ה"לופטשוזבונד" הגרמני וה"אוסזבאכים" הרוסי
פעלו זה שנים, והעזרה הממשלתית שנתנה להם היתה רבה במידה כזו, שהם
יכלו לפעול כגופים רשמיים למחצה על יסוד של השתתפות חובה. ה"דפנס-פטיב"
הצרפתי אף הוא פיגר בפעולותיו, ולא היה לו אלא אופי של ארגון מתנדבים
עממי, ולמעשה התחיל בפעולה אך בזמן המשבר הצ'כי.

אחרי המשבר של ספטמבר 1938 התחילה אנגליה להתכונן בקדחתנות להתגוננות
נגד התקפות מאויר. הבעיות שעמדו לפני הרשויות המקומיות, אשר עליהן הוטל

ז של הרור

של עירק.
לב הפרטיון
הקרב של
הם המיימון
אנרניה וכות
עירקי נוסה
זיח מעכבת
יעת.

אנגליה. הוא
לא לקרב
ו נך מאוד.
"בר. הנשק
זקמן שהוא
למרחק של
על ראשו -
זת. וכן גם
תפוצק מעל
ז את האויב
תנועה עיי
ריה הכברה
של מכונות
אימה מכונות

ארגון ההגנה הפסיבית היו: גיוס מתנדבים ואימונם, ארגון שירותים והקמת מקלטים. עמדה לפנייהם גם השאלה, איך להבטיח, שהשירותים הצבוריים כגון חשמל, מים, וכיו"ב יוכלו להמשיך בפעולתם הרגילה בימי-חירום. הממשלה המרכזית חייבת היתה לדאוג להספקת הצידוד הדרוש לשירותי ה. ג. א., חלוקת מסכות גז לקהל, וארגון הפינוי מהאיזורים המסוכנים. יש להביא בחשבון, שאם במלחמה הקודמת הותקפה רק לונדון, והנשק היחידי שבו השתמשו מטוסי האויב היו פצצות של חמרי נסף מרסקים - הרי כעת מאיימת הסכנה על הארץ כולה, ויש להתגונן גם בפני פצצות מציתות ופצצות של גזים מביעים מתמידים (חרדל ולואיזיט).

שירות הפקחים, עזרה ראשונה, כיבוי דליקות, שוטרים מיוחדים, קבוצות להצלה ולפינוי הריסות דרשו מיליונים של מתנדבים. בהתחשב עם צרכיה של התעשייה ועם תפקידים אחרים של שעת חירום, היה צורך לגייס את המתנדבים האלה מבין נשים וגברים בגיל של 35 ומעלה. על יד המיניסטרונין לעבודה סודרה מחלקה מיוחדת לטפל בגיוס ובהתאמת המתנדבים לתפקידם, בהתאם לצרכים הארציים השונים. הגיוס התנהל תחילה בכבודות, ובחודש מאי 1939 עוד רבים היו השירותים שמספר המתנדבים להם לא עלה על מחצית המספר הדרוש. גם בתי-חרושת ובתי-עסק גדולים התחילו לגייס מתנדבים לשירותי ה. ג. א. שלהם. חוק ההגנה האזרחית של 1939, שהטיל עליהם בין שאר תפקידי התגוננות פסיבית גם את התפקיד של ארגון ואימון מתנדבים, הקל על גיוס זה.

שאלת האימון היא בעיה קשה מאד גם בארגונים צבאיים, וכל שכן בשירות מתנדבים. שני בתי-ספר נפתחו באנגליה לשם אימון מדריכים ראשיים לה. ג. א. גומרי בתי-ספר אלה ניתנה להם הזכות לאמן מדריכים מקומיים, ואלה האחרונים יאמנו את מתנדבי השירותים. בתי-ספר הללו הספיקו להוציא כבר קרוב ל-4000 מדריכים ראשיים בשביל כל האימפריה הבריטית. אולם בינתיים חלו שינויים והוספות בתכניות הלימוד של ה. ג. א., וגם לא כל גומרי בתי-הספר עברו להדרכה מעשית, לפיכך מורגש באנגליה חוסר מדריכים.

למרות כל האמור לעיל, אפשר להגיד בבטחה שהמתנדבים באנגליה הם המאומנים ביותר בכל אירופה. הם אומנו ע"ח הממשלה, מבלי שנצטרכו לשלם דמי-חבר וכיו"ב, כפי שזה היה בגרמניה. עושרה של אנגליה עמד לימינה גם במקרה זה.

המתנדבים לסוגיהם מאורגנים סביב הרשויות המקומיות, מלבד מתנדבי העזרה הראשונה, שהם מרוכזים באופן מקביל גם ליד אגודת "הצלב האדום" וליד "סן-ג'וזף אֶמבולנס קרביס". מכבי האש העירוניים דואגים לארגונם ואימונם של עשרות אלפי כבאים מוספים.

השירותים לתיקון דרכים ולטיהור מַזְנוֹם מתארגנים ליד העיריות על ידי אימון עובדי המחלקה המתאימה של העיריה ופועלים ממחלקות אחרות, ואין מגייסים מתנדבים לשירות זה. השירותים הציבוריים (תחבורה, מים, תאורה) מתאימים עצמם לשעת מלחמה ע"י אגירת חלקים להחלפה, ע"י סידור ואימון קבוצות פועלים לתיקון הנזקים, להבטחת האספקה וכדומה.

II

דבר הקמת המקלטים הוזנח באנגליה עד קיץ 1938. הסיבה לכך - העדר קו קבוע בענין זה, וחוסר הוראות מסוימות איך ואיפה להקים, בפני מה ובשביל

מי. זכור
והביקורת
מאור, א
ספ
מקלטים,
הודגש כ
בפרסום
מקלטים
של הממי
הקצבות
חו
של 1939
החובה
לרגל עס
פרטיים,
צורפה ת
הסטנדרד
הק
להקמת
אותו הזו
מה
באנגליה,
לצורך
לחכות ל
יה
להכין ב
היא פחו
של - 3.
כלל בחצ
לביצור
להתקנת
חדר בבי
אפ
שנקבעו
בין שנמ
על מידח
במהירות

הב
בשאלות
אחד ואו

מי. זכור הויכוח בדבר הקמת מקלטים עמוקים שיעמדו בפני פגיעה ישרה' והביקורת על סיר ג'ון אנדרסון. העומד בראש המחלקה להתגוננות בפני התקפות מאויר, אשר התנגד לדרישה זו.

ספר השימוש מס' 5 של ספרית המחלקה הנזכרת, הכולל הוראות בעניני מקלטים, הופיע רק ביוני 1939. קדמו לו כמה חוברות על נושא זה, אלא שתמיד הודגש כי ההוראות הכלולות בהן אינן סופיות והן עלולות להשתנות. האיחור בפרסום ההוראות המוסמכות גרם לעיכוב בהקמת המקלטים למיניהם, ביחוד של מקלטים צבוריים ושל מקלטי בתי עסק ומסחר. נוסף לזה, לא נקבעה מידת ההשתתפות של הממשלה בהוצאות להקמת המקלטים, ולא אושר חוק, שיאפשר לממשלה להקציב הקצבות על חשבון זה.

חודש לפני הופעת ספר השימוש האמור נכנס לתקפו החוק להגנה אזרחית של 1939. הוא הטיל על בתי חרושת ומסחר, המעסיקים יותר מ-50 פועל, את החובה להכין ולהתקין מקלט בשביל עובדיהם ובשביל האנשים שיוזמנו במקום לרגל עסקיהם. חוק זה נתן לרשויות המקומיות את הזכות לסמן מרתפים בבתי פרטיים. על מנת להפיקעם מידי בעליהם ולהתקינם כמקלטים צבוריים. לחוק זה צורפה תוספת, שקבעה את הדרישות התכניות ביחס למקלטים. על ידי זה נקבע הסטנדרט עוד לפני הופעת ספר השימוש הנ"ל.

העיקר בחוק הנ"ל הוא בכך, שבו קבעה הממשלה את חלקה היא בהוצאות להקמת מקלטים. הקצבה זו תנחן עד סוף חודש ספטמבר 1939, כלומר: עד אותו הזמן צריך היה להשלים את הכנת המקלטים.

מתוך שיחות פרטיות עם מנהלי בתי-חרושת ובתי-מסחר גדולים ביותר באנגליה, שבקרו יחד אתי בבית-הספר, ולמדו בו את דרכי ההתגוננות הפסיבית לצורך מפעליהם, נודע לי שהם מיהרו להקים את המקלטים הדרושים. מבלי לחכות לאישורו הסופי של החוק הקובע את השתתפות הממשלה בהוצאות.

יחד עם הקמת מקלטים צבוריים לא נשכח גם הפרט. הממשלה דאגה להכין בשבילו מליונים של מקלטי אנדרסון. מקלטים אלה נועדו למי שהכנסתו היא פחות מ-250 לירות לשנה - וחולקו חינם. בעלי אמצעים יכולים לקבלו במחיר של - 3 לאי. מקלט-פלדה זה יכול לשמש למשפחה רגילה, ומתקינים אותו בדרך כלל בחצר הבית. החוק הנ"ל נתן את האפשרות לרשויות המקומיות לספק גם עצים לביצור חדר ומרתף לאלה הזכאים לקבל מקלט פרטי חנם, אך אין להם מקום להתקנת מקלט בחצר, או שנוח להם יותר לסדר מקלט פנימי ע"י התאמת חדר בבית.

אפשר להגיד בבטחון, שעם התחלת המלחמה יכלו תושבי אנגליה, באיזורים שנקבעו ע"י הממשלה, ליהנות מהגנת מקלטים, בין אם נמצאו בזמן ההתקפה בבית, בין שנמצאו ברחוב או במקום עבודתם. רבים היו ההיסוסים והחקירות עד שהוחלט על מידת ההגנה שהמקלט צריך לתת, אולם משנקבע הדבר, הוצאה העבודה לפועל במהירות אנדית כמעט ובקנה מידה רחב.

.III

המצאת מסכות גז חנינם לציבור, יצרה בזמנה בעיות רבות. הקושי לא היה בשאלות ייצור או בחוסר כסף, אלא בחלוקת המסכות והתאמתן לפי מידתו של כל אחד ואחד. בספטמבר 1938 חולקו מסכות הגז לתושבים במשך מעת-לעת אחד.

מקלטים.
ל, מים.
חיבת
לקהל.
הקודמת
צות של
גונן גם

קבוצות
כיה של
ים האלה
מחלקה
הארציים
שירותים
ות ובתי-
האזרחית
התפקיד

בשירות
לה. ג. א.
זאחרונים
ל-4000
שינויים
להדרכה

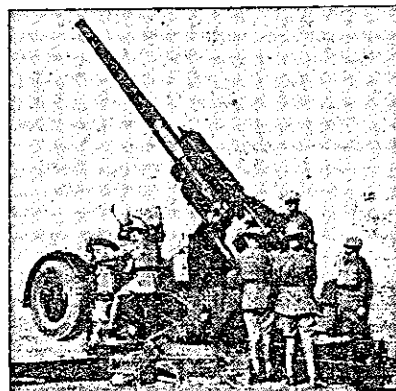
באנגליה
כו לשלם
מינה גם

בי העזרה
ם' וליד
מונם של

על ידי
ות, ואין
מתאימים
ת פועלים

- העדר
ה ובשביל

תוך שעות מועטות אלו צריך היה להמציא את המסכות למרכיבי החלוקה, להרכיבן ולחלקן לקהל, וגם להתאימן לכל איש ואיש. התאמת מסכה בכלל, ושל זו המיועדת לאזרחים בפרט, חשובה מאד וקובעת את מידת ההגנה אשר האיש מקבל. יש להודות, שמפאת החלוקה המהירה של המסכות, לא הותאמו הללו כראוי: הפקחים שטפלו בכך לא ידעו את דרכי התאמתן וגם לא היתה להם שהות להקפיד על כך. במשך השנה שעברה חוקנה מגרעת זו. ומסכות הגז, הנמצאות כיום בידי כל

האזרחים, הן מותאמות כראוי. עד מאי 1939 לא נקבעה מסכה בשביל ילדים עד גיל 4. עובדה זו גרמה לעצבנות ידועה בצבור.

IV

זמן ידוע שרר בקהל פחד מוגזם בפני הצפת לונדון בגז חרדלי, והממשלה נדרשה להגן על העיר בפני הגזים. בתי הספר למדריכים אָמנו את חניכיהם להלחם בסכנת גזים בלבד; דאגו לחלוקת מסכות גז ובגדי מגן לאנשי השירותים וכו', ואילו את שאלת המקלטים הוניהו. רק באפריל 1939 הרהיבו את תכנית הלימוד וכללו בה גם בנין מקלטים והגנה בפני פצצות מציתות. בהשפעת נסיון מלחמת ספרד וסין, ידעה אנגליה להשתחרר בעוד מועד מהפרזות ערכה של התקפת הגז ולהתקין את עצמה גם להגנת התושבים נגד פצצות חמרי-נפץ מרסקים, שהן לפי דעת הכל, הסכנה העיקרית של התקפות מהאוויר.

דרכי הטיפול בפצצות מציתות וכיבוי דליקות היו בלתי מספיקות עד קיץ 1939. רק בתחילת קיץ זה יצא לאור ספר-השימוש מספר 9, המוקדש לטיפול בפצצות מציתות וכיבוי דליקות. הוגדל מספר הכבאים הרגילים על ידי גיוס כבאים מהנדבים נוספים, ונקבעו תחנות כיבוי חדשות במספר רב מאד. כך, למשל, בלונדון תקבענה, בהתאם לתכנית, 1700 תחנות כיבוי, מצוידות במשאבה, מכונות וכו', במקום 70 התחנות הרגילות! מלבד זה, יעברו בזמן ההתקפה ברחובות פלוגות כבאים נודדות. על כבאים אלה להופיע במקום נפילת פצצה מציתה, לטפל בכבוייה ולמנוע את התפשטות הדליקה. לאחר הופעת ספר שימוש מס. 9, חוקנה התכנית הקודמת. לפי תיקון זה נדרש הצבור עצמו להשתתף בכיבוי פצצות מציתות, ולמנוע את התפשטות הדליקות. מבלי לחכות לבוא מכבי האש. עצה יעוצה לכל בעל בית, שתהא לו משאבת-יד מיוחדת, שבה אפשר גם לטפל בפצצה וגם למנוע את התפשטות הדליקה. מלבד הטפול בפצצה בעזרת מים, (האנגלים טוענים כי הם הראשונים אשר גילו את השיטה הזאת), הוצע אמצעי חדש לטיפול בפצצה באמצעות כלי-חול. מכשירים אלה, במחירים נוחים, הציפו את השוק, ויש לחשוב שרוב הקהל הצטייד בהם. נדמה לי שסכנת הדליקות, שאימה על ערי אנגליה, הופחתה בהרבה עקב שיתוף הקהל בפעולה זו.

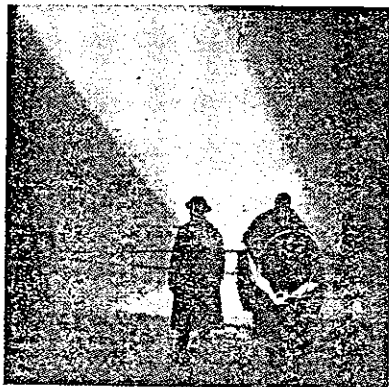
.V

פינוי הערים הגדולות באנגליה אף היא בעיה קשה. הממשלה לא החליטה על פינוי של חובה, אלא על עידוד הפינוי. התכנית להוצאת ילדי בתי-הספר למחנות לא הספיקה להתגשם במלואה. היות והתכנית סודרה רק בשביל חצי מליון ילדים, שאר האנשים העוזבים את הערים הגדולות צריכים היו לצאת לאיזורים הפתוחים ולגור במקומות שהכינו לעצמם בעוד מועד, ואילו הממשלה דאגה רק לחיוב השכרת בתי-דירה ולויסות המחירים. עד עכשיו טרם הגיעו ידיעות, איך הוצא הפינוי לפועל, כיצד סודרו השיכון וההספקה ושאר הפעולות הקובעות את הצלחתו.

ארגון ההתגוננות של האזרחים בפני התקפות אויר מציג בעיות רבות. בין לילה עלולה כל הארץ ליהפך לחזית. ואנשי ההגנה הפסיבית צריכים, מלבד פעולתם זו, להמשיך לחיות ולעבוד, וגם לדאוג לעצמם בתנאים של התקפה פתאומית או התקפות החוזרות ונשנות. אין בידינו ידיעות אחרונות על מידת האפקטיביות שבשירותי ה.ג.א. באנגליה למעשה. אפשר רק לאמר, ששם נעשה כל מה שיכול היה להעשות להתגוננות פסיבית, ויש לקוות שסידורים אלו יצילו הרבה אנשים ורכוש. ארבעה הם הגורמים הדרושים להקמת ה.ג.א.: תחוקה ממשלתית, מתנדבים, ארגון וכסף. נסינו לפרט לעיל, איך פעלו גורמים אלו באנגליה. נעבור כעת לשאלה כיצד הם פועלים בארצנו, ומה הן הבעיות שבפניהן אנו עומדים כאן.

.VI

לאחר שקמנו את הפרובלימות של ה.ג.א. באנגליה, הרי מותר להגיד שבארץ כל שאלת ה.ג.א. היא בגדר פרובלימה. הממשלה הארץ-ישראלית לא הכירה עד היום הזה בצורך של ארגון התושבים, בצורך הרכבתם ושיתופם בהתגוננות בפני התקפות אויר, הממשלה חושבת שישנן אי-אלו נקודות בארץ שהן בחזקת סכנה מהתקפות אויר, מפני חשיבותן הצבאית או האסטרטגית. בשאר חלקי הארץ אין הממשלה עצמה מארגנת את שירותי ה.ג.א. ואין היא מוכנה לסייע סיוע ממשי לארגונם. התנהגותה של הממשלה מתירה להסיק את המסקנה שהיא מאמינה בתמימות, שהאויב יתקוף רק מטרה צבאית במובנה המצומצם ביותר. ידועה ההגדרה של מטרה צבאית, כפי שהיא משתקפת במוחה של גרמניה: בשבילה אין המושג עיר פרוות קיים, וכל ישובי הארץ האויבת הם מטרה להתקפותיה. מובן, שבחלקים שונים של הארץ מידת הסכנה שונה היא, ובהתאם לזה גם שונים אמצעי ההתגוננות שיש לאחוז בהם. אבל כל הארץ כולה צריכה להכלל בתכנית התגוננות ארצית.

מצד שני מציעה הממשלה למנות פה ושם מפקח ראשי, ועיי כך מעמידה היא את הפרובלימה של ארגון שירותי ה.ג.א. במקום פלוני או אלמוני, ולאור דוקא באיזור מסוכן; אך אין היא

יך היה החלוקה, להתאימן בכלל, חשובה ה אשר שממאת ות, לא שטפלו מתן וגם על כך. גרעת זו. ידי כל לדים עד

הממשלה הניכיהם ושירותים ז תכנית צת נסיון ל התקפת קים, שהן

יקות עד ו לטיפול ידי גיוס למשל, מכוניות ת פלוגות ל בכבויה התכנית מציתות, וצה לכל גם למנוע זענים כי ל בפצה ש לחשוב אנגליה,

נותנת הוראות נוספות או עזרה ממשית למקום הנידון.

הציבור היהודי והמוסדות הישוביים העליונים היו הראשונים שעוררו שאלת ה. ג. א. בארץ והתחילו לחקור ולטפל בה. על המוסדות מוטל להניע את הממשלה לקביעת פוליטיקה חיובית בעניני ה. ג. א.: לחלק את הארץ לאיזורים, לפי הסכנה הנשקפת להם, להצהיר על השתתפותה הממשית בצידוד השירותים, על דרכה בהקמת מקלטים וכו'. רק ע"י זה תחדל ה. ג. א. בארץ מלהיות פרובלימה ובמקום זה תופענה פרובלימות של ה. ג. א., ולא רק בשביל היהודים בלבד אלא בשביל כל תושבי הארץ.

VII

אמצעי ראשון להפחתת הנוק, שמביאה התקפה מאויר היא אוזרת התושבים בדבר התקפה ההולכת ומתקרבת. האוירונים התוקפים באים מבסיסי הארץ האויבת, ובכל הארצות מסודר שירות, העוקב אחרי אוירונים אלה בהתקרבתם לגבולות הארץ הנתקפת. שירות זה באנגליה מסודר על ידי הצי האוירי והצי הימי, ונוסף לזה הארץ כולה מוקפת אנשי "קורפוס המצפה" (Observer Corps), שתפקידם לגלות אוירון אויב ולקבוע בעזרת אמצעים תכניים שונים את כיוון טיסתו. ארגון זה מרוכז בידי שירות הריגול החשאי של הצבא (Intelligence Service), ושירות זה מוסר את האזהרה למרכזי ה. ג. א. הארציים. אלה האחרונים מוסרים את האזהרה לשירותים המקומיים, ולבסוף לציבור של האיזור, שבכיוונו טסים אוירוני האויב.

לפי הסידור הנ"ל יודע כל איזור באנגליה את הזמן בערך, שיעבור מרגע קבלת האזהרה ועד הופעת התוקפים מהאויב, — באם לא יהדפו אחור על ידי כוחות ההגנה האקטיביים.

אנו צריכים להניח שגם בארץ-ישראל לא הונחה שירות הפיקוח על גבולותינו. אבל לשם בהירות המצב, הרגעת הקהל ותועלת ההתגוננות הפסיבית, רצוי שהממשלה תפרסם הודעה ברבים, שהיא אחזה באמצעים אלה, מתוך התחשבות שהערים החשובות ביותר בארץ שוכנות על שפת הים. רצוי ליסד בארץ גם "שירות פיקוח" מתושביה לכל אורך החוף, לשם אותה המטרה ששירות זה סודר באנגליה.

VIII

אמרנו לעיל, שאוירוני האויב יגיעו לארץ הנתקפת, אם לא יהדפו על ידי כוחות ההגנה האנטי-מטוסיים האקטיביים למיניהם. כוחות אלה מורכבים מאוירוני-ציד, תותחים אנטי-מטוסיים ומכונות יריה. מחסור אמצעי הגנה אלה בארץ כולה, או בחלק ממנה, פותח פתח לאוירוני האויב באיזור הבלתי מוגן, ונוסף לכך מאפשר לאוירונים אלה לטוס טיסה נמוכה ולגרום אבידות ונזקים עצומים; בפרט יוכלו להשתמש במכונות יריה גם להתקפת התושבים. לפיכך אין להשאיר פרצות בהגנה האקטיבית. כל הארץ צריכה להיות מוגנת כך, שאוירון אויב לא יוכל בכלל לחדור לתוכה ללא סכנת עונש, ובאם יצלית לחדור, הרי צריכים כוחות ההגנה האקטיביים בפנים הארץ להחזיקו בגובה כזה, שיקשה עליו לפגוע במטרה מסוימת. ביחוד חשוב הדבר הזה בארצנו, הגדושה מקומות קדושים ורכוש בין-לאומי, העלולים למנוע את האויב מלהתקיף מקום זה או אחר, אם לא יוכל להיות בטוח באפשרות של טיסה נמוכה ודיוק קליעה.

ת
על יום

ב
עד כמה
עוד לפו
לה. ג. א.
שלא יה
אש-מתו

על עצ
הרליקיו

א
גם את
והעזרה
הקהל.
כידוע.

ז
ע"י הז
והספק
אין לח
את המ
לאגודו

ו
ודרכים

ו
התושב
עיר ונ
היום ו
עצמה

וגם לו
שום דו
ביותר,
ההולכי

זקנים
חלקית
מוקד
יש ל
במקום

תושבי ארץ זו, בלי הבדל גזע ודת, זכאים להגנה אקטיבית ואינם סומכים על "יושר" האויב בבחירת מטרות להתקפה.

IX

בשטח ארגון ההתגוננות הפסיבית פטורה הממשלה מדאגת גיוס מתנדבים, עד כמה שזה נוגע לחלק היהודי של התושבים. היהודים ארגנו מתנדבים רבים עוד לפני שנה. הגיוס שהוכרו ע"י הסוכנות היהודית מילא את שורות המתנדבים לה. ג. א. במספר מספיק של גברים ונשים, ולא נשאר אף שירות אחד של התנדבות שלא יהיה מושלם, אפילו בצירוף רובה ניכרת. אגודות "מגן-דוד-אדום" ומכבי-אש-מתנדבים, אלו שקיימות ואלו שהולכות ונוסדות בכל קצוי הארץ, לוקחות על עצמן, בשיתוף עם ה. ג. א. והגייסות, את ארגון העזרה הראשונה וכיבוי הדליקות - השירותים החשובים ביותר בהתגוננות מהתקפות אויר.

ארגון המתנדבים, ההולך ונשלם עם קליטת המגויסים החדשים, מסוגל לסדר גם את האימון הדרוש ולהקים את חבר המדריכים המקומיים, אם יתנו לו העידוד והעזרה הדרושים. הממשלה חייבת לתת את ידה לפעולת אימון המתנדבים והדרכת הקהל. מלבד ידיעת דרכי ההתגוננות מקנה ההדרכה בטחון המונע מבהלה, שהיא כידוע, הסכנה הראשית בהתקפות אויר.

צריך להדגיש, שאין לקוות, כי הציוד הדרוש לכל השירותים יוכל להרכש ע"י האגודות, או אפילו ע"י הרשויות המקומיות על חשבונן. ציוד המתנדבים והספקת המכשירים לכל השירותים בלי יוצא מן הכלל - הוא תפקיד ממשלתי. אין לחלום על זה, שאגודות מכבי אש המתאמנות על בסיס התנדבות יוכלו לרכוש את המספר הגדול של משאבות, צינורות וכו' הדרושים להם, והוא הדין גם ביחס לאגודות מגן-דוד-אדום, ה. ג. א. וכדומה.

הממשלה צריכה להעמיס על עצמה את כל הנטל הזה ולחפש אמצעים ודרכים לרכישת הציוד הדרוש.

רצוי להזכיר ברשימה זו גם את שאלת המקלטים ומסכות הגז בשביל התושבים. אין אנו חושבים שכל תושבי הארץ זקוקים למסכות-גז מיד, או שבכל עיר ונקודה יש להכין מקלטים ברגע זה. אבל אין להשלים עם העובדה, שעד היום הזה לא חילקה הממשלה אף מסכת גז אחת לתושבים, אף במקומות שהיא עצמה חושבת אותם למסוכנים; שלא הכינה מקלטים, ולא הקציבה כספים לכך, וגם לא ארגנה פעולה להקמת מקלטים. הציבור עצמו מנסה לדאוג בכוחו זה, אבל שום דבר חשוב לא הושג עד כה. על הציבור לבגש לבניית מקלטים במקומות החמורים ביותר, אך יחד עם זה צריכה להשמע התביעה להשתתפות הממשלה בהוצאות למקלטים ההולכים ומוקמים, ולאלה שיוקמו בעתיד.

X

גם בארץ ישראל קיימת שאלת אבקואציה של חלק התושבים: ילדים, נשים, זקנים וכו'. אין אנחנו רוצים לקבוע במאמר זה איזו הן הערים הטעונות אבקואציה חלקית. יש רק להזכיר, ששאלת הפינוי צריכה להיות נושא לדיון, חקירה והכנות מוקדמות באותן הערים, שאבקואציה חלקית עלולה לעלות בהן על הפרק. יש לזכור, ששאלה זו רק בכוח הממשלה לפתור אותה. קליטת המועברים במקומות אחרים כרוכה בהוצאות כה גדולות, שהרשויות המקומיות והמוסדות

שאלת
ממשלה
הסכנה
בהקמת
זקום זה
בשביל

תושבים
האויבת,
ת הארץ
ונוסף
תפקידם
ו.

(Intelli
מוסרים
יו ססים

ר מרגע
י כוחות

ולותינו.
הממשלה
חשובות
ותושביה

על ידי
אזינוני-
ה בארץ
ן, ונוסף
עצומים;
להשאר
אויב לא
צריכים
יו לפגוע
ע ורכוש
לא יוכל

הצבוריים לא יעמדו בהן. אם הממשלה חושבת להוציא מעיר זו או אחרת חלק מהתושבים, או אפילו לעודד את הוצאתם - על הרשויות המקומיות, הגופים הצבוריים והאגודות לזכור שלא די לארגן את אמצעי התובלה ואת סידורי האבוקאציה. הפינוי ימיס אסון על היוצאים ועל המכניסים, אם לא יאורגן השיכון באזורים המקבלים, ואם לא תובטח ההספקה ולא יסודרו שאר השירותים הציבוריים במקומות הקבלה. יש להדגיש, שלפי המצב הקיים, יצטרכו האיזורים הקולטים לקלוט אחוז אנשים הרבה יותר גדול מזה שבא בחשבון באנגליה (כ-20% מהתושבים הקבועים). מספר הפליטים אצלנו עלול אפילו לעלות על מספר התושבים הקבועים, מה שטעמיד פרובלימות חמורות מאד.

אבוקאציה מאורגנת של בתי-ספר ומוסדות זקנים ונכים יכולה להעשות, רק אם יוכנו להם מחנות מסודרים ואספקה בלתי פוסקת. להוציא ילדים בגיל בית-הספר בליות מורים, או הורים מתנדבים, - פירושו לפתוח בתי ספר עם פנימיה מחוץ לעיר, על כל הסידורים והאחריות הנובעים מזה. פינוי אין פירושו בריחה מן העיר, אלא שינוי מקום מגוריהם של חלק מהתושבים, אמנם מאונס אבל בצורה מסודרת.

הישוב העברי הרחיק ראות והעלה את שאלות ה. ג. א. בעוד מועד. הוא עשה מה שהיה בידו לעשות, וגם בעתיד הוא יעשה את המוטל עליו. אבל אין לחכות לכוננות רצינית בשטח זה עד שהרשויות המקומיות והממשלה לא תמלאנה את חובתן הן.

ד"ר יוסף קוט

ספרותנו בשאלות ההגנה בפני התקפות-אוויר

המלחמה מביאה בכניסה כמה בעיות חמורות, המחייבות הררכה מתמדת בתוך שכבות-האוכלוסין הרחבות. אחת הבעיות החשובות ביותר היא הסכנה של התקפות מן האוויר. אמנם גם במלחמה הקודמת היו אוירונים נושאי-פצצות מתקיפים ערים שמאחורי החזית, אבל אלו היו, על הרוב, מקומות אסטרטגיים חשובים, וההפצצה היתה מכוונת יותר למרכזי צבא או תעשייה מאשר לאוכלוסיה אזרחית. האוירונים לא השתמשו או בפצצות של נג, וסכנת הנזים לא ריחפה על האוכלוסים שמחוץ לחזית. לא כן עכשיו. מתחילת המלחמה הנוכחית הננו ערים להפצצת ערים פרוזות וכפרים בפולין, ורבות האבידות בין האוכלוסים האזרחיים. יתכן, שבהמשך המלחמה יגיעו הלוחמים לידי שימוש בפצצות-נגד האוכלוסיה האזרחית בערים, ואולי גם בכפרים.

ההישנים התכניים בבנין האוירונים, מהירות שיטתם, כושר-העומס שלהם - כל אלה מאפשרים לתוקף להפתיע את הישובים, לפרוק את משען הפצצות ולהמלט במהירות. הנסיון מוכיח, כי הבהלה המופיעה בעקב האסונות, מחמירה את האסון, ומפילה קרבנות גדולים יותר מההפצצה עצמה. לעומת זאת, ידיעת המעשה שצריך להעשות בשעת הסכנה מגבירה את השקט הנפשי ומאפשרת התמדה במילוי החובה. לכן אתראי מאד תפקידה של הספרות המחנכת לקראת יוסי-הפקודה. הרשימה הזאת באה לציין את ניצני ספרותנו אנו בשטח של הניא.

בשנ
הישוב האו
בבעיה זו,
ולרחוקים.
האויב הפנ
חשש, ורעו
אם כי החו
היה לה עו
במז
פרידמן, ב
הפצצות ונ
במצב האכ
ופסיכית ב
כחו
פצצות נג.
האזרחיות,
בהם במקר
השנ
הן הופיש
ספו
ספו
ספו
כל
הספר מס.
ועל אמצע
מביעים וע
סיכום בצו
אשר עליו
בעקב התו
הס
והסיכומים
בצורה תמ
בתפקיד נ
הח
חסר, בהנ
הכל ללי
בשטח זה
החוברות
של ארגון
צורך גם

בשנת תרצ"ח הופיעה החוברת של ד"ר מ. ליבונשין: סכנת ההתקפה על הישוב האזרחי מצד האויב וארגון ההגנה הפסיבית נגדה. לא רבים היו המתעניינים או בכעיה זו, שנראתה כרחוקה ובלתי ממשית. המחבר חילק את החוברת כמו ידיו לקרובים ולרחוקים. הישוב בשנת תרצ"ח עמד במאורעות הדמים, ודאגותיו היו נתונות להגנה בפני האויב הפנימי אשר פעל מן המארב בנשק פרימיטיבי. לפניעה מן האויר לא היה אז כל חשש, ודעת הישוב לא היתה פנויה לקבל על עצמה גם את הדאגה מפני סכנות רחוקות. אם כי החוברת הראשונה שאיכה בעיקר ממקורות ומצבים שלא תמיד התאימו לתנאי ארצנו, היה לה ערך, בהפנתה את תשומת הלב לשטח הרש של התנועות ישוביות.

במרס 1939 הופיעה החוברת. התקפות אויר מעל לארצנו? מאת הקפיסן ויגמנד פון פרידמן. בחלק הראשון של החוברת ניתנה סקירה כללית על הנשק האוירי, על טיפוסי הפצצות ופעולתן, על הטקטיקה והאסטרטגיה של מלחמת האויר; בחלק השני דן המחבר במצב האסטרטגי-האוירי של הארץ; ובחלק השלישי - באפשרויות של התנועות אקטיביות ופסיביות בארץ.

בחוברת הזאת ימצא הקורא תיאור תמציתי של הסכנות הצפויות מהתקפות ע"י פצצות נו. אך גם חוברת זו שוסקת רק בבחינותיה הכלליות של בעית ההתקפות האויריות, ואינה מעלה לפני הקורא הארץ-ישראלי את תכנית המעשים, אשר הוא חייב בהם במקרה שהתקפה כזאת תתולל מעל ראשנו אנו. תכנית כזאת חסרה או בכלל.

השנה נתברכנו בשלוש חוברות של הספריה להתנועות בפני גוים והתקפות מהאויר. הן הופיעו בהוצאת לנוטר, בחלקן מתוך שיתוף עם הועד הארצי של מן דוד ארום. ספר שימוש מס. 1 - התנועות הפרש בפני גוים. ספר שימוש מס. 2 - עזרה ראשונה לנפגעי-גוים. ספר שימוש מס. 3 - תפקידי הפקחים.

כל אחת מהחוברות האלה דנה על פרק מסוים מפעולות ההתנועות הפסיביות. הספר מס. 1 נותן הסבר על נזידה-מלחמה, על שיטות הפלת הגוים מהאויר, על נילוי גוים ועל אמצעים אנטי-גוים להגנת הגוף. הספר מס. 2 דן בפגיעות ע"י גוים מקיעים ושאינם מקיעים ועל העזרה הראשונה לנפגעי גוים. פרק מיוחד מוקדש לטיפול בנפגעי גוים. ניתן סיכום בצורת טבלאות. הספר מס. 3 מציין את תפקידי הפקחים, - אותם מאות האנשים אשר עליהם הוטל התפקיד להדריך את תושבי אזורם לקראת האסונות, העלולים לבוא בעקב התקפות אויר.

הספרים כתיבים בעברית טובה ובצורה פופולרית. צורת ההרצאה - החלוקה לפרקים והסיכומים בסוף הפרקים - מקילה על השיטן המעשי של החומר. המערכת הצלחתה לתת בצורה תמציתית את העיקר שבבעיות הנדונות. לימוד החומר הוא קל, הן לאנשים שימצאו בתפקיד מסוים, והן לכל אדם הרוצה להקנות לעצמו ידיעות בשטח זה.

החוברות האלו, המבוססות על חוברות-הדרכה מקבילות, יש להן רקע מעשי, אשר חסר, בהכרת, בקיינסרטים העבריים הקודמים, שעיקר תפקידם היה בהסברת המושגים הכלליים. רית של פרקטיציזם עלה מתוכרותיה של ספריית הניא, וכל איש הפעיל בשטח זה אינו רשאי לותר על שימוש מתמיד בהן. עם זה יש להעיר, כי בכל אחת מן החוברות ניתן - רק פרק נבדל מתוך פרשת הניא, ואין בה כדי לתת תיאור מקיף של ארגון פעולה חיונית זו בכללה ושל יחסי הגומלין הקיימים בין ענפיה השונים. יש צורך גם בחוברת מסכמת ומבהירה מעין זו.

אחרת
קומיות,
ה' ואת
יאורגן
זירותים
איזורים
ז (כ-20%)
מספר

זוח, רק
ל בית
פנימיה
בריחה
ס אבל

ד. הוא
בל אין
זמלאנה

ז בתוך
זן האויר.
י החזית,
י למרכזי
ז, וסכנת
הנוכחית
אורחיים,
האורחית

כל אלה
זות.
ומפילה
ז בשעת
אי מאד
זת ניצני

לקח הבהלה הכלכלית בארץ

תוך שקט מפליא ורוח בוטחת עבר הישוב את שלוש שנות המאורעות. כמעט מדי יום-ביומו הקריב קרבנות, נלחם וסבל, - ובה בשעה הוסיף לבנות את הארץ, ושווי משקלו הנפשי לא הופרע. והנה עתה, עם פרוץ המלחמה באירופה, במרחק של אלפי קילומטרים מכאן, תקפה מיד את הישוב רוח בהלה, שהעבירה אותו על דעתו הצלולה ואשר תוצאותיה החמורות והמוסריות תשפענה עוד זמן רב לרעתו. והדבר נראה תמוה בעיני רבים.

אכן, התרחש כאן תהליך פסיכולוגי-המוני בעל ענין רב. הוא מעיד על כך, שההמונים דבקים בזכרונות-העבר במידה הרבה יותר גדולה מאשר נהוג לשער; ועוד הוא מוכיח, שרוב היהודים, כרוב בני-אדם בכלל, מנתרים, מתוך נוחות, על מחשבתם העצמית וחושבים, משום כך, בדרך של השוואת היסטוריות.

לפי שרוב בני-הישוב הם יוצאי ארצות, שסבלו מהסגר במלחמת 1914-1918, הרי הם מזהים את עצם המלחמה עם ההסגר, מבלי לשים לב למקום המצאם עכשיו. ולפי שבארצות-מושבים או הפסיד הכסף בימי המלחמה ההיא את כל ערכו, מוסיפים האנשים גם היום לתשב, שלא מדעת, בזלוטים, רובלים, כתרנים ומרקים, - מבלי לכוון את הלך-רוחם לפי המטבע העובר בידם כעת. והם קמלטים עצמם, כביכול, מתוך ערך הכסף "המסופק" אל תוך ה"ערכים הממשיים".

נדמה לי, כי, חֲנִיַּת הנעורים, שעברה על רוב אנשי הישוב בשבתם אז במדינות אירופה המרכזית והמזרחית, היא הגורם העיקרי לפניקה. הבהלה המופרזת בשבועות המלחמה הראשונים נראית כניגוד גמור להתנהגות אותו ישוב עצמו בשנות המאורעות. ואין לבאר את התופעה בהערכה זו או אחרת של מצב האספקה בארץ. ראינו, כי פעולת ההסברה בשטח זה עברה ללא כל רושם. פשוט, לא האמינו האנשים בתוכנה המרגיע של הסברה זה. (אמנם, יש להודות, כי עתונותנו היומית לא גלתה כשרון רב בענין זה).

לאמתו של דבר, הרי מצב האספקה שלנו הפעם אינו נותן כל יסוד להשוואה עם התנאים הקשים ששררו בנידון זה בשנות 1914-1918 בתחומי המעצמות המרכזיות ובת-בריתן תורכיה (מכאן זכרונות-הפתח של ה"ותיקים", שבילו את תקופת המלחמה הקודמת בא"י).

חלקים גדולים של הישוב מעלים על זכרם את תוצאות ההסגר אז, מבלי לקחת בחשבון שתי עובדות מכריעות.

(א) אין א"י נתונה כיום להסגר, ולמעשה אין היא ארץ לוחמת כלל.
(ב) התוצאות הקשות של ההסגר על המעצמות המרכזיות במלחמה הקודמת גברו בעטיין של השגיאות שנעשו ע"י אותן המעצמות עצמן*.
מה פירוש, אין ארץ-ישראל נתונה להסגר?

* גרמניה תורת היום על שגיאותיה מאז. אין היא מבינה גם הפעם, ש"מלחמת הצוללות" בסחר המדינות הניטרליות מביאה לידי הסגר עצמי מוחלט; היום כבשנת 1917.

מבחי
קבוצת-ארצ
כמה
מיוצרים ב
תוצרת עו
קשרים כל
כסיבת, זכ
שנמצא בכ
גם
זה. גם הן
עצמית ככ
דעת מעש
להפרזה ע
בתל-אביב
ברו
לאספקה,
(יבוא של
הישוב יכ
בו אף ב
לפני המי
לשנת 39

ש
ש
א
ח
ש
ש
ס

פ

ככמויות
נורמלי
בראשיה
ו
שמאשר
ו
את סין
שלה ה
על בסי
בפני ו

מבחינת האסטרטגיה הכלכלית תופסת ארצנו מקום (אמנם קטן מאד) בתוך קבוצת-ארצות שכנות: קפריסין, סוריה, עירק, עבר-הירדן ומצרים. כמה מצרכים חשובים מאד (חיטה, שעורה, אורז, סוכר, בהמות, ירקות) מיוצרים בארצות אלו בשעור העולה על צרכיהן. אלו הן, אפוא, ארצות של תוצרת עודף. בימי שלום לא העלינו את הדבר על דעתנו ביותר, כי היו לנו קשרים כלכליים אמיצים יותר עם אירופה מאשר עם המזרח הקרוב - וגם זה במקצת בסיבת, וזכרונותינו, - אולם בימי מלחמה עלינו לשנות את דרכנו ולהאחז במה שנמצא בקרבת-מקום, ללא-צורך הובלה ממושכת בדרך הים. גם הממשלה - ואף המפקדה הצבאית של המזרח התיכון - חושבות בכיוון זה. גם הן רואות את הארצות הנ"ל כיחידת-אספקה, אשר יש בידה להגיע לאספקה עצמית במצרכים האמורים, ואף באחרים, כגון: גפס, צמר-גפן ועור. אלה הם שיקולי-דעת מעשיים מאד, אולם הישוב ברובו לא שם לב להם. הנטיה הטבעית בו להפרזה עשתה את שלה, וכשחל יום אחד של אי-סדר במנגנון הממכר והחלוקה בתל-אביב, מיד השתלטה הבהלה במילואה. ברם, עלינו להפריד בין שני מושגים: בין אספקת מצרכים ובין חלוקתם. בנוגע לאספקה, אין לדעתי מקום לכל חשש. כל עוד המדובר הוא על מצרכים חיוניים. (יבוא של סחורות בלתי-הכרחיות לא יוכל גם, מטעמי דיונים, להמשך ימים רבים. הישוב יכיר בהכרח זה. הוא לא יוכל לדרוש, שהמלחמה תפסה עליו, מבלי לגעת בו אף במשהו). כאן המקום להעיר, שבשטח האספקה בוצע כבר לא מעט, עוד לפני המלחמה, ביזמת הסוכנות היהודית. הסטטיסטיקה של היבוא במחצית הראשונה לשנת 1939 מעידה על כך. הרי לפנינו כמה דוגמאות:

יבוא במחצית הראשונה של 1939		יבוא במחצית הראשונה של 1938		
5.513	טון	2.775	טון	שעורה
1.086	-	528	-	שעועית
16.500	-	10.800	-	אורז
57.719	-	20.600	-	חיטה
1.025	-	643	-	שימורי-בשר
931	-	447	-	שימורי-דגים
15.406	-	12.200	-	סוכר

פירוש המספרים האלה הוא, שהחמרים האלה נמצאו בארץ עם פרוץ המלחמה בכמויות גדולות הרבה מאשר באותה העונה אשתקד*, כלומר מאשר בשנה נורמלית. כמויות אלו נאגרו לשם הבטחת האספקה בתקופת המעבר הקשה, בראשית המלחמה, ששעורה מראש: את התפקיד הזה הן מלאו בשלמות. וכך יכולים אנו לסכם ולומר, שמנגנון האספקה הוכן ופעל כסדרו (כפי שמאשרים המספרים הנ"ל). לא כן מנגנון החלוקה, אשר לא פעל כדרוש. בשטח זה נעשו שגיאות. אמנם הממשלה ריכזה, במהירות הראויה להכרה, את סידור החלוקה בידה, אולם מנגנונה לא הספיק, ושיטת המחירים הקבועים שלה הכזיבה בראשיתה. מתוך דאגה מוצדקת לדלת-העם קבעו השלטונות כמה מחירים על בסיס נמוך מאד (לרוב על בסיס המחירים שמלפני המלחמה). האימפורטרים הועמדו בפני הבחירה החמורה: או להקפיד במחירים הקבועים, - שהונהגו בצורה נוקשה

* יש גם להזכיר, שקציר החיטה בארץ נתן בשנת 1938 רק 45.000 טון, ואילו השנת-110.000 טון.

מאורעות.
בנות את
באירופה,
שהעבירה
עוד זמן
על כך,
גלשער;
וחות, על
1918-19,
המצאם
כל ערכו,
מריקים, -
עצמם,
זבתם אז
המופרות
וב עצמו
: האספקה
שוט, לא
עתונותנו
להשוואה
המעצמות
ובילו את
אז, מבלי
לל.
הקודמת
האר המדינות

כל-כך במשך ארבעת השבועות הראשונים של המלחמה, ועל הרוב היו נמוכים ממחירי השוק העולמי, באופן שכל קניה חדשה בחו"ל, למשל בפורטסעיד, עלולה היתה לגרום להם הפסד ניכר, או לדרוש מהקונים מחירים גבוהים יותר - כלומר, להפך חוק. וכך לא יכלו האימפורטרים לתכנן את פעולתם בשבועות הראשונים של המלחמה, ואבדה לנו סחורה רבה, שאפשר היה להשיגה בנקל בארצות השכנות.

ונעשה עוד משגה, שהזיק לחלוקה הרציונלית של המצרכים בארץ: הבנקים הגדולים (לאחר 3 ימי הסגירה) הורשו לשלם את פקדונותיהם במאה אחוז. כסף זה, שלא היתה אותה שעה אפשרות להשקיעו אלא "בסחורה", שימש, בחלק ניכר, לשם אגירת מזון. וע"י כך הועלו המחירים באופן מלאכותי, ובו בזמן צומצם בהרבה נפח האשראי העומד לרשות משקנו הלאומי.

המצב בשוק המקומי משתנה, עם עלות הגמישות בקביעת המחירים ע"י השלטונות. אכן, אין זה נוגע כלל וכלל לעצם מצב האספקה שלנו. השאלה היא אך ורק, כיצד להתאים את מנגנון החלוקה למצב החדש ולעשותו גמיש, ככל האפשר.

רבים מתוך הישוב - גם מבין אלה אשר אגרו כמויות מצרכים עוד לפני המלחמה - השתערו לאגירה נוספת של מזון מיד עם פרוץ המלחמה, בשערם, על סמך זכרונות "העבר" (1914-1918) שלהם, שמחירי הסחורות מוכרחים להוסיף ולעלות בימי מלחמה. אכן, גם זאת היא מסקנה מוטעית: לאמתו של דבר לא היתה אז באירופה התיכונת והמזרחית עליה מתמדת של מחירי הסחורות, כי אם ירידה מתמדת של ערך הכספים.

צריך להיות ברור, שמצבנו כיום שונה מזה בתכלית. אמנם, מאז 2 בספטמבר ירד שער הלירה האנגלית לגבי הדולר (-4.02) ב-14% בערך. אולם שער זה נשאר יציב עד כה, ואין יסוד להנחה, שעלולה לחול עוד ירידה ניכרת בערך הלירה. והרי האימפריה הבריטית היא עודנה מצר הזהב הגדול ביותר בעולם. עובדה זו היא בעלת חשיבות רבה לייצוב שער הכסף הבריטי. גם בשטח זו גורמים, זכרונות הנעורים מפולין, גליציה, גרמניה וכדומה למסקנות מוטעות בהחלט.

יש להעיר עוד, לבסוף, שמחירי השוק העולמי למצרכים חשובים ירדו בזמן האחרון בבורסות האמריקאיות (לפי החישוב בדולרים). מעידה על כך הטבלה הבאה:

שער המחירים בבורסות אמריקאיות

	23 / 10 / 39	16 / 9 / 39	
חיטה	84. -	86. -	בושל -
חירס	49. -	59. -	-
צמר-גפן	8.70	9.40	ליברה -
קקאו	5.19	50.50	-
סוכר	1.74	2.18	-
גומי	20.38	20.62	-

ובכן, עבר בולמוס-ההאמרה באמריקה. וזה יורגש במשך הזמן גם באותם השוקים, שבהם אנו קונים את צרכינו, - באשר המחירים האמריקאיים קובעים היום את מחירי העולם כולו.

לא נוכל לדרוש משום עקרת-בית, כי תבין, מדוע אינה מקבלת ביום מסוים סוכר

בחנותה.
האחריות
המלחמה
כי הדבר
השוק ה
דעתו ו
ברובלים
לגמרי כ

ל ק

דון אנג
תוצו
ביכולתן
החברים
שני תנא
לקבל
להעברת
גרמניה
הבלוקרו
פתוחות,
לא הצל
האם תוב
תמורת
נישרלייב
יספיק
המלחמו
על היבו

הש
האנגליו
שלא חל

בחנותה. ואולם, אפשר ואפשר לדרוש את ההכנה הנחוצה מאותם האנשים, שעליהם האחריות למדיניותנו הכלכלית. יוגד נא בגלוי, שלא כולם השתחררו בשבועות המלחמה הראשונים מרוח-הבהלה, שיסודה ב, זכרונות נעורים". יש להצטער על כך, כי הדבר עלה בכסף רב, ניפח את רמת המחירים באופן מלאכותי מעל לרמת השוק העולמי, וגם גרם לנוק מוסרי. יש לקוות, שהישוב יחזור בקרוב לצלילות דעתו וישיג, כי אין אנו חיים באירופה התיכונית, ואין אנו מחשבים בכתרים או ברובלים, וכי מתוך קשרינו עם האימפריה הבריטית מובטח לנו מעמד-אספקה אחר לגמרי מזה החקוק בזכרוננו מ-1914-1918.

ל ק ט כ ל כ י

של המעצמות הלוחמות יהיה קטן בערכו משרך היצוא הרגיל. שני מקורות יכולים לכסות את הגרעון במאזן סתרי-התוצר של המעצמות הדימור קרטייות: מלאי הזהב והקרזים בבנקים הממלכתיים שלהן, והון אורחיהן המושקע במדינות ניטרליות, בצורת מניות ונירות-ערך. במלחמת 1914-18 שולמו הקניות של מדינות-ההסכמה באמריקה במידה רבה מאד ע"י מכירת נירות-ערך אמריקניים שהיו בידי אנגלים.

מה הוא המצב כעת? ימים ספורים לפני פרוץ המלחמה פרכס ה"אקונומיסט" הלונדוני כמה טבלאות מסכמות בענין זה; הננו נותנים כאן את העיקרית שבהן:

השקעות אורחים אנגליים בארצות חוץ בסוף קיץ 1939 (במיליונים ל"ש)

ס"ה	בארצות זרות שונות	ברומיניונים	בארצות הברית	בטרנסטים של השקעה
127 1/2	47 1/2	80	50	נחברות-אחריות
205 1/4	89 [מזה חלק בארה"ב]	116 1/4		נמכרות
714		714		נחברות-מניות שונות
125			125	
1.172 1/4	136 1/2	860 1/4	175	ס"ה

חלה תנועה גדולה במקום ההשקעות. היקף ההשקעות הבריטיות בארה"ב הוקטן, לשמט זה נדלו מאד ההשקעות ברומיניונים.

השוואת המצב הנוכחי עם מצב ההשקעות האנגליות בתחיל קשר מלחמת 1914-18 מראה, שלא חל שינוי גדול בכמות ההשקעות. אולם

יו נמוכים
ניד, עלולה
ם יתר -
בשבועות
זיגה בנקל

ק: הבנקים
ז: כסף זה,
חלק ניכר,
צטם בהרבה

זחירים ע"י
נו. השאלה
זותו גמיש.

ו עוד לפני
ם, על סמך
זיף ולעלות
ו היתה אז
ז, כי אם

בספטמבר
ז שער זה
זרך הלירה.
עובדה זו
ז, זכרונות

ים ירדו
ה על כך

ם באותם
ם קובעים

זסוים סוכר

חלק עיקרי של ההשקעות הבריטיות בארה"ב בשנת 1914 היה נתון במניות של חברות מסילות-ברזל. רוב המניות האלו נמכר ע"י אנגליה במשך המלחמה הקודמת לאזרחים אמריקניים. הדבר היה לטובת האנגלים, כי בשנים שלאחר המלחמה נאה ירידה עצומה בעסקי מסילות-הברזל בארה"ב, ונירות-הערך שלהן ירדו פלאים.

נירות-הערך האנגליים בדומיניונים הם לרוב מהסוג המעולה ביותר (חברות הנתושת ברודסיה, מכרות-הזהב באפריקה הדרומית, השקעות אוסטרליות ונירוילנדיות בערבות ממשלתית וכו'). ברובם ניתנים הם להמכר בלי קשיים בבורסה הנירויקית. בקצום אפשר לאמור, שהרזרבות הכספיות הריאליות של אנגליה בשוקר חוץ הן כיום מקיפות לא פחות מבראשית המלחמה הקודמת.

תזונת הגרמנים כראשית המלחמה

ב־28 לאוגוסט, ארבעה ימים לפני פרוץ המלחמה עם פולין, נקבעו בגרמניה כרטיסים מוזני לכמה וכמה סוגי-מוון. המינים, אשר קניתם הונבלה, היו: בשר, חלב, חמאה, שמני-מאכל, גבינה, ריבה, סוכר, סבון, תחליפיתתה וקפה ועוד. השימוש בלחם לא הונבל עדיין. ב־25 לספטמבר, ארבעה שבועות לאחר קביעת ההנבלות הראשונות, באו הנבלות חדשות, המורות הרבה יותר. הפעם חלה הנבלה גם על הלחם והקמח.

הסוג	לפי סקודת 28/viii	לפי פקודת 25/xi
לחם	ללא הגבלה	2100 גרם*
בשר	700 גרם	500 -
חמאה	90 -	80 -
שמנים ומרגרינה	250 -	185 -
גבינה	80 -	62 -
סוכר	280 -	250 -
חלב	ליטר וחצי	רקלאמהות וילדים
סיגריות	ללא הגבלה	85 חתיכות

הטבלה הנתונה מעלה מראה את הירידה בתזונת הגרמני הבינוני, מקץ החודש הראשון של המלחמה: מפקודת ה־28

* בסכום 2100 גרם כלול גם הקמח לצרכי רפסטה.

לאוגוסט עד לפקודת ה־25 לספטמבר. כל הכמויות הנקובות הן לנפש אחת לשבוע. במבלה נתונים רק מיני המזון העיקריים. צרכים פחות חיוניים, כמו סבון, למשל, לא הוכנסו לרשימה.

הכרטיסים מ־25 לספטמבר כוללים הנבלות גם בשימורי ירקות, בדבש מלאכותי, בקקאו ובביצים. אופי ההנבלות הללו אינו קבוע עדיין, ולעומת זה, אין כל התחייבות מצד השלטונות לספק איוו כמויות שהן מהסוגים הנ"ל. תה וקפה נעלמו מהשולחן הגרמני עוד לפני המלחמה. לפי עדויות הנוסעים, העוברים את גרמניה, משתמשים שם במשקאות-תחליף מצבע עכור. פקודה שפורסמה בשלהי ספטמבר מחייבת בכרטיסי-אוכל גם את אורחי המסעדות. כדאי לציין, שההקעה הניכרת הניל בתזונה הגרמנית חלה לאתר כיבוש פולין, ולאחר כריחת ההסכם הכלכלי עם רוסיה הסובייטית. ברור מכאן, שאין לשלישי גרמניה אילוסיות מוגזמות בדבר מקורות אספקה מהמזרח.

כדי ללמוד על חומר מצב התזונה בגרמניה (כבר בחודש השני של המלחמה!), אפשר להשתמש בכמה מיתירות: ראשית, יכול כל איש להשוות את המידות הגרמניות הנתונות מעלה עם מוזנותיו השבועיים שלו; שנית, אפשר להשוות את מנות המזון הגרמניות בספטמבר 1939, לאלה שהיו נתונות במלחמה הקודמת באנגליה ובגרמניה. אם נלך בשיטה השניה, יתבררו לנו כמה דברים מפתיעים. כבר בראשית המלחמה הזאת הונבלו מוזנותיו של הגרמני יותר משהיו מתבלים מוזנותיו של האנגלי בסוף מלחמת 1914/18. יחידות המזון הגרמניות בבשר, שמני-מאכל ובריבה קטנות כיום מאותן היחידות באנגליה בסוף המלחמה הקודמת. מנת-הסוכר היא שוה בשני המקרים; ומענין לציין, שקנת הלחם הגרמנית בספטמבר 1939 עולה אך ב־20% על מנת הלחם הגרמנית בימי המצוקה הקשים שבאוקטובר-נובמבר 1918.

הטרנספו
מ.ס.ס.ס.
ההסכ
בין גרמני
חשש, שמ
הבלוקדה
מרוסיה.
של ס.ס.ס.
צריך לב
ומדיניות
בסוגים
לכוון את
יכולתו ש
הסובייטין
אולם
לגרמניה
עובדה מ
התעבורה
הנלמים
המלחמה
הגרמני.
ובאירל,
מקצתו
הדרך הר
הכבדים
הים; הי
הדרך ה
ע"י הבל
שתי דרכ
את כל
בפולין, ו
המוכילד
ההים הב
למן
באות בו
ממזרח ר
הרוסיות
הרוסי.
1937 גר
שלושה
מיליון),
שלושה

זמכר. כל
 ז לשבוע.
 העיקריים.
 ז למשל.
 כוללים
 מלאכותי,
 הללו אינו
 התחייבות
 עוזה שהן
 מהשולחן
 פי עדויות
 משתמשים
 ד. פקודה
 מחייבת
 המסעדות.
 רח הניל
 בוש פולין,
 עם רוסיה
 ישי נרמניה
 ת אספקה
 ב. התזונה
 זמלחה(ז),
 ז: ראשית,
 ז הנרמניות
 יעיים שלו;
 גות המזון
 שהיו נהוגות
 ימניה. אם
 גמה דברים
 אחמה הזאת
 יתר מהו
 לי בסוף
 הנרמניות
 גנות כיום
 ז המלחמה
 ני המקרים;
 זכספטמבר
 זג הנרמנית
 זכמבר 1918.

**הטרנספורט הסובייטי והספקת גלמים
 מ.ס.ס.ר. לנרמניה**

ההסכם הפוליטי וההסכמים הכלכליים בין נרמניה הנאצית ורוסיה הסובייטית עוררו חשש, שמא תוכל נרמניה להיצל מתוצאות הבלוקדה ע"י קבלת מצרכים וחומרי גלם מרוסיה. כדי להגדיר את אפשרויותיה של מ.ס.ס.ר. כקסקפת סחורות לנרמניה, צריך לברר כמה וכמה בעיות משקיות ומדיניות מורכבות: גדלו של העודף הרוסי בסוגים שונים, מידת נכונותה של רוסיה לכונן את האכספורט שלה לנרמניה בלבד, יכולתו של הרייך לשלם תמורת הסחורות הסובייטיות, ועוד כהנה. אולם נבולותיו של האכספורט הרוסי לנרמניה נקבעים - מחוץ לכל אלה - ע"י עובדה מרעית אחת: דלותם של אמצעי התעבורה הסובייטיים, רובם הגדול של הנקלים הרוסיים, החשובים לכלכלת המלחמה של נרמניה, נמצאים הרחק מהגבול הגרמני. הנפש - בקוקו, הנחושת - בקוקו ובאורל, המנגן בעיקרו באורל, הברזל מקצתו באוקראינה, אך ברובו ניכ באורל. הדרך הרגילה לאכספורט הנלמים הסובייטיים הכבדים (דלק-שמיים, למשל), היתה מסילת הים: הים השחור - היסדהתיכון - ניברלשר. הדרך הזאת מרוסיה לנרמניה סגורה כעת ע"י הבלוקדה של בעליה-ברית. נשארות שתי דרכים אלטרנטיביות: ברכבת, העוברת את כל רוסיה האירופית, לנבולות הגרמניים בפולין, ובאניות דרך שיטת הנהרות והתעלות, המובילה מהים הכספי (ומאורל) ללנינגרד והים הבלטי.

למעשה, אין מסילות-הברזל הסובייטיות באות בתשבון להעברת משאות רבייהיקף ממזרח רוסיה לנבול הגרמני. מסילות-הברזל הרוסיות נחשלות מאד לעומת צרכי המשק הרוסי. כך, למשל, משנת 1928 עד שנת 1937 גדלה תוצרת הפחם הסובייטית פי שלושה (מ"א מיליון טון לשנה עד 183 מיליון), תוצרת הברזל הנלמי - יותר מפי שלושה (מ"ד 4.3 מיליון טון עד 15 מיליון) -

ואילו משק הרכבות צעד אך צעדים קטנים קדימה: אורך הפסים גדל מ"77,000 קילומטר ל"85,000 קילומטר, ומספר קרונות-המשא מ"475,000 ל"645,000. יתכן, שכל המספרים הסובייטיים לקויים בהגומה, ונידול הכמויות בא, אולי, על תשבון האיכות; אולם מידת ההגומה היא, ודאי, שזה בכל השפחים, באופן שבשביל קביעת הפרופורציה (או ביתר דיוק: הדיספרופורציה), שבין התעשייה והתחבורה, יש לראות את המספרים הניל כבטוחים למדי.

ה.איקונומיסטי האנגלי חישוב ומצא, שאם רוסיה תעמיד בקביעות חלק עשירי מכל קרונות-המשא שלה* בשביל הפעת גלמים לנרמניה, לא יספיקו קרונות אלה אפילו כדי להסיע את החסר לנרמניה כברול בלבד.

דרך-המים הסובייטית הפנימית סובלת משני חסרונות אורגניים: ראשית, היא סגורה לתעבורה כחצי שנה, כל זמן שהקרח והשלגים שליטים במרחבי מ.ס.ס.ר.; שנית - היא דורשת ריכוזו של צי עצום, המוחאם במיוחד לשיט בנהרות ובתעלות. צי מעין זה אינו נמצא בידי הסובייטים, וספק, אם הוא ישנו ברשותה של נרמניה.

ודאי, שרוסיה ונרמניה יכולות להתגבר על המעצורים בהובלה ע"י חכנית עבודה והשקעה משותפת בשטח זה. את מסילות הברזל אפשר להרחיב, את מספר קרונות-המשא להכפיל ולשקש, וכן אפשר להתאים את האניות הדרושות, או לבנותן מחדש. אולם תכנית השקעה ענקית ומשותפת מעין זו חובעת להגשמתה - מלבד אמצעים - שני תנאים יסודיים: זמן לא מועט ואימון הדדי בין שתי המעצמות. ביחס לזמן - הרי נרמניה אינה במצב שתוכל להכות להשלמת האספקה שלה במשך שנתיים או שלוש, עד שהטרנספורט הסובייטי יקנה מחדש; וביחס לאימון - קשה לשער, שהוא יתהווה בין שתי מעצמות שושלי

* למעשה, כמובן, אין היא יכולה לעשות זאת.

פרידות, שמדיניותן בנויה מיסודה על מעלה באימון, על בון להתחייבויות ועל לענ לחוזים. היסכים היטלר להשקיע ברוסיה מאות מיליונים מרקים ולרתק לשם את טובי המומחים של הרייך, על סמך האמונה בקשרו המסחרי או הפוליטי של סטלין? קלישות הבסים המוסרי של ההסכם הגרמני-הסובייטי היא המצמצמת את השיבותו לצרכי שיתוף כלכלי.

המשק האיטלקי והמלחמה

לפי ידיעות העתונות הצרפתית מסוף ספטמבר, מתברר, שההתעצויות הבין מיניסטרוניות בשאלת תיאום המשק בתנאי המלחמה האירופית, אשר כונסו על-ידי מוסוליני, נסתכמו בהחלטה להגביר את המגמה לאוטארכיה, אשר סומנה עוד בשנים הקודמות. יומרץ ביהוד הייצור בתקלאות, במכרות ובתעשיה.

הסיכום בגנורנלה ד'איטליה (אופיציו)

מציון, כי בנוגע לרלק, - הנוול והמוצק, - ידרש הסכון, מאמצים נוספים יקשו להגדיל את תפוקת הנפט האלבני ולהרחיב את הייצור במכרות הפחם שבאיסקרין (חצי האי הסמוך לטריאסט). כן ינוצלו עפרות הברזל שבאלבניה, אשר לאלומיניום, אבק ואף עופרת הרי יספיק הייצור הארצי; לא כן בנוגע לנחושת ולניקל. בשטח המכסמיל האכטונומיה המשקית כבר התנשמה, מפעל גדול ליד פֶרְנֶה יספק את הרישוקה (הקאוצ'וק) הסינטטית.

אופיינית היא ההערה של העתון הניל, כי המצב הנוכחי פותח סיכויים רחבים לפני תעשיות איטליה. היא כיום הארץ התרשתית הגדולה ביותר באירופה, אשר נשארה מחוץ להתאבקות, ומשום כך נפתחת דרכים חדשות ליצואה. המשק האיטלקי, אשר נפגע בגלל מלחמות חבש וספרד, נתנה לו כיום ההזדמנות להתעדרות, על ידי הגברת הייצור והיצוא.

9 7 6 5 4 3 2 1 0

מלחמת-הצוללות

מהלך מלחמת הצוללות הגרמנית בתחבורת הים של בעלי הברית (של בריטניה, בעיקר) מעורר צורך בסיכום כלשהו ובניתוח האפשרויות של העתיד הקרוב.

מספר הצוללות הגרמניות ברנע פרוץ המלחמה היה 66 (לעומת 48 בסוף השנה שעברה). אולם חמש צוללות חדשות היו כבר מוכנות כמעט, והמספר המתאים בגביל ספטמבר 1939 יהיה: 71. הקצב של שיבוע הצוללות האלה ע"י הכוחות הבריטיים (ובמידת מה גם ע"י הצרפתיים) נראה מהיר למדי. במשך כל שנת 1915, הברוכהי בפעולות הצוללות, טובעו על-ידי מדינות ההסכמה, או אברו בפגיעת מוקשי-הים ומסיבות אחרות כ-20 צוללות גרמניות.

מועמדות, לעתים, נרמניה אב הצוללות צוללות ה השאק הפונעת הצוללות שבין אלר עד מאר, נכנו 96 - הצוללות בר 1917 טו היתה שנו לזכותי ד הקיימת, כ לפני ביטוי עי היטלו בניגוד לה נרמני צול על מנת י כך תתכן ש הגרמני ש זה, שקלל בצוללות כ עם כל מו הגרמניות הרעת ביד מבסיסהן באוקיינוס ו כאן אספקת ב צרפת) ש נרמניה, ; בערב פרו קמנות, בו פתוח (כמ משוט, וצוג (700-740 פ זמן קצר ומ

והנה, עכשיו, במשך חודש וחצי בערך מאו פרוץ המלחמה, הצליחו כוחות בעלי-הברית הלוחמים בצוללות לנרם לאויב מספר אבירות, העולה על הישג שנת 1915 כולה. ויש להוסיף, כי כמות הצוללות שטובעו עד עכשיו במלחמה אינה כוללת את הצוללות שאברו, אל נכון, במסיבות שלא איפשרו לבריטים או לצרפתים לדעת על כך (למשל - כשנפגעו בשדות המוקשים). לפי קצב כזה אפשר היה להניח, כי צי הצוללות הגרמני, יחוסל במשך חצי שנה. אולם המציאות מכניסה תיקונים משלה בחישוב כזה. אם נניח, כי קצב ההטבעה ישאר גם להבא כמו בשבועות אלה (הוא יכול, כמובן, גם לרדת, או גם לעלות), הרי, לעומת זה, ישחנה ודאי בעקב הבניה החדשה גם מספר הצוללות הגרמניות שהן

כל
 י. ע.
 מ.
 י.

ג. -
 נדיל
 : את
 (חצי
 נפרות
 אבק
 נ; לא
 זכסמיל
 מפעל
 הרישקה

תן הניל
 ם רחבים
 ום הארק
 : אירופה
 תאבקות
 ות ליצואה
 גלל מלחמות
 ם ההודמט
 ייצור והיצוא.

חצי בערך מאו
 חות בעלי-הברית
 ם לאויב מספר
 נ שנת 1915 כולה.
 צללות שטובע ער
 ללח את הצוללות
 בות שלא איפשרו
 ם לדעת על כך
 זות המוקשים). לפי
 'הנית כי צי הצוללות
 י חצי שנה.
 זכניסה תיקונים משלה
 ה, כי קצב ההסבכה
 בשבועות אלה (הוא
 ידת, אונם לעלות),
 תנה ודאי בעקב הבניה
 הצוללות הגרמניות שהן

מועמדותי לשיבוע מספרי העבר מאלקים
 לעתים. באותה שנת 1915 עצמה פתחה
 גרמניה את מלחמתה ב־26 צוללות. ובמשך
 השנה אבדו לה 20 - ובכל זאת הגיע מספר
 הצוללות שלה, כערב 1916 ל־48 - כאשר 62
 צוללות חדשות נבנו באותה השנה.

השאלה היא כאן, מי ינבר: אם היד
 הפוגעת של בעלי-הברית, או קצב בניך
 הצוללות על ידי הגרמנים. והנה, ליחס
 שבין אלה יכולות להיות דוגמאות שונות
 עד מאד. כך, ב־1916 טובע 25 צוללות, אך
 נבנו 96 - וברור כי אותה שנה היחה יר
 הצוללות על העליונה בתורתן זו, ואולם
 ב־1917 טובע 78, כנגד 66 שנבנו - וזו אמנם
 היתה שנת מפנה במערכה נגד הצוללות.
 לזכותי הגרמנים יש לזכות גם את ההשערה
 הקיימת, כי עד לפני המלחמה (ואולי עד
 לפני ביטול ההסכם הימי הגרמני-בריטי
 עי היטלר באביב זה), הם התחילו לבנות,
 בניעד לתת-חיביות החוזה הימי האנגלי-
 גרמני צוללות חדשות, חלקים חלקים,
 על מנת לתכנן יחד בשעת הצורך, משום
 כך תתכן התנספות מהירה לצי הצוללות
 הגרמני של מספר יחידות חדשות. לעומת
 זה, שקלל הצד שכנגד את אמצעי המלחמה
 בצוללות במידה כזו, שיש מקום לקוות, כי
 עם כל מאמצי הבניה ילך מספר הצוללות
 הגרמניות ויפחת. בידוד מתקבל הדבר על
 הדעת ביחס לצוללות הפועלות כמרחק
 מבטיהן וכמוך יותר לחופי בריטניה, או
 באוקיינוס האטלנטי.

ובאן מרכז הכובד של השאלה. עיקר
 אספקת בריטניה (וכל האימפריה של
 צרפת) באים מהמערב והדרום, בדרכים
 ימיות שמחוץ לים הצפוני הגובל את
 גרמניה, אולם, הצוללות הגרמניות היו
 בערב פרוץ המלחמה ברובן צוללות-חופים
 קטנות, כנות 250 טון בערך. צוללות ים-
 פתוח (בטונותים של 600 טון בערך) היו
 מעטים, וצוללות המתקרבות לטיפוס האוקייני
 (700-740 טון) התחילה גרמניה לבנות לפני
 זמן קצר ומספרן הגיע רק ל־15. לפי ידיעות

הארמירליות הבריטית והמטה הימי הראשי
 הצרפתי, אשר פורסמו בעתונות, אפשר
 להסיק, כי רוב ההסבכות היו בסמוך לחופי
 אנגליה וצרפת, או במרחבי האוקיינוס.
 עובדה זו נותנת מקום לחשוב, כי אם מצי
 הצוללות הגרמני כולו טובע פחות משלוש,
 הרי מהצוללות המסוגלות לפעולה רחוקה
 נעדרות כבר, אולי, קרוב לחצי, והרי אלו
 בלבד מוכשרות לפגוע בעורקי החיבור
 החיוניים באמת של אנגליה וצרפת.

בידיעות של החודש האחרון אפשר
 לגלות סימנים של תהליך כזה. הנה,
 בשבועות הראשונים הגיעו ידיעות, בעיקר
 על פעולת הצוללות ליד חופי אנגליה ומערבה
 ממנה, אולם אחר כך, ממחצית ספטמבר
 השניה וכראשית אוקטובר, סופר הרבה על
 פגיעות בספינות שכריות, פנייות, דניות
 ואחרות במימיהם הצרים של סקנדינביה ונורווגיה.
 ממקורות שבדיים הגיעו ידיעות, כי בהתאם
 לכך שנתה גם עריכתם של הכותות הגרמניים
 הסובי־מריניים, והם רוכזו בעיקר בחלקה
 זו של החזית הימית. מתוך לסיבות אחרות
 שהיו עלולות לגרום לכך מתקבלת על הדעת
 המסקנה, כי לפעילות רבה זו, דוקא בנקודות
 הקרובות מאד לחוף הגרמני, (והמתאימות
 לפעולות צוללות-חופים), נרמו גם המכות
 אשר הוכו צוללותיה הגדולות יותר של
 גרמניה, בנסותן להרחיק פשוט. אם נכונה
 סברה זו, הרי יש בה משום עדות, כי
 בהתנששות הראשונה בין הצוללת ובין
 האמצעים הסובי־מריניים של בעלי-הברית
 היתה ידם של האחרונים על העליונה.

הרחלקות החדשה של מלחמת הצוללות
 הבלתי-מונבלת ללא-דחמים בשים המסחרי
 ליד חופי בריטניה ובאטלנטיק, באמצע
 אוקטובר, אינה משנה עדיין ממסקנה זו;
 כי לאחד כל התלקחות כזאת יש לחכות
 ולראות, מה יהיה הנמול.

לאחר זמן מה ודאי שנתוץ יהיה לשוב
 ולערך את החשבון הזה מחדש, על יסוד
 התפתחות המאורעות שתבוא ביניהם.
 בחשבון הזה, רב יהיה משקלן לא רק

של האבידות בצוללות עצמן, אשר יתכן לבנותן במהירות, אלא גם של הפחיתות בקציני-צוללות ומלחיהן המאומנים, אשר את נסיונם בשירות האחראי והמסוכן אין לתקש במהרה.

בוננותה של בלגיה

המצב המתהווה בחזית-המערב מעורר מחדש תשומת-לב למצבה הצבאי של בלגיה, זה שדה הקרב ההיסטורי של אירופה מדורות; דרך בלגיה עלול להעשות כל נסיון גרמני להקיף את אנף החזית הצרפתית- או לקבוע בסיסי אווירונים וצוללות בקרבה יתרה אל חופי בריטניה. ההנחה הכללית של רוב המסתכלים היא, כי כיום מוכנה בלגיה יותר לעמידה בפני נסיון של התפרצות אויבת, מכפי שהיתה ב-1914, והנה - כמה עובדות:

צבא בלגיה בנוי כעת (לא כאשר ב-1914) על בסיס של שירות חובה כללי, אשר תקופתו הארכה בזמן האחרון; תחילה עד לשנה אחת, ואח"כ עד ל-17 חודש. בזכות 20 שנות שירות חובה רצופות יש לבלגיה כיום רזרבות מאומנות רבות. לשש הדיביויות של ימי השלום מצטרפות שש דיביויות של המלואים הראשונים, ושש- של המלואים השניים, ובסה"כ יש לבלגיה 18 דיביויות במצב מלחמה. נסיונם ואימונם של הניסיונות שלה בהרכבה על רמת 1914 וכן גם צידם, תירושי הציד מתבלטים ביותר בקורפוס (בן שתי דיביויות) של פרשים ממונעים, אשר רובו נייסות איפגוע; זינם- המקלע, והם מלווים בשלונת טנקים קלים. ברם, חיל הטנקים, וגם הארטילריה הכבדה, אינם הצד החזק של הצבא הבלגי. נשק אנטי-טנקי מצוי במידה מועילה, אך טרם פותחה כראוי הארטילריה האנטי-מסוסית, והרי זה ליקוי חמור בארץ פתוחה. כבלגיה, אשר לנבי האויר הרי היא כולה מעין. איוור-גבול, נבולותיה החיצוניים של בלגיה הגם נושא דאגתה המתמדת, היא משמשת דוגמה אופיינית לבעיה הנבול וביסור

הנבול, - בעיה נורלית לנבי ארצות קטנות. מכאן בא המושג של צבא-כיסוי; למניעת התפרצות אויבת ראשונה, או עיכובה לפחות, עד שיתרכו ויערך צבא השדה העיקרי. נוסף על יחידות הבן, הקימות בתוך כל גרוד בלגי, מוחזק תמיד קורפוס-הצבא השלישי, הסמוך לנבול המזרחי, במצב של נכונות מיוחדת. כן אורגנו צבאות-גבול של רוכבי אופנוע - 3000 איש.

על הרי הארדנים שבררם הנבול המזרחי שומרת דיביויה של קלע-הארדנים, מאומני מלחמת-הרים ומוכשרים לביצוע מהיר של הדיסות וחבלות בדרכים (פיצוץ גשרים, סתימת כבישים, תצפות וכיו"ב). במקום המצודות הישנות ליד הנדר פאס (מסביב לעיר ליוני, המפתח לבלגיה ממזרח), אשר הגרמנים הצליחו ב-1914 להרסן בחלקן, ובחלקן להקיפן דרך נקודה רפה אחת, - הוקמו עכשיו מצודות חדשות וכצורות ביותר. גם לאורכה של תעלת אלברט, המהווה ווית עם הנדר פאס והמכסה על צפון הארץ - כאשר יכסה המאס על מזרחה - נבנו מצודות בשון, אם כי קטנות הרבה יותר, * בערך שלש לקילומטר, למען תוכלנה לכסות באשן את כל ארכה של התעלה. אין ספק, כי במסגרת נבולים כצורים אלה מסוגל כיום צבא בלגיה להתנערות רצינית, וביתוד בשקורפוס-הפרשים הממונע משמש לו כרזרבה מהירה, המסוגלת למלא בוריוות כל פרץ מתהווה. מה שחקר לצבא בלגיה - הרי זה, בעיקר, הכוח המסיבי של פורמציות טנקים נרולות ושל תותח-שדה כבדים (להבדיל מתותחי הביצורים המספיקים לחפיקים). את אלה, וכן את עורתה של תשפה צבאית אדירה, יצטרכו להמציא ירדים מבחוק, אשר יתושו כודאי לעורתה של בלגיה במקרה של התפרצות אויבת לתוך נבולותיה. לתיקון הליקויים של הארטילריה האנטי-מסוסית החלה כבר ממלכת בלגיה לדאוג בעצמה.

* Pill-Boxes.

אין ספק בכך, בבלגיה הוא נבולה ד הפתוח והמישורי, ו השופנופי משמח הו (בין המאס והגבול).

1 מ

בספר חשוב על הופיע השנה, באמר מעדיפים לחשב כוח; בכל הידיעות הניתנות הצבאי של מעצמות, הקטל של שם-הלוי מה הרכבה, כוחה ו עצם המושג של קבוע נוצר בימי מל והתקופה הגטוליאונית ליכרה יחד, בפעם הרי נשק שובים. כמי רגימנטים מחיל-הרגלי של חיל-התותחנים, א לחוד, בסיקוד ראשיה באו הדיביויות, כלונ בתוכן יחידות של חי ארטילריה יחד, נ ללגיון הרומאי בקרבו את כל סוגי הן מסוגלות, משום כ בהיותן חי נושא את אופן המקיף הזה, לסור מציה הטק

* מסקד חיל-הר

לית לנבי ארצות קטנות.
ז. צבא-ימי: למניעת
שונה, או עיכובה לפחות,
צבא השרה העיקרי.
ן. הקימות בתוך כל גודר
קורפוס-הצבא השלישי,
רחי, במצב של נכונות
צבאות-נכול של רוכבי

ז. שבדרום הנכול המורחי
קלעיה-ארדנים, מאומני
זרים לביצוע מהיר של
ות כדרכים (פיצוץ
ישים, הצפות וכיו"ב).
זישנות ליד הנגר קאס
המפתח לבלניה ממורח),
זו ב"א 1914 להרסן בחלקן,
ך נקודה רפה אחת, -
דות חדישות ובצורות
ז של תעלת אלברט,
נדר קאס והמכסה על
כסה הקאס על מורחה-
אם כי קטנות הרבה
לקילומטר, למען תוכלנה
כל ארכה של התעלה.
זסגרת נבולים כצורים
צבא בלניה להתנגדות
זרפוס-הפרשים הממונע
ז מהירה, המסוגלת
זרץ מתהווה. מה שחקר
ז. בעיקר, הכוח המקיפי
ז גדולות ושל תותחי-
זריל מתותחי הביצורים
ז. את אלה, וכן את
זבאית אדירה, יצטרכו
זוק, אשר יחושו בודאי
זמקרה של התפרצות
זתיה, לתיקון הליקויים
זנטי-מטוסית החלה כבר
זנ בעצמה.

* Pill-Boxes.

אין מסך בכך, שאיזור הסכנה העיקרי
בבלניה הוא נבולה הצפוני כלפי הולנד, -
הפתוח והמישורי, השונה כל כך במבנהו
הטופוגרפי משטח הגבעות וההרים שבמזרח
(בין הקאס והנכול). האחרון קשה למעבר

והוא מלא מצודות קטנות וגדולות ומכשולים
בכל נבע וניא. על-כן, כדי להבין בשלמות
את בעיה-ההתנגדות הבלנית, הדרש תמיד
התכונות מעמיקה במסיבותיה של מערכת
ההגנה אשר להולנד שכנתה.

ד ו ש ג י י ו ד

הדיביויה החדשה

בצבא המודרני. הדיביויות התאימו לצורך של
צבא גדול, (אשר התפתח עם הנהגת שירות
החובה), לשלוח את חלקיו למרחק ירוע ובדרכים
גבולות, כשכל חלק מוכן מיד לפריסה ולקרבו
עצמאיים. ברבות הימים נצטרפו הדיביויות
והיוו את היחידה האסטרטגית היסודית
של הצבא כימינו - קורפוס הצבא (Corps
d'Armée, - Army Corps)

בהמשך הזמן, עם התמורות במבנה הצבאי,
פחתו יחידות הפרשים בתוך הדיביויות
ונותרו הארטילריה והצבאות התכניים.

הדיביויה הסיפוסית של חיל-הרגלים ב-1914
היתה בהרכב כזה, בערך:

א. 2 בריגדות, כל אחת בת 2 רגימנטים
של חיל רגלים, וכל רגימנט בן שלושה
בטליונים (גרמניה, צרפת) - 12 בטליונים.
באנגליה היתה הדיביויה בת 12 הבטליונים
מחולקות לשלוש בריגדות, כל אחת בת
ארבעה בטליונים עצמאיים. ברוסיה היו
בכל רגימנט ארבעה בטליונים, והדיביויה
הרוסית הכילה, איפוא, 16 בטליונים.

בכמה מדינות נהגו להוסיף (מתחילה
לבריגדה, ובזמן מאוחר יותר, לדיביויה) בטליון

בספר חשוב על בעיות המלחמה, אשר
הופיע השנה, נאמר בין השאר: «אגשרי-הצבא
מעדיפים לחשב כוח צבאי בדיביויות». ובאמת,
בכל הידיעות הניתנות לקהל-הקוראים על כוחן
הצבאי של מעצמות, או על המתרחש בשדה-
הקטל שולט שדה-לוי - דיביויה.

מה הרכבה, כוחה ואופיה של דיביויה כימינו?
עצם המושג של דיביויה כארגון צבאי
קבוע נוצר בימי מלחמות המהפכה הצרפתית
והתקופה הנפוליאונית. ערכה היה בזה, שהיא
ליכדה יחד, בפעם הראשונה, יחידות של סוגי
נשק שונים. במקום הגושים הגדולים של
רגימנטים קל-הרגלים וחיל הפרשים והבקטריות
של חיל-התותחנים, אשר פעלו, כל קיל וקיל
לחוד, בפקוד ראשיהם המקצועיים העליונים,
באו הדיביויות, כלומר, פורמציות המכילות
בתוכן יחידות של חיל רגלי, של פרשים ושל
ארטילריה יחד. בזה דומות הדיביויות
ללגיון הרומאי הקדום אשר הכיל
בקרבו את כל סוגי הנשק הקיימים, וכמוהו
הן מסוגלות, משום כך, לפעולה עצמאית,
בהיותן «חי נושא את עצמו» מבחינה צבאית.
אופין המקיף הזה, הוא אשר עשה אותן
לפורמציה הסקטית הגבוהה ביותר

* מסך חיל-הרגלים, מסך חיל-הפרשים, וכירב.

אחד של קלעים או «צידים» (באיטליה - «פֶּרְסֶקְטִירִים»), כחילות מאומנים ורזיים ביותר, העומדים לרשות מפקדת הדיביזיה ומתאימים לפעולות חלוץ ולתפקידים מיוחדים.

ב. רגימנט (ובכמה ארצות - הצי רגימנט, כשני אסקדרונים) של פושים, בתור «חיל פרשים דיביוני», שנועד בעיקר לתפקידי סיור וגישוש ולתנועה בראש חלוץ הדיביזיה, ולעתים לתפקידי משמר-לווי וקשר.

ג. כוח-ארטילריה, על הרוב כשיעור של בריגדה, ובארצות קטנות או מסגרות יותר-בשיעור של רגימנט. כמות התותחים בכריגדה היתה שונה בארצות השונות, למן 48 ברוסיה (כלומר 3 תותחים כנגד כל בטליון רגלים בן 1000 כידונים), ועד 72 בגרמניה (היינו 6 לכל בטליון רגלים). אלה היו תותחי-שדה כרגיל - בני 3 או 3.3 אינצ'ים. יש להבדיל בינם ובין הארטילריה הבינונית, שעמדה לרשות מפקדת הקורפוסים והארטילריה הכבדה - אשר ברובה הארטילריה של הנסי (האָרְמִיֶה). בצרפת הותאמו תותחי-שדה אלה גם למלוי תפקידים של «הוביצרים»; בכמה ארצות אחרות (אנגליה ביניהן) היה אחד «הדיביונינים» הארטילריים מצויד ב«הוביצרים». המבנה הטיפוסי היה זה של בריגדה-התותחים הגרמנית: שתי-עשרה בסריות בנות 6 תותחים, המהוות 2 רגימנטים. כל אחד מן הרגימנטים נחלק שוב ל-2 «דיביונינים» או «מחלקות» ארטילריות, בני שלוש בסריות. היחידה הקבועה הגבוהה ביותר בחיל התותחנים הכריטי היתה «כריגדה», אשר בכוחה שזה היתה לחצי רגימנט של חיל התותחים בארצות אחרות - 12 תותח.

ד. מפלגה עד בטליון של מהנדסי צבא (בתוכם נכללה גם יחידה קטנה לשירות-הקשר) - בעיקר «ספירורים» («תַּפְּרִים») ואף מוקשנים. יחידות הגושרים (פּוֹזֶטְנִירִים) צורפו פעמים לדיביוניות אך לרוב לקורפוסים.

ה. יחידות אספקה ותובלה (כמעט כולה - בסוסים).

ו. יחידות רפואיות.
החליף מלחמת 18-1914 השפיע השפעה

עצומה על הרכב הדיביזיה מבחינות המבנה והכמות. התוצאות הן כדלקמן:

א. הורגש הצורך להפחית את מספר הרגימנטים של חיל הרגלים, ודיביזיה סיפוסית של ימינו מונה רק שלושה רגימנטים במקום הארבעה. מתוך כך בטלה החלוקה לבריגדות (העובדה שבקרב הדיביזיה הבריטית עדיין קיימת החלוקה ל-3 «בריגדות» - אינה משנה, בעצם, ולא כלום. כי הבריגדות הכריטיות, אשר הועמדו עכשיו על שלושה בטליונים, שוות לגמרי בכוחן האינפנטרי לרגימנטים של מדינות אחרות). כן חלו שינויים בהרכב הרגימנטים עצמם (רבות מכונות היריה, הוספת מרגמות וארטילריה קלה). חלק מהרגימנטים צוידו בתובלה מוטורית. בכמה מדינות (רוסיה) הוקמה ארטילריה מיוחדת של חיל הרגלים, בתוך הרגימנטים שלו; ובכל הצבאות העומדים על רמה מודרנית הוכנסו ברגימנטים של חיל-הרגלים נשק אנטי-טנקי קל (רובים א.ס.), או בינוני (מכונות-יריה א.ס.), או גם כבד (תותחים א.ס.).

גם לדיביזיה המודרנית מצרפים לעתים בטליון עצמאי של חיל רגלי מיוחד, עם תפקידים מיוחדים. לעתים הרי זה בטליון של מכונות יריה כבדות, ונשק מסייע בכלל, להגברת כוח האש של הדיביזיה, ולעתים הרי זה בטליון קלעים, הממונע כולו, במכונות קלות, או בטליון של קלעי-אופנוע, - לשם מהירות וגמישות הפעולה.

ב. בכמה ארצות נשמר עדיין «חיל הפרשים המסויס» כחיל הפרשים הדיביוני (כך - בדיביוניות מהמוצא «הסרטיוריאלי» באנגליה). בארצות אחרות באו במקומו «יחידות גישוש» דיביוניות מעורבות, המורכבות מאסקדרונים של מכונות משורינות, ולעתים גם של טנקים קלים, ושל מכונות משא קלות להסעת קלעים ואף של פרשים, בתוספת ארטילריה ותותחים אנטי-טנקיים. בכמה מקומות מתמלאים תפקידיו של חיל פרשים דיביוני בשלמותם עי רגימנט של מכונות משורינות, או של טנקים קלים. אולם - על אלה האחרונים עוד ידובר להלן.

ג. הארטילריה עלתה כדוגמא יכולה לשמש הכר הדיביוניזציה בצרפת, המון אחד-קל (תותחי שדה בני «דיביונינים» בן 3 סוללות נ (לפי מונחים בריטיים) - בני 6 אינצ'ים), בן 2 «די דומה לזה גם מבניהם הארטילריים אשר בתוך ר שברגימנט הקל יותר השת את כל התותחים בהוב מים; וכן, לפי כמה יודע ישנם לא 2 «דיביונינים» במקום 6). הדיביזיה הבר גורמלי 3 רגימנטים, בני 1 הכנסת «תותח-הוביצר» ח בהרבה. לפי מקורות גרמני 4 רגימנטים כאלה, ואו «בינוניים». כדוגמה לא בארצות שחיל התותחנים ש יכול לשמש רגימנט ה המצורף אחד לדיביזיה, ו יונים». בני 3 סוללות 12 באחד מהם כלי-היריה הם ד. בתור סוג משנה ח התותחים האנטי-טנק נמצא לעתים בתוך הרגימנט אך החלק האחר מהיה דיביוניזציה. דוגמאות אנטי-טנקי בריטי - 4 כ רגימנט דיביוני אנטי-טנק ייחד עם ה-12, אשר הרגלים, הרי הם-72 לדי אלה ממלאים לעתים קר התותחים האנטי-מסוסיים.

הדיביויה מבחינות המבנה
ן כדלקמן:

ורך להפחית את מספר
חיל הרגלים, ודיביויה
מינו מונה רק שלושה
ארבעה. מתוך כך בסלה
: דות (העובדה שבקרב
עדיין קיימת החלוקה ל-3
משנה, בעצם, ולא כלום.
זיות, אשר הועמדו עכשיו
זנים, שוות לגמרי בכוחן
סים של מדינות אחרות).

בהרכב הרגימנטים עצמם
יריה, הוספת מרגמות
חלק מהרגימנטים ציוד
בכמה מדינות (רוסיה)
ה מיוחדת של חיל
ה רגימנטים שלו;
עומדים על רמה מודרנית
ול חיל-הרגלים נשק אנטי-
(ט.), או בינוני (מכונות-
כבד (תותחים א.ט.).

מודרנית מצרפים לעתים
חיל רגלי מיוחד, עם
ם. לעתים הרי זה בטליון
דות, ונשק מסייע ככלל,
זל הדיביויה. ולעתים הרי
הממוצע כולו, במכוניות
של קלע-אופנוע, - לשם
ועולה.

נשמר עדיין «חיל הפרשים
- שים הדיביויוני (כך -
«הסרטיוריאלי» באנגליה).
במקומו «יחידות גישוש»
ה המורכבות מאסקדרונים
ת, ולעתים גם של טנקים
משא קלות להסעת קלעים
זוספת ארטילריה ותותחים
זקומות מתמלאים תפקידיו
יוני בשלמותם עיי רגימנט
ות, או של טנקים קלים.
חרונים עוד ידובר להלן.

ג. הארטילריה עלתה בהרבה במספרה.
כדוגמא יכולה לשמש הבריגדה של הארטילריה
הדיביויונית בצרפת, המורכבת מ-2 רגימנטים,
אחד - קל (תותחי שדה בני 75 מ"מ), מורכב מ-3
«דיביויונים» בן 3 סוללות כל אחד; והשני - כבד,
(לפי מונחים בריטיים) - «בינוני», של הוביצרים
בני 6 אינצ'ים), בן 2 «דיביויות» ו-6 בטריות.
דומה לזה גם מבניהם של שני הרגימנטים
הארטילריים אשר בתוך דיביויה גרמנית. אלא
שברגימנט הקל יותר השתדלו הגרמנים להחליף
את כל התותחים בהוביצרים בני 105
מ"מ; וכן, לפי כמה ידיעות, ברגימנט הכבד
ישנם לא 2 «דיביויונים» אלא 3 (9 סוללות
במקום 6). הדיביויה הבריטית מכילה באורח
נורמלי 3 רגימנטים, בני 24 תותחים כל אחד.
הכנסת «תותח-הוביצר» חדש הגבירה את כוחם
בהרבה. לפי מקורות גרמניים יהיו לה במלחמה
4 רגימנטים כאלה, ואחד - של הוביצרים
«בינוניים». כדוגמה לארטילריה דיביויונית
בארצות שחיל התותחנים שלהן איננו חזק ביותר,
יכול לשמש רגימנט הארטילריה האיטלקי,
המצורף אחד לדיביויה, ומורכב מ-4 «דיביוי-
יונים», בני 3 סוללות (12 תותחים) כל אחד;
באחד מהם כל-היריה הם הוביצרים.

ד. בתור סוג משנה חדש יש לראות את
התותחים האנטי-טנקיים. חלק מהם
נמצא לעתים בתוך הרגימנט של חיל-הרגלים,
אך החלק האחר מהיה כמעט תמיד יחידה
דיביויונית. דוגמאות טיפוסיות: רגימנט
אנטי-טנקי בריטי - 4 סוללות, 48 תותח;
רגימנט דיביויוני אנטי-טנקי גרמני - 36 תותח,
ויחד עם ה-12, אשר לכל רגימנט מחיל
הרגלים, הרי הם - 72 לדיביויה. תותחים א.ט.
אלה ממלאים לעתים קרובות גם את תפקידי
התותחים האנטי-מטוסיים.

ה. בתור כוח קרב חדש צריך לציין
את הטנקים. בכמה ארצות מוסיפים בטליון של
טנקים לדיביויה, - להבדיל מהפלוגות
המשוריינות או המוטוריות הקלות, המהוות את
יחידת הגישוש הדיביויונית (עיין טעיה ב').

ו. לפעולות מלחמה מצרפים לעתים קרובות
לדיביויה אסקדריליה של אירונוס, בעיקר מהסוג
הקרוב בחיל האויר הבריטי «אווירוני השיתוף»
עם הצבא, המאחדים את התפקידים של קרב
אווירי עם תפקידי התקפה על צבאות היבשה
ועם הגישוש הטקטי.

ז. לסוג היחידות הלוחמות יש
ליחס אולי גם את היחידות החימיות,
אשר כמה מהצבאות נקיימים אותן ליד הדיביויות.
ח. לכל דיביויה יש מחזי בטליון עד בטליון
של פיזורים (ספירורים).

ט. בצבאות יודעים (צרפת) קיים בטליון
לבנין ולעבודות שדה.

י. בטליון של חיל-הקשר (בכמה ארצות
סחות מזו), הכולל קשר טלגרפי, טלפוני,
אלחוטי - ולעתים גם שליחים (אופנוע).

יא. מפלוגה עד בטליון של חיל אספקה
וטרנספורט מוטוריים; בכמה צבאות, יש, נוסף
לזה, מפלוגה או שתיים של מכוניות להעברת צבא
בשעת הצורך.

יב. בכמה צבאות יש פלוגות תכניות, לתקינה
נשק, טיפול בפרקים של מכוניות, וכירוב.

יג. יחידות רפואיות, אשר קעת הן כוללות,
על הרוב, גם סידורים הכרוכים באפשרות
המלחמה החימית (להבדיל מיחידות חימיות
לפעולות קרב).

כל האמור לעיל מתיחס למבנה דיביויות-
הרגלים. על דיביויות הפרשים בעבר
ובהווה, ועל הדיביויות המשוריינות, המוטוריות
או «המהירות» החדשות - בפעם אחרת.

„זורנל של טכון השירות המלכותי המאוחד“

מספר 535, אוגוסט 1939 (שנת 84 להופעה).

Journal of the Royal United Service Institution

הכשרה גבוהה לקצינים / כוח האוויר בהגנת הקיסרות / בעיות של הגנת הים הבריטית / הצעות לצמצום הצבא הבריטי בחודו / כיצד מלחמת מסיימות? / אדמירל אוסבורן על אסטרטגיית ימית בכלטיקה / טקטיקה אנטי-טנקית.

חברת הרבעון * נפתחת בהרצאתו של מרשל האוויר סיר ארתור לונקמוזר על האימון לפיקוד גבוה. המרצה היה במשך השנים האחרונות מפקדו של הקולוני להגנה קיסרותית, מוסד להכשרה עליונה של קציני שלושת השירותים. מפקד הקולוני המתמנה לשנתים, ונבחר לסירונים מתוך אנשי השירותים השונים. המרצה ציין בפתיחתו שהרצאה על נושא כזה הושמעה בדצמבר 1935 ע"י הנטרל (ניו־זל), (המוכר לקרא הארקישראל). מרשל האוויר לתנמור תיאר שתי דוגמאות טיפוסיות של מפקדים גבוהים: - מרשל פוש הצרפתי והאדמירל הבריטי הרוזן ג'ליקו; הוא ניתח את הכשרתם ונפיונם, אשר הבינום למלוי תפקידיהם. כמרכז נותחו תפקידיהם של המפקד העליון בהודו, של מפקד צבא ההגנה האווירית במטרופולין, ושל ראש מטה טיפוס לפורמציה גדולה. בהמשך ההרצאה בוארו דרכי הבחירה של קצינים צעירים לצי, לצבא ולכוח האוויר (מבתי-הספר המיוחדים, מהאוניברסיטאות, מהצבא הפרוטוריאלי ע"י העלאת אנשי השורה, ובאווירה-גם מבין תניכיה-המלאכה). צוינו דרכי הכשרתם העצמית של קצינים צעירים. ביניהן תופס מקום בראש הנסיון המעשי, בפעולות שלא תחסנה ברחבי

האימפריה: אי, הנבול הצפוני מערכי של הודו, משמר החוף מסביב לספרד, ספינות-הגדר יאננצה - כל אלה נתנו בשנים האחרונות הודמנות אפילו לזמתו ולכשרון החלפתו של הקצין הנמוך. (כאן מסופר על פורע-כפחון ידוע באחד ממתנות המזרח התיכון, אשר קראו לו בהלצה. סגן מנהל האימון הצבאי, בגלל הנסיון המעשי הרב שהעניק לקציני השירותים באותה סביבה). כדרגה נוספת באים הקולנים לאימון קציני מטה (Staff Colleges) של כל שירות. הקצין המצטיין, משהגיע לגיל שבין 40-50, נשלח לתקופות מסיימות לכתי הספר הקצרים לקצינים קשישים, אשר לכל שירות. כסיום - בא הקולוני להגנת הקיסרות. בקרב שלושים וששת תוכניו השנתיים נפגשים הקצינים הנבחרים של הצי, הצבא, האוויר, הצבא הפרוטוריאלי, צבא-הודו, (על צבא הילידים שלו בכלל), צבאות הדומיניונים, וגם פקידים נבחרים מהמיניסטרוניום שתמידים להם תפקידים מיוחדים בשעת מלחמה. מערכת מוסדות האימון המתוארת בהרצאה היא אימפוזנטית ביותר. אבל גם לאחר זה אי אפשר שלא להצטרף למסקנתו הסופית של המרצה: - אפשר לפקק את האימון הדרוש, ואף לשער השערות מסיימות על

המתאמן, אבל אי-אם של המפקד הגבוה, כי המלחמה.

החוכרת מכללה או המדליה והפרסים השנתית של המכון נושא ההתחרות השנה כוחות אויר מודרניים במלחמה אירופית רב הפיקוח העליון הרצוי שלושת השירותים. נ זה את החיבור אשר ראשון, אולם השנה נ על פרסומו של חיבו י. ל. ניויל, מחיל

כנראה - כאשר החיב אולם, ענין לא מעט המיור צ. ר. ו. קיינן השני - ואף נתפרסם האספרטניה הבריטית נתיבי הקשר הקיסרו אנגליה. הוא מניח, נ הקרקע האנטי-מטוסי להגנה זו. הוא כבוד אויר מטיפוס נאות: חיוניות לאורך קוי הוא מצרד בחלוקת פני הקיסרות, ברח העתידה, ודורש רורב עם הופעת האווירון הבריטית קשות ומו הטוב ביותר הוא לו למטרה זו, וכן גם ע"י הצי, ולשם פיתוח במלחמה אירופית, ו המאמצים להקמת המחבר דורש את המיניסטרוניום לתיאום

הקפיסן נפול המלכותי, וכה לפר

ריסית / הצעות לצמצום הצבא / ימית בבלטיקה / סקטיקה

הגבול הצפוני מערבי של מסביב לספרד, ספינות כל אלה נתנו בשנים ו אפילו לזמנתו ולכשרון ין הנמין. (כאן מסופר ע באחר ממונות המורה י לו בהלצה. סנן מנהל גלל הנסיון המעשי הרב שירותים באותה סביבה). ה הקולנים לאימון קציני (Staff) של כל שירות. שהגיע לגיל שבין 40-50. ימות לבתי הספר הקצרים ושר לכל שירות. כסיום - נגת הקיסרות. בקרב ניכיו השנתיים נפגשים של הצי, הצבא, האויריה. י, צבא-הנדה, (על צבא) צבאות הדומיניונים, וגם הדמינסטריונים ששתיים יחדים כשעת מלחמה. ימון המתוארת בהרצאה יותר. אבל גם לאחר זה יצטרף למסגרת הסופית ששר לספק את האימון השטרות מסוימות על

המתאמן, אבל איאפשר לערוך לכשרוננו של המפקד הגבוה, כל עוד לא עמד במבחן המלחמה.

*

החוכרת מכילה את ההודעה על הענקת המרליה והפרסים בהתחרות החיבורים השנתית של המכון עיש קרנץ נקקין. נושא ההתחרות השנה היה: האר השפעת כוחות אויר מודרניים על אסטרטגיה בריטית במלחמה אירופית רבתי, ופמן, מהו ארגון הפיקוח העליון הרצוי ביותר לתיאום פעולות שלושת השירותים. מקובל לפרסם ברבעון זה את החיבור אשר זכה למרליה או לפרס ראשון, אולם השנה נזר מיניסטרוין המלחמה על פרסומו של חיבור זה (של הלויטנט י. ל. ניויל, מחיל התותחנים המלכותי). כנראה - כאשר החיבור, הצליח יותר מדי. אולם, ענין לא מעט ישנו גם בחיבורו של המיור צ. ר. ו. קניקסון, אשר זכה בפרס השני - ואף נתפרסם. החיבור מגדיר את האסטרטגיה הבריטית האמיתית כהגנתם של נתיבי הקשר הקיסרותיים ונקודת ריכוזם - אנגליה, היא מניח, כי כוחות האויר וכוחות הקרקע האנטי-מטוסיים שבאנגליה מספיקים להגנה זו. הוא כותב פחות, אם קיים צי אויר משיפוס נאות בשביל הנכרות נקודות חיוניות לאורך קו החיבור האימפריאליים. הוא מצרד בחלוקת הכוחות מראש על פני הקיסרות, בהתאם לצרכי המלחמה העתידה, ודורש רורבה אוירית אימפריאלית. עם הופעת האוירון נעשו בעיות האסטרטגיה הבריטית קשות ומורכבות יותר. האמצעי השוב ביותר הוא למלק את אוירוני האויב. למטרה זו, וכן גם למען השלמת הבלוקדה עי הצי, ולשם פיתוח מלא של יכולת הצבא במלחמה אירופית, וש הכרח לדעתו, כריכוז המאמצים להקמת כוח-העופה תוק פני. המחבר דורש את הגברת סמכותו של המיניסטרוין לתיאום ההגנה.

*

הקפיטן נקל נקינקל, מצי המלחמה המלכותי, זכה לפרסום הרצאתו על צריכונו

בכוחותיים, אופקו הרחב של המרצה מתגלה כבר בראשית ההרצאה, בצינו כראש וראשונה את המחסור באניות משא. אורחיות; רביוין הוא תנאי להבטחת מחזורת הכלכלי והאספקתי של בריטניה. אחיז הוא עובר להשרכת הצורך באניות המותאמות להגנה על אניות המסחר וקוי התחבורה. אויבן העיקרי עלולה להיות גם הפעם הצוללת. עם כל האכרוות על הקטנת ערכה, נראה הרבה, שמטות הציים בשלם הם ברעה אחרת: ב-1838 היה רגע, אשר בו נמצאו בבנין 150 צוללות! הנשק העיקרי נגד הצוללות הן אניות משחית (Destroyers), כאשר היו כבר במלחמת העולם. הפעם מתוסף עליהן סוג מיוחד של ספינות להגנה מפני הצוללות, שהארמירליות הבריטית פיתחה אותו בשנים האחרונות - ספינות משמר-ליי מפני הצוללות (Escort Vessels). המרצה מזהיר מפני ריכוז תשומת הלב באניות-השריון הגדולות ודורש מספר רב של אניות קטנות להגנת התחבורה, ואף מוכיח את הוול והתכליתיות שבדרך זו. בין האמצעים להגנת הדרכים מפני צוללות ואניות-מלחמה אחרות, מוכר המרצה את נושאת-האווירונים על אוירוניה, אבל הוא מפסקת בתכליתיות השימוש בה למטרה זו דוקא, בגלל גדלה ויוקרה, (כ-6 מליין לירות כ"א) ורגישותה הגדולה לכל התקפה אויבת - אוירית, פנימית ותתי-ימית. לעומת זה מחשיב המחבר את הצוללת כתוספת למשמר הלוחי של אניות המסחר: היא תשמש נזרם של הפתעה כלפי המתקיף על פני הים.*

כמו כן הכרחיות לתפקיד זה אניות מירוק, אלא שהמרצה מעדיף את אנית המירוק הקטנה והקלה, אך במספר רב יותר, בעברו לבעיות ההגנה של חלקי האימפריה המרוחקים, קובע המרצה, כי בשביל קיום צי מערכה נפרדים ואוטונומיים בחצאי

* הערותיו של הקפיטן גרינפל הופכות אקסואליות למדי לאור הנסיון של השבועות האחרונים. - המי.

כדור הארץ המערבי והמזרחי, יש צורך בתוספת אניות-מערכה ככרות.

מסקנתו הכללית של המרצה היא, כי ההוצאות הנדרשות על ידו לאניות בשביל הגנת הרכבים הן רק כ-1/2 מן ההוצאה הדרושה בשביל צבירת רובה של מון לשנה אחת (כ-80 מליון ל"ש במקום 160 מליון ל"ש) וכך מסיק המרצה, כי הבטחת הרכבים היא מעשית וזולה יותר מצבירת מון. ביחס לכראיותה של הגנה ימית לעומת פעולה יבשתית מעיר המרצה, שלו הוצא הכסף, שהושקע במלחמת השלום בצבא הבריטי בצרפת, לבנין אניות, כי אז יכלה בריטניה לבנות 4000 אניות משחית: הן היו מהוות חיץ רצוף מבסיס סקה פלאו (Scapa Flow) שבסקוטלנד עד תעלת קיל שבגרמניה, והצורך באנשי מלחמה היה יורד מ-4 מיליון ל-400,000 בלבד.

בויכוח שבא לאחר ההרצאה הודגשה החשיבות של מהירות אניות המסחר, כגורם בשחוק מפני הצוללות. מענינות מאד היו הערותיו של המומחה להנדסינות הגרמנית ד"ר רוניסקי. הוא הרגיש שהאסטרטגיה הימית הגרמנית במלחמה הבאה תתרכז בהתקפת סדר-הים הבריטי, וזו תעשה לא רק בצוללות, אלא גם בכוחות אייר ובאניות פני-הים, בתוכן - אניות-מירוק גדולות בעלות ציוד כבד; האחרונות מצריכות בנין אניות-הגנה מיוחדות בשביל ספינות המסחר. הושמעה גם דעה המחשיבה יותר את ערך האוירונים הן בהגנת אניות-מסחר בפני מתקיף פני-ימי והן בהטבעת אניות מלחמה ע"י מורפירדו אויריות.

רשימתו של המיור ביינולדס מנסיונו בתור קצין מיעץ בתחנות ההרשמה של אנשי-המיליציה החדשה, מעידה על הכושר הפיזי והעירות של הטירונים החדשים. אלה המעונינים בהגנת יסודות חדשים לחינוך צבאי בעמים אשר טרם הורגלו לכך יכולים ללמוד ממנה הרבה. החוברת ממשיכה את הסקירות על מצב

ההודיינות של הדומיניונים הבריטיים. הפעם - על אוסטרליה (ד. קאוין) ועל זילנדיה החדשה (משנה-אדמירל כ"פ).

ענין רב יש ברשימתו של הלויטננט-קולונל א. ג. אדקקסרוג על הבטחון הפנימי בהודו, תחבוכת-האייר ותסכון בניסוח. ההנחה העיקרית של הכותב היא, כי השימוש בתחבורה אוירית מאפשר את ריכוזם של הבטליונים הבריטיים, שהופרשו לתפקידי הבטחון הפנימי, במספר נקודות מצומצם (ובכביבה הררית קרירה ובריאה). משם אפשר יהיה להניעם לכל נקודה שבה ידרשו. המסקנה היא: צמצום ניכר בכוחות הבריטיים הדרושים לשמירת הבטחון הפנימי (להבדיל מ.כוחות הכיסוי) לאורך הגבול הצפוני-מערבי ומ.צבא השדה המרכזי). הסידור החדש יאפשר להשתמש בכוחות הנחסכים לשם הגברת צבא השדה הבריטי שבתודו, או בשביל הרחבת האסטרטגיה של המורח התיכון.

ההיסטוריון הצבאי הגודע המאויר י. ו. שפרד מתאר במאמר קצר כיצד מלחמות מסתיימות. הוא מציין, שלאחר המלחמות האישיות, ככולות השנייה ובעלות המטרה המצומצמת של המאה השמונה עשרה, באו המלחמות על שליטה בלתי מנובלת - כימי המהפכה הצרפתית והקיסרות הנפוליאונית. חלום השלטון העולמי נקבר ליד נשלו ובמלחמות המאה ה-19 שלאחריו. אך באותו זמן ממש, בישרה מלחמת האזרחים באמריקה את התקופה החדשה של מלחמות פושליות, שבהן שוב נלחמים הצדדים עד כלות הגשמה; נצחון ושלטון מלא לצד אחד וכניעה מוחלטת לצד השני. לדעת המחבר אין תולדות המלחמה מוביחות את האפשרות של מלחמת בוק. כוח ההתמדה של ארצות המוקרסיות ופושליות במלחמה הבאה לא יהיה, לפי דעתו, שונה. רק מפלה מוחלטת בשדה הקרב עלולה להפיל משמר מדיני זה או אחר. ואלו הן שורות הסיום:

הופעות נפשיות הן לרוב הן נובעות מג אך יש שהן באו לראות מראש בכל של כשלון חמרי תד ההמוסדות הנפשי ע"י שורת מפלות מהלומת-מחץ חדים יהיה נושא לאריכו

משנה-האדמירל על האסטרטגיה של טיקה. הוא מבלטי הים הבלטי. הכניסו מעברות קנצניק. הקלטים, נמצאים הגרמנים. מזה נוב הכנסת כוחות בריטי שבה מפיעה נרמניו וביתור, - כשאין על חופי הים הבלו בסיסי. ברור ששיו דוסיה בסוף אותם בעד הגשת עזרה יג הבלטי. לאור הנסי את הים הבלטי ב הסותרות אל אנגליז אוסבורן על שתי למסחר הסקנדינבי. מפילנדר, (ודרכה מו באניה או ברכבת במסילות הברזל למ נורבגיה, המקימים בריטיים. אפשרות א אניות ניטרליות כל מריניות קלות ואניות התחתים, של שבד תעשייה את דרכן ל האי הסקנדינבי. ב כתתום, המים הפרו חלה הריבונות של

* סברתו השנית

זנים הבריטיים. הפעם -
קאנוני ועל זילגריה
דל נרפף).

* שימתו של הלוויטננט
זנג על הבטחון הפנימי
וויר וחסכון בניסוחי.
הכותב היא, כי השימוש
זאפשר את ריכוזם של
ז, שהופרשו לתפקידי
זספר נקודות מצומצם
רה ובריאה), משם אפשר
נקודה שבה ידרשו.
ים ניכר בכוחות הברי-
מירת הבטחון הפנימי
הכיסוי לאורך הנבול
זכא השדה המרכזי).
זשר להשתמש בכוחות
זח, צבא השדה הבריטי
ז הרורכה האסטרטגית

* זכאי הגודע המאור
זכאמר קצר כיצד
ז הוא מצוי, שלאחר
זככולות השנייה ובעלות
ז של המאה השמונה
זמות על שליטה בלתי
זכה הצרפתית והקיסרות
ז השלטון העולמי נקבר
זת המאה ה-19 שלאחריו.
זמש, בישרה מלחמת
ז את התקופה החדשה
זי, שבה שוב נלחמים
ז הנשמה; נצחון ושלטון
זעה מוחלטת לצד השני.
זולדות המלחמה מוכיחות
זלחמת בוק, כוח ההתמדה
ז וטוטליטריות במלחמה
ז דעתו, שונה. רק מפלה
ז רב עלולה להפיל משטר
זאלו הן שורות הסיום:

חופשה נפשית הן השמות קץ למלחמות;
לרוב הן נובעות מכשלונות המריים רציניים,
אך יש שהן באות גם בלעדיותם. קשה
לראות מראש בכל מקרה מסוים, איזו דרגה
של כשלון חמרי תהיה להתמוטטות נפשית.
ההתמוטטות הנפשית תפרץ בדרך כלל, יותר
עיי שורה מפלות רצופות מאשר על ידי
מהלומת-מתקף חד-פעמית. תהליך המלחמה
ייה נטשה לאריכות.

* משנת-הארמירל ס. ה. אוקסבון, כותב
על האסטרטגיה של המלחמה הימית בבל-
טיקה. הוא מבליט את אופיו הסגור של
הים הבלטי. הכניסות לתוכו: תעלת קיל,
מעברות קקנינק, קטיוט, הונד ושני
הבקלים, נמצאים בשטח האש של
הגרמנים. מזה נובע הקושי העצום של
הכנסת כוחות בריטיים לים הבלטי במלחמה
שבה מופיעה נרמניה כאויבתה של בריטניה,
וביחוד, - כשאין לצי הבריטי בעל-ברית
על זרפי הים הבלטי, שיעמיד לרשותו את
בסיסיו, ברור, ששינוי-החיות הפתאומי של
רוסיה בסוף אוגוסט מוכרח היה למנוע
בעד הגשת עורה ימית בריטית לפולין בים
הבלטי. לאור הנסיגות הגרמניות לחסום
את הים הבלטי בפני אניות סקנדינביות
הסותרות אל אנגליה, מענינות הערותיו של
אוקסבון על שתי דרכים אלטרנטיביות
למסחר הסקנדינבי. אחת: משלוח הסחורות
מפינלנד, (ודרכה ממדינות בלשיות אחרות),
באניה או ברכבת לצפון שוודיה, ומשם
במשילות הברזל לנמלים האטלנטיים של צפון
נורבניה, המקיימים קשרים עם נמלים
בריטיים. אפשרות אחרת - ארגון שיירות של
אניות ניטרליות בלוח ספינות אנטי-סוב-
מריניות קלות ואניות משמר התופים, ככדות
התותחים, של שבדיה בעיקר. שיירות כאלו
תעשינה את רוכן לשטוקהולם וסביב לחצי-
האי הסקנדינבי, בהתאמץ להיות תמיד
בתחום המים המריטוריאליים, אשר עליהן
חלה הריבונות של מדינות ניטרליות אלו.

* סברתו השניה של המחבר נתאמתה בחיפה ירוש בראשית אוקטובר זח.

ימים יראו, באיזו מידה תהיה אפשרית
(או רצויה) למדינות הניטרליות הנשמתן
של הצעות אלו. אור קל נשפך על
המצב הנוכחי עיי הסברת חששותיהן של
שבדיה ופינלנד לנבי נורלם של איי אלנד,
אשר הן רוסיה והן נרמניה מתנכלות להם,
מפני חשיבותם האסטרטגית בפתח המפרץ
הבוקי.

* רשימתו הקצרה של לוויטננט-קולונל ר.
הילסון על טקטיקה אנטי-טנקית מציינת
בין השאר את הצורך הרב בהמצאת נשק
אנטי-טנקי, שיופנה לא נגד הצרדים החזקים
של הטנק כי אם נגד הנקודות החלשות,
הבלתי-נמנעות שבו. כאלה הם,
לפי דעת המחבר, התורים והסדקים המהירים
את העינים של הטנק. הוא מציע לחפש
אחרי מכשיר שיהיה דומה ל.פולט האשי
שהשתמשו בו כבר במלחמה העולמית;
אלא שבמקום להבה תפרוץ תרכובת חימית,
הנוטה להתפשט ולהתקרש על פני השטח
הנפגע של הטנק, והיא תכסה ותסתום
כל סדק ותור. כך יסגורו הטנקים ותשכלל
מהם יכולת של פעולה ממשית. מסקנת
המחבר היא, שלמרות הרגשותיהם הפסימיות
של קציני חיל-הרגלים בשטח זה, יש
לחשוב כי חיל-הרגלים שרותו איתנה יוכל
לעמוד בפני הטנקים, אפילו אם אלה יחדרו
לתוך איזורי-התנגנות הקדמיים, בתנאי
שיספיק להתחפר ויהיו לו אמצעים לסנור
את הטנקים.

* קו של כידות לתוכנית הרצינית מוגב
על ידי ה. ל. קפיט במאמרו על הכרחת
הרובים בדרום אפריקה בימים עברוי. מברחי
הנבול האנגליים (ברובם - סובנים מכתריים
מקומיים) לא היו משוללים, כנראה, דמיון
וכוח המצאה.

דברים מענינים על שיטות אימון תכלית
של טייסים באירון אשר איננו עולה

לעולם מפני הקרקע, מספר אריק
קרנינג, בכתבו על המכשיר המעין של
לינק, מכשיר זה הוזמן מאנגליה לשימוש

בכמה ציי אויר בעולם. כדאי, אולי, לציין
שמשמשים בו הלוטי הפולני וק. ל. מ.
ההולנדית, שקיהם חוצים, כידוע, את הארץ.

„זורנל דהאינפמיריה“ — בטאון „אגודת חיל הרגלים של ארצות הברית“
ווינגטון, יולי 1939 (שנת 46 להופעה).

Infantry Journal

המלחמה הטוטלית — מהי? חובות החיל של ארצות הדימוקרטיות / בית-הספר הניגוד לוחמי-המתר / תפקיד
המקלע בטקטיקה / תפישות שונות של מבנה המחלקה וסעולתה.

חוברת זו של דרדירחון המתודר נפתחת
במאמרו של המיור קונולי על המלחמה
בתוך הציביליזציה המכניסמית. מיור קונולי
מציין את מנמות הרדם האיומות הצפונות
במלחמה גדולה בזמננו, מפני הצירוף של
יכולת תכנית עצומה עם תכונותיו האמצור
נליות של הגורם אדם. לדעת המחבר,
לא העריכו ההוגים הצבאיים, לרבות
קלאופיק, למדי את הגורם האנושי במלחמה,
ונהגו כאלו מלחמות מתרחשות בתוך
שפופרת-מעבדה, הסופר מניע לכלל מסקנה,
כי לשנים היתה המלחמה אומנות... כיום
הנה התפרצות רגשות — ולעתים קרובות
היכסיריה המונית... מתוך כך יחבן
שהאופורטוניסט הצבאי, הזודע להלהיב
המונים, יוכל להשתלש על מדינה מודרנית,
או אפילו על העולם המודרני כולו.
מנפוליאון התחילה מלחמת ההמונים, ועם
מלחמת-האזרחים-האמריקאית (1861-1865) נפתחה
תקופת המלחמה „הטוטלית“ — המקפת
כל נסיונה של מלחמת האזרחים-האמריקאית
לא העריך כיו. במלחמה זו שולבו לראשונה
לתוך מסכת הקרבות הכוחות המיכניים:
מסילת הברזל, הטלגרף, נשק-ברית, אניות-
השריון והקיסור.

המלחמה הטוטלית החדשה מתחילה
עוד בימי שלום, עיי החלשת תעשית האויב
באמצעי-המלחמה הכלכלית, ועיי פירור כוחו
האנושי באמצעי-החטירה תחת אחרותו
המוסרית; אלו הן שיטות הפשיום והקומר
ניום. מיור קונולי תובע כסים נפשי חיוכי

לצבא המדינה הדימוקרטית. לפי שהוא
רואה את הצבא, את העם, ואת התעשית
כשלשת מכשירי-המלחמה, הריהו שולל
כל נטיה פציסיסמית בחינוך: הדימוקרטיות
חייבות לקפח שיפוס של אדם, אשר יוכל
להיהפך לאיש-צבא, לעמוד בקרב ולחזור
אח"כ לחיי אזרחים. התינוך הצבאי אינו
תפקידם של מצביאים אלא של איש המדינה
והפרגון. אם הדימוקרטיות לא תביינה את
הדבר, או לא תוכלנה לבצעו — הרי דינן
נחרף. תור הדימוקרטיות בתולדה יהיה אוי
קצר. על הליברלים שלטו להודות בכך
ולחכשיר את הדימוקרטיות הליברליות לקיום
בעולם מלא התרונצות.

הנחתו של המיור קונולי הוא, כי
מלחמת העתיד הגדולות תשאפנה לא רק
לשעבוד עמים מתנגדים, אלא גם
להשמדה בהיקף רחב, השמדת העם
והמשק יותר משהשמדת הצבא: תארו לכם
צבא בחפירות של פלדה ובסון, אשר התות
שלפניו נדורה במעצורי-בסון ורצועות-חיל.
נסיון נרמני מודרני הוכיח, כי סוללה של
מורטירות צריכה לפחות חצי יום בשביל
לחסל מצורת בסון קטנה (Pill-Box),
שמקומה סומן מקודם; פרץ מלא דרך
איזור מסוגו של קו מנינו דורש הריסה
מהירה של אלפי מצודות בלתי מסומנות
כאלו — תפקיד ענקי באמת. טנקים לא
יעשו זאת. גם להם נתחמג תחומים, בחיות
עמוקה ומבוצרת. המכוסה מבפנים ומבתוך
בקוי אש צמודים ומצטלכים, יושב הצבא

לבטח, לעומת זה, ז
בעורף, בערים ה
את החיילים העתיד
במערות בצורות, ו
לאיזורי החויה, וי
המבוצרות אלא בב
ובעם. נכונה היא ה
החלשה, ולא בתוקה.
איפוא, ליהפך למלו
ולא בצבאות בלבר.
שחורות את תוצאות
על האזרחים, הו
של הגנרל האישלטי
לכדו יוכל להכרי
המחבר מניח, נ
הדור הצעיר — (תנ)
רוחנית, ולא הכשרה
יכול להכשיר את ד
הקלם העצום של נ
מהוה בית הספר נ
ולא רק לטכנאים י
בעצמם זקוקים לדור
להם לקבוע את פו
דרכי החינוך... ובפרט
רונבלד, * קובעת, ו
לקויים בתקסר מבחי
המוסרית, הניעה ה
לנעשה בבתי-הספר.
האנשים שיצטרכו ו
המתר ולהוות את ז
שלא נתחמק מהמ
להחלץ ממנה, על
בנוף וברות כל ו
האומה תדרש בשב
של מלחמות מיכני
הנוכחי ולבאים אחר
מאמר זה הוא
ומרחיק-הראות בין
מסתיים באזהרה מ
הפרייממות, המעב

* מוסד למפעלים כ

ם. כדאי, אולי, לציין
גי הפולני וק. ל. מ.
צם, כידוע, את הארץ.

ורצוח הברית*

ינדך לוחשי-מחר / תפקיד
תה.

מקרטית. לפי שהוא
ז העם, ואת התעשרה.
ולחמה, הריהו שולל
בחינוך; הדימוקרטיות
ם של אדם, אשר יוכל
לעמוד בקרב ולחזור
החינוך הצבאי אינו
ם אלא של איש המדינה
רסיות לא תביינה את
לנה לבצעו - הרי דינן
טיה בתולדה יהיה אז
ים שלעו להודות בכך
קרטיה הליברלית לקיום
צותי.

מזור קטנולי היא, כי
דולות תשאפנה לא רק
; מתנגדים, אלא גם
ף רחב, השמרת העם
ומדת הצבא; תארו לכם
פלדה ובמון, אשר החיות
עצורייבסון ורצעות-תיל.
י הוכיח, כי סוללה של
לפחות חצי יום כשביל
:טון קסנה (Pill-Box).
וקודם; פרץ מלא דרך
קו מיינו רורש הריסה
מצודות בלתי מסומנות
נקי באמת. טנקים לא
ם נתחמו תחומים. כחיות
המכוסה מבנים ומכחוק
ומצטלבים, יושב הצבא

לבטח. לעומת זה, חומר המלחמה המיוצר
כערך, כערים הפרוזות, והעם המגדל
את החיילים השתידים אינם ניתנים להחסנה
במשרות בצורות. האיוונים יפסחו מעל
לאיוורי החיות, ויכו לא רק בעמדות
המבוצרות אלא בבסיסי-הצבא; בתעשייה
וכעם. נכונה היא הטקטיקה להכות בנקודה
החלשה, ולא בתוקה. המלחמה-קיום עלולה,
איפוא, ליהפך למלחמה באומות ותרבויות,
ולא בצבאות בלבד. אם כי המחבר רואה
שחורות את תוצאותיה של התקפה אירית
על האזרחים, הוא שולל את הנתחיו
של הנגדל האיטלקי דוקא, שצבא האיר
לברו יוכל להכריע במלחמה.

המחבר מניח, כי רק חינוך מקיף של
הדור הצעיר - (תקופת חיים של הכשרה
רוחנית, ולא הכשרה צבאית כמוכנה הצי" -)
יכול להכשיר את העם לעמידה בפני כוח
הקלם העצום של מלחמה מודרנית. על כן
מהוה בית הספר בעיה להנהגה המדינית
ולא רק לתכנונים של הוראה. - המורים
בעצמם זקוקים להוראת-דרך; אין להרשות
להם לקבוע את שיפוט האדם שינצר ואת
דרכי החינוך... וכפרש כשחקירת, קרן יוליוס
רוזנבלד* קובעת, כי המתוכננים, בתור כלל,
לקויים בחקר מבחינת האינטלקט והרמה
המוסרית. הניעה השעה, שמדינאים יתבוננו
לעשה כבתי-הספר. בתי-הספר מיצרים את
האנשים שיצטרפו לעמוד במבחן מלחמת
המחר ולהוות את צבא המחר. קריב לודאי
שלא נחמק מהמלחמה, אם גם נשתדל
להחלץ ממנה. עלינו להתבצר לקראתה
בנוף וברות. כל חסינותה האנושית של
האומה תדרש כשביל לעבור את התקופה
של מלחמות מיכניסיות, הצפויות לדור
הנוכחי ולבאים אחריו.

מאמר זה הוא אופיני ליסוד ההוגה
ומרחיק-הראות בין חיילי אמריקה; הוא
מסתיים באורה מפני הסתמכות על חוים
חסרי-ממשות, המובילה לקראת כליה.

* מוסר למפעלים סוציאליים בארה"ב.

הלייטננט רדולף בסקירתו על השלב
החדש בסין נותן פרטים מעניינים על מהלך
האופרציות במחצית השנה האחרונה. לדעתו
יכריעו במלחמה הזאת שלוש הרורבות
של סין: האנשים, התחמושת והכוח-הנפשי.
לפי חישובו, יכולה היתה סין, על יסוד
המכסה האמריקאית במלחמת העולם, לקיים
צבא של 15 מיליון, ועל יסוד המכסה
הגרמנית - 40 מיליון איש.

מאמרו של הקול. פרדיננד הול מוקדש
ל. מקומו של רובה בראונינג
האבסומטי המתוקן בארנון חיל
הרגליים. להבנת הקורא חשוב לציין,
כי בצבא ארזיב קלו יחד בתקופה
האחרונה שתי רישורמות חשובות: - הרי
אורניוציה של מכנה רנימנט הרגלים,
בהרכבו, בזיון ובטקטיקה, והשיפור התכני
של רובה הבראונינג האוטומטי (BAR).
הדומה לפי תפקידו למקלע. לואיסי או
ק'רן, בצבא הבריטי, על רקע הבורר
הכללי בדבר השימוש הטקטי ביחידות
ובכלי הנשק המודרניים, דן המאמר, כיצד
להחאים את המציאות של BAR כפרופורציה
של אחד לכל כיתה רגלים** לפרינציפ
של חיל הרגלים האמריקאי, שלפיו אין
החייל הרגלי נהפך לבורג במנגנון המשמש
את מכונת היריה של הכיתה. בהיותו מויון
ברובה האמריקאי האבסומטי-למחצה***,
שומר האינפנטריסט, לפי תפישה זאת,
על תפקידו כלוחם אינדיבידואלי בתוך
קבוצה לוחמת****.

קולונל פרדיננד הול מנתח את שתי
* Browning Automatic Rifle.
** הכיתה בצבא האמריקאי מונת לפי חכנית-
הארנון החדשה 12 איש.
*** הרובה האבסומטי-למחצה הוא רובה בעל
מחסנית, המפליט אבסומטית את התרמיל ומכניס
מאליו כדור חורני לתוך בית-הכלייה.
**** לנושא זה הוקדשו שורות מענינות
בקטע של קפטן לידל חרט שנרפס במאסף "בימי
מערבות", ספטמבר 1939.

הלקח
erre d'Espagne"

א-אלו דעות מ
בספרו האחרון של
שמו של המחבר, ו
הסופרים המוסמכים
האירי, מוסרף משקל
רונירון מניע ל
כל יחסיותו של לקח
במינה כמלחמת ספ
המעשי עולה בכיו ע
בירורים עיוניים גרוד;
שלום. הוא מרניש, יו
המיוחד של הלקח
ניתן עיי מלחמת ספ
וראשונה, לחשיבותו ו
הנכל עם הארץ הנת
ראשונה במסיכות הרו
המר של ערי החון
עד כמה מכרעת במנ
(כמקרה זה - השליל
דבריו רונירון עצמו
התקפה איריאלית,
האירי מידת בטחון
מעולם לקודמיו, אשר
החשבת הערם החדר

האימפריה נכונה"
בספר זה, שהופיע
המלחמה, יש למצוא
לכוננתה ההגנתית של
המחבר ** הן במפורם
חלק באימפריה, ובעי
הדומיניונים, כבעלי בו
* שורר ים בעבר.
** דבריו על זיק הדוג

זה, שאינו מותאם לזניקות המהירות של
הלוצי החזית.

מה נדרש מהמקלע בתהפוכות
הקרב? - שואל המחבר, ועונה: - למלא
רוחים המתהיים בין יחידות בשעת התקפה,
לשמור על אנפי ההתקפה מפני התקפה
נגדה, להיות משענת-אש באגף הפתוח
(בפרש ביהודות-נישוס והבטחה, שאנפיהן
פתוחים על הרוז) ולחמוך בהתקפת
מחלקה על-ידי הוספת מהלומת-אש בשלב
המסיים של ההתקפה; על יסוד הניתוח
הניל מסכם המחבר, שמקומם הנכון
של ה-BAR-ים הוא ב. כיתת-מש"ה
של מחלקה רובאית. גם אספקת
התחמושת ל. ווליי כמקלע תחכן יותר בקו
השני, שבו נמצאת כיתת-המטה. בזכות
מהירות האש וריכוזה הנרולים, מתאים
ה-BAR ביותר לפעולה אנטי-מטוסי. אך
גם למטרה זו יהיה השימוש בו נוח יותר
לא בתוך הלקח המתקדם של המחלקה.
כי בקו הקדמי יש סכנה לקולע מפני המצב
המיוחד הדרוש לפעולה נגד המטוסים.
בהתאם לכל אלה, מוצע הרכב זה לכיתת
מטה: בתוך המחלקה הרובאית: לוי-שננב-1,
סרנינש-מחלקה - 1; קבוצת קשר:
שליחים-2, מאותת-1; קבוצת מקלע:
סרנינש-1, קלע-מקלע-2, סניידם-2,
נושאי תחמושת-2, המאמר מסתיים בקביעת
העבודה, שמאו שופר דיוק הקליעה של
ה-BAR (על ידי הפחתת תכיפות האש
המופרזת שלו), הוא נעשה לשיפוט המקלע
המשוכלל ביותר.

חוסר מקום מונע מאתנו לסקור את
שאר המאמרים בחוברת מענינת זו.

התפיסות הרגילות של כיתת רגלים. לפי
הראשונה מורכבת הכיתה מקבוצת-
המקלע, המגלמת את יסוד האש,
ומקבוצה רובאית, המייצגת את יסוד התנועה
והקלע; לפי השנייה, היא מורכבת משתי
קבוצות-מקלע, המקיימות, כיא, לסירוגין,
תפקידי-אש ותנועה, חולשת התפיסה הראשונה
היא בזה, שבשעה שקבוצת המקלע נוקטת
לתנועה - מצטמצם ביותר כוח האש של
הכיתה. אולם, זוהי כיום מנמת הפקטיקה
האמריקאית. התפיסה השנייה היא הניונית,
רק באם מקבלים את המקלע כנשקה
העיקרי של כיתת הרגלים; דבר זה סותר
את התפיסה האמריקאית המקובלת.

נשאר עור האפשרות השלישית:
כיתות מוזינות ברזבים (אבסומטיים-למחצה)
בלבר, בתוך מחלקה הכוללת גם כיתה
מיוחדת בעלת 2 קבוצות מקלע. כמה מעלות
לשתי התפיסות הראשונות, אשר לפיהן
ישמש המקלע, בעיקר, כבסיס לכוח האש
של חלק המחלקה הנועד להתקפה: מפקד
הכיתה ישלוט יותר על כוח האש שלו
כשהוא מרוכז בסני-כלים אחר. כוח האש
של הכיתה, המתבטא בכמות התחמושת
שביכולתה לשאת, ינוצל יותר בעזרת כלי
מדויק, שהוא יציב בשעת פעולה, ופחות
מופרע עיי הפרעות אמוציונליות ונופניות.
מעלות נוספות הן: ליכוד הכיתה מסביב
לכלי הנשק המשותף, ואפשרות מחסה
רב יותר לאותם מאנשי הכיתה שאינם
עוסקים בהפעלת המקלע ממש. לשמת זה,
חסרונן של שתי התפיסות הראשונות הוא
כאדישות-מאונס שהן משילות על רוב
משתתפי הקרב. מציאות המקלע בכיתה
כובלתה למוביליות הנמוכה, בערך, של כלי

„הלכה האירי של מלחמת ספרד“ מאת לקטיל רונירון

C. Rougeron : „Les Enseignements Aériens de la Guerre d'Espagne“

מניעה עד כדי כך, שהוא רואה בו את הנסיון הבטוח והמאלף ביותר של מלחמת ספרד, הפותח אופקים חדשים לאפשרויותיו של האוירון. דעות וסיכומים אלו – ענין מיוחד בהם לתושביה של כל ארץ השוכנת לחוף ימים. מן ההערות הכלליות של המחבר יש לציין את השיטות הרגוליות ומתקבלות לדעתו יותר ויותר בשעת הפצצה אווירית, והן: ההפצצה מנובחים גדולים מאד, ומאידך ניסא – שיטת הצלילה, הבנויה על ירידה מהירה של האוירון המתקף, עד כדי עשרות מטרים ספורים מפני הקרקע, והמראה, המהירה אף היא, חזרה אל המרחבים הבטוחים יותר של האויר העליון.

אשר לשכלול אמצעי המלחמה נגד התקפות הפצצה, מציין רונירון את הצורך בתותחים אנטי-מטוסיים בעלי קליברים יותר גדולים (עד כדי 150 אינצ'ים) נגד האוירונים המנבחים סוף, וכן הוא שוקל את כדאיות החלפתם של התותחים הקלים בני אינצ' אחד בערך, אשר בהם משתמשים נגד האוירונים הצוללים או המנמיכים סוף, בקליבר של 1 1/2 אינצ' בערך.

אִי־אלו דעות מענינות אפשר למצוא בספרו האחרון של רונירון (פריז, 1939). שמו של המחבר, הוולך לפניו כאחד הסופרים המוסמכים ביותר בשאלות הכוח האוירי, מוסיף משקל לדעותיו.

רונירון מניע למסקנה יסודית, שעם כל יחסיותו של לקח מלחמה כיב מיוחדת במינה כמלחמת ספרד, הרי ערך הנסיון המעשי עולה בכיון על תוצאות הרבה שנות בירורים עיוניים נירדא של המפקדות בימי שלום. הוא מדגיש, יחד עם זה, את הערך המיוחד של הלכה הניאונרפי אשר ניתן ע"י מלחמת ספרד. הכונה היא, בראש וראשונה, לחשיבותו של היום בתור שטח הנוכל עם הארץ הנתקפת, כגורם ממדרגה ראשונה במסיבות התקפה האוירית. הנסיון המר של ערי החוף הספרדיות הוכיח, עד כמה מוכרעת במצבים כאלה חשיבותו (במקרה זה – השלילית) של הגבול הימי. כדבריו רונירון עצמו: „היום הוא הרך התקפה אידיאלית, בה מוצא הקורסר* האוירי מידת כסחון שלא היתה ידועה מעולם לקודמיו, אשר פעלו על פני המים. התשבת הגורם החדש הזה ע"י המחבר

„האימפריה נכונה“ מאת דונלד קאווי 'An Empire Prepared' by Donald Cowie

את מקורות העור של תעשייתם וחמרי הנלם שברשותם. ד. קאווי מספר את תולדות מלחמותיהם של הרומיניונים במשך המאה ה-19; הוא מעריך את השתתפותם ועוזרם במלחמת 18-1914 ומסכם שכורש פעילותו וכוחו של כל אחד מחלקי האימפריה הנו

בספר זה, שהופיע זמן קצר לפני פרוץ המלחמה, יש למצוא תומר מקיף ורביענין לכוונות ההגנתיות של האימפריה הבריטית. המחבר** דן במפורט על כוחו של כל חלק באימפריה, ובעיקר הוא מתעכב על הרומיניונים, כבעלי ברית חשובים, ומתאר

* שודר ים בעבר.

** דבריו על זיון הרומיניונים הובאו בחוברת מאי ואוגוסט של „ז'ורנל מכן השירות המלכותי הטאוור“.

וניקות המהירות של

והמקלע כהרפוכות ובר, ועונה: – למלא חירות בשעת התקפה, תקפה מפני התקפה ז'אש באנף הפתוח והבטחה, שאנפיהן ולהמוך בהתקפת מהלומת-אש בשלב על יסוד הניתוח שמקומם הניכון א.ב.כיתת-מטהי אית. גם אספקת קלע תחנן יותר בקו כיתת-המטה, בזכות ה גדולים, מתאים ז' אנטי-מטוסית. אך שימוש בו נוח יותר וקדם של המחלקה. ה לקולע מפני המצב לה נגד המטוסים. ע. הרכב זה ל.כיתת רובאות: לויטננט-1, קבוצת קשר; קבוצת מקלע; ע-2, סנייהם-2, ומר מסחיים בקביעת דיוק הקליעה של זחת תכיפות האש יש לשיפוס המקלע

מאתנו למקור את מענינת זו.

כיום מפותח וחזק יותר מאשר היה ב-1914. כמו כן הדומיניונים מלוכדים יותר ברוחב, ופחות חלויים בסיועה התעשייתית-הצבאי של המטרופולין. פרם אהרין חשוב, מאחר שקשה יהיה להם, אילי, לקבל סיוע בנשק ובתחמושת, באם יעלה בידו אויבי בריטניה לשבש את דרכי-הים. המחבר מניח אפשרות כזו, באם נגר אנגליה תעמודנה שלש מעצמות הברית. האנטי-קומוניסטי, ושתים מהם - יפן ואיטליה - תרכונה את פעולתן בימים, בעיקר.

המחבר מניש את השיבותה של תעשיית האירונים התולכת ומתפתחת בקנדה ובאוסטרליה. היא תהיה, לדעתו, גורם מכריע בתמודדות הכוחות שבין בריטניה ואויביה. הוא מציינ, כי לשום מדינה אירופית, מלבד רוסיה, לא יהיו בתירהושת לתעשיית אירונים שיהיו בטוחים מפני הרם עיי מפציצי האויב, כאשר יהיו ברשותה של בריטניה בשני

הדומיניונים קנדה ואוסטרליה. המחבר דן גם באפשרות של שתרוך חלק מן הצי הבריטי מתפקודי הגנת התופים של הדומיניונים, בגלל בנין צייהם העצמיים, ובזכות ביצורי החוף ופיתוח כוחות ההגנה החופית שלהם. הכוחות המאומנים כיום בדומיניונים הם רבים מאשר מאשר היו ב-1914. לבסוף מציינ המחבר, שעם התחזקות והתבצרותו של כל חלק מחלקי הקיסרות, רצויה מאד, תכנית אשר תקיף את כל חלקי האימפריה, תסמן את תפקידיה של כל אחד מהם, ותכשירם לפעולה בכל חזית שהיא. ד. קאווי מכיר בקושי שיש בתיכון תכנית כזאת, כל עוד לא ברה, מי ומי יהיו אויבי האימפריה במלחמה הבאה, ואמנם עתה, לאחר פרוץ המלחמה, כאשר נתברר מי האויב, מתכנסת בלונדון מועצת שליחי הדומיניונים, אשר תאשר תכנית מעין זו, שעליה מדבר המחבר.

לגלות בשטחי תורכי בקו, איבן ומוסול. עוד מקור של נ של תורכיה עם פ החדשה לארןרום (ג) לגבולה הקרקזי עם שהגיעה לארןרום, מאיסטמבול ואנקרו עי קהל בן 40.000 בהרכבה את אפשרויה התורכיים הסמוכים

רושם הזדיינותה מן הראוי לציין בישרה העתונות הצו על פעולות ההזדיינו מט. 8, הודגשה ביחוד לאירן מספר גדול

צ י ן ך ם ן

הגירת ההמונים השניה ללוב

לפי העתונות הצרפתית ממשיכה ממשלת איטליה גם כעת, למרות המצב הבין-לאומי, במעשה ההתיישבות בלוב על פי התכנון שנקבע מראש. פעולתה משנה את כל דמותה הדימוגרפית של ארץ לוב: 20.000 מתישבים-הקלאים (שהם 1600 משפחות) עומדים להגר בסוף אוקטובר וראשית נובמבר לצפון אפריקה בצי שלם של אניות קיטור. רובם (1000 משפחות) יתישב בקירינאיקה (בפי הערבים - בֶּרְקָה) בסביבות בֶּרְקָה. השאר - בסביבות בֶּנְגָזי מיסורקה וטריפולי. לאחר יציאת-איטליה זו ימנו האיטלקים שבלוב 180.000 נפש. יש הכול בין הגירה זו לבין הגירת השנה שעברה, כי אהזו האנשים בגיל העבודה יהיה הפעם גבוה יותר. מיניסטריון המלחמה האיטלקי הודיע, כי כל המהגרים, אשר לסי תנאי השעה הו «נקראו

אל הדגל». יוכלו ללכת עם משפחותיהם ללוב, ושם ימשיכו בשירותם הצבאי.

התקדמות משקית בתורכיה

לפי הידיעות מתורכיה, נעשו בתרשים האחרונים מאמצים להתחיל בניצול עפרות הכרול ליד בֶּרְקָה, כורי-ההיתוך התורכיים הראשונים, בקארבונז, עמדו להתחיל בפעולתם בסוף ספטמבר. כדאי לציין, שלפי הידיעות בעתונות האנגלית, עוד מחודש יולי, קבעו הקיריתיו של «המכון התורכי לחקר מינרלים» (נוסד ב-1925), כי עפרות הכרול שלה מספיקים לייצור כל הפלדה אשר תִּרְשֶׁה - לתעשייתה ולהגנתה. כן מספיק לה הפחם, ועוד נותר גם ליצוא מפתחים כעת בתורכיה עפרות נחושת עשירים, וקרום מצוין מצוי שם למכירה. נעשים מאמצים

אנטי-מטוסי. לפי הידיעה הגרמנית, נועדו אלה במקרה של מלחמה, להגנת מעינות הנפט הפרסיים, אשר בהם הושקעו כ-20 מיליון לייש הון בריטי.

ההתנסות בקפריסין

תיאור אויפני דלקמן נתפרסם לפני זמן מה ב«טיימס» הלונדוני: -
 «התלהבות גדולה שוררת בקפריסין, לרגלי ההודמנות אשר ניתנה כעת בפעם הראשונה לבני האי להצטרף אל הצבא הבריטי. אכזבה ידועה הובעה על כך שמספר המתנדבים הנדרש הנו לעיט מצומצם, ומניתים כי מספר המתנדבים יעלה בהרבה על הנדרש. השאלה על הגדלת מספר האנשים הנדרש תבטן כאשר תהיה האפשרות להעריך את מספרם המשוער של המוכנים להתגייס».

לגלות כשחצי תורכיה המשך לשדות הנפט של צ'קו, אינן זמוסול.

עוד מקור של כוח נוסף למשקה ולהגנתה של תורכיה עם פתיחתה של מסילת הברזל החדשה לאַרְרֶזום (בארמניה התורכית, בכיוון לגבולה הקנז'י עם רוסיה). הרכבת הראשונה, שהגיעה לאַרְרֶזום, לאחר שעברה 1000 ק"מ מאיסטמבול ואנקרה, נתקלה שם בהתלהבות עיי קהל בן 40,000 איש. מסילת ברזל זו משנה בהרבה את אפשרויות התנועה וההספקה לשטחים התורכיים הסמוכים לגבול הרוסי.

רושם הודינותה של אֵירן

מן הראוי לציין את העניין הרב, אשר בו בישרה העתונות הצבאית הגרמנית בסוף אוגוסט על פעולות ההודינות באֵירן. (מיליטר ווקןקְלֶט מס. 8). הודגשה ביתור הידיעה, שאנגליה ממציאא לאירן מספר גדול של אוירונים ותותחים להגנה

רוסטרליה.

באפשרות של שחרור מתפקדי דגנת החופים ל'כנין ציידה העצמיים, ופיתוח כוחות ההגנה נוחות המאמנים כיום מאשר מאשר היו ב-1914. וחבר, שעם התחזקותו חלק מחלקי הקיסרות, ו אשר תקף את כל זכמן את הפקידיו של וירם לפעולה בכל חזית ניר בקישי שיש בתיכון נוד לא בורה, מי ומי ה במלחמה הכאה. לאחר פרוץ המלחמה, אייב, מתכמת בלונדון מיניונים, אשר תאשר ליה מדבר המחבר.

0 1

ת עם משפחותיהם ללוב, ז הצבאי.

בתורכיה

תורכיה, בעשו בחדשים להתחיל בניצול עפרות כורייהיתוך התורכיים, עמדו להתחיל בפעולתם

לפי הידיעות בעתונות יולי, קבעו הקיריתיו של מינרליום «(נוסד ב-1925), זה מספיקים לייצור כל ז- לתעשיתה ולהגנתה. כן ועוד נותר גם ליצוא. ה עפרות נחושת עשירים, למכביר. בעשים מאמצים

כָּפָר-הַיָּשׁוּב -

מָגֵן לְכָפָר וְלִסְפָּר

מְלֵאוֹ חוֹבְתֵכֶם בְּנֵאֻמָּנוֹת!

מלון המונחים המקצועיים שבמאסף*

Bipod	משענת-מולג קצרה, המחוברת לחלק הקדמי של קנה כלי היריה, לרוב - במקלע.	דוכן
Echelon	(1) מבנה צבאי, אשר בו יחידה מסוימת נמצאת בצדה של יחידה ** אחרת, אולם מאחרי קו החזית של אותה יחידה, באופן שקוי החזית של שתיהן מהוות מעין מדרגה: יחידה א' יחידה ב' יחידה ג'	דָּבָר
Infiltration	(2) בכלל, חוליות של כוחות-צבא הנכנסות לפעולה בהדרגה, זו אחר זו.	התקפנות
Digging in	הקמת ביצורי-שדה למחסה על-ידי החיל או היחידה, בכלי הפירה אשר אחס.	התקפדות
Tracks Arm	שרשראות של טרקטורים וסנקים לתנועתם בדרכים בלתי סלולות. אחד מסוגי הנשק היסודיים, אשר מהם מורכב הצבא, כגון: - חיל הרגלים, חיל התותחנים וכו'.	זקלים חיל
Covering Fire	הכסחת הנועה, או סיועה, ע"י אש.	הפוי-אש
Range	מרחק פגיעה (בקליעה ובזריקה).	טווח
Private	איש שורה, חיל פשוט.	טובאי
Shock Power	כוח התקדמות ופגיעה בלתי אמצעית באויב.	כוח-הקלם
Muzzle Velocity	מהירות תעופת הקלע בראשיתה, בצאת הקלע מלוע הקנה, משמיעה על מהירות התעופה כולה, על מרחקה ועל כוח פגיעת הקלע.	מהירות-לוע
Dug-out	מחסה החפור לעומק בתוך ביצורי-שדה, ולרוב מוגן הגנה נוספת מלמעלה (בלינקו').	מקפדת
Range	מקום המותקן לאימון בקליעות.	מטווח
Battery	בארטילריה - יחידה בת 4 עד 12 תותחים, לעתים משתמשים במלה זו לציון ביצורי-עפר מורמים, ובאופן מיוחד ביצור מסוג זה להצבתה של יחידת תותחים.	סוללה
Shell	קלע של כל-ירייה ארטילרי.	קָנָז
Patrol	משמר נודד.	פקדון
Deployment	עריכת כוח צבאי בסדר קרב לרוחב חזית מסוימת, מתוך סדר מסע, שהוא לרוב בשורה אחת או שדרות אחדות.	פריקה
Burst of fire	מספר יריות, הנורות על-ידי המקלע או הרובה, בזו אחר זו, בדחיפות רבה.	צָרוּר אש
Cadres	קבר מפקדים ומדריכים (וחיילים) קבועים, המהימם מעין מסגרת (בצרפתית Cadre) ליחידות של צבא. לעתים מושאל המונח לשימוש גם בשטחי חיים אחרים.	קָדְרִים
Rifleman	חיל כיחידה המווינת ברובים, להבדיל מחיל ביחידה המווינת במכונות יריה ומקלעים; כן גם שם תואר לציון יחידה אשר ציודה העיקרי הם רובים (יחידה רובאית).	רובאי

* המלך העברי-אנגלי נשרף ע"י מערכת לנטר.

** המלה Echelon נהוגה בכמה לשונות לציון קולונה או רכבת של צבא, או פליטים, בתנועתם.